

7603

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Α. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΕΝ ΤΩ ΠΡΑΚΤΙΚΩ ΣΧΟΛΕΙΩ ΚΑΙ ΤΩ ΑΓΡΟΝΟΜΩ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΟΥ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΡΜ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ

ΠΡΟΣ ΧΡΕΙΔΗΝ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΟΙΚΙΑΣ

9089 2^{ος} 100.

ΕΚΔΟΣΗΣ

ΑΝΕΣΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

Κωνσταντίνος Κωνσταντινίδης

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

1892

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Α. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΕΝ ΤΩ ΠΡΑΚΤΙΚΩ ΔΥΚΕΙΩ ΚΑΙ ΤΩ ΑΡΣΑΚΕΙΩ

Αρ. ερω. 45229

15/100

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΟΥ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΩΝ

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΑΝΕΣΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

1892

Πᾶν ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφήν τοῦ συγγραφέως καὶ
τὴν σφραγίδα τῶν καταστημάτων.

Μετάνοι

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Γεωγραφία καλεῖται ἡ ἐπιστήμη ἡ περιγράφουσα τὴν γῆν.

Ἐπειδὴ ἡ γεωγραφία ἐξετάζει τὴν γῆν κατὰ τρεῖς τρόπους, δηλ. ὡς οὐράνιον σῶμα, ὡς φυσικὸν σῶμα καὶ ὡς οἰκητήριον τοῦ ἀνθρώπου, διὰ τοῦτο διαιρεῖται εἰς τρία μέρη, ἴτοι εἰς τὴν ἀστρονομικὴν ἢ μαθηματικὴν γεωγραφίαν, εἰς τὴν φυσικὴν γεωγραφίαν καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν γεωγραφίαν.

Ἡ ἀστρονομικὴ ἢ μαθηματικὴ γεωγραφία ἐξετάζει τὸ σχῆμα, τὸ μέγεθος, τὰς κινήσεις καὶ τὴν σχέσιν τῆς γῆς πρὸς τὰ λοιπὰ οὐράνια σώματα.

Ἡ φυσικὴ γεωγραφία ἐξετάζει τὸ ὕδωρ, τὴν ξηράν, τὴν ἀτμόσφαιραν καὶ τὰ προϊόντα τῆς γῆς.

Ἡ πολιτικὴ γεωγραφία ἐξετάζει τὴν διαίρεσιν τῆς γῆς εἰς κράτη καὶ τὸν πληθυσμὸν, τὴν φυλὴν, τὴν θρησκείαν, τὸν πολιτισμὸν, τὸ πολίτευμα, τὴν δύναμιν, τὸ ἐμπόριον, τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν συγκοινωνίαν ἐκάστου κράτους.

Α'.

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΕΣΤΑΤΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ ΕΚ ΤΗΣ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

Α'. ΣΧΗΜΑ, ΚΙΝΗΣΕΙΣ, ΑΕΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΟΙ ΤΗΣ ΓΗΣ.

Σχῆμα τῆς γῆς. Ἡ γῆ δὲν εἶναι σφαιρα, ἀλλὰ σφαιροειδῆς, πεπιεσμένη μὲν περὶ τοὺς πόλους, ἐξωγκωμένη δὲ περὶ τὸν ἰσημερινόν.

Κινήσεις τῆς γῆς. Ἡ γῆ ἔχει δύο συγχρόνους κινήσεις, περιστροφικὴν περὶ ἑαυτὴν ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς καὶ ἔλλειπτικὴν περὶ τὸν ἥλιον. Καὶ τὴν μὲν περιστροφικὴν κίνησιν ἐκτελεῖ ἐν 24 ὥραις, τὴν δὲ ἔλλειπτικὴν ἐν ἐνὶ ἔτει.

Ἄξων τῆς γῆς καλεῖται ἡ εὐθεῖα γραμμὴ, περὶ ἣν νοοῦμεν περιστρεφομένην τὴν γῆν περὶ ἑαυτὴν.

Πόλοι τῆς γῆς καλοῦνται τὰ δύο ἄκρα τοῦ ἄξονος τῆς γῆς. Τούτων δὲ τὸ μὲν κείμενον πρὸς βορρᾶν καλεῖται βόρειος πόλος, τὸ δὲ κείμενον πρὸς νότον καλεῖται νότιος πόλος.

B. ΚΥΚΛΟΙ ΤΗΣ ΓΗΣ.

Κύκλος καλεῖται ἐπίπεδος ἐπιφάνεια, ἥς ἐν σημείον ἀπέχει ἴσον ἀπὸ πάντων τῶν σημείων τῆς γραμμῆς, εἰς ἣν αὕτη περατοῦται. Τὸ σημεῖον δὲ τοῦτο καλεῖται κέντρον τοῦ κύκλου.

Πρὸς προσδιορισμὸν τῆς θέσεως τόπου τινὸς ἐπὶ τῆς γῆς νοοῦμεν περὶ αὐτὴν πολλοὺς κύκλους μεγάλους καὶ μικροὺς.

Μεγάλοι κύκλοι τῆς γῆς καλοῦνται οἱ κύκλοι, ὧν ἡ ἐπιφάνεια διέρχεται διὰ τοῦ κέντρου τῆς γῆς. Τοιοῦτοι δὲ εἶναι ὁ ἰσημερινὸς καὶ οἱ μεσημβρινοί. Καὶ ὁ μὲν ἰσημερινὸς ἀπέχει ἴσον τῶν δύο πόλων καὶ διαιρεῖ τὴν γῆν εἰς δύο ἡμισφαίρια, εἰς βόρειον καὶ εἰς νότιον· καλεῖται δὲ οὕτω, διότι ἐν τοῖς ἐπ' αὐτοῦ τόποις ὑπάρχει διαρκὴς ἰσημερία, αἱ ἡμέραι δηλ. εἶναι διαρκῶς ἰσόχρονοι ταῖς νυξίν. Οἱ δὲ μεσημβρινοὶ διέρχονται διὰ τῶν δύο πόλων καὶ διαιροῦσι τὴν γῆν εἰς δύο ἡμισφαίρια, εἰς ἀνατολικὸν καὶ εἰς δυτικόν· καλοῦνται δὲ οὕτω, διότι, ὅταν ὁ ἥλιος ἔρχεται εἰς αὐτούς, γίνεται μεσημέριον καθ' ἅπαντας τοὺς τόπους, δι' ὧν διέρχονται οὗτοι. Τῶν μεσημβρινῶν δὲ ὄντων ἀπέριον εἰς κατὰ συνθήκην καλεῖται πρῶτος. Ὡς τοιοῦτος δὲ λαμβάνεται ὑπὸ τίνων μὲν ὁ διερχόμενος διὰ τῆς νήσου Φέρρου (μῆς τῶν ἐν τῇ Ἀφρικῇ Καναρίων), ὑπὸ τῶν Γάλλων δὲ ὁ διερχόμενος διὰ τοῦ ἐν Παρισίαις ἀστεροσκοπείου, ὑπὸ τῶν Ἀγγλων δὲ καὶ Γερμανῶν ὁ διερχόμενος διὰ τοῦ ἐν Γρήνουιτς (Greenwich, προαστείου τοῦ Λονδίνου) ἀστεροσκοπείου.

Μικροὶ κύκλοι τῆς γῆς καλοῦνται οἱ κύκλοι οἱ φερόμενοι παράλληλοι τῷ ἰσημερινῷ (διὰ τοῦτο καὶ παράλληλοι κύκλοι κα-

λοῦνται). Τῶν μικρῶν δὲ κύκλων τῆς γῆς ὄντων ἀπείρων ἐπισημότη-
 ται εἶναι οἱ ἐξῆς τέσσαρες, οἱ δύο τροπικοί (1), ἀπέχοντες τοῦ
 ἰσημερινοῦ $23^{\circ} 27'$, καὶ οἱ δύο πολικοί, ἀπέχοντες ἑκατέρου τῶν
 πόλων ἐπίσης $23^{\circ} 27'$. Ἐκ τῶν δύο δὲ τροπικῶν κύκλων ὁ μὲν
 κείμενος ἐν τῷ βορείῳ ἡμισφαιρίῳ καλεῖται βόρειος τροπικὸς κύ-
 κλος ἢ τροπικὸς τοῦ Καρκίνου, ὁ δὲ κείμενος ἐν τῷ νοτίῳ ἡμι-
 σφαιρίῳ καλεῖται νότιος τροπικὸς κύκλος ἢ τροπικὸς τοῦ Αἰγύ-
 κερω. Ἐκ τῶν δύο δὲ πολικῶν κύκλων ὁ μὲν κείμενος ἐν τῷ βο-
 ρεῖῳ ἡμισφαιρίῳ καλεῖται βόρειος πολικὸς κύκλος, ὁ δὲ κείμενος
 ἐν τῷ νοτίῳ ἡμισφαιρίῳ καλεῖται νότιος πολικὸς κύκλος.

Ἐκαστος κύκλος διαιρεῖται εἰς 360 μέρη, ἅτινα καλοῦνται
 μοῖραι· ἐκάστη δὲ μοῖρα ὑποδιαιρεῖται εἰς 60 πρῶτα λεπτά· ἕκα-
 στον δὲ πρῶτον λεπτόν ὑποδιαιρεῖται εἰς 60 δεύτερα λεπτά. Χάριν
 δὲ συντομίας σημειοῦνται ταῦτα οὕτως $20^{\circ} 30' 40''$, ἧτοι 20
 μοῖραι, 30 πρῶτα λεπτά καὶ 40 δεύτερα λεπτά.

Ἐκάστη μοῖρα περιλαμβάνει διάστημα 15 γεωγραφικῶν μι-
 λίων· ἕκαστον δὲ γεωγραφικὸν μίλιον περιλαμβάνει διάστημα
 $7\frac{1}{2}$ περίπου χιλιομέτρων· ἕκαστον δὲ χιλιόμετρον περιλαμβάνει
 διάστημα 1000 μέτρων (12 περίπου λεπτὰ ὁδοιπορικὰ) (2).

Ἐν ταῖς καταμετρήσεσι μεταχειρίζομεθα ἐπὶ μὲν τῶν ἀποστά-
 σεων τὸ χιλιόμετρον (χμ.), ἐπὶ δὲ τῆς ἐπιφανείας τὸ τετραγω-
 νικὸν χιλιόμετρον (□χμ.), ἧτοι τὸ τετράγωνον, οὗ ἕκαστη πλευρὰ
 εἶναι ἴση ἐνὶ χιλιομέτρῳ, ἐπὶ δὲ τοῦ ὕψους καὶ τοῦ βάθους τὸ μέ-
 τρον (μ.).

Γ'. ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΝ ΠΛΑΤΟΣ ΚΑΙ ΜΗΚΟΣ.

Γεωγραφικὸν πλάτος καλεῖται ἡ ἀπόστασις τόπου τινὸς
 ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ. Καὶ ἐὰν μὲν ὁ τόπος εὐρίσκηται ἐπὶ τοῦ βο-
 ρεῖου ἡμισφαιρίου, καλεῖται τὸ πλάτος βόρειον· ἐὰν δὲ ἐπὶ τοῦ
 νοτίου, νότιον.

1) Τροπικὸὶ καλοῦνται, διότι, ὅταν ὁ ἥλιος ἔλθῃ εἰς αὐτοὺς, τρέπεται
 πάλιν πρὸς τὸν ἰσημερινόν.

2) Τὸ ἀγγλικὸν μίλιον = 1610 μέτροις περίπου· τὸ δὲ ναυτικὸν μί-
 λιον παρὰ πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν = 1855 μέτροις περίπου.

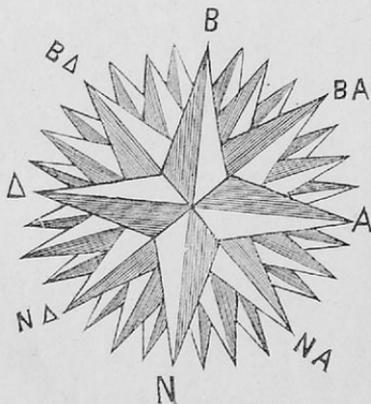
Γεωγραφικὸν μῆκος καλεῖται ἡ ἀπόστασις τόπου τινὸς ἀπὸ τοῦ πρώτου μεσημβρινοῦ. Καὶ ἐὰν μὲν ὁ τόπος εὐρίσκηται ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ ἡμισφαιρίου, καλεῖται τὸ μῆκος ἀνατολικόν· ἐὰν δὲ ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ, δυτικόν.

Α'. ΟΡΙΖΩΝ.

Ὁρίζων καλεῖται ἡ κυκλικὴ περιφέρεια, ἣτις φαίνεται χωρίζουσα τὴν γῆν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ.

Ὁ ὀρίζων διαιρεῖται εἰς 32 σημεῖα, ἀπέχοντα ἀλλήλων $11^{\circ}15'$. Τούτων δὲ 4 μὲν καλοῦνται πρωτεύοντα, 4 δὲ δευτερεύοντα, 8 δὲ τριτεύοντα, 16 δὲ τεταρτεύοντα. Καὶ τὰ μὲν 4 πρωτεύοντα εἶναι ἡ **Ἀνατολή** (Α. τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, ὅθεν φαίνεται ἀνατέλλων ὁ ἥλιος), ἡ **Δύσις** (Δ. τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, ὅπου φαίνεται δύνων ὁ ἥλιος), ὁ **Νότος** (Ν. τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, ὅπερ ἔχομεν δεξιὸν ἐστραμμένον πρὸς τὴν Ἀνατολήν), καὶ ὁ **Βορρᾶς** (Β. τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, ὅπερ ἔχομεν ἀριστερὸν ἐστραμμένον πρὸς τὴν Ἀνατολήν). Τὰ δὲ 4 δευτερεύοντα εἶναι τὸ μεταξὺ τοῦ Βορρᾶ καὶ τῆς Ἀνατολῆς, **Βορειοανατολικόν** (ΒΑ.), τὸ μεταξὺ τοῦ Νότου καὶ τῆς Ἀνατολῆς, **Νοτιοανατολικόν** (ΝΑ), τὸ μεταξὺ τοῦ Βορρᾶ καὶ τῆς Δύσεως, **Βορειοδυτικόν** (ΒΔ.), καὶ τὸ μεταξὺ τοῦ Νότου καὶ τῆς Δύσεως, **Νοτιοδυτικόν** (ΝΔ.).

Ἐκ τῶν 32 σημεῖων τοῦ ὀρίζοντος πνέουσι 32 ἄνεμοι, ὧν 4 μὲν καλοῦνται πρωτεύοντες, 4 δὲ δευτερεύοντες, 8 δὲ τριτεύοντες, 16 δὲ τεταρτεύοντες. Καὶ οἱ μὲν 4 πρωτεύοντες εἶναι ὁ **Βορρᾶς**, ὁ **Νότος**, ὁ **Ἀνατολικός** καὶ ὁ **Δυτικός**. Οἱ δὲ 4 δευτερεύοντες εἶναι ὁ **Βορειοανατολικός**, ὁ **Νοτιοανατολικός**, ὁ **Βορειοδυτικός** καὶ ὁ **Νοτιοδυτικός**.

Ἄνεμοσκόπιον.

Ε'. ΖΩΝΑΙ ΤΗΣ ΓΗΣ.

Ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς διαιρεῖται ὡς πρὸς τὴν θερμοκρασίαν εἰς 5 μέρη, ἅτινα καλοῦνται ζῶναι. Τούτων δὲ ἡ μὲν κειμένη μεταξὺ τοῦ ἰσημερινοῦ καὶ τῶν τροπικῶν κύκλων καλεῖται **θερμῆ**, διότι ἐν αὐτῇ ἐπικρατεῖ μεγάλη θερμότης (1). ἡ δὲ κειμένη μεταξὺ τῶν τροπικῶν καὶ τῶν πολικῶν κύκλων καλεῖται **εὐκρατος**, διότι ἐν αὐτῇ ἢ τε θερμότης καὶ τὸ ψῦχος εἶναι μέτρια, καὶ διαιρεῖται εἰς βόρειον εὐκρατον καὶ εἰς νότιον εὐκρατον ἢ δὲ κειμένη μεταξὺ τῶν πολικῶν κύκλων καὶ τῶν πόλων καλεῖται **ψυχρά**, διότι ἐν αὐτῇ ἐπικρατεῖ μέγα ψῦχος, καὶ διαιρεῖται εἰς βόρειον ψυχράν καὶ εἰς νότιον ψυχράν.

Β'.

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΕΣΤΑΤΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ ΕΚ ΤΗΣ
ΦΥΣΙΚΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

Ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς ἀνέρχεται εἰς 509, 881, 993 □χμ. καὶ συνίσταται ἐκ δύο μερῶν, ἐκ τῆς θαλάσσης καὶ ἐκ τῆς ξηρᾶς. Καὶ ἡ μὲν ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης εἶναι 374, 057, 912 □χμ., ἡ δὲ τῆς ξηρᾶς 135, 824, 021 □χμ.

Α'. ΘΑΛΑΣΣΑ

Κινήσεις τῆς θαλάσσης. Ἡ θάλασσα ἔχει τρεῖς κινήσεις, τὴν τῶν κυμάτων, τὴν τῆς παλιρροίας καὶ τὴν τῶν θαλασσιῶν ρευμάτων. Καὶ τὰ μὲν κύματα ἐγείρονται ὑπὸ τῶν ἀνέμων. Ἡ δὲ παλιρροία (προερχομένη ἐκ τῆς ἐλκτικῆς δυνάμεως τῆς σε-

1) Ἐν πολλοῖς τόποις τῆς θερμῆς ζώνης μετριάζεται ἡ μεγάλη θερμότης ὑπὸ διαφόρων τοπικῶν αἰτίων, οἷον ὑπὸ τῆς μεγάλης ἐξατμίσεως τῆς γείτονος θαλάσσης, ὑπὸ τοῦ ὕψους τῶν ὄρεων, ὑπὸ τῶν πολυμήνων ὑέτων κτλ.

λήνης καὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τῆς γῆς) εἶναι ἡ περιοδικὴ ἀνάβασις καὶ κατάβασις τοῦ θαλασσίου ὕδατος γινομένη δις τοῦ ἡμερονυκτίου καὶ ἡ μὲν ἀνάβασις τοῦ θαλασσίου ὕδατος καλεῖται *πλημμυρίς*, ἡ δὲ κατάβασις *ἄμπωτις* (ἐκατέρω τούτων διαρκεῖ 6 ὥρας).

Τὰ δὲ **Θαλάσσια ρεύματα** (παραγόμενα τὸ μὲν ἐκ τῆς περιστροφικῆς περὶ τὸν ἄξονα αὐτῆς κινήσεως τῆς γῆς, τὸ δὲ ἐκ τῆς ἐπιρροῆς τῶν ἐτησίων ἀνέμων καὶ ἐκ τῆς διαφόρου θερμοκρασίας τοῦ θαλασσίου ὕδατος ἐν τοῖς διαφόροις γεωγραφικοῖς πλάτεσι) διαιροῦνται εἰς *ρεύματα* τοῦ ἰσημερινοῦ, ἅτινα εἶναι θερμὰ καὶ φέρονται ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ πρὸς τοὺς πόλους ἐξ Α. πρὸς Δ., καὶ εἰς *πολικὰ ρεύματα*, ἅτινα εἶναι ψυχρὰ καὶ φέρονται ἀπὸ τῶν πόλων πρὸς τὸν ἰσημερινόν (1). Ἡ σύμπτωσις δὲ δύο θαλασσίων ρευμάτων ἀντιθέτως φερομένων παράγει τὴν θαλασσίαν *δίνην*, ἥτοι βιαίαν συστροφὴν τοῦ ὕδατος, ἥτις συμπαρασύρει πᾶν τὸ προστυχόν.

Ἡ θαλάσσια συνίσταται ἐκ πέντε μεγάλων μερῶν, ἅτινα καλοῦνται ὠκεανοί· εἶναι δὲ οἱ ἐξῆς:

1) Ὁ Βόρειος παρωμένος ὠκεανός, κείμενος μεταξὺ τοῦ βορείου πόλου καὶ τοῦ βορείου πολικοῦ κύκλου καὶ περιβρέχων τὰ βόρεια παράλια τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀμερικῆς.

2) Ὁ Ἀτλαντικός (2) ὠκεανός, κείμενος μεταξὺ τῶν δύο πολικῶν κύκλων καὶ περιβρέχων τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀφρικῆς καὶ τὰ ἀνατολικά τῆς Ἀμερικῆς.

3) Ὁ Μέγας ἢ Εἰρημικός (3) ὠκεανός, κείμενος μεταξὺ τῶν δύο πολικῶν κύκλων καὶ περιβρέχων τὰ ἀνατολικά παράλια τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Αὐστραλίας καὶ τὰ δυτικὰ τῆς Ἀμερικῆς.

4) Ὁ Ἰνδικός ὠκεανός, κείμενος μεταξὺ τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Αὐστραλίας καὶ περιβρέχων τὰ νότια παράλια

1) Τὰ θαλάσσια ρεύματα εἶναι ὠφελιμώτατα, διότι κανονίζουσι τὰ κλίματα τῆς γῆς καὶ ρυθμίζουσι τὸν πλοῦν τοῖς ναυτιλλομένοις.

2) Ἐκλήθη οὕτως ἐκ τῆς κατὰ τὴν μυθολογίαν καταποντισθείσης εἰς αὐτὸν νήσου Ἀτλαντίδος.

3) Ἐκλήθη οὕτω, διότι ὁ πρῶτος περιπλεύσας τὴν γῆν Φερδινάνδος Μαγγελάνο; (Πορτογάλος θαλασσοπόρος) διέπλευσεν αὐτὸν γαλήνιον.

τῆς Ἀσίας, τὰ ἀνατολικὰ τῆς Ἀφρικῆς καὶ τὰ βόρεια, δυτικὰ καὶ νότια τῆς Αὐστραλίας.

5) Ὁ **Νότιος παγωμένος ὠκεανός**, κείμενος μεταξὺ τοῦ νοτίου πόλου καὶ τοῦ νοτίου πολικοῦ κύκλου (1).

Θάλασσα καλεῖται μέρος ὠκεανοῦ εἰσδύον εἰς τὴν ξηρὰν ἢ κείμενον μεταξὺ ξηρῶν.

Πέλαγος καλεῖται μέρος θαλάσσης κείμενον μεταξὺ ξηρῶν.

Κόλπος καλεῖται μέρος πελάγους εἰσδύον εἰς τὴν ξηρὰν.

Λιμὴν καλεῖται μικρὸς κόλπος βαθύς καὶ κεκλεισμένος προφυλάσσων τὰ πλοῖα ἀπὸ τῶν ἀνέμων.

Ὀρμος καλεῖται μικρὸς κόλπος ἀβαθῆς καὶ ἀναπεπταμένος προσωρινὸν μόνον καταφύγιον παρέχων τοῖς πλοίοις (2).

Θῆς καλεῖται παραλία ἀμμώδης.

Ἀκτὴ καλεῖται παραλία ὑψηλὴ καὶ ἀπόκρημος.

Γέναγος καλεῖται μέρος θαλάσσης ἀβαθῆς (ῥηχὰ νερά).

Σύρτις καλεῖται σωρὸς ἄμμου κινούμενος ὑπὸ τὴν θάλασσαν.

Ῥφαλος καλεῖται βράχος μὴ ἐξέχων τῆς θαλάσσης.

Σκόπελος καλεῖται βράχος ἐξέχων τῆς θαλάσσης.

Νῆσος καλεῖται μέρος ξηρᾶς πανταχόθεν βρεχόμενον ὑπὸ ὕδατος. Ἀθροισμα δὲ νήσων ἐγγὺς ἀλλήλαις κειμένων καλεῖται **συστάς νήσων**.

Χερσόνησος καλεῖται μέρος ξηρᾶς ἐκ τριῶν μερῶν βρεχόμενον ὑπὸ ὕδατος.

Πορθμὸς καλεῖται στενὸν μέρος θαλάσσης χωρίζον δύο ξηρᾶς.

Ἰσθμὸς καλεῖται στενὸν μέρος ξηρᾶς χωρίζον δύο θαλάσσας.

1) Ἐπιφάνεια τῶν ὠκεανῶν.

Μέγιστον βάθος τῶν ὠκεανῶν.

Βόρειος παγωμένος 15,292,411 □ χμ.

3,612 μ.

Ἀτλαντικὸς 88,634,433

8,341

Μέγας ἢ Εἰρηνικὸς 175,641,851

8,513

Ἰνδικὸς 74,011,717

5,664

Νότιος παγωμένος 20,477,800

4,846

2) Ὀρμος καλεῖται καὶ τὸ μέρος τοῦ λιμένος, ἐν ᾧ ἀγκυροβολοῦσι τὰ πλοῖα.

Β'. ΞΗΡΑ.

Ἡ ξηρὰ συνίσταται ἐκ πέντε μεγάλων μερῶν, ἅτινα καλοῦνται ἥπειροι, καὶ ἐξ ἀναριθμητῶν μικρῶν, ἅτινα καλοῦνται νῆσοι.

Αἱ πέντε ἥπειροι εἶναι αἱ ἐξῆς: ἡ *Εὐρώπη*, ἡ *Ἀσία*, ἡ *Ἀφρική*, ἡ *Ἀμερική* καὶ ἡ *Αὐστραλία*. Τούτων δὲ αἱ μὲν τρεῖς πρῶται καλοῦνται παλαιὸς κόσμος, διότι μέγα μέρος αὐτῶν ἦτο γνωστὸν τοῖς ἀρχαίοις· αἱ δὲ δύο τελευταῖαι νέος κόσμος, διότι ἀνεκαλύφθησαν κατὰ τοὺς νέους χρόνους (ἡ μὲν Ἀμερική τῷ 1492, ἡ δὲ Αὐστραλία τῷ 1606). Καὶ ἡ μὲν Εὐρώπη, ἡ Ἀσία, ἡ Ἀφρική καὶ ἡ Αὐστραλία κεῖνται ἐν τῷ ἀνατολικῷ ἡμισφαιρίῳ, ἡ δὲ Ἀμερική ἐν τῷ δυτικῷ ἡμισφαιρίῳ.

Ἡ ἐπιφάνεια τῆς ξηρᾶς διακρίνεται εἰς ὁμαλὴν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον καὶ εἰς ἀνώμαλον. Καὶ ἡ μὲν ὁμαλὴ περιλαμβάνει τὰς πεδιάδας· ἡ δὲ ἀνώμαλος τὰ ὄρη.

I. Πεδιογραφία.

Πεδιάς καλεῖται μεγάλη ἔκτασις ἐδάφους ἔχοντος ἐπιφάνειαν ἠνωμένην καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ὁμαλήν (1). Διακρίνεται δὲ αἱ πεδιάδες εἰς βαθύπεδα, εἰς ὑψίπεδα καὶ εἰς ἰζήματα. Καὶ βαθύπεδα μὲν καλοῦνται αἱ κείμεναι μικρὸν ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης· ὑψίπεδα δὲ αἱ κείμεναι ἰκανὸν ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης· ἰζήματα δὲ αἱ χθαμαλότεραι τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης (2).

Ἐρημος καλεῖται πεδιάς ξηρὰ καὶ ἀμυδρῆς, ἀκατοίκητος διὰ τὸ ἀύχμηρὸν αὐτῆς. Τόπος δὲ χλοερὸς ἐν ἐρήμῳ καλεῖται **ὄασις**.

Ἐρεικιά καλεῖται πεδιάς κεκαλυμμένη ὑπὸ ἐρυθρόχρου ἀργιλλοῦχου ἄμμου.

Στέππη καλεῖται πεδιάς ποηφόρος, ἀλλ' ἄδενδρος, ὅπως ἀκαλλιέργητος.

1) Πᾶσα πεδιάς ἔχει μικρὰν κλίσιν, ἣς ἄνευ θὰ μετεβάλλετο εἰς ἕλος.

2) Τὰ σπουδαιότατα τῶν ἰζημάτων εἶναι τὸ τῆς *Νεκρᾶς θαλάσσης* (Παλαιστίνη), 394μ., τὸ τῆς *ὄασεως Σιθᾶ* (Αἴγυπτος), 30μ., καὶ τὸ τῆς *Κασπίας θαλάσσης*, 26μ.

Κοιλιάς καλεῖται μικρὰ πεδιάς κειμένη μεταξὺ ὄρέων ἢ λόφων ἢ ὑψωμάτων.

Φάραγξ ἢ χαράδρα καλεῖται μικρὰ πεδιάς κειμένη μεταξὺ ἀποτόμων ὄρέων ἢ λόφων ἢ ὑψωμάτων.

Μισγάγκεια ἢ συνάγκεια καλεῖται κοιλιάς ἢ φάραγξ, εἰς ἣν συρρέουσι τὰ ὕδατα ἀπὸ τῶν πέριξ ὄρέων ἢ λόφων ἢ ὑψωμάτων.

Χοάνη καλεῖται κοιλιάς κεκλεισμένη πανταχόθεν ὑπὸ ὄρέων ἢ λόφων ἢ ὑψωμάτων.

Αὐλὼν καλεῖται κοιλιάς ἄδενδρος.

Νάπη καλεῖται κοιλιάς σύνδενδρος.

Λειμῶν καλεῖται χωρίον ποηφόρον.

Λενδρῶν καλεῖται χωρίον σύνδενδρον.

2. Ὅρειογραφία.

Ὅρος καλεῖται ἐξόγκωσις τοῦ ἐδάφους ἔχουσα ἀπόλυτον ὕψος 500 τοῦλάχιστον μέτρων. Διαιροῦνται δὲ τὰ ὄρη εἰς ὑψηλά, εἰς μέτρια καὶ εἰς χθαμαλά. Καὶ ὑψηλά (1) μὲν καλοῦνται τὰ ἔχοντα ἀπόλυτον ὕψος 2,000 μ. καὶ ἄνω μέτρια δὲ τὰ ἔχοντα ἀπόλυτον ὕψος 1000 — 2000μ. χθαμαλά δὲ τὰ ἔχοντα ἀπόλυτον ὕψος 500—1000μ.

Τὸ ὕψος τῶν ὄρέων ὀρίζεται κατὰ τὴν κάθετον αὐτῶν ἀνύψωσιν εἶναι δὲ ἢ ἀπόλυτον ἢ σχετικόν. Καὶ ἀπόλυτον μὲν καλεῖται τὸ μετρούμενον ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης· σχετικὸν δὲ τὸ μετρούμενον ἀπὸ τῆς παρακειμένης τῷ ὄρει πεδιάδος ἢ λίμνης (2).

Τὸ σχῆμα τῶν ὄρέων εἶναι διάφορον· ἡ κορυφή δὲ αὐτῶν ἔχει

1) Ἐν πολλοῖς τῶν ὑψηλῶν ὄρέων γίνονται χιονορραγίαι καὶ κρυσταλλοπηγες. Καὶ χιονορραγίαι μὲν καλοῦνται ἀποκοπαὶ χιονοστιβῶδων, αἵτινες, καταφερόμεναι μετὰ δυνάμεως ἀπὸ τῶν ὄρέων εἰς τὰς πεδιάδας, ἐπιφέρουσι πολλάκις φοβεράς καταστροφάς· κρυσταλλοπηγες δὲ πάγοι κρυστάλλου βραδέως κατερχόμενοι ἀπὸ τῶν ὄρέων εἰς τὰς κοιλάδας.

2) Τὸ ὕψος τῶν ὄρέων ὀρίζεται ἢ διὰ τριγωνομετρικῶν καταμετρήσεων ἢ διὰ βαρομέτρου.

ποικίλα σχήματα, οἷον κώνου, κέρατος, βελούνης, θόλου, τραπέζης, σάγματος κτλ.

Ἐν παντὶ ὄρει διακρίνομεν κορυφήν, κλιτύς ἢ κατωφερείας, ὑπαρρείας ἢ πρόποδας καὶ πύλας ἢ στενά. Καὶ κορυφή μὲν καλεῖται τὸ ἀνώτατον μέρος τοῦ ὄρους· κλιτύες δὲ ἢ κατωφέρειαί αἱ κατωφερεῖς πλευραὶ τοῦ ὄρους· ὑπάρειαί δὲ ἢ πρόποδες τὰ κατώτατα μέρη τοῦ ὄρους· πύλαι δὲ ἢ στενά μεγάλα ταπεινώσεις τῶν ὀρέων σχηματίζουσαι ὁδοὺν.

Τὰ ὄρη εἶναι ἢ συνηνωμένα, ὅπερ συνηθέστατον, ἢ μεμονωμένα. Καὶ σύστημα μὲν ὀρέων καλοῦνται ὄρη συνδεδεμένα συμπαγῶς πρὸς ἄλληλα (τὸ σημεῖον, ἐν ᾧ συνδέονται, καλεῖται ὀροσδεμα)· ὀροστοιχία δὲ ὄρη ἐκτεινόμενα κατὰ μίαν κυρίαν διεύθυνσιν· ὀροσυστὰς δὲ ὄρη κείμενα ἀτάκτως παρ' ἄλληλα.

Λόφος καλεῖται μικρὰ ἐξόγκωσις τοῦ ἐδάφους. Καὶ σύστημα μὲν λόφων καλοῦνται λόφοι συνδεδεμένοι συμπαγῶς πρὸς ἀλλήλους· λοφοστοιχία δὲ λόφοι ἐκτεινόμενοι κατὰ μίαν κυρίαν διεύθυνσιν· λοφοσυστὰς δὲ λόφοι κείμενοι ἀτάκτως παρ' ἀλλήλους. Πάγος δὲ καλεῖται λόφος μεμονωμένος, βραχῶδης καὶ ἀνώμαλος.

Ὑψωμα καλεῖται ἐξόγκωσις τοῦ ἐδάφους μικροτέρα τῆς τοῦ λόφου.

Ὀρθόπαγον καλεῖται ὄρος ἢ λόφος ἢ ὕψωμα ὀξυκόρυφον καὶ ἀπόκρημνον.

Ἡφαιστεῖον καλεῖται ὄρος ἢ λόφος ἢ ὕψωμα ἐκπέμπον διηνεκῶς ἢ περιοδικῶς καπνόν, τέφραν, λίθους καὶ λάθραν (1). Διαίρουσιν δὲ τὰ ἡφαιστεία εἰς ἐνεργὰ καὶ εἰς ἐσβεσμένα. Καὶ ἐνεργὰ μὲν καλοῦνται τὰ ἐκπέμποντα ἔτι καὶ νῦν ἢ ἐκπέμπαντα κατὰ τὴν ἱστορικὴν ἐποχὴν καπνόν, τέφραν, λίθους καὶ λάθραν ἐσβεσμένα δὲ τὰ μὴ τοιαῦτα. Κρατῆρες δὲ καλοῦνται αἱ ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἢ τῶν κλιτύων τοῦ ἡφαιστείου εὐρισκόμεναι ὀπαί.

Ἀχρωτήριον καλεῖται ἄκρα ὄρους εἰσδύουσα εἰς τὴν θάλασσαν.

1) Δὲν ἐκπέμπουσι πάντα τὰ ἡφαιστεία λάθραν, ἥτις εἶναι μίγμα διαφόρων ὀρυκτῶν τηχομένων διὰ τῆς μεγάλης θερμότητος παραπλήσιον βευστῆ ὕδατι.

3. Ποταμογραφία.

Τὸ ὄμβριον ὕδωρ ἀπορροφώμενον ὑπὸ τοῦ ἐδάφους ἀναβλύει εἰς χθιμαλώτερα μέρη καὶ παράγει τὰς πηγὰς. Κατὰ ταῦτα δὲ πηγή καλεῖται ἡ ἀνάβλυσις ὕδατος ἐν διαφόροις μέρεσι τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Διαιροῦνται δὲ αἱ πηγαὶ εἰς φυσικὰς καὶ εἰς τεχνητάς. Καὶ αἱ μὲν φυσικαὶ εἶναι διάφοροι, οἷον ἀέναοι, περιοδικαί, θερμομαί (1), ψυχραί (2), γλυκειαί, ἀλμυραί, ἱαματικά κτλ. Τεχνηταὶ δὲ καλοῦνται αἱ κατασκευαζόμεναι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων διὰ διατρήσεως τοῦ ἐδάφους, οἷον τὰ ἀρτησιανὰ φρέατα (3).

Ψύξις καλεῖται ἡ ἔνωσις πολλῶν πηγῶν.

Ποτάμιον καλεῖται ἡ ἔνωσις πολλῶν ῥυάκων.

Ποταμὸς καλεῖται ἡ ἔνωσις πολλῶν ποταμίων.

Παραπόταμος καλεῖται μικρὸς ποταμὸς ἐκβάλλων εἰς ποταμόν.

Ἀγγίαλος ποταμὸς καλεῖται ὁ ἐγγὺς τῇ θαλάσῃ πηγάζων.

Χείμαρρος καλεῖται ποτάμιον τρεφόμενον ὑπὸ τῶν βροχῶν καὶ τῶν χιόνων, χειμῶνος μὲν πολὺ ὕδρον καὶ ὀρηκτικόν, θέρος δὲ ὀλιγὺ ὕδρον ἢ ἀνυδρον.

Ἐκαταπινόμενος ποταμὸς καλεῖται ὁ χυνόμενος εἰς βάρθρα τῆς γῆς (γεωδύτης) ἢ ὁ ἀπορροφώμενος ὑπὸ τῆς ἄμμου τῶν ἐρήμων (ἀμμοδύτης). Σημειωτέον ὅμως ὅτι πολλοὶ τούτων ἀναβλύζουσι πάλιν ἐκ τοῦ ἐδάφους μετὰ τι διάστημα καὶ ἐξακολουθοῦσι νὰ ρέωσιν· ἡ ἀνάβλυσις δὲ αὕτη καλεῖται ἀναβολὴ (κεφαλαρί).

1) Θερμαὶ πηγαὶ καλοῦνται ἐκεῖναι, ὧν ἡ θερμοκρασία εἶναι ἀνωτέρα τῆς μέσης θερμοκρασίας τοῦ τόπου, ἐξ οὗ ἀναβλύουσιν. Θερμότεται δὲ πηγαὶ εὑρῆνται μόνον ἐν ἡφαιστειώδεσι τόποις. Τούτων δὲ αἱ μεγαλοπρεπέσταται εἶναι ἐν τῇ νήσῳ Ἴσλανδία (Εὐρώπη), ἐν τοῖς Βραχάδεσιν ὄρεσιν (Ἀμερικὴ) καὶ ἐν τῇ νήσῳ Νέα Σηλανδία (Αὐστραλία).

2) Ψυχραὶ πηγαὶ καλοῦνται ἐκεῖναι, ὧν ἡ θερμοκρασία εἶναι ἡ κατώτερα τῆς μέσης θερμοκρασίας τοῦ τόπου, ἐξ οὗ ἀναβλύουσιν, ἢ ἴση.

3) Τὰ φρέατα ταῦτα καλοῦνται οὕτως ἐκ τῆς ἐπαρχίας τῆς Γαλλίας Ἀρτησίας (Artois), ἐν ἧ τὸ πρῶτον κατασκευάσθησαν τῷ 1126. Σημειωτέον ὅμως ὅτι τὴν κατασκευὴν αὐτῶν ἐγίνωσκον ἀπὸ ἀρχαιστάτων χρόνων οἱ Κινέζοι καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Σαχάρας.

Ἐν παντὶ ποταμῷ διακρίνομεν κοίτην, ὄχθας, ῥοῦν, συμβολὴν καὶ ἐκβολήν. Καὶ κοίτη μὲν καλεῖται ἡ αὐλάξ, ἐν ἣ ῥέει τὸ ποτάμιον ὕδωρ· ὄχθαι δὲ αἱ γαῖαι αἱ παρακείμεναι τῇ κοίτῃ καὶ δεξιὰ μὲν ὄχθη καλεῖται ἐκείνη, ἣν ἔχει τις πρὸς τὰ δεξιὰ κατερχόμενος ἀπὸ τῶν πηγῶν πρὸς τὰς ἐκβολάς, ἀριστερὰ δὲ ὄχθη ἐκείνη, ἣν ἔχει τις πρὸς τὰ ἀριστερὰ κατερχόμενος ἀπὸ τῶν πηγῶν πρὸς τὰς ἐκβολάς· ῥοῦς δὲ ὁ δρόμος τοῦ ποταμοῦ ἀπὸ τῶν πηγῶν μέχρι τῶν ἐκβολῶν, διαιρούμενος εἰς ἄνω (τὸν παρά τὰς πηγὰς), εἰς μέσον (τὸν διὰ τῶν ὑπωρειῶν, μεσοβούων καὶ προβούων), καὶ εἰς κάτω (τὸν διὰ τῆς πεδιάδος)· συμβολὴ δὲ τὸ μέρος, ἐν ᾧ ἐνοῦνται δύο ἢ πλείονες ποταμοί· ἐκβολὴ δὲ τὸ μέρος, ὅπου χύνεται ὁ ποταμός.

Καταρράκτης καλεῖται ἡ ἀπὸ ὑψηλοῦ μέρους ἀπότομος πτώσις τοῦ ποταμίου ὕδατος.

Πολλοὶ ποταμοὶ διασχίζονται πρὸ τῶν ἐκβολῶν αὐτῶν εἰς δύο ἢ πλείονας βραχίονας· ἡ μεταξύ δὲ τῶν βραχιόνων τῶν ποταμῶν περικλειομένη ξηρὰ καλεῖται **δέλτα** (ἐκ τῆς ὁμοιότητος πρὸς τὸ ἑλληνικὸν γράμμα Δ).

Σύστημα ποταμοῦ καλεῖται ὁ ποταμός μετὰ τῶν πηγῶν, ῥυάκων καὶ παραποτάμων αὐτοῦ.

Ἔνορία ποταμοῦ καλεῖται ἡ χώρα ἡ περιλαμβάνουσα τὸν ποταμὸν καὶ τὰ εἰς αὐτὸν εἰσρέοντα ρεῖθρα.

Καταβόθρα καλεῖται χάσμα τῆς ξηρᾶς, εἰς ὃ καταπίπτει τὸ ὕδωρ ποταμοῦ τινος ἢ λίμνης.

Διῶρυξ καλεῖται ὁχετὸς τεχνητὸς ἐνῶν δύο θαλάσσης ἢ δύο ποταμοῦς ἢ θαλασσαν πρὸς ποταμὸν.

4. Λιμνογραφία.

Λίμνη καλεῖται συναγωγὴ ἐν τῇ ξηρᾷ ὕδατος βαθέος καὶ κινουμένου. Διαιροῦνται δὲ αἱ λίμναι ἐκ μὲν τῆς ποιότητος τοῦ ὕδατος αὐτῶν εἰς γλυκείας καὶ εἰς ἄλμυράς. Καὶ γλυκεῖαι μὲν καλοῦνται αἱ ἔχουσαι γλυκὺ ὕδωρ· ἄλμυρά δὲ αἱ ἔχουσαι ἄλμυρὸν ὕδωρ. Ἐκ δὲ τῆς παραγωγῆς καὶ καταστάσεως αὐτῶν εἰς διαποτάμους, εἰς ἐπιρρύτους, εἰς ἀπορρύτους καὶ εἰς ὑδροστασίμους. Καὶ διαπόταμοι μὲν καλοῦνται αἱ ἔχουσαι εἴσρουν καὶ ἔχρουν·

ἐπίρρουτοι δὲ αἱ ἔχουσαι μόνον εἶσρουν· ἀπόρρουτοι δὲ αἱ ἔχουσαι μόνον ἔκρουν· ὑδροστάσιμοι δὲ αἱ στεροῦμεναι εἶσρου καὶ ἔκρου.

Παράλιος λίμνη καλεῖται λίμνη γλυκεῖα συγκοινωνοῦσα μετὰ τῆς θαλάσσης.

Λιμνοθάλασσα καλεῖται λίμνη ἀλμυρὰ συγκοινωνοῦσα μετὰ τῆς θαλάσσης καὶ προελθοῦσα ἐκ πλημμυρῆσαντος θαλασσίου ὕδατος.

Ἔλος καλεῖται συναγωγὴ ἐν τῇ ξηρᾷ ὕδατος ἀβαθοῦς καὶ ἀκινήτου, οὗ ἡ ἐπιφάνεια διακόπτεται ὑπὸ ὕδατειων φυτῶν.

Γ'. ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ.

Ἄτμοςφαιρα καλεῖται ὁ ἀήρ ὁ περιβάλλων τὴν γῆν.

Ἄνεμος καλεῖται ἡ ἰσχυρὰ κίνησις τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος.

Κλίμα καλεῖται ἡ θερμοκρασία καὶ ὑγρασία τῆς ἀτμοσφαιρας. Ἐξαρτᾶται δὲ τὸ κλίμα τόπου τινὸς ἐκ πολλῶν περιστάσεων, οἷον ἐκ τοῦ γεωγραφικοῦ πλάτους, ἐκ τοῦ ὕψους, ἐκ τῆς ἀποστάσεως τῆς θαλάσσης, ἐκ τῶν παρακειμένων ὀρέων, δασῶν, ποταμῶν, λιμνῶν, ἐλῶν κτλ.

Δ'. ΠΡΟΪΟΝΤΑ.

Τὰ προϊόντα διαιροῦνται εἰς φυσικὰ καὶ εἰς τεχνητά. Καὶ φυσικὰ μὲν καλοῦνται τὰ παραγόμενα ὑπὸ τῆς φύσεως· τεχνητὰ δὲ ἐκεῖνα ἐκ τῶν φυσικῶν, τὰ ὅποια ἐξευγενίζει ὁ ἄνθρωπος διὰ τῆς τέχνης (**βιομηχανία**).

Τὰ φυσικὰ προϊόντα διαιροῦνται εἰς τρεῖς τάξεις, αἵτινες καλοῦνται καὶ βασιλεία· εἶναι δὲ ταῦτα τὸ βασίλειον τῶν ὀρυκτῶν, τὸ βασίλειον τῶν φυτῶν καὶ τὸ βασίλειον τῶν ζώων.

Γ'.

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΕΣΤΑΤΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ ΕΚ ΤΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

Α'. ΦΥΛΑΙ.

Οι άνθρωποι (1,550 έκ.) διαφέρουσιν ἀλλήλων πρὸ πάντων κατὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ κρανίου, τὸ χρῶμα τοῦ δέρματος καὶ τὸ εἶδος τοῦ τριχώματος. Διὰ ταύτην δὲ τὴν διαφορὰν διακρίνονται εἰς πέντε φυλάς, αἵτινες εἶναι αἱ ἑξῆς:

1) Ἡ *Καυκασία* (700 έκ.) ἔχουσα κρανίον ὀρθόγναθον, πρόσωπον ὠμοειδές, μέτωπον κυρτόν, δέρμα λευκὸν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον καὶ τρίχωμα εὐθύ. Κατοικεῖ δὲ ἡ φυλὴ αὕτη τὴν Εὐρώπην, τὴν ΝΔ. Ἀσίαν καὶ τὴν Β. Ἀφρικὴν (1).

1) Εἰς τὴν Καυκασίαν φυλὴν ἀνήκουσιν α') οἱ Ἰαφεθῖται, δηλ. οἱ Λιθουανοί, οἱ Σλαῦοι (Ῥῶσοι, Πολωνοί, Τσέχοι, Σλοβῆνοι, Σλοβάκοι, Κροάται, Δαλμάται, Βόσνιοι, Ἑρζεγοβῖνοι, Σέρβοι, Μαυροβούνιοι καὶ Βούλγαροι), οἱ Γερμανοί (Σουηδοί, Νορβηγοί, Δανοί, Φαροῦται, Ἰσλανδοί, Βρεττανοί, Ὀλλανδοί, Φλανδρῶν καὶ Γερμανοί), οἱ Κελτοί, οἱ Ῥωμᾶνοι (Βαλλόνοι

2) ἡ *Μογγολικὴ* (600 ἐκ.) ἔχουσα πρόσωπον ἐπίπεδον, ὀφθαλμοὺς μικροὺς, στενομητήτους καὶ λοξοὺς, ῥίνα σιμὴν, δέρμα πυρρόχρουν ἢ ὀφρινόξανθον καὶ τρίχωμα εὐθύ καὶ μέλαν. Κατοικεῖ δὲ ἡ φυλὴ αὕτη τὴν Μέσην καὶ ΝΑ. Ἀσίαν καὶ τὰς βορείους πολιτικὰς χώρας (1).

3) ἡ *Νιγροϊτικὴ* (180 ἐκ.) ἔχουσα κρανίον προγναθικόν, μέτωπον εἰσέχον, ῥίνα πλατεῖαν, χεῖλη ὀγκώδη καὶ ἐκπίπτοντα, δέρμα μέλαν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον καὶ τρίχωμα ἐριώδες. Κατοικεῖ δὲ ἡ φυλὴ αὕτη τὴν Μέσην καὶ Ν. Ἀφρικὴν (2).

Γάλλοι, Ἴσπανοί, Πορτογάλλοι, Ἴταλοὶ καὶ Ῥωμοῦνοι), οἱ Βάσκοι, οἱ Ἀλβανοί, οἱ Ἕλληνες, οἱ Ἰράνιοι (Γεωργιανοί, Ἀρμένιοι, Κοῦρδοι, Ἀφγανοί, Βελούτχοι καὶ Βραχουοί) καὶ οἱ Ἰνδοὶ β) οἱ Σημίται, δηλ. οἱ Ἑβραῖοι, οἱ Σύριοι, οἱ Ἀραβες καὶ οἱ Μαῦροι γ) οἱ Χαμίται, δηλ. οἱ Φελλάχοι, οἱ Κόπται, οἱ Βέρβεροι, οἱ Νουβοὶ καὶ οἱ Ἀθησσηνοί.

1) Εἰς τὴν Μογγολικὴν φυλὴν ἀνήκουσι α') οἱ Μογγολοτάταροι, δηλ. οἱ Λάπωνες, οἱ Φίννοι, οἱ Ἑσθλανδοί, οἱ Λιφλανδοί, οἱ Κουρλανδοί, οἱ Σαμογέδαι, οἱ Καλμουκοί, οἱ Τάταροι, οἱ γνήσιοι Τοῦρκοι, οἱ Ὀστανάκοι, οἱ Κιργίσιοι, οἱ Τουρκομάνοι, οἱ Μογγόλοι καὶ οἱ Τουγγούσοι β) οἱ Ἰνδοκινέζοι, δηλ. οἱ Κινέζοι, οἱ Κορεῖται, οἱ Βιρμανοί, οἱ Λαόται, οἱ Σιαμίται, οἱ Ἀναμίται, οἱ Τογκινέζοι καὶ οἱ Κοχινκινέζοι γ) οἱ Ἰάπωνες δ) οἱ βόρειοι Ἀσιανοί, δηλ. οἱ Ἰακούται, οἱ Τσουξοί, οἱ Κοργαῖκοι, οἱ Καμτσάδαλοι, οἱ Αἰνώες καὶ οἱ Ἑσκιμῶοι.

2) Εἰς τὴν Νιγροϊτικὴν φυλὴν ἀνήκουσι α') οἱ Νιγρίται, δηλ. οἱ Ἰόλο-

4) ἡ Ἀμερικανική (10 ἐκ.) ἔχουσα μέτωπον χθαμαλόν, γνάθους προεχούσας, δέρμα χαλκόχρουν καὶ τρίχωμα εὐθύ καὶ τεταμένον. Εἰς τὴν φυλὴν δὲ ταύτην ἀνήκουσιν οἱ αὐτόχθονες Ἀμερικανοί, ὅτινες καλοῦνται καὶ Ἰνδιανοί.

φοι, οἱ Μανδίνγγοι, οἱ Φουλάχοι, οἱ Σουδανοί, οἱ Ἀσχάντιοι, οἱ Δαχομαῖοι καὶ οἱ Γάλλαι· β') οἱ Βατσουιγρῆται, δηλ. οἱ Καμερουννοί, οἱ Κοχκιννοί, οἱ Ἀγγολαῖοι, οἱ Βεγγουελαῖοι, οἱ Μοσσαμέδαι, οἱ Βετσουάνοι, οἱ Κάρροι, οἱ Μοζαμβικνοί, οἱ Ζανζιβάριοι καὶ οἱ Σομάλαι· γ') οἱ Ὀτεετότοι.

5) ἡ Μαλαϊκὴ (40 ἐκ.) ἔχουσα μέτωπον προέχον, ῥίνα πλατεῖαν, χεῖλη ἐκπίπτοντα, δέρμα ὀρφνόν ἢ ὀρφνοζανθόν καὶ τρίχωμα μέλαν καὶ οὖλον. Εἰς τὴν φυλὴν δὲ ταύτην ἀνήκουσιν οἱ κάτοικοι τῆς χερσονήσου Μαλακκας, τῶν Ἰνδικῶν νήσων, τῆς νήσου Μαδαγασκάρης καὶ τῆς Αὐστραλίας.

Β'. ΘΡΗΣΚΕΙΑΙ.

Αἱ θρησκεῖαι διαιροῦνται εἰς πολυθεϊστικὰς καὶ εἰς μονοθεϊστικὰς.

Τῶν **πολυθεϊστικῶν** θρησκειῶν (880 ἐκ.) τὰ μάλιστα διαδεδομένα εἶναι ὁ Βουδισμὸς (500 ἐκ.) ἐν τῇ Κίνᾳ, Κορέᾳ, Ἰαπωνίᾳ, νήσῳ Κεϋλάνη καὶ Ἰνδοκίνα· ὁ Βραχμανισμὸς (140 ἐκ.) ἐν τῷ Ἰνδοστάν· καὶ ὁ Φετιχισμὸς (1) (80 ἐκ.) ἐν τῇ Ἀφρικῇ.

Αἱ **μονοθεϊστικαὶ** θρησκεῖαι εἶναι τρεῖς, ὁ Χριστιανισμὸς, ὁ Ἰουδαϊσμὸς καὶ ὁ Μωαμεθανισμὸς.

Οἱ Χριστιανοὶ (480 ἐκ.) διαιροῦνται εἰς Ὀρθοδόξους (90 ἐκ.), εἰς Καθολικοὺς (240 ἐκ.), εἰς Διαμαρτυρομένους (140 ἐκ.), εἰς Νεστοριανοὺς (300 χιλ.) καὶ εἰς Μονοφυσίτας (10 ἐκ.).

1) Ὁ Φετιχισμὸς (ἐκ τῆς πορτογαλικῆς λέξεως feitiço=μαγείας) εἶναι θρησκεία ἀποδίδουσα θεῖαν δύναμιν, διὰ μαγείας προσκτηθεῖσαν, εἰς διάφορα ἀντικείμενα τῆς ἐμφύχου καὶ ἀψύχου φύσεως, οἷον εἰς ζῶα, δένδρα, λίθους κτλ.

Οἱ Ἰουδαῖοι ἀνέρχονται εἰς 7 ἑκ.

Οἱ Μωαμεθανοὶ (1) ἀνέρχονται εἰς 180 ἑκ.

Γ'. ΔΙΑΙΤΑ.

Κατὰ τὴν διάφορον διαίταν διαιροῦνται οἱ ἄνθρωποι εἰς **ἀγρίους λαούς**, πλάνητας κυνηγούς καὶ ἀλιεῖς· εἰς **νομαδικούς λαούς**, στερουμένους σταθερᾶς κατοικίας καὶ ἰδιοκτησίας· καὶ εἰς **πεπολιτισμένους λαούς**, ἔχοντας σταθερὰν κατοικίαν καὶ ἰδιοκτησίαν καὶ ἀσχολουμένους περὶ τὴν γεωργίαν, τὸ ἐμπόριον, τὴν βιομηχανίαν, τὴν ναυτιλίαν, τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας.

Δ'. ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ.

Δύο εἶδη πολιτεύματος ὑπάρχουσιν, ἡ **μοναρχία** καὶ ἡ **δημοκρατία**. Καὶ ἡ μὲν **μοναρχία** διαιρεῖται εἰς **ἀπόλυτον**, καθ' ἣν νόμος εἶναι ἡ θέλησις τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος, καὶ εἰς **συνταγματικήν**, καθ' ἣν ἐπιτρέπεται εἰς σύμπαντα τὸν λαὸν ἢ εἰς τινὰς τάξεις αὐτοῦ ἢ δι' ἀντιπροσώπων μετοχὴ εἰς τὴν νομοθεσίαν καὶ τὴν διοίκησιν· ἡ δὲ **δημοκρατία** διαιρεῖται εἰς **κυρίως δημοκρατίαν**, καθ' ἣν σύμπας ὁ λαὸς ἔχει τὴν ὑπερτάτην ἐξουσίαν, καὶ εἰς **ἀριστοκρατίαν**, καθ' ἣν μόνον οἱ ἄριστοι διευθύνουσι τὴν πολιτείαν.

1) Οἱ Μωαμεθανοὶ διαιροῦνται κυρίως εἰς **Σουρρίτας**, εἰς **Σχιῖτας** καὶ εἰς **Βαχαβίτας**. Καὶ οἱ μὲν Σουρρίται παραδέχονται τὸ τε κοράνιον καὶ τὴν παράδοσιν καὶ θεωροῦσιν ὡς νόμιμον διάδοχον τοῦ Μωάμεθ τὸν πενθερὸν αὐτοῦ Ἀβουβέκρ· οἱ δὲ Σχιῖται παραδέχονται μόνον τὸ κοράνιον καὶ θεωροῦσιν ὡς νόμιμον διάδοχον τοῦ Μωάμεθ τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ Ἀλῆ· οἱ δὲ Βαχαβίται παραδέχονται μόνον τὸ κοράνιον, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ θεόπνευστον τοῦ Μωάμεθ.

ΕΥΡΩΠΗ

Ἐπιφ. 9,693,541 □ χμ. Πληθ. 360,000,000.

Ἡ Εὐρώπη εἶναι ἡ τετάρτη μὲν κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, ἡ δευτέρα δὲ κατὰ τὸν πληθυσμὸν καὶ ἡ πρώτη κατὰ τὴν πυκνότητα τοῦ πληθυσμοῦ τῶν ἡπείρων τῆς γῆς (1).

Ὅρια. Πρὸς Β. ὁ Β. παγωμένος ὠκεανός· πρὸς Δ. ὁ Ἀτλαντικός ὠκεανός· πρὸς Ν. ἡ Μεσόγειος θάλασσα μετὰ τῶν μερῶν αὐτῆς Προποντίδος, Εὐξείνου πόντου καὶ Ἀζοφικῆς, καὶ ὁ Μάνις ποταμός· πρὸς Α. τὰ μέρη τῆς Μεσογείου θαλάσσης Αἰγαίου πέλαγος, Προποντίς, Εὐξείνος πόντος καὶ Ἀζοφικὴ θάλασσα, ἡ Κασπία θάλασσα καὶ τὰ Οὐράλια ὄρη.

Πολιτικὴ διαίρεσις. Ἡ Εὐρώπη διαιρεῖται πολιτικῶς εἰς 24 κράτη, τὴν Ἑλλάδα, τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν, τὸ Μανροβούμιον, τὴν Σερβίαν, τὴν Ῥωμονίαν, τὴν Ἰταλίαν, τὸν Ἅγιον Μαρίνον, τὴν Ἰσπανίαν, τὴν Πορτογαλίαν, τὴν Ἀνδόρραν, τὴν Γαλλίαν, τὸ Μονακόν, τὴν Ἑλβετίαν, τὸ Λιχτενστάιν, τὴν Αὐστρουγγαρίαν, τὴν Γερμανίαν, τὸ Λουξεμβούργον, τὸ Βέλγιον, τὴν Ὀλλανδίαν, τὴν Μεγάλην Βρετανίαν, τὴν Δανίαν, τὴν Σουηδίαν, τὴν Νορβηγίαν καὶ τὴν Ῥωσσίαν (2).

1)	Ἐπιφάνεια.	Πληθυσμός.	Κάτοικοι κατὰ □ χμ.
Εὐρώπη	9,693,541 □ χμ.	358,206,000.	36,9.
Ἀσία	44,532,669.	862,270,000.	19,3.
Ἀφρικὴ	29,825,848.	206,112,000.	6,9.
Ἀμερικὴ	38,340,642.	124,546,000.	3,3.
Αὐστραλία	8,953,112.	5,282,000.	0,59.
Πολικαὶ χῶροι	4,478,239.	80,000.	—

2) Ἐξ κράτη τῆς Εὐρώπης, τὰ σπουδαιότατα, δηλ. ἡ Ῥωσσία, ἡ Γερμανία, ἡ Αὐστρουγγαρία, ἡ Γαλλία, ἡ Μεγάλη Βρετανία καὶ ἡ Ἰταλία, καλοῦνται μεγάλαι δυνάμεις.

Ἐσχατα ἀκρωτήρια. Πρὸς Β. τὸ Βόρειον ἐν τῇ Νορβηγίᾳ· πρὸς Δ. ἡ Ῥόκα ἐν τῇ Πορτογαλίᾳ· καὶ πρὸς Ν. ἡ Ταρίφα ἐν τῇ Ἰσπανίᾳ.

Μέγιστον μῆκος καὶ πλάτος. Τὸ μὲν μέγιστον μῆκος τῆς Εὐρώπης εἶναι 5,560 χμ. ἀπὸ τῆς ἐν τῷ Β. παγωμένῳ ὠκεανῷ Καρικῆς θαλάσσης μέχρι τοῦ ἐν τῇ Ἰσπανίᾳ ἀκρωτηρίου Ἀρίου Βικεντίου· τὸ δὲ μέγιστον πλάτος 3,860 χμ. ἀπὸ τοῦ ἐν τῇ Νορβηγίᾳ ἀκρωτηρίου Βορείου μέχρι τοῦ ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀκρωτηρίου Ταϊνάρου.

Ὠκεανοί. Ὁ Β. Παγωμένος καὶ ὁ Ἀτλαντικός.

Θάλασσαί. Ἐν μὲν τῷ Β. παγωμένῳ ὠκεανῷ ἡ Καρική καὶ ἡ Λευκή· ἐν δὲ τῷ Ἀτλαντικῷ ὠκεανῷ ἡ Βόρειος ἢ Γερμανική· ἡ Ἀνατολικὴ ἢ Βαλτικὴ, ἡ Βρετανικὴ ἢ τῆς Μάγχης, ἡ Ἰρλανδικὴ καὶ ἡ Μεσόγειος, ἧς μέρη ἡ Προποντίς, ὁ Εὐξείνιος πόντος καὶ ἡ Ἄξοφική.

Πελάγη. Ἐν τῇ Μεσογείῳ θαλάσσῃ τὸ Τυρρηνικόν, τὸ Ἀδριατικόν, τὸ Ἴόνιον καὶ τὸ Αἰγαῖον, οὓ μέρη τὸ Κρητικόν, τὸ Μυρτώον καὶ τὸ Θρακικόν.

Κόλποι. Ἐν μὲν τῇ Λευκῇ θαλάσσῃ ὁ τοῦ Ἀρχαγγέλου καὶ ὁ τῆς Οὐέγης· ἐν δὲ τῇ Ἀνατολικῇ ἢ Βαλτικῇ θαλάσσῃ ὁ Βοθνικός, ὁ Φιννικός καὶ ὁ τῆς Ῥίγας· ἐν δὲ τῷ Ἀτλαντικῷ ὠκεανῷ ὁ Γασκωνικός καὶ ὁ τοῦ Κάδικος· ἐν δὲ τῇ Μεσογείῳ θαλάσσῃ ὁ τῆς Βαλεντίας καὶ ὁ τοῦ Λέοντος· ἐν δὲ τῷ Τυρρηνικῷ πελάγει ὁ τῆς Γενούης· ἐν δὲ τῷ Ἀδριατικῷ πελάγει ὁ τῆς Βενετίας καὶ ὁ τῆς Φιούμης· ἐν δὲ τῷ Ἰονίῳ πελάγει ὁ τοῦ Τάραντος, ὁ Ἀμβρακικός, ὁ Πατραϊκός, ὁ Κορινθιακός, ὁ Κυπαρισσιακός, ὁ Μεσσηνιακός καὶ ὁ Λακωνικός· ἐν δὲ τῷ Αἰγαίῳ πελάγει ὁ Ἀργολικός, ὁ Σαρωνικός, ὁ Εὐβοϊκός, ὁ Παρασητικός, ὁ Θερμαϊκός, ὁ Τορωναῖος, ὁ Σιγγιτικός, ὁ Στρομμονικός καὶ ὁ Μέλας· ἐν δὲ τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ ὁ τοῦ Πύργου καὶ ὁ τῆς Βάρνης.

Νῆσοι. Ἐν μὲν τῷ Β. παγωμένῳ ὠκεανῷ ἡ Νέα Ζέμβλα (ὀιπλῆ), ἡ Βαιγάτη, ἡ Καλρουέβη καὶ ἡ Μαρέρη· ἐν δὲ τῷ Ἀτλαντικῷ ὠκεανῷ ἡ Ἰσλανδία, ἡ Μεγάλῃ Βρετανία καὶ ἡ Ἰρλανδία· ἐν δὲ τῇ Ἀνατολικῇ ἢ Βαλτικῇ θαλάσσῃ ἡ Σηλανδία, ἡ Φυνία, ἡ Αλαυθία, ἡ Γουτλάνδη καὶ ἡ Οἰσέλη· ἐν δὲ τῇ

Μεσογείω θαλάσῃ αἱ Πιτυοῦσσαι, αἱ Βαλιαρίδες, ἡ Κορσική, ἡ Σαρδηνία, ἡ Σικελία καὶ ἡ Μελίτη ἐν δὲ τῷ Ἴονίῳ πελάγει αἱ Ἴόνιοι ἐν δὲ τῷ Αἰγαίῳ πελάγει ἡ Κρήτη, αἱ Κυκλάδες, αἱ Σποράδες, ἡ Εὐβοία, ἡ Ἄημος, ἡ Ἰμβρος, ἡ Σαμοθράκη καὶ ἡ Θάσος.

Χερσόνησοι. Ἡ Κόλα, ἡ Σκανδιναυική, ἡ Ἰουτλανδική, ἡ Πυρραϊκὴ, ἡ Ἀπεννινική, ἡ Ἑλληνική καὶ ἡ Κριμαϊκή.

Πορθμοί. Ὁ Καρικός, χωρίζων τὴν νῆσον Νέαν Ζέμβλαν ἀπὸ τῆς νήσου Βαϊγάτης ὁ Σιαγεροάκης καὶ ὁ Καττεγάτης, χωρίζοντες τὴν Σκανδιναυικὴν Χερσόνησον ἀπὸ τῆς Ἰουτλανδικῆς χερσονήσου ὁ Σοῦδος, χωρίζων τὴν Σκανδιναυικὴν χερσόνησον ἀπὸ τῆς νήσου Σηλανδίας ὁ Μέγας Βέλτος, χωρίζων τὴν νῆσον Σηλανδίαν ἀπὸ τῆς νήσου Φυνίας ὁ Μικρὸς Βέλτος, χωρίζων τὴν νῆσον Φυνίαν ἀπὸ τῆς Ἰουτλανδικῆς χερσονήσου ὁ τοῦ Καλαί, χωρίζων τὴν Γαλλίαν ἀπὸ τῆς Μεγάλης Βρετανίας ὁ Βόρειος καὶ ὁ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, χωρίζοντες τὴν Μεγάλην Βρετανίαν ἀπὸ τῆς Ἰρλανδίας ὁ Γιβραλτάρειος, χωρίζων τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Ἀφρικῆς ὁ τοῦ Ἁγίου Βουφατίου, χωρίζων τὴν νῆσον Κορσικὴν ἀπὸ τῆς νήσου Σαρδηνίας ὁ τῆς Μεσσηνίας, χωρίζων τὴν νῆσον Σικελίαν ἀπὸ τῆς Ἀπεννινικῆς χερσονήσου ὁ τοῦ Ὑδράντιου, χωρίζων τὴν Ἀπεννινικὴν χερσόνησον ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου ὁ τοῦ Ῥίου, χωρίζων τὴν Στερεάν Ἑλλάδα ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ὁ τοῦ Εὐβοίου, χωρίζων τὴν Βοιωτίαν ἀπὸ τῆς Εὐβοίας καὶ ὁ Ἑλλησποντος, ὁ Θρακικὸς Βόσπορος καὶ ὁ Κιμμέριος Βόσπορος, χωρίζοντες τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Ἀσίας.

Ἰσθμοί. Ὁ Κορινθιακός, ἐνῶν τὴν Στερεάν Ἑλλάδα μετὰ τῆς Πελοποννήσου, καὶ ὁ Περσικός, ἐνῶν τὴν Ῥωσσίαν μετὰ τῆς Κριμαϊκῆς χερσονήσου.

Ὄρη. Ἡ Εὐρώπη διαιρεῖται δι' εὐθείας γραμμῆς ἀγομένης ἀπὸ τῶν ἐν τῇ Βορείῳ ἢ Γερμανικῇ θαλάσῃ ἐκβολῶν τοῦ Οὐίσούργιος ποταμοῦ μέχρι τῶν ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ ἐκβολῶν τοῦ Δνειστέρου ποταμοῦ εἰς δύο τμήματα, εἰς πεδινὸν πρὸς Β. καὶ εἰς ὄρειον πρὸς Ν. Κυρία δὲ ὄροσυστάς τοῦ ὄρειου τμήματος εἶναι αἱ Ἄλπεις, ὧν συνέχεια εἶναι τὰ Γερμανικὰ ὄρη, τὰ Γαλλικὰ, τὰ Ἀπέννινα, τὰ Αὐστρουγγρικὰ καὶ τὰ τῆς Ἑλληνικῆς χερ-

σοήσου. Τὰ δὲ **Οὐράλια** ὄρη, αἱ **Σκανδιναυϊκά** ἢ **Ἀλπεις**, τὰ **Ἰσλανδικά**, τὰ **Βρεττανικά**, τὰ **Πυρρηναῖα** καὶ τὰ λοιπὰ τῆς **Πυρρηναϊκῆς** χερσονήσου δὲν συνδέονται μετὰ τῶν Ἀλπεων, ἀλλ' ἴστανται ὅπως κεχωρισμένα.

Ἀκρωτήρια. Τὸ Βόρειον ἐν τῇ νορβηγικῇ νήσῳ Μαγέρη, τὸ βορειότατον τῆς Εὐρώπης· τὸ **Σκάγευον** ἐν τῇ Ἰουτλανδικῇ χερσονήσῳ· τὸ **Βράθου** καὶ τὸ **Λαϊνδσευδου** ἐν τῇ Μεγάλῃ Βρεττανίᾳ· τὸ **Μαλίνον** καὶ τὸ **Μίξευον** ἐν τῇ Ἰρλανδίᾳ· τὸ **Ἰορτέγαλον**, τὸ **Φινιστέρρον**, ἢ **Ρόκα**, τὸ δυτικώτατον τῆς Εὐρώπης, τὸ τοῦ Ἁγίου Βικεντίου, τὸ **Τραφάλαρον** καὶ ἡ **Ταοίφα**, τὸ νοτιώτατον τῆς Εὐρώπης, ἐν τῇ Πυρρηναϊκῇ χερσονήσῳ· τὸ **Πάσσαρον** ἐν τῇ Σικελίᾳ· τὸ **Σπαρτιβέντου** καὶ ἡ **Λεῦκα** ἐν τῇ Ἀπεννινικῇ χερσονήσῳ· καὶ ὁ **Ἀκρίτας**, τὸ **Ταίναρον** καὶ ἡ **Μαλέα** ἐν τῇ Ἑλλάδι.

Πεδιάδες. Ἡ **Ῥωσικῆ**, ἡ **Γερμανικῆ**, ἡ **Βελγικῆ**, ἡ **Γαλλικῆ**, ἡ **Ἰταλικῆ**, ἡ **Ἀυστρογγρικῆ** καὶ ἡ **Ῥωμουικῆ**.

Ποταμοί. Ὁ **Πετσχόρας** ἐκβάλλων εἰς τὸν Β. παγωμένον ὠκεανόν· ὁ **Δουῖνας** εἰς τὴν Λευκὴν θάλασσαν· ὁ **Νεῦας**, ὁ **Δύνας**, ὁ **Οὔιστούλας** καὶ ὁ **Ὁδερος** εἰς τὴν Ἀνατολικὴν ἢ Βαλτικὴν θάλασσαν· ὁ **Ἄλβις**, ὁ **Οὔισουργις**, ὁ **Ῥήνος**, ὁ **Μώσας** καὶ ὁ **Τάμεσις** εἰς τὴν Βόρειον ἢ Γερμανικὴν θάλασσαν· ὁ **Σημοάνας** εἰς τὴν Βρεττανικὴν θάλασσαν ἢ τῆς **Μάγχης**· ὁ **Λείγηρ**, ὁ **Γαρούνας**, ὁ **Δούριος**, ὁ **Τάρος**, ὁ **Γουαδιάνας** καὶ ὁ **Γουαδαλκιβίρος** εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν· ὁ **Ἐβρος** καὶ ὁ **Ῥοδανὸς** εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν· ὁ **Ἄρνος** καὶ ὁ **Τίβερις** εἰς τὸ Τυρρηρικὸν πέλαγος· ὁ **Πάδος**, ὁ **Ἀδίγης**, ὁ **Δοῖνος**, ὁ **Ἄψος** καὶ ὁ **Ἄψος** εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος· ὁ **Ἀχελῷος** καὶ ὁ **Ἀλφειὸς** εἰς τὸ Ἰόνιον πέλαγος· ὁ **Θεσσαλικὸς Πηνειὸς**, ὁ **Ἀλιάκμων**, ὁ **Ἀξιὸς**, ὁ **Στρομῶν**, ὁ **Νέστος** καὶ ὁ **Ἐβρος** εἰς τὸ Αἰγαίον πέλαγος· ὁ **Δούναβις**, ὁ **Δνεύστερος** καὶ ὁ **Δνείπερος** εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον· ὁ **Δών** εἰς τὴν Ἀζοφικὴν θάλασσαν· καὶ ὁ **Μάνιτις**, ὁ **Βόλγας**, ὁ μέγιστος τῆς Εὐρώπης, καὶ ὁ **Οὐράλης** εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν.

Λίμνες. Ἡ **Ὀνεγα**, ἡ **Λάδογα**, ἡ μεγίστη τῆς Εὐρώπης, ἡ **Πέιπος**, ἡ **Ἰλμενος** καὶ ἡ **Κασπία**, ἡ μεγίστη τῆς γῆς, ἐν τῇ Ῥωσίᾳ· ἡ **Βένερ**, ἡ **Βέτερ**, ἡ **Ἰελμάρη** καὶ ἡ **Μαιλάρη** ἐν τῇ

Σουηδία· ἡ τῆς Γευεύης, ἡ τῆς Νευσατέλης, ἡ τῆς Λυκέρνης, ἡ τῆς Ζυρίχης καὶ ἡ τῆς Κωνσταντίας ἐν τῇ Ἑλβετία· ἡ Μείζων, ἡ Κῶμος, ἡ Γάρδα καὶ ἡ Περούγια ἐν τῇ Ἰταλίᾳ· ἡ Βαλατῶν ἐν τῇ Οὐγγαρίᾳ· ἡ Λαβεάτις, ἡ Κωπαῖς καὶ ἡ Λυχνίτις ἐν τῇ Ἑλληνικῇ χερσονήσῳ.

Κλίμα. Τὸ κλίμα τῆς Εὐρώπης, κειμένης ὅλης σχεδὸν ἐν τῇ βορείῳ εὐκράτῳ ζώνῃ, εἶναι εὐκρατοῦ, πλὴν τῶν βορειοτάτων χωρῶν, ὧν τὸ κλίμα εἶναι ψυχρόν.

Προϊόντα. Χρυσός, ἄργυρος, λευκόχρυσος, μύλυθδος, κασίτερος, σίδηρος, ὑδράργυρος, ψευδάργυρος, ὀρυκτὸν ἄλας, γαιάνθρακες· ζῆα ἡμερα, ὀλίγα δὲ ἄγρια, ὧν ἐπικρατοῦσιν αἱ ἄρκτοι, οἱ λύκοι, οἱ ἀγριόχοιροι, αἱ ἀλώπεκες, αἱ ἔλαφοι, αἱ δορκάδες, οἱ λαγυοί· φυτὰ πολλὰ καὶ ποικίλα.

Φυλαί. Ἄπαντες οἱ Εὐρωπαῖοι ἀνήκουσιν εἰς τὴν **Καυκασίαν** φυλὴν ἀριθμοῦσαν ἐν τῇ Εὐρώπῃ 345 ἐκ., πλὴν τῶν *Λαπώνων* (κατοικούντων ἐν τῇ Σουηδίᾳ, Νορβηγίᾳ καὶ Ῥωσίᾳ παρὰ τὸν Β. παγωμένον ὠκεανόν), *Φίννων* (κατοικούντων ἐν τῇ Φιννίᾳ), *Ἑσθλανδῶν*, *Λιφλανδῶν* καὶ *Κουρλανδῶν* (κατοικούντων ἐν τῇ Ἑσθλανδίᾳ, Λιφλανδίᾳ καὶ Κουρλανδίᾳ, χώραις τῆς Ῥωσσίας παρὰ τὴν Ἀνατολικὴν ἢ Βαλτικὴν θάλασσαν), *Σαμογεδῶν* (κατοικούντων ἐν τῇ Ῥωσίᾳ παρὰ τὸν Β. παγωμένον ὠκεανόν), *Καλμούκων* (κατοικούντων παρὰ τοὺς ποταμοὺς Δῶν καὶ Βόλγαν), *Τατάρων* (κατοικούντων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν τῇ Κριμαϊκῇ χερσονήσῳ) καὶ *γνησίων Τούρκων*, ἀνηκόντων ἀπάντων εἰς τὴν *Μογγολικὴν* φυλὴν ἀριθμοῦσαν ἐν τῇ Εὐρώπῃ 15 ἐκ.

Ἔθνη. Ἐν τῇ Εὐρώπῃ ὑπάρχουσι *τρεῖς μεγάλα ὁμοεθνία*· 1) ἡ **Γερμανικὴ** ἀριθμοῦσα 105 ἐκ. Εἰς ταύτην δὲ ἀνήκουσιν οἱ *Γερμανοί*, οἱ *Φλανδρῶν* (κατοικοῦντες ἐν τῷ Βελγίῳ), οἱ *Ὀλλανδοί*, οἱ *Βρεττανοί*, οἱ *Δανοί*, οἱ *Φαροῶται* (κατοικοῦντες ἐν ταῖς Φαρόαις νήσοις), οἱ *Ἰσλανδοί* (κατοικοῦντες ἐν τῇ νήσῳ Ἰσλανδία), οἱ *Σουηδοί* καὶ οἱ *Νορβηγοί*· 2) ἡ **Ἑλληνορωμανικὴ** ἀριθμοῦσα 100 ἐκ. Εἰς ταύτην δὲ ἀνήκουσιν οἱ *Ἕλληνες*, οἱ *Ἀλβανοί*, οἱ *Ῥωμοῦνοι*, οἱ *Ἰταλοί*, οἱ *Ἰσπανοί*, οἱ *Πορτογάλοι*, οἱ *Γάλλοι* καὶ οἱ *Βαλλῶνοι* (κατοικοῦντες ἐν τῷ Βελγίῳ)· 3) ἡ **Σλαυτικὴ** ἀριθμοῦσα 95 ἐκ. Εἰς ταύτην δὲ ἀνή-

κουςιν οί Βούλγαροι, οί Βόσνιοι, οί Έρζεγοβίνιοι, οί Μαυροβούμιοι, οί Σέρβοι, οί Δαλμάται. οί Κροάται, οί Σλοβήνοι (κατοικούντες έν τή Αύστρία), οί Σλοβάκοι (κατοικούντες έν τή Ούγγαρία), οί Τσέχοι (κατοικούντες ώς έπί τò πλείστον έν τή Βοημία καί Μοραβία), οί Πολωνοί καί οί Ρώσοι.

Έκτός δέ τών τριών τούτων μεγάλων ήμροσθιων ύπάρχουσι καί έτερα έθνη, δηλ. οί Ούγγροι ή Μαγνάροι, οί Έβραίοι, οί Φίννιοι, οί Λιθουανοί (κατοικούντες έν τή Λιθουανία, χώρα τής Ρωσσίας παρά τήν Άνατολικήν ή Βαλτικήν θάλασσαν), οί Τουρκοι, οί Τάταροι, οί Κελτοί (κατοικούντες έν τή γαλλική χερσονήσω Βρετανία, τή Μεγάλη Βρετανία καί τή Ίρλανδία), οί Βάσκοι (κατοικούντες έν τοίς δυτικαίς Πυρηναιαίς), οί Αθήγγανοι, οί Καλμουδοι, οί Λάπωνες καί οί Σαμογέδαι.

Θρησκεία. Έπικρατούσα θρησκεία έν τή Εύρώπη είναι ή **Χριστιανική** αριθμούσα 318 εκ. Καί ή μόν όρθόδοξος (82 εκ.) έπικρατεί έν τή Έλλάδι, Εύρωπαϊκή Τουρκία, Μαυροβούνιο, Σερβία, Ρωμανία καί Ρωσία· ή δέ καθολική (156 εκ.) έπικρατεί έν τή Ίταλία, Αγία Μαρίνη, Ισπανία, Πορτογαλία, Ανδόρρα, Γαλλία, Μοναχ, Λιχτενστάιν, Αύστρουγγαρία, Λουξεμβούργω καί Βελγίω· ή δέ τών διαμαρτυρουμένων (80 εκ.) έπικρατεί έν τή Έλβετία, Γερμανία, Ολλανδία, Μεγάλη Βρετανία, Δανία, Σουηδία καί Νορβηγία.

Έκτός δέ τών Χριστιανών ύπάρχουσι καί 6 $\frac{1}{2}$ εκ. Μωαμεθανών, 6 εκ. Ίουδαίων καί 500 χιλ. Έθνικων.

Πολίτευμα. Έκ τών 24 κρατών τής Εύρώπης ή μόν Εύρωπαϊκή Τουρκία, τò Μαυροβούνιον, τò Μοναχόν καί ή Ρωσία έχουσι άπόλυτον μοναρχίαν· ό δέ Άγιος Μαρίνος, ή Ανδόρρα, ή Γαλλία καί ή Έλβετία δημοκρατίαν· πάντα δέ τὰ λοιπά συνταγματικήν μοναρχίαν.

Χωρογραφική διαίρεσις. Η Εύρώπη διαιρείται χωρογραφικώς εις 3 μέρη·

Α') Εις τήν **Νότιον Εύρώπην**, περιλαμβάνουσαν τας τρεις χερσονήσους Έλληνικήν, Ίταλικήν καί Πυρηναικήν.

Β') Εις τήν **Μέσην Εύρώπην**, περιλαμβάνουσαν τήν Γαλλίαν, τò Μοναχόν, τήν Έλβετίαν, τò Λιχτενστάιν, τήν Αύστρουγγ-

γαρίαν, τὴν Γερμανίαν, τὸ Λουξεμβούργον, τὸ Βέλγιον καὶ τὴν Ὀλλανδίαν.

Γ') Εἰς τὴν **Βόρειον Εὐρώπην**, περιλαμβάνουσας τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν, τὴν Δανίαν, τὴν Σκανδιναυικὴν χερσόνησον καὶ τὴν Ῥωσίαν.

A'

ΝΟΤΙΟΣ ΕΥΡΩΠΗ

Ἐπιφ. 1,493,435 □ χμ. Πληθ. 72,500,000.

Ἡ Νότιος Εὐρώπη ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν χερσονήσων, τῆς Ἑλληνικῆς, τῆς Ἰταλικῆς καὶ τῆς Πυρηναϊκῆς.

α'. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ.

Ἐπιφ. 620,220 □ χμ. Πληθ. 20,500,000.

Ἡ Ἑλληνικὴ χερσόνησος χωρίζεται ἀπὸ τῆς λοιπῆς Εὐρώπης δι' εὐθείας γραμμῆς ἀγομένης ἀπὸ τῆς πόλεως τῆς Αὐστρίας Τεργέστης μέχρι τοῦ παραποτάμου τοῦ Δουνάβεως Σαύου, διὰ τοῦ Σαύου, διὰ τοῦ ποταμοῦ Δουνάβεως, διὰ τῶν ὄρεων Τρανσυλβανικῶν Ἀλπεων καὶ Καρπαθίων, διὰ τοῦ παραποτάμου τοῦ Δουνάβεως Προῦθου καὶ πάλιν διὰ τοῦ Δουνάβεως. Περιλαμβάνει δὲ 5 κράτη, τὴν Ἑλλάδα, τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν, τὸ Μαυροβούνιον, τὴν Σερβίαν (καὶ τὴν Ῥωμουνίαν, 2 χώρας τῆς Αὐστρίας, τὴν Δαλματίαν καὶ τὴν Ἰστρίαν, καὶ μέρος τῆς χώρας τῆς Οὐγγαρίας Κροατίας.

1. ΕΛΛΑΣ.

Ἐπιφ. 64,689 □ χμ. Πληθ. 2,200,000.

Ὅρια. Πρὸς Β. ἡ Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία· πρὸς Δ. ἡ Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία καὶ τὸ Ἴόνιον πέλαγος· πρὸς Ν. τὸ Ἴόνιον καὶ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος· καὶ πρὸς Α. τὸ Αἰγαῖον πέλαγος.

Διαίρεσις. Ἡ Ἑλλὰς διαιρεῖται **χωρογραφικῶς** μὲν εἰς

3 μέρη, Α'· εἰς τὴν Στερεάν Ἑλλάδα, Β'· εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ Γ'· εἰς τὰς Νήσους· **διοικητικῶς** δὲ εἰς 16 νομούς, ὧν 6 μὲν εἶναι ἐν τῇ Στερεᾷ Ἑλλάδι, ὁ τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, ὁ τῆς Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος, ὁ τῆς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, ὁ τῆς Ἄρτης, ὁ τῶν Τρικκάλων καὶ ὁ τῆς Λαρίσης· 5 δὲ ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, ὁ τῆς Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας, ὁ τῆς Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος, ὁ τῆς Μεσσηνίας, ὁ τῆς Λακωνίας καὶ ὁ τῆς Ἀρκαδίας· 5 δὲ ἐν ταῖς Νήσοις, ὁ τῆς Εὐβοίας, ὁ τῶν Κυκλάδων, ὁ τῆς Κερκύρας, ὁ τῆς Κεφαλληνίας καὶ ὁ τῆς Ζακύνθου. Ἐκαστος δὲ νομὸς διαιρεῖται εἰς ἐπαρχίας· ἐκάστη δὲ ἐπαρχία εἰς δήμους. Καὶ αἱ μὲν ἐπαρχαὶ εἶναι 68· οἱ δὲ δήμοι 442.

Πελάγη. Τὸ Ἴόνιον καὶ τὸ Αἰγαῖον (1).

Κόλποι. Ἐν μὲν τῷ Ἰονίῳ πελάγει ὁ Ἀμβρακικός, ὁ Πατραϊκός, ἐκτεινόμενος ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Ἀράξου μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Ῥίου, ὁ Κορινθιακός, ὁ Κυπαρισσιακός, ἀπὸ τοῦ ἀκρωτ. Ἰχθύος μέχρι τοῦ ἀκρωτ. Πλαταμῶδους, ὁ Μεσσηνιακός, ἀπὸ τοῦ ἀκρωτ. Ἀκρίτα μέχρι τοῦ ἀκρωτ. Ταινάρου, καὶ ὁ Λακωνικός, ἀπὸ τοῦ Ταινάρου μέχρι τοῦ ἀκρωτ. Μαλέας· ἐν δὲ τῷ Αἰγαίῳ πελάγει ὁ Ἀργολικός, ἀπὸ τῆς Μαλέας μέχρι τοῦ ἀκρωτ. Σκυλλαίου, ὁ Σαρωνικός, ἀπὸ τοῦ Σκυλλαίου μέχρι τοῦ ἀκρωτ. Σουνίου, ὁ Εὐβοϊκός, ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Εὐρίπου μέχρι τοῦ ΒΔ. ἀκρωτ. τῆς Εὐβοίας Κηναίου, ὁ Μαλιακός, ὁ Παρασητικὸς καὶ ὁ Θερμαϊκός, ἐκτεινόμενος ὅλος ἀπὸ τοῦ ἀκρωτ. Σηπιάδος μέχρι τῆς Θεσσαλονίκης.

Χερσόνησοι. Ἡ Μεσσηνιακὴ, ἡ Δυτικὴ Λακωνικὴ, ἡ Ἀνατολικὴ Λακωνικὴ, ἡ Ἀργολικὴ, ἡ Ἀττικὴ καὶ ἡ Μαγνησία.

Πορθμοί. Ὁ τῆς Προβέξης, χωρίζων τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῆς Τουρκικῆς Ἠπείρου, ὁ τοῦ Ῥίου, χωρίζων τὴν Στερεάν Ἑλλάδα ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου, καὶ ὁ τοῦ Εὐρίπου, χωρίζων τὴν Βοιωτίαν ἀπὸ τῆς Εὐβοίας.

1) Τὸ ὅλον Ἴόνιον πέλαγος ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Ὀτράντου μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Μαλέας. Τὸ δὲ Αἰγαῖον πέλαγος περιβρέχει τὴν Ἑλληνικὴν χερσόνησον ἀπὸ τῆς Μαλέας μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Θράκης Μασσουσίας.

Ἰσθμός. Ὁ Κορινθιακός, ἐνῶν τὴν Σπερεῖαν Ἑλλάδα μετὰ τῆς Πελοποννήσου.

Ὄρη. Ἐν τῇ γενικῇ περιγραφῇ τῶν ὀρέων τῆς Εὐρώπης εἶπομεν, ὅτι κυρία ὄροσυστάς τῆς ὀρεινῆς Εὐρώπης εἶναι αἱ Ἄλπεις, ὧν συνέχεια εἶναι πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ ὄρη τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου. Τῶν ὀρέων δὲ τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου σπουδαιότερα εἶναι αἱ Διναρικαὶ Ἄλπεις καὶ τὸ Σκάρδον. Τοῦ Σκάρδου δὲ συνέχεια εἶναι ἡ ὄροσυστάς τῆς Πίνδου καὶ ἡ ὄροσυστάς τῶν Καμβουνίων, τοῦ Ὀλύμπου, τῆς Ὀσσης καὶ τοῦ Πηλίου.

Καὶ τὰ μὲν ὄρη τῆς Σπερεῖας Ἑλλάδος, κλάδοι ὄντα τῆς ὄροσυστάδος τῆς Πίνδου, εἶναι τὰ ἐξῆς: τὰ Τζιουμέγκα, τὰ Ἀκαρνανικά, τὸ Παναιτωλικόν, ὁ Ἀράκυνθος, ὁ Τυφρηστός, ἡ Ὀθρυς, ἡ Οἶτη, τὸ Καλλίδρομον, ὁ Κόραξ, ἡ Γκιῶνα, ὁ Παρνασσός, τὸ Πτῶον, ὁ Ἐλικών, ὁ Κιθαιρῶν, ἡ Γεράνεια, ἡ Πάρνης, τὸ Πεντελικόν, ὁ Ὑμητὸς καὶ τὸ Λαύριον.

Τὰ δὲ ὄρη τῆς Πελοποννήσου, οὐδὲν κοινὸν ἔχοντα πρὸς τὰ ὄρη τῆς Σπερεῖας Ἑλλάδος καὶ ἐκφυόμενα ἐκ τοῦ Ἀρκαδικοῦ ὄροπέδιου, εἶναι τὰ ἐξῆς: τὸ Μαίναλον, τὸ Λύρκειον, τὸ Ἀρτεμίσιον, τὸ Παρθένιον, ἡ Κυλλήνη, τὰ Ἀροάνια, τὸ Παναχαϊκόν, ὁ Ἐρύμανθος, ἡ Σκόλλις, ἡ Φολόη, τὸ Λύκαιον, τὰ Νόμια, ἡ Ἰθάμη, ὁ Ταῦγετος καὶ ὁ Πάρνων.

Τὰ δὲ ὄρη τῶν μὲν νήσων Κέας, Κύθου, Σερίφου, Σίφου καὶ Μήλου εἶναι συνέχεια τῆς ὄροσυστάδος τῆς Πίνδου· τῶν δὲ νήσων Εὐβοίας (τὸ Τελέθριον, τὸ Καντῆλι, ἡ Δίρφυς καὶ ἡ Ὀχη), Ἄνδρου, Τήνου, Μυκόνου, Σύρου, Πάρου (ἡ Μάρπησσα) καὶ Νάξου (τὸ Δροῖος) εἶναι συνέχεια τῆς ὄροσυστάδος τῶν Καμβουνίων, τοῦ Ὀλύμπου, τῆς Ὀσσης καὶ τοῦ Πηλίου· τῶν δὲ Ἰονίων νήσων εἶναι συνέχεια τῶν ὀρέων τῆς Σπερεῖας Ἑλλάδος καὶ τῆς Πελοποννήσου· ὑψηλότερα δὲ αὐτῶν εἶναι ἡ Ἰσθῶνη ἐν τῇ Κερκύρα, ὁ Σταυρωτᾶς ἐν τῇ Λευκάδι, καὶ ὁ Αἶνος ἐν τῇ Κεφαλληνίᾳ.

Ἀκρωτήρια. Τὸ Ἀκτιον, τὸ Ἀντίρριον, τὸ Ῥίον, ὁ Ἀραξος, ὁ Χελωνάτας, ὁ Ἰχθύς, ἡ Πλαταμῶδης ἄκρα, ὁ Ἀκρίτας, τὸ Ταίναρον, τὸ νοτιώτατον τῆς Ἑλλάδος, ἡ Μαλέα, τὸ Σκύλαιον, τὸ Σούνιον, τὸ Ποσειδῖον καὶ ἡ Σηπιάς ἄκρα· τὸ Φαλακρόν, ἡ Ἀμφίπαγος ἄκρα καὶ ἡ Λευκίμμη ἄκρα ἐν τῇ Κερκύρα.

ὁ Λευκάτας ἐν τῇ Λευκάδι καὶ τὸ Ἀρτεμίσιον, τὸ Κηραῖον, ὁ Γεραιστός καὶ ὁ Καφηρεὺς ἐν τῇ Εὐβοίᾳ.

Πεδιάδες. Ἐν μὲν τῇ Στερεᾷ Ἑλλάδι ἡ Θεσσαλική, ἡ Ἀκαρνανική, ἡ Φθιωτικὴ, ἡ Βοιωτικὴ καὶ ἡ Ἀττικὴ ἐν δὲ τῇ Πελοποννήσῳ ἡ Κορινθιακὴ, ἡ Ἀργολικὴ, ἡ Ἀχαϊκὴ, ἡ Ἠλιακὴ, ἡ Μεσσηνιακὴ καὶ ἡ Λακωνικὴ.

Κοιλιάς. Τὰ Τέμπη μεταξὺ τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῆς Ὀσσης.

Ποταμοί. Ἐν μὲν τῇ Στερεᾷ Ἑλλάδι ὁ Θεσσαλικὸς Πηνειός, ὁ δεῦτερος κατὰ τὸ μέγεθος τῶν ποταμῶν τῆς Ἑλλάδος, πηγ. ἐκ τῆς Πίνδου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον· ὁ Ἀραχθός, πηγ. ἐκ τῆς Πίνδου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον· ὁ Ἀχελῷος, ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς Ἑλλάδος, πηγ. ἐκ τῆς Πίνδου καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Ἴόνιον πέλαγος· ὁ Εὐῆμος, πηγ. ἐκ τοῦ Κόρακος καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Πατραϊκὸν κόλπον· ὁ Σπερχεῖος, πηγ. ἐκ τοῦ Τυφρηστοῦ καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Μαλιακὸν κόλπον· ὁ Δάφνιος, πηγ. ἐκ τῆς Οἴτης καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον· ὁ Γλαιθός, πηγ. ἐκ τῆς Γκιώνης καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Κρισαῖον κόλπον· ὁ Βοιωτικὸς Κηφισός, πηγ. ἐκ τῆς Οἴτης καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Κωπαίδᾳ λίμνην· ὁ Βοιωτικὸς Ἀσωπός, πηγ. ἐκ τοῦ Κιθαιρῶνος καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Εὐβοϊκὴν θάλασσαν· ὁ Ἀττικὸς Κηφισός, πηγ. ἐκ τῆς Πάρνηθος καὶ ἐκβ. εἰς τὸν ὄρμον τοῦ Φαλήρου καὶ ὁ Ἰλισσός, πηγάζων ἐκ τοῦ Ὑμηττοῦ καὶ συμβάλλων εἰς τὸν Κηφισόν.

Ἐν δὲ τῇ Πελοποννήσῳ ὁ Κορινθιακὸς Ἀσωπός, πηγ. ἐκ τῆς Κυλλήνης καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον· ὁ Κραῆτις, πηγ. ἐκ τῶν Ἀραναίων καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον· ὁ Σελινοῦς, πηγ. ἐκ τοῦ Ἐρυμάνθου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον· ὁ Ἠλιακὸς Πηνειός, πηγ. ἐκ τοῦ Ἐρυμάνθου καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Ἴόνιον πέλαγος· ὁ Ἀλφειός, ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς Πελοποννήσου, πηγ. ἐκ τοῦ Μεγαλοπολιτικοῦ ὄροπεδίου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Κυπαρισσιακὸν κόλπον· ἡ Νέδα, πηγ. ἐκ τοῦ Λυκαίου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Κυπαρισσιακὸν κόλπον· ὁ Πάμισος, πηγ. ἐκ τῶν Νομίων καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Μεσσηνιακὸν κόλπον· ὁ Νέδων, πηγ. ἐκ τοῦ Ταυγέτου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Μεσσηνιακὸν κόλπον· ὁ Εὐρώτας, πηγ. ἐκ τοῦ Μεγαλοπολιτικοῦ ὄροπεδίου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Λακωνικόν

κόλπον· καὶ ὁ Ἴναχος, πηγ. ἐκ τοῦ Λυρκείου καὶ τοῦ Ἀρτεμισίου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Ἀργολικὸν κόλπον.

Λίμναι. Ἐν μὲν τῇ Στερεᾷ Ἑλλάδι ἡ Ἀσκουρίς, ἡ Βοιβηίς, ἡ Ξυνιάς, ἡ Ἀμβρακιά, ἡ Ὄζηρός, ἡ Λυσιμαχία, ἡ Τριχωνίς, ἡ Κωπαῖς καὶ ἡ Ἰλική· ἐν δὲ τῇ Πελοποννήσῳ ἡ Φενεός, ἡ Στυμφαλίς καὶ ἡ Λέρινη.

Κλίμα. Εὐκρατου καὶ ὑγιεινόν. Τὸ εὐκρατότατον δὲ καὶ ὑγιεινότερον κλίμα ὡς καὶ τὴν διακυεστάτην ἀτμόσφαιραν ἔχει ἡ Ἀττικὴ.

Προϊόντα. Ὀρυκτά· ἀρχυροῦχος γαληνίτης (δηλ. ἀργυροῦχος ἐνθεῖος μόλυβδος) καὶ ψευδαργυρίτης (κυρίως ἐν τῷ Λαυρίῳ), χαλκός (κυρίως ἐν τῇ Ὀθρυϊ), σιδηρίτης (κυρίως ἐν τῇ Σερίφῳ), λιγνίται (1) (κυρίως ἐν τῇ Κύμῃ καὶ τῷ Ὠρωπῷ), θεῖον (κυρίως ἐν τῇ Μήλῳ), σμύρις (2) (κυρίως ἐν τῇ Νάξῳ), θηραϊκὴ γῆ (πορσελλάνη) (ἐν τῇ Θήρᾳ καὶ Θηρασίᾳ), μάρμαρα διαφόρων χρωμάτων (κυρίως ἐν τῷ Πεντελικῷ, Ταυγέτῳ, Πάρνωνι, Σκύρῳ, Τήνῳ καὶ Πάρῳ). Ζῶα· ἡμερα, οἶον αἰγες, πρόβατα, βόες, χοῖροι, ἵπποι, ἡμίονοι, ὄνοι κτλ.· ὀλίγα δὲ ἄγρια, ὧν ἐπικρατοῦσιν οἱ λύκοι, αἱ ἀλώπεκες, οἱ θῶες, οἱ ἀγριοχοῖροι, αἱ ἔλαφοι, αἱ δορκάδες, οἱ ἀετοί, οἱ γῦπες, οἱ ἰέρακες (κυρίως ἐν ταῖς περὶ τὴν Πίνδον, τὸν Τυφρηστόν, τὴν Οἶτην καὶ τὴν Πάρνηθα χώραις). Φυτά· δημητριακοὶ καρποὶ (κυρίως ἐν τῇ Θεσσαλίᾳ), σταφίς (3) (κυρίως ἐν τοῖς νομοῖς Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας, Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος, Μεσσηνίας, Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου), σύκα (κυρίως ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Καλαμῶν), καπνός (κυρίως ἐν τῇ Θεσσαλίᾳ καὶ ταῖς ἐπαρχίαις Φθιώτιδος, Μεσολογγίου, Τριχωνίας, Ναυπλίας καὶ Ἀργολίδος). οἶνος, ἔλαιον, ὀπῶραι, ἐσπεριδοσειδῆ.

Ίμακτικαὶ πηγαί. Αἱ γνωσταὶ ἱμακτικαὶ πηγαὶ εἶναι 80 περίπου· τούτων δὲ σπουδαιόταται αἱ τῆς Ἰπάτης, αἱ τοῦ Λου-

1) Οἱ λιγνίται εἶναι γαιάνθρακες περιέχοντες ὀλιγώτερον ποσὸν ἀνθρακος καὶ περισσότερον γεωδῶν συστατικῶν.

2) Ἡ σμύρις εἶναι λίθος σκληρός, οὗ ἡ κόνις χρησιμεύει πρὸς ξέσιν καὶ λείανσιν τῶν μετάλλων, τῶν πολυτίμων λίθων καὶ τῆς ὕλου.

3) Ἡ σταφίς εἶναι τὸ κυριώτατον τῶν προϊόντων τῆς Ἑλλάδος· τὸ δὲ ἐξ αὐτῆς ἐτήσιον εἰσόδημα ἀνέρχεται εἰς 50 περίπου ἐκ δραχμῶν χρωτῶν.

τρακίου, αἱ τῶν Μεθάνων, αἱ τῆς Ἐρμιόνης, αἱ τῆς Κυλλήνης, αἱ τῆς Αἰδηψοῦ καὶ αἱ τῆς Κύθνου.

Θρησκεία. Ἐπικρατοῦσα θρησκεία ἐν τῇ Ἑλλάδι εἶναι ἡ ὀρθόδοξος χριστιανική, διοικουμένη ὑπὸ πενταμελοῦς συνόδου, ἀποτελουμένης ἐκ τοῦ μητροπολίτου Ἀθηνῶν, ὡς ἰσοβίου προέδρου, καὶ τεσσάρων ἀρχιεπισκόπων ἢ ἐπισκόπων, ὡς συνέδρων, καλουμένων κατ' ἔτος κατὰ τὰ πρεσβεῖα τῆς χειροτονίας ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῇ προτάσει τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλ. καὶ τῆς δημοσ. ἐκπαιδευσεως ὑπουργείου (*). Ἔχει δὲ ἡ Ἑλλάς 40 ἐπισκοπὰς. Πλήν δὲ τῶν ὀρθόδοξων ὑπάρχουσι καὶ 20 χιλ. περίπου καθολικῶν (κυρίως ἐν Ἀθήναις, Πάτραις, Σύρω, Τήνω, Νάξω, Θήρᾳ, Κερκύρα καὶ Ζακύνθω), 10 χιλ. περίπου ἰουδαίων (κυρίως ἐν Ἀθήναις, Ἄρτη, Θεσσαλίᾳ, Χαλκίδι καὶ Κερκύρα), 5 χιλ. περίπου μωαμεθανῶν (ἐν τῇ Θεσσαλίᾳ) καὶ ὀλίγοι διαμαρτυρούμενοι.

Παιδεία. Ἡ παιδεία ἐν τῇ Ἑλλάδι εἶναι ἰκανῶς διαδεδομένη διότι ὑπάρχουσι 2,500 δημοτικὰ σχολεῖα, 260 ἑλληνικὰ σχολεῖα, 39 γυμνάσια, 1 πρακτικὸν λύκειον, 3 ἱερατικὰ σχολαί, 1 ἐκκλησιαστικὴ σχολὴ (ἢ ἐν Ἀθήναις Ῥιζάρειος), 4 διδασκαλεῖα ἀρρένων, 3 διδασκαλεῖα θηλέων (τὰ ἐν Ἀθήναις, Πάτραις καὶ Κερκύρα Ἀρσάκεια), 1 πανεπιστήμιον, 1 πολυτεχνεῖον, 2 γεωργικὰ σχολαί, 1 σχολὴ τῶν ὑπαξιωματικῶν, 1 σχολὴ τῶν ἐφέδρων ἀξιωματικῶν, 1 στρατιωτικὴ σχολὴ (ἢ ἐν Πειραιεῖ τῶν Εὐελπίδων) καὶ 1 σχολὴ τῶν ναυτικῶν δοκίμων.

Δικαιοσύνη. Πρὸς ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχουσι 231 εἰρηνοδικεῖα, 9 παισιματοδικεῖα, 22 πρωτοδικεῖα, 5 ἐφετεῖα, κακουργοδικεῖα, περιοδικῶς καταρτιζόμενα, καὶ 1 ἄρειος πάργος.

Στρατὸς καὶ στόλος. Ὁ στρατὸς τῆς Ἑλλάδος ἐν εἰρήνῃ μὲν ἀνέρχεται εἰς 20 χιλ. περίπου ἀνδρῶν, ἐν πολέμῳ δὲ εἰς 150 χιλ. περίπου· ὁ δὲ στόλος συνίσταται ἐκ 30 πλοίων (ὧν 5 θωρηκτά, ὁ Γεώργιος, ἡ Ὀλγα, ἡ Ὑδρα, αἱ Σπέτσαι καὶ τὰ Ψαρά) καὶ 30 τορπιλλοβόλων μετὰ 2,500 περίπου ἀνδρῶν.

*) Δύο τῶν συνέδρων δύνανται νὰ παραμείνωσιν ἐν τῇ συνόδῳ καὶ δεῦτερον ἔτος.

Πολίτευμα. Τὸ πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ 1843 εἶναι *συνταγματικὴ μοναρχία*· βασιλεύει δὲ τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τοῦ 1863 ὁ Γεώργιος ὁ Α', δευτερότοκος υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Δανίας Χριστιανῶ τοῦ Θ'. Ἔχει δὲ ἡ Ἑλλάς ἐν μόνον νομοθετικὸν σῶμα, τὴν βουλὴν, ἀποτελουμένην ἐκ 207 μελῶν ἐκλεγομένων κατ' ἐπαρχίας (1).

Ἐμπόριον. Τὸ ἐμπόριον τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἰκανῶς προηγμένον διότι ἡ μὲν ἐτησίᾳ εἰσαγωγὴ ἀνέρχεται εἰς 125 περίπου ἐκ. δραχ., ἡ δὲ ἐτησίᾳ ἐξαγωγὴ εἰς 100 περίπου ἐκ. δραχ. (2). Τὸ δὲ ἔμπορικὸν ναυτικὸν ἀριθμεῖ 115 ἀτμόπλοια καὶ 1335 ἱστιοφόρα ἄνω τῶν 50 τόννων.

Βιομηχανία. Ἐν τῇ Ἑλλάδι ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως τοῦ σιδήρου καὶ τοῦ λιθάνθρακος δὲν δύναται νὰ ἀναπτυχθῇ ἡ μεγάλη βιομηχανία· χωρεῖ ὅμως εἰς ἀνάπτυξιν ἡ μικρὰ βιομηχανία, οἷον ἡ μεταξουργία, ἡ ἔριουργία, ἡ βαμβακουργία, ἡ φαρμακοποιία, ἡ οἰνοποιία καὶ οἰνοπνευματοποιία, ἡ ναυπηγία, κατασκευάζουσα καὶ μικρὰ ἀτμόπλοια, ἡ μεταλλουργία, ἡ σιδηρουργία, ἡ ἐπιπλαποιία, ἡ σαπωνοποιία, ἡ βυρσοδεψικὴ, ἡ κηροπλαστικὴ, ἡ γλυπτικὴ, ἡ ξυλουργικὴ, ἡ τυπογραφικὴ κτλ.

Προϋπολογισμός. Τὰ μὲν ἔσοδα τῆς Ἑλλάδος ἀνέρχονται εἰς 100 περίπου ἐκ. δραχ., τὰ δὲ ἔξοδα εἰς ἴσον ποσόν.

Συγκοινωνία. Ἀμαξιτοὶ ὁδοὶ καὶ τηλεγραφοὶ ὑπάρχουσι σχεδὸν πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος· **σιδηροδρομοὶ** δὲ οἱ ἐξῆς· 1) ὁ Ἀθηνῶν—Πειραιῶς (διπλὴ γραμμὴ)· 2) οἱ Ἀττικοὶ (Ἀθηνῶν—Ἡρακλείου· Ἡρακλείου—Ἀμαρουσίου—Κηφισίαις· Ἡρακλείου—Χαλκιδίου—Διόπεσι—Κορωπί—Μαρκοπούλου—Κερατείας—Θορικοῦ—Λαυρείου)· 3) οἱ τῆς ΒΔ. Ἑλλάδος (Κρυνερίου—Μεσολογ-

1) Ἐκ τῶν 207 βουλευτῶν οἱ μὲν 200 ἐκλέγονται ἐκ τῶν 68 ἐπαρχιακῶν ἐκλογικῶν περιφερειῶν, οἱ δὲ 7 ἐκ τῶν 3 προνομιούχων ἐκλογικῶν περιφερειῶν, ὅλη 3 ἐκ τῆς Ἰθάρας, 2 ἐκ τῶν Σπετσῶν καὶ 2 ἐκ τῶν Νέων Φαρῶν.

2) Ἡ Ἑλλάς εἰσάγει κυρίως γεωργικὰ προϊόντα, νήματα καὶ ὑφάσματα, ὄρυκτὰ καὶ μέταλλα, δασικὰ, ἀλιευτικὰ, κτηνοτροφικὰ, φαρμακευτικὰ καὶ χημικὰ προϊόντα, καὶ ζῆλα· ἐξάγει δὲ κυρίως γεωργικὰ προϊόντα, ὄρυκτὰ καὶ μέταλλα, οἶνον καὶ οἰνοπνευματώδη ποτὰ, κτηνοτροφικὰ προϊόντα, νήματα καὶ ὑφάσματα, ἔλαιον, καὶ ἀλιευτικὰ καὶ δασικὰ προϊόντα.

γίου—Αίτωλικού—'Αγρινίου): 4) οἱ Θεσσαλικοὶ (Βόλου—Βελεστίνου—Βελεστίνου—Λαρίσης—Βελεστίνου—Φερσάλων—Σοφάδων—Καρδίτσης—Φαναρίου—Τρικιάλων—Καλαμπάκας): 5) οἱ Πειραιῶς—'Αθηνῶν—Πελοποννήσου (Πειραιῶς—'Αθηνῶν—'Ελευσίνος—Μεγάρων—Νέας Κορίνθου—Νέας Κορίνθου—Νεμέας—'Αργους: "Αργους—Ναυπλίου: "Αργους—Μύλων—'Αχλαδοκάμπου—Τριπόλεως—Διαβολιτσίου—Μελιγαλά—'Ασλάναγα—Θουρίας—Καλαμῶν—Καλαμῶν—Νησίου—Νέας Κορίνθου—Κιζάντου—Ευλοκάστρου—'Ακρότης—Διακοφτοῦ—Αίγιου—Πατρῶν—Κάτω 'Αχαΐας—Μανωλάδος—Λεχινῶν—Καθάσιλα—Γαστούνης—'Αμαλιάδος—Πύργου—'Ολυμπίας—Καθάσιλα—Βαρθολομιοῦ—Κυλλήνης—Βαρθολομιοῦ—Λίντζι: 6) ὁ Πύργου—Κατακόλου. Κατασκευάζονται δὲ ὁ Πειραιῶς—'Αθηνῶν—Λαρίσης καὶ ὁ Διακοφτοῦ—Καλαβρύτων (ἐν μέρει ὀδοντωτός).

Α'. ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΣ.

'Επιφ. 33,249 □ χμ. Πληθ. 915,000.

'Η Στερεὰ Ἑλλάς περιλαμβάνει 6 νομούς, τὸν τῆς 'Αττικῆς καὶ Βοιωτίας, τὸν τῆς Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος, τὸν τῆς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, τὸν τῆς Ἄρτης, τὸν τῶν Τρικιάλων καὶ τὸν τῆς Λαρίσης.

α'. Νομὸς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας.

'Επιφ. 6,306 □ χμ. Πληθ. 260,000.

Κόλπος. Ὁ Κορινθιακός, ὁ Ἀντικιρραῖος (κ. τῶν Ἄσπρων Σπητιῶν), ὁ Σαρωνικός (κ. τῆς Αἰγίνης) καὶ ὁ Εὐβοϊκός (κ. τῆς Χαλκίδος).

Νῆσοι. Ἡ Σαλαμίς (κ. ἡ Κούλουρη), ἐπιφ. 100 □ χμ. πληθ. 6,500 κατ., περιβόητος διὰ τὴν ἐν ἔτει 480 π. Χ. καταναυμαχίαν τῶν Περσῶν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων. Ἐν τῷ ὄρμῳ δὲ αὐτῆς Ἀράπη κεῖται ὁ ναύσταθμος, μετενεχθεὶς αὐτοῦ ἐκ τοῦ Πόρου τῷ 1878. Ἡ Αἰγίνα, ἐπιφ. 86 □ χμ. πληθ. 7,200 κατ., ἣς οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται περὶ τὴν σπογγαλιείαν. Τὸ Ἀγκίστριον (π. ἡ Κεκρυφάλεια), ἐπιφ. 68 □ χμ. πληθ. 500 κατ.

Χερσόνησος. Ἡ Ἀττική.

Πορθμός. Ὁ τοῦ Εὐρείου, γνωστός διὰ τὴν παλῖρρον, χωρίζων τὴν Βοιωτίαν ἀπὸ τῆς Εὐβοίας, εὐρονόμενος νῦν καὶ ἐκβαθυνόμενος.

Ὄρη. Ὁ Παρνασσός, οὗ ὑψίστη κορυφή ἡ Λυκώρεια (κ. ἡ Λυάκουρα, ἐνθα παρασκευάζεται ἐκλεκτὸς ἀσκήτης τυρός), τὸ Πιῶον, ὁ Ἐλικὼν (κ. ἡ Παληροβοῦνα), ἱερός τὸ πάλαι τῷ Ἀπόλλωνι καὶ ταῖς Μούσαις, ὁ Κιθαιρῶν (κ. ἡ Ἐλατιά), ἡ Γεράνεια (κ. τὸ Μακροπλάγι), ἧς πρόβολοι αἱ Σκειρωνίδες πέτραι (κ. ἡ Κακὴ Σκάλα), ἡ Πάρνηξ (κ. ἡ Ὀζιά), τὸ Πεντελικόν, ἔχον λαμπρὰ λευκὰ μάρμαρα, ὁ Ὑμητιός, ἔχον κυανότερα μάρμαρα, ὁ Κορυθαλλός (κ. βουνὸ τοῦ Δαφνειοῦ), ὁ Αἰγάλεως (κ. βουνὸ τοῦ Σκαρμαγῆ) καὶ τὸ Λαύρειον, ἔχον κυρίως ἀργυροῦχον γαληνίτην (=ἀρχυροῦχον ἔνθειον μόλυβδον) καὶ ψευδαργυρίτην.

Ἀκρωτήρια. Ἡ Κωλιὰς ἄκρα (κ. ὁ Ἅγιος Κοσμάς), ὅπου ἐξεβλήθησαν ὑπὸ τῆς θαλάσσης τὰ ναυάγια τοῦ περσικοῦ στόλου μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, καὶ τὸ Σούνιον (κ. αἱ Κάβο-Κολώναις), παρ' ὃ σῶζονται λείψανα τοῦ ναοῦ τῆς Σουμιάδος Ἀθηνᾶς.

Ἠεδιαίδες. Ἡ Ἀττικὴ καὶ ἡ Βοιωτικὴ.

Ποταμοί. Ὁ Βοιωτικὸς Κηφισός, πηγ. ἐκ τῆς Οἴτης καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Κωπαῖδα λίμνην· ὁ Βοιωτικὸς Ἀσωπός, πηγ. ἐκ τοῦ Κιθαιρῶνος καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Εὐβοϊκὴν θάλασσαν· ὁ Ἐλευσίνιος Κηφισός, πηγ. ἐκ τοῦ Κιθαιρῶνος καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Ἐλευσίνιον κόλπον· ὁ Ἀθηναϊκὸς Κηφισός, πηγ. ἐκ τῆς Πάρνηθος καὶ ἐκβ. εἰς τὸν ὄρμον τοῦ Φαλήρου· καὶ ὁ Ἰλισσός, πηγ. ἐκ τοῦ Ὑμητιοῦ καὶ συμβάλλων εἰς τὸν Κηφισόν.

Λίμναι. Ἡ Κωπαῖς, ἡ Ὑλικὴ καὶ τὸ Ἄρμα, αἵτινες πᾶσαι ἀποξηραίνονται.

Διοικητικὴ διαίρεσις. Ὁ Νομὸς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας διαιρεῖται εἰς 5 ἐπαρχίας, τὴν τῆς Ἀττικῆς, τὴν τῆς Αἰγίνης, τὴν τῆς Μεγαρίδος, τὴν τῶν Θηβῶν καὶ τὴν τῆς Λεβαθείας.

Πόλεις, κωμοπόλεις, κῶμαι καὶ χωρία.

Ι. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Ἀττικῆς.

Αἱ Ἀθῆναι, 110,000 κατ., κείμεναι μεταξὺ τῶν ποταμῶν

Ἰθνηαῖκοῦ Κηφισοῦ καὶ Ἰλισσοῦ, πρωτ. τοῦ βασιλείου ἀπὸ τοῦ 1834 (1).

Αἱ Ἀθῆναι εἶχον τὸ πάλαι πολλὰ περικαλλῆ μνημεῖα, ὧν τινα σώζονται κατεστραμμένα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον. Τῶν σωζομένων δὲ σπουδαιότατα εἶναι ἐν μὲν τῇ Ἀκροπόλει τὰ Προπύλαια, ὁ ναὸς τῆς Ἀπτέρου Νίκης, ὁ Παρθενὸν (2) καὶ τὸ Ἐφέχθειον (3)· ἐν δὲ τῇ πόλει τὸ Ὀλυμπεῖον, ὁ ὄρος τοῦ Ἀδριανοῦ, τὸ μνημεῖον τοῦ Ἀυσικράτους, τὸ θέατρον τοῦ Διονύσου, τὸ ὠδεῖον Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ, τὸ μνημεῖον τοῦ Φιλοπάππου, τὸ Θησεῖον, ἡ στοὰ τοῦ Ἀττάλου, ἡ στοὰ τῆς Ἀρχηγέτιδος Ἀθηνᾶς, τὸ τετράγωνον τοῦ Ἀδριανοῦ καὶ τὸ ὠρολόγιον Ἀνδρονίκου τοῦ Κυροῦστου.

Καὶ νῦν δὲ ἔχουσιν αἱ Ἀθῆναι καλὰ τινα οἰκοδομήματα, οἷον τὰ ἀνάκτορα, τὸ βουλευτήριον, τὸν μητροπολιτικὸν ναόν, τὸ ἐθνικὸν ἀρχαιολογικὸν μουσεῖον, τὸ ἐθνικὸν πανεπιστήμιον, τὸ ἀστεροσκοπεῖον, τὴν Σιναιαν ἀκαδημίαν, τὴν οἰκοδομουμένην Βαλκάνειον βιβλιοθήκην, τὴν Ῥιζάρειον ἐκκλησιαστικὴν σχολὴν, τὸ Βαρβάκειον λύκειον, τὸ Ἀρσάκειον, τὸ στρατοδικεῖον, τὴν οἰκοδομουμένην στρατιωτικὴν σχολὴν τῶν Εὐελπίδων, τὸ Μετσόβιον πολυτεχνεῖον, τὸ Ζάππειον, τὸ δημοτικὸν θέατρον, τὸ δημοτικὸν νοσοκομεῖον «ἡ Ἐλπίς», τὸ θεραπευτήριον «ὁ Εὐαγγελισμός», τὸ στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον, τὸ πτωχοκομεῖον, τὸ ὀφθαλμιατρεῖον, τὸ βρεφοκομεῖον, τὸ ὄρφανοτροφεῖον Χατζῆ Κώστα, τὸ Ἀμαλκίειον ὄρφανοτροφεῖον, τὸ Δρομοκαίτειον φρενοκομεῖον, τὰς Συγγεῖους φυλακὰς κτλ.

Περὶ τὰς Ἀθῆνας ὑψοῦνται ἱκανοὶ λόφοι, ὧν σπουδαιότατοι ὁ Λυκαβηττός, ὁ Ἀγχεσμός, ὁ Ἀρδηττός (δεξιᾷ τῶ εἰσιόντι εἰς τὸ στάδιον), τὸ Μουσεῖον (ἐφ' οὗ τὸ μνημεῖον τοῦ Φιλοπάππου), ἡ Πνύξ, ὁ τῶν Νυμφῶν (ἐφ' οὗ τὸ ἀστεροσκοπεῖον), ὁ Ἄρειος πάγος καὶ ὁ Κολωνός.

1) Πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου ἀπὸ τοῦ 1829—34 ἦτο τὸ Ναύπλιον.

2) Ἡ ζωφόρος τοῦ Παρθενῶνος, συληθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἄγγλου Ἐλγιν, ἀπόκειται ἐν τῷ Βρετανικῷ μουσεῖῳ.

3) Μία τῶν Καρυατίδων, συληθεῖσα ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Ἄγγλου, ἀπόκειται ἐν τῷ αὐτῷ μουσεῖῳ.

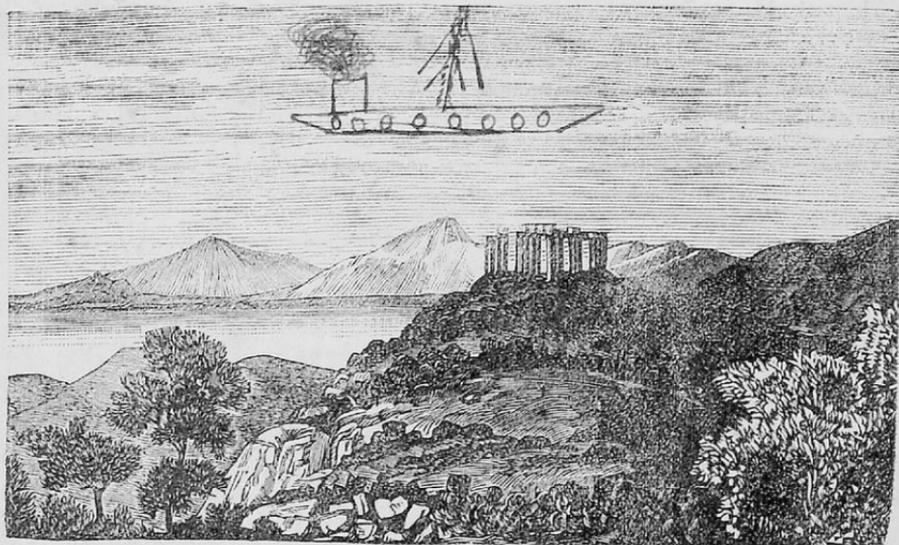
Τὸ Ἡράκλειον, 90 κατ., συνεικισθὲν ἐπὶ Ὀθωνος ὑπὸ Γερμανῶν. Τὸ Χαλάνδριον, 800 κατ. Τὸ Ἀμαρούσιον, 1,400 κατ., καὶ ἡ Κηφισιά, 1,000 κατ., τερπναὶ θέρουσ διατριβαὶ (1). Ὁ Πειραιεὺς, 35,000 κατ., ἐπίνειον (2) τῶν Ἀθηνῶν, ἡ βιομηχανικωτάτη πόλις τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσα κλωστήρια, ὑφαντήρια, σιδηρουργεῖα, καθεκλοποιεῖα κτλ., γυμνάσιον, τὴν στρατιωτικὴν σχολὴν τῶν Εὐελπίδων, τὴν σχολὴν τῶν ναυτικῶν δοκίμων, τὸ Ζάνειον νοσοκομεῖον, τὸ Ζάνειον ὄρφανοτροφεῖον (ἀρρένων), τὸ οἰκοδομούμενον ὄρφανοτροφεῖον (θηλέων) Χατζῆ Κυριακοῦ καὶ ἕτερα καθιδρύματα. Εἶναι δὲ ὁ Πειραιεὺς ἀρχὴ τῶν σιδηροδρόμων Πειραιῶς — Ἀθηνῶν — Λαρίσης καὶ Πειραιῶς — Ἀθηνῶν — Πελοποννήσου. Τὸ Νέον Φάληρον, 250 κατ., τερπνὴ θέρουσ διατριβή, συνδεόμενον μετὰ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς διὰ σιδηροδρόμου καὶ ἀτμοτροχιοδρόμου. Περὶ αὐτὸ δὲ ἐν ἔτει 1827 ἐφρονεῖθη ὁ Καραϊσκάκης καὶ ἐξωλοθρεῦθησαν οἱ Ἕλληνες μαχόμενοι πρὸς τοὺς Τούρκους (Ἰωάν. Νοταρᾶς, Λάμπρος Βέικος, Γεώργ. Δράκος, Γεώργ. Τζιαβέλλας, Ἀθαν. Μπότσιαρης, Ἰγγλέσης κτλ.). Τὸ Μενίδιον (π. αἰ Ἀχαρναί), 2,600 κατ. Τὸ Τατόιον (παρὰ τὴν ἀρχαίαν Δεκέλειαν), 120 κατ., ὠρῖα ἔπαυλις τοῦ βασιλέως. Ἡ Χασιά, 800 κατ. Παρ' αὐτὴν δὲ ἔκειτο τὸ πάλαι ἡ κώμη Φυλὴ, ἐξ ἧς ὀρμηθεὶς ὁ Θρασύβουλος κατέλυσε τὴν ἐν Ἀθήναις ἀρχὴν τῶν τριάκοντα τῷ 403 π. Χ. Τὰ Καλύβια Χασιάς, 1,500 κατ. Ὁ Μαραθῶν, 800 κατ., οὗ ἡ πεδιάς περιβόητος διὰ τὴν ἐν ἔτει 490 π. Χ. νίκην τῶν Ἀθηναίων καὶ Πλαταιέων κατὰ τῶν Περσῶν. ΒΑ. δὲ αὐτοῦ ἔκειτο τὸ πάλαι ἡ κώμη Ῥαμνοῦς (ἐπὶ τῆς σημερινῆς θέσεως « Ἐβραϊόκαστρο»). Ὁ Ὠρωπός, 220 κατ. Ἡ Σκάλα Ὠρωποῦ, 250 κατ. Ἡ Σπάτα (δῆμος Κρωπίας), 1,200 κατ., ἐνθα εὐρέθησαν ἐν παναρχαίοις τάφοις πολυτιμώτατα χρυσᾶ, ἐλεφάντινα καὶ ἕτερα ἀντικείμενα, ὅμοια τοῖς ἐν Μυκῆναις εὐρεθεῖσιν, ἀποκείμενα ἐν τῷ Ἀθήνησιν ἔθνικῳ

1) Ἐν τῇ Κηφισίᾳ εἶχεν ὠρῖαν ἔπαυλιν Ἡρώδης ὁ Ἀττικός.

2) Τρεῖς λιμένες εἶχε τὸ πάλαι ὁ Πειραιεὺς, τὸν κυρίως λιμένα (οὗ μέρη αἰ Ἀλαί καὶ ὁ Κάνθαρος), τὴν Ζέαν (κ. τὸ Πασιᾶ-λιμάνι) καὶ τὴν Μουνοχίαν (κ. τὸ Φανάρι ἢ τὸ Τουρκολίμανο).

ἀρχαιολογικῶ μουσεῖῳ. Τὸ Λιόπεσι, 1,600 κατ. Τὸ Κορωπί, 3,000 κατ. Τὸ Μαρκόπουλον, 1,800 κατ. Ἡ Κερατέα, 2,000 κατ. Τὸ Θορικόν (π. ὁ Θορικός), 200 κατ. Τὰ Ἐργαστήρια (τὸ Λαύρειον), 4,000 κατ., ἐν αἷς τὰ λαμπρὰ ἐργοστάσια τῆς ἑλληνικῆς καὶ γαλλικῆς μεταλλευτικῆς ἐταιρίας.

2. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Αἰγίνης (ἀποτελειομένη ἐκ τῆς ὁμωνύμου νήσου καὶ τοῦ Ἄγκιστρίου). Ἡ Αἶγινα, 4,500 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας. Δύο δὲ ὥρας περίπου ἀπ' αὐτῆς κείνται τὰ εἰρεῖπια τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς (1). Τὸ Μεγαλοχώριον, πρωτ. τοῦ Ἄγκιστρίου.

Τὰ λείψανα τοῦ ἐν Αἰγίνῃ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς.

3. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Μεγαρίδος (περιλαμβανομένη καὶ τὴν Σαλαμίνα). Τὰ Μέγαρα, 6,500 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, μητρόπολις τοῦ Βυζαντίου (Κωνσταντινουπόλεως), ἔχοντα τὸ πάλαι ἐπίγειον τὴν Νίσαιαν. Ἡ Ἐλευσίς, 1,200 κατ., ἔνθα σώζονται λείψανα τοῦ ναοῦ τῆς Δήμητρος καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς Κόρης ἢ Περσεφόνης, ἐν ᾧ ἐτελοῦντο τὰ Ἐλευσίνια μυστήρια. Κατα-

1) Ἡ ζωοφόρος τοῦ ναοῦ ἀπόκειται ἐν τῇ γλυπτοθήκῃ τοῦ Μονάχου

Ἀκρωτήρια. Τὸ Ἄκτιον (κ. ἢ Ποῦντα), παρ' ὃ δ' Ὀκταβιανὸς κατεναυμάχησε τὸν Ἀντώνιον καὶ τὴν βασιλίссαν τῆς Αἰγύπτου Κλεοπάτραν τῷ 31 π. Χ., καὶ τὸ Ἀντίρριον.

Πεδιάς. Ἡ τοῦ Ἀργινίου.

Ποταμοί. Ὁ Ἀχελῷος (κ. ὃ Ἀσπροπόταμος), ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς Ἑλλάδος, πηγ. ἐκ τῆς Πίνδου καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Ἴόνιον πέλαγος· ὁ Εὐήνος (κ. ὃ Φεΐδαρις), πηγ. ἐκ τοῦ Κόρακος καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Πατραϊκὸν κόλπον· καὶ ὁ Δάφνιος (κ. ὃ Μόρνος), πηγ. ἐκ τῆς Οἴτης καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον.

Λίμναι. Ἡ Ἀμβρακία, ἡ Ὁξηρός, ἡ Λυσιμαχία (κ. τοῦ Ἀγγελολάστρου) καὶ ἡ Τριχωνίς (κ. τοῦ Βραχωριῦ).

Λιμνοθάλασσα. Ἡ Κυνία, ἐν ἣ ἀλιεῦνται οἱ ἰχθύες, ἐκ τῶν ὠν τῶν ὁποίων παρασκευάζεται τὸ ἐξαιρετὸν αὐγοτάραχον (τοῦ Μεσολογγίου).

Διοικητικὴ διαίρεσις. Ὁ νομὸς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας διαιρεῖται εἰς 6 ἐπαρχίας, τὴν τοῦ Μεσολογγίου, τὴν τῆς Ναυπακτίας, τὴν τῆς Τριχωνίας, τὴν τῆς Εὐρυτανίας, τὴν τοῦ Βάλτου καὶ τὴν τῆς Βονίτσης καὶ τοῦ Ξηρομέρου.

Πόλεις κτλ.

1. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Μεσολογγίου. Τὸ Μεσολόγγιον, 10,000 κατ., πρωτ. τοῦ νομοῦ, ἔχον γυμνάσιον καὶ πρωτοδικεῖον. Τὸ Μεσολόγγιον εἶναι περιβόητον διὰ τὰς κατὰ τὰ ἔτη 1822 καὶ 1825—26 πολιορκίας καὶ διὰ τὴν κατὰ τὴν 10 Ἀπριλίου 1826 ἥρωικὴν ἐξοδὸν τῶν Ἑλλήνων. Ὑπάρχουσι δ' ἐν αὐτῷ οἱ τάφοι τοῦ Μάρκου Μπότση (φονευθέντος τῷ 1823 παρὰ τὸ Καρπενήσιον ἐν ἐρόδῳ κατὰ τῶν Τούρκων) καὶ τοῦ Βύρωνος (ἀποθνήσκοντος αὐτοῦ τῷ 1824). Παρὰ τὸ χωρίον Εὐνηχώριον ἔκειτο τὸ πάλαι ἡ πόλις Καλυδῶν, πρωτ. τῆς Αἰτωλίας. Τὸ Αἰτωλικόν, 5,000 κατ. Τὸ Νεοχώριον, 1,600 κατ. Τὰ Σταμνά, 1,500 κατ.

2. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Ναυπακτίας. Ἡ Ναύπακτος, 2,500 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας. Τὸ Κρονονέριον, ἀρχὴ τῶν σιδηροδρόμων τῆς ΒΔ. Ἑλλάδος. Ὁ Πλάτανος, 1,000 κατ.

3. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Τριχωνίας. Τὸ Ἀργίμιον (κ. τὸ Βραχωρι), 7,500 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, ἔχον γυμνάσιον καὶ παράγον ἐκλεκτὸν καπνόν. Παρὰ τὴν λίμνην Τριχωνίδα

ἔκειτο τὸ πάλαι ἡ πόλις **Θέρμα**(¹), ἐν ἣ συνήρχοντο οἱ Αἰτωλοί.

4. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Εὐρουτανίας. Τὸ Καρπενήσιον, 2,000 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, παρ' ὃ ἐφρονέθη τῷ 1823 ὁ Μάρκος Μπότσιαρης ἐν ἐφόδῳ κατὰ τῶν Τούρκων. Τὸ Κεράσσοβον. Ὁ Προυσός, 1,200 κατ.

5. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Βάλτου. Ὁ Καρβασαράς, 2,500 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, ἐξάγων βελανίδια. ΒΑ. δὲ αὐτοῦ καίονται τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας πόλεως Ἀμφιλοχικοῦ Ἄργου. Ἡ Λεπενῶ (παρὰ τὴν ἀρχαίαν Στράτον, πρωτ. τῆς Ἀκαρνανίας), 1,000 κατ. Τὸ Σύντενον, 1,500 κατ.

6. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Βονίτσης καὶ τοῦ Ξηρομέρου. Ἡ Βόνιτσα (παρὰ τὸ ἀρχαῖον Ἀνακτόριον), 2,500 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας. Ἡ Ζαβέρδα, 1,800 κατ. Ἡ Κατοῦνα, 1,500 κατ. Ὁ Ἀστιακός, 1,600 κατ. Ἡ Κατοχή, 1,400 κατ.

δ'. Νομὸς Ἄρτης.

Ἐπιφ. 1,250 □ χμ. Πληθ. 35,000.

Κόλπος. Ὁ Ἀμβρακικὸς (κ. τῆς Ἄρτης).

Ὄρη. Τὰ Τζιουμέρα.

Ποταμός. Ὁ Ἄραχθος, πηγ. ἐκ τῆς Πίνδου, χωρίζων κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος τὴν Ἑλληνικὴν Ἠπειρὸν ἀπὸ τῆς Τουρκικῆς, καὶ ἐκθ. εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον. Παραπόταμος δὲ τοῦ Ἀχελφίου εἶναι ὁ Ἰναχός (κ. ὁ Ἀσπροπόταμος), πηγ. ἐκ τῆς Πίνδου καὶ χωρίζων ἐν μέρει τὸν νομὸν Ἄρτης ἀπὸ τοῦ νομοῦ Τρικινάλων.

Ὁ νομὸς Ἄρτης δὲν διαιρεῖται εἰς ἐπαρχίας.

Πόλεις κτλ.

Ἡ Ἄρτα (π. ἢ Ἀμβρακία), 7,000 κατ., πρωτ. τοῦ νομοῦ, ἔχουσα γυμνάσιον καὶ πρωτοδικεῖον (²). Τὸ Πέτα, 1,400 κατ.,

1) Ἡ πόλις αὕτη ἐκλήθη οὕτως ἐκ τῶν παρ' αὐτὴν ἀναβλυζόντων θερμῶν ὑδάτων.

2) Πέραν τοῦ Ἀράχθου ἐν τῇ Τουρκικῇ Ἠπείρῳ ἐκτείνεται ἡ Ἀμβρακικὴ πεδιάς, ἔνθα οἱ λαμπροὶ πορτοκαλεῶνες καὶ λεμονεῶνες καὶ τὰ λοιπὰ κτήματα τῶν Ἀρταίων.

παρ' ὃ κατὰ τὸ 1822 ὑπέστησαν πανωλεθρίαν οἱ μετὰ τῶν Ἑλλήνων πρὸς τοὺς Τούρκους ἀγωνιζόμενοι φιλέλληνες (Νόρμαν, Ταρέλλας, Μιρσεύσκη, Δάνιας, Τάτχμαν, Μινιάκ κτλ.). Τὸ Κομπότι, 1,300 κατ. Τὰ Ἄγναντα, 1,300 κατ. Τὰ Πράμαντα, 1,700 κατ. Αἱ Καλαρῦται.

ε'. Νομὸς Τρικκάλων.

Ἐπιφ. 5,700 \square χμ. Πληθ. 145,000.

Ὄρη. Τὰ Καμβούια (κ. τὰ Χάσια) καὶ ἡ Πίνδος.

Πεδιάς. Ἡ τῆς Καρδίτσης.

Ποταμὸς. Ὁ Θεσσαλικὸς Πηνειὸς (κ. ὁ Σαλαμβριάς), ὁ δεῦτερος κατὰ τὸ μέγεθος τῶν ποταμῶν τῆς Ἑλλάδος, πηγ. ἐκ τῆς Πίνδου καὶ ἐκβ. διὰ τῶν περιφῆμων Τεμπῶν εἰς τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον· παραπόταμοι δὲ αὐτοῦ εἶναι ὁ Αἰθαιὸς (κ. ὁ Τρικκαλινός), ὁ Ἀπιδανός (κ. ὁ Φερσαλίτικος) καὶ ὁ Ἐυπεύς.

Διοικητικὴ διαίρεσις. Ὁ νομὸς Τρικκάλων διαιρεῖται εἰς 3 ἐπαρχίας, τὴν τῶν Τρικκάλων, τὴν τῆς Καλαμπάκας, καὶ τὴν τῆς Καρδίτσης.

Πόλεις κτλ.

1. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῶν Τρικκάλων. Τὰ **Τρίκκαλα** (π. ἡ Τρίκκη), 15,000 κατ., διαρρέομενα ὑπὸ τοῦ Αἰθαιῶ, πρωτ. τοῦ νομοῦ, ἔχοντα γυμνάσιον καὶ πρωτοδικεῖον. Ὁ Ζάρκος, 2,000 κατ. Τὸ Γαρδίκιον.

2. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Καλαμπάκας. Ἡ **Καλαμπάκα** (ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν οἱ Σταγοί), 2,000 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, γνωστὴ διὰ τὴν ἐν ἔτει 1854 νίκην τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Τούρκων. Ταύτης δὲ ὑπέρκεινται οἱ περίφημοι ὑψηλοὶ βράχοι **Μετέωρα**, ἐπὶ τῶν κόρυφῶν τῶν ὁποίων ἐκτίσθησαν κατὰ τὸν ἸΔ' αἰῶνα 24 μοναστήρια, ὧν σώζονται 7 (1) κατοικοῦμενα ὑπὸ 60 περίπου μοναχῶν. Εἰς τινὰ δὲ τούτων ἀνέρεχται τις ἢ διὰ κανναβίνου δι-

1) Τῶν 7 σωζομένων μοναστηρίων σπουδαιότατον εἶναι τὸ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, κτισθὲν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντιοῦ Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ.

κτύου, ἀνελκομένου ὑπὸ τῶν μοναχῶν, ἢ διὰ κρεμαστῶν κλιμάκων. Τὸ Μαλακάσιον. Ἡ Καστανιά, 1,200 κατ.

3. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Καρδίτσας. Ἡ Καρδίτσα, 7,000 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, ἔχουσα γυμνάσιον καὶ πρωτοδικεῖον. Τὸ Φανάριον, 2,000 κατ. Ὁ Παλαμᾶς, 3,500 κατ. Οἱ Σοφάδες, 1,600 κατ. Ἡ Ρεντίνα, 1,300 κατ.

5. Νομὸς Λαρίσης.

Ἐπιφ. 6,420 □ χμ. Πληθ. 170,000.

Κόλποι. Ὁ Θερμαϊκὸς (κ. τῆς Θεσσαλονίκης) καὶ ὁ Παγασητικὸς (κ. τοῦ Βόλου).

Χερσόνησοι. Ἡ Μαγνησία καὶ ἡ τοῦ Τρίκερι.

Πορθμός. Ὁ τοῦ Τρίκερι, χωρίζων τὴν ὁμώνυμον χερσόνησον ἀπὸ τοῦ νομοῦ Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος.

Ὄρη. Ὁ Ὀλύμπος (1), ἔδρα τῶν θεῶν καὶ τῶν κλεφτῶν, ἡ Ὄσσα (κ. ὁ Κίτσαθος), ἔδρα καὶ αὐτῆ τῶν κλεφτῶν, τὸ Πήλιον καὶ ἡ Ὄθρυς.

Ἄκρωτήριον. Ἡ Σηπιάς ἄκρα.

Πεδιάδες. Ἡ τῆς Λαρίσης, ἡ τῶν Φερσάλων καὶ ἡ τοῦ Ἀλυμοῦ.

Κοιλιάς. Τὰ Τέμπη, περίφημα διὰ τὰς φυσικὰς καλλονάς.

Ποταμοί. Ὁ Θεσσαλικὸς Πηνειὸς (κ. ὁ Σαλαμβριάς), πηγ. ἐκ τῆς Πίνδου καὶ ἐκβ. διὰ τῶν περιφῆμων Τεμπῶν εἰς τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον παραπόταμοι δὲ αὐτοῦ εἶναι ὁ Τιταρήσιος, ὁ Ἐνιπεὺς καὶ ὁ Ἀπιδανὸς (κ. ὁ Φερσαλίτικος).

Λίμναι. Ἡ Ἀσκουρίς, ἡ Βοιβηίς (κ. ἡ Κάρλα) καὶ ἡ Ξυμιάς (κ. ἡ Νεζερὸς ἢ ἡ λίμνη τοῦ Νταουκλή).

Διοικητικὴ διαίρεσις. Ὁ νομὸς Λαρίσης διαιρεῖται εἰς 7 ἐπαρχίας, τὴν τῆς Λαρίσης, τὴν τοῦ Τυρνάβου, τὴν τῆς Ἀργυιάς, τὴν τοῦ Βόλου, τὴν τοῦ Ἀλυμοῦ, τὴν τῶν Φερσάλων καὶ τὴν τοῦ Λομοκοῦ.

1) Μόνον οἱ νότιοι πρόβλοι τοῦ Ὀλύμπου ἀνήκουσιν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Θεσσαλίαν, οἱ δὲ λοιποὶ εἰς τὴν Τουρκικὴν (ἐπαρχίαν Ἐλασσῶνος).

Πόλεις κτλ.

1. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Λαρίσης. Ἡ Λάρισα, 14,000 κατ., διαρρεομένη ὑπὸ τοῦ Θεσσαλικοῦ Πηνειοῦ, παναρχαία πελασγική πόλις, πρωτ. τοῦ νομοῦ, ἔχουσα γυμνάσιον, διδασκαλεῖον ἀρρένων, ἐφετεῖον καὶ πρωτοδικεῖον. Ἐν ταύτῃ δὲ ἔζησε καὶ ἀπέθανεν ὁ διάσημος ἰατρός Ἰπποκράτης. ΝΔ. δὲ αὐτῆς ἔκειτο τὸ πάλαι ἡ πόλις Κραυνῶν, γνωστὴ διὰ τὴν κατὰ τὸ 322 π. Χ. νίκην τοῦ Ἀντιπάτρου κατὰ τοῦ συμμαχικοῦ στρατοῦ τῶν Ἑλλήνων, δι' ἧς ἔληξεν ὁ Λαμιακὸς πόλεμος. Τὰ Ἀμπελάκια, 1,500 κατ., ἔχοντα ἀκμαίαν βιομηχανίαν βαμβακίνων ὑφασμάτων κατὰ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος.

2. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Τυρνάβου. Ὁ Τύρναβος, 5,500 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας. Ἡ Ραψάνη, 1,900 κατ. Καὶ αἱ πόλεις αὗται εἶχον ἀκμαίαν βιομηχανίαν βαμβακίνων ὑφασμάτων κατὰ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος.

3. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Ἀγυρᾶς. Ἡ Ἀγυρᾶ, 2,000 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, ἔχουσα καὶ αὐτὴ ἀκμαίαν βιομηχανίαν βαμβακίνων ὑφασμάτων κατὰ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος. Τὸ Τσάρεσι.

4. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Βόλου. Ὁ Βόλος, 12,000 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, ἐπίκειται τῆς Θεσσαλίας καὶ ἀρχὴ τῶν Θεσσαλικῶν σιδηροδρόμων, ἔχων γυμνάσιον καὶ πρωτοδικεῖον. Παρ' αὐτὸν δὲ ἔκειντο τὸ πάλαι αἱ πόλεις Παγασαί, Ἰωλκός, ἐξ ἧς ἐξέπλευσεν ὁ Ἰάσων ἐπὶ τὴν Κολχίδα πρὸς λῆψιν τοῦ χρυσοῦ δέρατος, καὶ Δημητριάς, κτισθεῖσα ὑπὸ Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ. Τερπναὶ δὲ κῶμαι ἐπὶ τοῦ Πηλίου εἶναι ἡ Μακρονίτσα, 3,700 κατ., γνωστὴ διὰ τὴν κατὰ τὸ 1878 νίκην τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Τούρκων. Ἡ Ζαγορά, 3,300 κατ. Ἡ Πορταριά, 2,600 κατ. Ἡ Δράκια, 2,500 κατ. Αἱ Μηλέαι, 2,000 κατ. Ἡ Ἀργαλαστή, 2,500 κατ. Ὁ Λαῦκος, 2,000 κατ. Τὸ Τρίκειρι, 1,500 κατ.

Τὸ Βελεστίνον (π. αἱ Φεραί), 2,500 κατ., πατρίς τοῦ πρωτομάρτυρος τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας Ῥήγα τοῦ Φεραίου.

5. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Ἀλμυροῦ. Ὁ Ἀλμυρός, 4,000 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, παράγων ἐκλεκτότατον καπνόν. Τὸ Αἰ-

δίμιον, χωρίον, παρ' ὃ κείται ἡ Κασσαβέτειος καὶ Τριανταφυλλίδειος γεωργικὴ σχολή.

6. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῶν Φέρσαλων. Τὰ Φέρσαλα (π. ἢ Φάρσαλος), 2,300 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας. Ἡ Φάρσαλος εἶναι ἐπίσημος διὰ τὴν παρ' αὐτὴν νίκην τοῦ Καίσαρος κατὰ τοῦ Πομπηίου τῷ 48 π. Χ. ΒΑ. δὲ αὐτῆς κεῖνται οἱ δύο λόφοι Κυνὸς κεφαλαὶ (κ. τὸ Μαυροβουῖν), ἔνθα ὁ στρατηγὸς τῶν Ῥωμαίων Τίτος Κόιντος Φλαμινῖος ἐνίκησε τὸν βασιλέα τῆς Μακεδονίας Φίλιππον τὸν Γ' τῷ 197 π. Χ.

7. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Δομοκοῦ. Ὁ Δομοκὸς (π. οἱ Θαυμακοί), 1,600 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας.

Β'. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ.

Ἐπιφ. 22,201 □ χμ. Πληθ. 820,000

Ἡ Πελοπόννησος περιλαμβάνει 5 νομοὺς, τὸν τῆς Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας, τὸν τῆς Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος, τὸν τῆς Μεσσηνίας, τὸν τῆς Λακωνίας καὶ τὸν τῆς Ἀργαδίας.

ξ'. Νομὸς Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας.

Ἐπιφ. 5,244 □ χμ. Πληθ. 145,000.

Κόλποι. Ὁ Κορινθιακὸς, ὁ Σαρωνικὸς (κ. τῆς Αἰγίνης) καὶ ὁ Ἀργολικὸς (κ. τοῦ Ναυπλίου).

Νῆσοι. Ὁ Πόρος (π. ἢ Καλαυρία), ἐπιφ. 22 □ χμ. πληθ. 4,500, ἔνθα σώζονται ὀλίγιστα εἰρεΐνια τοῦ ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος, ἐν ᾧ ἔπιε τὸ κώνειον ὁ Δημοσθένης τῷ 322 π. Χ. καταδιωκόμενος ὑπὸ τοῦ Ἀντιπάτρου. Ἡ Ὑδρα (π. ἢ Ὑδρέα), ἐπιφ. 52 □ χμ. πληθ. 6,500, ἧς οἱ κάτοικοι λαμπρῶς ἠγωνίσαντο κατὰ θάλασσαν ἐν τῷ ἱερῷ ἀγῶνι. Αἱ Σπέτσαι (π. ἢ Πιτυοῦσσα), ἐπιφ. 17 □ χμ. πληθ. 5,200, ὧν οἱ κάτοικοι ἐπίσης λαμπρῶς ἠγωνίσαντο κατὰ θάλασσαν ἐν τῷ ἱερῷ ἀγῶνι. Τὰ Κύθηρα (1)

1) Ἐν τῷ αὐτῷ κόλπῳ τοῦ Αὐλέμονος ἐναυάγησε τῷ 1802 τὸ πλοῖον «Μέντωρ», εἰς ὃ ὁ Ἄγγλος Ἐλγιν εἶχε φορτώσει τινὰς τῶν ὑπ' αὐτοῦ

(κ. τὸ Τσιρίγο), ἐπιφ. 277 □ χμ. πληθ. 11,000. Τὰ Ἀντικύθηρα (π. ἢ Αἰγίλια, κ. τὸ Σιγίλιό), ἐπιφ. 10 □ χμ. πληθ. 400.

Χερσόνησος. Ἡ Ἀργολικὴ καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς σχηματιζομένη Μεθανικὴ.

Ἴσθμός. Ὁ Κορινθιακός, ἐνὼν τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα μετὰ τῆς Πελοποννήσου, ἐφ' οὗ γίνεται διώρυξ(1). Ἐν τῶν ἀκροῖς δὲ τῆς διώρυχος κτίζονται δύο πολίχναι, ἡ Ποσειδωνία πρὸς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον καὶ ἡ Ἴσθμία πρὸς τὸν Σαρωνικόν.

Ὄρη. Τὰ Ἀροάνια (κ. ὁ Χελμός), ἡ Κυλλήνη (κ. ἡ Ζήρεια), τὸ Ἀύρειον (κ. τὸ Γούπατο), τὸ Ἀρτεμισίον (κ. τὸ Μαλεβό), τὸ Παρθένιον (κ. ὁ Ροῖνός) καὶ τὸ Ἀραχναῖον, οὗ ὕψισται κορυφαὶ ὁ Ἄρνας καὶ ὁ προφήτης Ἡλίας.

Ἀκρωτήριον. Τὸ Σκύλλαιον (κ. τὸ Κάβο-Σπαθί).

Πεδιάδες. Ἡ Ἀργολικὴ καὶ ἡ Κορινθιακὴ.

Ποταμοί. Ὁ Κορινθιακὸς Ἀσωπὸς (κ. ὁ Ἀγρωργίτικος), πηγ. ἐκ τῆς Κυλλήνης καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον· καὶ ὁ Ἰναχος (κ. ἡ Πάνιτσα), πηγ. ἐκ τοῦ Λυρκείου καὶ τοῦ Ἀρτεμισίου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Ἀργολικὸν κόλπον.

Λίμναι. Ἡ Φενεός, ἡ Στυμφαλὶς (Στυμφαλίδες ὄρνιθες) καὶ ἡ Λέρονη (Λερναία ὕδρα).

Διοικητικὴ διαίρεσις. Ὁ νομὸς Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας διαιρεῖται εἰς 6 ἐπαρχίας, τὴν τῆς Ναυπλίας, τὴν τῆς Ἀργολίδος, τὴν τῆς Κορινθίας, τὴν τῆς Ἰθάρας καὶ Τροιζηνίας, τὴν τῶν Σπετσῶν καὶ τῆς Ἐρμιονίδος καὶ τὴν τῶν Κυθήρων.

Πόλεις κτλ.

1. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Ναυπλίας. Τὸ Ναύπλιον, 5,500 κατ., πρωτ. τοῦ νομοῦ καὶ τοῦ βασιλείου ἀπὸ τοῦ 1829—34, ἔχον γυμνάσιον, ἐφετεῖον, πρωτοδικεῖον, ὀπλοστάσιον καὶ ὄχυρά ἐνετικὰ φρούρια, δηλ. τὸ Παλαμῆδιον, ὅπερ εἶναι ἐκτισμένον ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἀποκρήνου βράχου(2) (ἄλωσις ὑπὸ τοῦ Σταΐκου Σταΐ-

συληθειῶν ἀρχαιοτήτων τοῦ Παρθενῶνος.

1) Τῆς διώρυχος τὸ μὲν μῆκος θά ᾔναι 6 1/2 περίπου χμ., τὸ δὲ πλάτος 20 μ., τὸ δὲ βάθος 8 μ.

2) Εἰς τὸ Παλαμῆδιον ἀνέρχεται τις διὰ κλίμακος, ἣτις ἀποτελεῖται ἐξ 900 περίπου βαθμίδων ἐκτισμένων ἐπὶ τοῦ βράχου.

κοπούλου τῆ 30 Νοεμβρίου 1822), τὴν Ἀκροναυπλίαν (κ. τὸ Ἴτς-καλὲ) καὶ τὸ Μπουρτζί, ὅπερ εἶναι ἐκτισμένον ἐπὶ βραχῶδους νησιδίου καὶ χρησιμεύει ὡς εἰρκτὴ τῶν δημίων τοῦ κράτους. Πέντε δὲ περίπου λεπτὰ ἀπὸ τοῦ Ναυπλίου ἀπέχει τὸ προάστειον αὐτοῦ *Πρόνοια*, 1,700 κατ. Παρ' αὐτὴν δὲ σώζονται λείψανα (πελασγικὰ τεῖχη) τῆς παναρχαίας πελασγικῆς πόλεως *Τίρουθος*. Τὸ *Λιγουρζό*, 1,300 κατ., παρ' ὃ σώζεται ἀκέραιον σχεδὸν τὸ θέατρον τῆς ἀρχαίας Ἐπίδαυρου, τὸ ὠραιότατον τῶν σωζομένων, ἔργον τοῦ Πολυκλείτου. Ἡ *Παλαιὰ Ἐπίδαυρος* (κ. τὰ Πίδαυρα). Ἡ *Νέα Ἐπίδαυρος* (κ. ἡ Πιάδα), 1,200 κατ., ἐν ἧ συνῆλθεν ἡ Δ' ἐθνικὴ συνέλευσις ἡ κηρύξασα τῆ 15 Ἰανουαρίου 1822 τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος.

2. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Ἀργολίδος. Τὸ Ἄργος, 10,000 κατ., παναρχαία πελασγικὴ πόλις μετὰ ἀκροπόλεως καλουμένης Λαρίσης, πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, ἔχον γυμνάσιον καὶ παράγον καπνόν. Ἐν αὐτῷ δὲ συνῆλθεν ἡ Δ' ἐθνικὴ συνέλευσις τῷ 1829. Οἱ *Μύλοι*. Ὁ Ἀχλαδόκαμπος, 1,600 κατ. Παρὰ τὸ χωρίον Χαρβάτι κείνται τὰ ἐρείπια τῶν περιβοήτων *Μυκηνηῶν*, καθέδρας τῶν Ἀτρεϊδῶν, ἐνθα δι' ἀνασκαφῶν γενομένων ὑπὸ τοῦ Σλήμαν καὶ τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐταιρίας εὐρέθησαν πολυτιμώτατα χρυσᾶ, ἀργυρᾶ, χαλκᾶ καὶ ἕτερα ἀντικείμενα, ὅμοια τοῖς ἐν Σπάτα (δημ. Κρωπίας, ἐπαρχ. Ἀττικῆς) εὐρεθεῖσιν, ἀποκειμένα ἐν τῷ Ἀθήνησιν ἐθνικῷ ἀρχαιολογικῷ μουσεῖῳ.

3. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Κορινθίας. Ἡ *Νέα Κόρινθος*, 4,500 κατ., κτισθεῖσα τῷ 1858 μετὰ τὸν σεισμὸν τὸν καταστρέψαντα σχεδὸν ἐντελῶς τὴν Παλαιὰν Κόρινθον, πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, ἔχουσα γυμνάσιον. Ἡ *Παλαιὰ Κόρινθος*, ἥτις, κειμένη ὑπὸ τὴν ἀκρόπολιν τὸν Ἀκροκόρινθον, ἦν τὸ πάλαι ἡ πολυανθρωποτάτη (ἔχουσα ὑπὲρ τὰς 300,000 κατ.), ἡ ἐμπορικωτάτη (ἔχουσα τρεῖς λιμένας, τὸ *Λέχαιον* ἐπὶ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, καὶ τὸν *Σχοινοῦντα* (κ. τὸ Καλαμάκι) καὶ τὰς *Κερχρεᾶς* ἐπὶ τοῦ Σαρωνικοῦ) καὶ ἡ μάλιστα πολυδάπανος (αοὺ παντὸς πλεῖν εἰς Κόρινθον) πόλις τῆς Ἑλλάδος καταστραφεῖσα δὲ τῷ 146 π. Χ. ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ῥωμαίων Λευκίου Μουμμίου ἀνφοδομήθη ὑπὸ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος καὶ τοῦ Αὐγούστου. Παρ' αὐτὴν

δ' ἔκειτο τὸ γυμνάσιον Κράνιον, ἐν ᾧ διέτριβεν ὁ κυνικός φιλόσοφος Διογένης, καὶ τὸ στάδιον, ἐν ᾧ ἐτελοῦντο τὰ Ἴσθμια. Τὸ Λουτράκι, ἔχον λαμπρὰ ἰαματικά ὕδατα. Ἡ Περαχώρα, 1,400 κατ. Τὸ Σοφικόν, 1,600 κατ. Τὸ Βασιλικόν (π. ἢ Σικυών, πατρίς τοῦ Ἀράτου καὶ τοῦ Πολυκλείτου). Τὸ Κιάτον, 1,400 κατ. Τὸ Ξυλόκαστρον. Τὰ Τρίγκαλα. Ὁ Ἅγιος Γεώργιος (παρὰ τὸν ἀρχαῖον Φλιοῦντα), 2,000 κατ., παράγων ἐκλεκτὸν μέλανα οἶνον. Παρ' αὐτὸν δ' ἔκειτο τὸ παλαιὴ νάπη Νεμέα, ἐν ἧ ὁ Ἡρακλῆς ἐφόνευσε τὸν λέοντα καὶ ἐτελοῦντο τὰ Νέμεια. Παρὰ τὴν Νεμέαν δὲ κεῖνται τὰ περιβόητα στενὰ Δεσβενάκια, ἐνθα οἱ Ἕλληνες, ὀδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ τῶν πρώτων αὐτοῦ ὀπλαρχηγῶν Νικήτα, Παπαφλέσσα καὶ Ὑψηλάντου, κατετρόπωσαν τοὺς τριακοντακισχιλίους Τούρκους, ὀδηγούμενους ὑπὸ τοῦ Δράμαλη πασιᾶ, τῷ 1822.

4. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Ὑδρας καὶ Τροιζηνίας.

Ἡ Ὑδρα, 6,500 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας. Ὁ Πόρος, 4,500 κατ., τερπνὴ θέρουσ διατριβή. Ἐνταῦθα ὑπῆρχεν ὁ ναύσταθμος μέχρι τοῦ 1878, ὅτε μετηνέχθη εἰς τὸν ὄρμον τῆς Σαλαμῖνος Ἀράπην. Ἐν τῇ ἀπέναντι δὲ στερεᾶ ἔχουσι οἱ Ποριῶται λαμπροὺς λεμονεῶνας. Ὁ Δαμαλᾶς (παρὰ τὴν ἀρχαίαν Τροιζῆνα), ἐν ᾧ συνῆλθεν ἡ Γ' ἔθνικὴ συνέλευσις τῷ 1827. Ἡ Βρωμιολίμνη, παρ' ἣν ὑπάρχουσι λαμπρὰ ἰαματικά ὕδατα.

5. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῶν Σπετσῶν καὶ τῆς Ἐρμιονίδος. Αἱ Σπέτσαι, 5,200 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, τερπνὴ θέρουσ διατριβή. Τὸ Κρανίδιον, 5,500 κατ., οὐ ἐπίνειον τὸ Χέλιον. Ἡ Ἐρμιόνη (κ. τὸ Καστρί), 2,100 κατ., παρ' ἣν ὑπάρχουσι λαμπρὰ ἰαματικά ὕδατα.

6. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῶν Κυθῆρων. Τὰ Κύθηρα, 800 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, ὧν ἐπίνειον τὸ Καφάλιον. Ὁ Ποταμός, 1,400 κατ.

η'. Νομὸς Ἀχαΐας καὶ Ἡλιδος.

Ἐπιφ. 5,075 □ χμ. Πληθ. 210,000.

Κόλποι. Ὁ Κορινθιακός, ὁ Πατραϊκός καὶ ὁ Κυπαρισσιακός.

Πορθμός. Ὁ τοῦ Ῥίου, χωρίζων τὴν Πελοπόννησον ἀπὸ τῆς Σπηρεζῆς Ἑλλάδος.

Ὄρη. Τὰ Ἀροάνια (κ. ὁ Χελμός), τὸ Παναχαϊκὸν (κ. ὁ Βοϊδιζῆς), ὁ Ἐρύμανθος (κ. ὁ Ὠλονός), ἡ Σκόλλις καὶ ἡ Φολοή.

Ἀκρωτήρια. Τὸ Ῥιον, ὁ Ἀραξος (κ. ὁ Κάβο-Πάπας), ὁ Χελωνάτας (κ. ἡ Γλαρέντζα) καὶ ὁ Ἰχθύς (κ. τὸ Κατάκωλον).

Πεδιᾶδες. Ἡ Ἀχαικὴ καὶ ἡ Ἠλιακὴ.

Ποταμοί. Ὁ Κροῶτις, πηγ. ἐκ τῶν Ἀροανίων καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον ὁ Σελινοῦς, πηγ. ἐκ τοῦ Ἐρυμάνθου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον ὁ Ἠλιακὸς Πηγεῖς (κ. ὁ Γαστουνίτικος), πηγ. ἐκ τοῦ Ἐρυμάνθου καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Ἴόνιον πέλαγος καὶ ὁ Ἀλφειὸς (κ. ὁ Ῥουφιζῆς), ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς Πελοποννήσου, πηγ. ἐκ τοῦ Μεγαλοπολιτικοῦ ὄροπέδιου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Κυπαρισσιακὸν κόλπον· παραπόταμοι δὲ αὐτοῦ εἶναι ὁ Κλάδεος καὶ ὁ Ἐρύμανθος.

Διοικητικὴ διαίρεσις. Ὁ νομὸς Ἀχαιῆς καὶ Ἡλίδος διαιρεῖται εἰς 4 ἐπαρχίας, τὴν τῶν Πατρῶν, τὴν τῆς Αἰγιαλείας, τὴν τῶν Καλαβρῦτων καὶ τὴν τῆς Ἠλείας.

Πόλεις κτλ.

1. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῶν Πατρῶν. Αἱ Πάτραι, 35,000 κατ., πρωτ. τοῦ νομοῦ, ἐμπορικωτάτη πόλις, ἐξ ἧς ἐξάγεται τὸ πλεῖστον τῆς σταφίδος· ἔχει δὲ δύο γυμνάσια, διδασκαλεῖον θηλέων (Ἀρσάκειον), ἐφετεῖον, πρωτοδικεῖον καὶ ἕτερα καθιδρύματα. Ἡ Κάτω Ἀχαΐα, 1,400 κατ. Ἡ Χαλανδρότσα.

2. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Αἰγιαλείας. Τὸ Αἶγιον, 7,000 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, ἐξάγον τὴν ἀρίστην σταφίδαν καὶ ἔχον γυμνάσιον. Παρ' αὐτὸ δὲ ἔκειτο τὸ πάλαι τὸ ἄλσος τοῦ Ὀμαγυρίου Διός, ἐν ᾧ συνήρχοντο οἱ Ἀχαιοί. Πρὸς Ν. δὲ τοῦ Αἰγίου κεῖται τὸ μοναστήριον τῶν Ταξιαρχῶν, κατοικοῦμενον ὑπὸ 120 μοναχῶν. Τὸ Διακοφτόν. Ἡ Ἀκρόατα.

3. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῶν Καλαβρῦτων. Τὰ Καλάβρουτα (παρὰ τὴν ἀρχαίαν Κύναιθαν), 1,300 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, ἔχοντα γυμνάσιον. Παρ' αὐτὰ δὲ κεῖνται δύο ἐπίσημα μοναστήρια, τὸ τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου, κατοικοῦμενον ὑπὸ 110 μοναχῶν, καὶ τὸ τῆς Ἀγίας Λαύρας, κατοικοῦμενον ὑπὸ 50 μο-

ναχῶν, ἔνθα ὁ μητροπολίτης Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανὸς ὕψωσε τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως τῇ 25 Μαρτίου 1821. Τὸ Λειβάρτζι, 1,100 κατ. Τὸ Σοπωτόν. Ἡ Στρέξοβα, 1,700 κατ. Τὰ Μαξέικα, 1,300 κατ.

4. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Ἡλείας. Ὁ Πύργος, 13,000 κατ. πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, ἔχων γυμνάσιον καὶ πρωτοδικεῖον. Ἐπίνειον δὲ αὐτοῦ εἶναι τὸ Κατάκωλον, ἐξάγον πολλὴν σταφίδα. Ἡ Ἀμαλιάς, 4,500 κατ. Ἡ Γαστούνη, 1,900 κατ. Τὸ Καβάσιλα (Ἄνω καὶ Κάτω). Τὸ Βαρθολομιό, 1,700 κατ. Ἡ Κυλλήνη, ἐπίνειον τῶν Λεχαινῶν (2,500 κατ.), παρ' ἣν ὑπάρχουσι λαμπρὰ ἱαματικὰ ὕδατα. Ἡ Μανωλάς. Ἐν τῇ παρά τὸν Ἀλφειὸν μικρᾷ πεδιάδι Ὀλυμπία, ἔνθα ἐτελοῦντο τὸ πάλαι οἱ περιβόητοι Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες, εὐρέθησαν δι' ἀνασκαφῶν γενομένων ὑπὸ τῆς γερμανικῆς κυβερνήσεως πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ πολυτιμώτατα ἀγάλματα τοῦ Ἑρμοῦ τοῦ Πραξιτέλους καὶ τῆς Νίκης τοῦ Παιωνίου, ἀποκείμενα ἐν τῷ αὐτόθι Συγγρεῖφ ἀρχαιολογικῷ μουσεῖφ. Ἡ Λάλα, ἐν ἣ κατόικουν πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως οἱ διαβόητοι Λαλαῖοι, Ἀλθανοὶ μωαμεθανοί, ἐκδιωχθέντες τῷ 1821 ὑπὸ τοῦ Ἄνδρ. Μεταξῆ. Ἡ Δίβρη, 1,600 κατ.

θ'. Νομοὶ Μεσσηνίας.

Ἐπιφ. 3,341 □ χμ. Πληθ. 185,000.

Κόλποι. Ὁ Κυπαρισσιακὸς καὶ ὁ Μεσσηνιακὸς (κ. τῶν Καλαμῶν).

Νῆσοι. Ἡ Πρώτη. Ἡ Σφακτηρία, ἐν ἣ τῷ μὲν 425 π.Χ. παρεδόθησαν τοῖς Ἀθηναίοις 420 Σπαρτιαῖται, τῷ δὲ 1825 μετὰ ἥρωικὴν ἄμυναν ἠττήθησαν οἱ Ἕλληνες μαχόμενοι πρὸς τοὺς Αἰγυπτίους τοῦ Ἰβραήμ πασιᾶ (1), διεσώθη δὲ ὡς ἐκ θαύματος τὸ ἔτι καὶ νῦν διατηρούμενον πλοῖον τοῦ Ἀναστ. Τσαμαδοῦ Ἄρης. Αἱ Οἰνοῦσαι (ἢ Σαπιέντσα, τὸ Πρασονῆσι καὶ ἡ Σχιζα). Ἡ Θηγανοῦσσα (κ. τὸ Βενέτικο).

1) Ἐκ τῶν ἀρχηγῶν τῶν Ἑλλήνων Μαυροκορδάτου, Δημ. Σαχτούρη, Ἀναγνωσταρᾶ, Σταύρου Σαχίνη, Ἀναστ. Τσαμαδοῦ καὶ Σάντα—Ρόζα (Ἰταλοῦ) διεσώθησαν μόνον οἱ δύο πρῶτοι.

Χερσόνησος. Ἡ Μεσσηνιακή.

Ὄρη. Τὸ Λύκαιον, τὰ Νόμια, ἡ Ἰθάμη, ὁ Λυκόδημος (π. ἢ Μαθία) καὶ ὁ Ταῦγετος, ἔχων λαμπρὰ μάρμαρα.

Ὁ Ταῦγετος.

Ἀκρωτήρια. Ἡ Πλαταμώδης ἄκρα καὶ ὁ Ἀκρίτας (κ. τὸ Κάβο-Γκάλλο).

Πεδιάς. Ἡ Μεσσηνιακή.

Ποταμοί. Ὁ Ἀλφειὸς (κ. ὁ Ρουφιζις), ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς Πελοποννήσου, πηγ. ἐκ τοῦ Μεγαλοπολιτικοῦ ὄρο-

πεδίου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Κυπαρισσιακὸν κόλπον· ἡ Νέδα, πηγ. ἐκ τοῦ Λυκαίου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Κυπαρισσιακὸν κόλπον· ὁ Πάμισος, πηγ. ἐκ τῶν Νορμίων καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Μεσσηνιακὸν κόλπον· καὶ ὁ Νέδων, πηγ. ἐκ τοῦ Ταυγέτου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Μεσσηνιακὸν κόλπον.

Διοικητικὴ διαίρεσις. Ὁ νομὸς Μεσσηνίας διαιρεῖται εἰς 5 ἐπαρχίας, τὴν τῶν Καλαμῶν, τὴν τῆς Μεσσήνης, τὴν τῆς Πυλίας, τὴν τῆς Τριφυλίας καὶ τὴν τῆς Ὀλυμπίας.

Πόλεις κτλ.

1. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῶν Καλαμῶν. Αἱ Καλάμαι, 11,000 κατ., πρωτ. τοῦ νομοῦ, ἔχουσαι γυμνάσιον, πρωτοδικεῖον καὶ μεταξοκλωστήρια, καὶ ἐξάγουσαι σῦκα, σταφίδα, ἔλαιον καὶ ἐσπεριδοειδῆ. Ἡ Θουρία (κ. τὸ Καμάρι), 1,700 κατ. Τὸ Ἀσλάναρα, 2,000 κατ. Ἡ Πολιανή, ἐπίσημος διὰ τὰς παρ' αὐτὴν γενόμενας μάχας τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὸν Ἰβραῆμ πασιᾶν. Ἡ Σίτσοβα, 1,100 κατ.

2. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Μεσσήνης. Ἡ Μεσσήνη (κ. τὸ Νησίον), 6,500 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, ἔχουσα γυμνάσιον καὶ ἐξάγουσα σῦκα, σταφίδα, ἔλαιον καὶ ἐσπεριδοειδῆ. Τὸ Μανροματί (π. ἡ Μεσσήνη, συνοικισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἐπαμεινώνδου τῷ 369 π. Χ.). Ὁ Μελιγαλᾶς, 1,300 κατ. Τὸ Διαβολίτσιον.

3. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Πυλίας. Ἡ Πύλος (κ. τὸ Νεόκαστρον ἢ τὸ Ναβαρίνον), 2,200 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας. Ἐν τῷ εὐρυχωροτάτῳ δὲ καὶ ἀσφαλεστάτῳ αὐτῆς λιμένι κατεναυμαχῆθη τῷ 1827 ὁ τουρκικὸς καὶ αἰγυπτιακὸς στόλος ὑπὸ τοῦ ἀγγλικοῦ, γαλλικοῦ καὶ ῥωσικοῦ (1). Ἀπέναντι δὲ τῆς σημερινῆς Πύλου ἔκειτο ἡ ἀρχαία (κ. τὸ Παλαιόκαστρον ἢ τὸ Παλαιὸν Ναβαρίνον). Ἡ Μεθώνη, 1,600 κατ., ἐν τῷ λιμένι τῆς ὁποίας ἐπυρπόλησεν ὁ Μιχούλης τῷ 1825 τουρκικά τινα πλοῖα. Ἡ Κορώνη (π. ἡ Ἀσίνη), 2,300 κατ. Τὸ Πεταλίδι (π. ἡ Κορώνη), 1,000 κατ., συνοικισθὲν ὑπὸ Λακόνων. Τὸ Μανιάκι, ἔνθα ἐφρονεῖθη τῷ 1825 ὁ Παπαφλέσσας μαχόμενος πρὸς τὸν Ἰβραῆμ πασιᾶν.

1) Τοῦ μὲν ἀγγλικοῦ στόλου ναύαρχος ἦτο ὁ Κόρριγκτωρ, τοῦ δὲ γαλλικοῦ ὁ Δεριτί, τοῦ δὲ ῥωσικοῦ ὁ Λαΐδεν.

4. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Τριφυλίας. Ἡ Κυπαρισσία, 5,000 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, ἔχουσα γυμνάσιον καὶ πρωτοδικεῖον. Τὰ Φιλιατρά (π. ἢ Ἐράνη), 9,000 κατ., ἔχοντα γυμνάσιον. Οἱ Γαργαλιάνοι, 6,000 κατ. Ἡ Λιγούδιστα, 2,700 κατοικοῦς.

5. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Ὀλυμπίας. Ἡ Ἀνδρίτσαινα, 2,100 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, ἔχουσα γυμνάσιον μετ' ἀξιολόγου βιβλιοθήκης Παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τῆς Νέδας ἔκειτο τὸ πάλαι ἢ πόλις Φιγαλία (ἐπὶ τοῦ σημερινοῦ χωρίου Παυλίτσης). Τέσσαρας δὲ ὥρας περίπου ἀπ' αὐτῆς ἐν τῇ θέσει Βάσσαις (1) κεῖνται τὰ λείψανα τοῦ περιφήμου ναοῦ τοῦ Ἐπικουρίου Ἀπόλλωνος, ἔργου τοῦ Ἰκτινίου (2). Ἡ Ζοῦρτζα, 1,600 κατ. Τὰ Κρέστενα, 1,400 κατ. Ἡ Ἀγρουλιτίσα, 2,500 κατ.

ε'. Νομὸς Λακωνίας.

Ἐπιφ. 4,240 □ χμ. Πληθ. 130,000.

Κόλοποι. Ὁ Μεσσηνιακὸς (κ. τῶν Καλαμῶν) καὶ ὁ Λακωνικὸς (κ. τοῦ Γυθείου).

Νῆσος. Ἡ Ἐλαφόννησος (π. ἢ Ὀνου γνάθος).

Χερσόνησος. Ἡ Δυτικὴ Λακωνικὴ (Μάνη) (3) καὶ ἡ Ἀνατολικὴ Λακωνικὴ.

Ὄρη. Ὁ Ταῦργετος καὶ ὁ Πάρνων (κ. τὸ Μαλεβό), ἔχοντες λαμπρὰ μάρμαρα.

Ἀκρωτήρια. Τὸ Ταΐναρον (κ. ὁ Κάβο-Ματαπάς), τὸ νοτιώτατον τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἡ Μαλέα (κ. ὁ Κάβο-Μαλιζάς).

Πεδιάς. Ἡ Λακωνικὴ.

Ποταμὸς. Ὁ Εὐρώτας, πηγ. ἐκ τοῦ Μεγαλοπολιτικοῦ ὄρο-

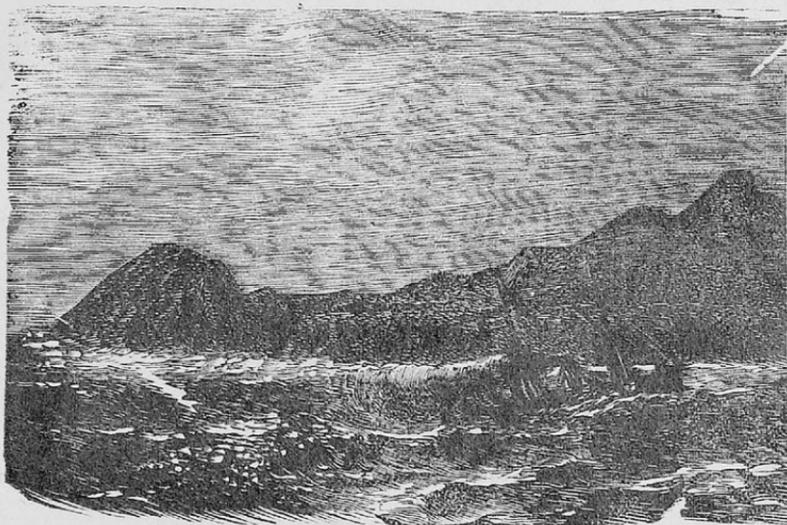
1) Ἡ λέξις βᾶσσα σημ. φάραγγα.

2) Ἡ ζωφόρος τοῦ ναοῦ ἀπόκειται ἐν τῷ Βρεττανικῷ μουσεῖῳ.

3) Ἡ Μάνη διαιρεῖται διὰ τοῦ Ταῦγέτου εἰς Ἀνατολικὴν Μάνην καὶ εἰς Δυτικὴν Μάνην ἢ Δυτικὴ δὲ Μάνη ὑποδιαιρεῖται εἰς Μέσα Μάνην (δῆμοι Οἰτύλου καὶ Μέσσης) καὶ εἰς Ἐξω Μάνην (δῆμοι Λεύκτρου, Καρ-αμύλης καὶ Ἀβίας).

πεδίου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Λακωνικὸν κόλπον· παραπόταμος δὲ αὐτοῦ εἶναι ὁ *Οἶνοϋς* (κ. ἢ *Κελεφίνα*).

Διοικητικὴ διαίρεσις. Ὁ νομὸς Λακωνίας διαίρεται εἰς 4 ἐπαρχίας, τὴν τῆς *Λακεδαίμονος*, τὴν τοῦ *Οἰτύλου*, τὴν τοῦ *Γυθείου* καὶ τὴν τῆς *Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς*.

Τὸ *Ταΐναρον*.

Πόλεις κτλ.

1. Ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ τῆς Λακεδαίμονος. Ἡ *Σπάρτη*, 4,000 κατ., πρωτ. τοῦ νομοῦ, κτισθεῖσα τῷ 1834 ἐπὶ τῶν ἑρείπιων τῆς ἀρχαίας Σπάρτης, ὧν ἀξιόθεατον εἶναι τὸ λεγόμενον μνημεῖον τοῦ *Λεωνίδου*· ἔχει δὲ γυμνάσιον, πρωτοδικεῖον καὶ μεταξοκλωστήρια. Ὁ *Μιστράς*, κτισθεὶς τῷ 1250 ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Πελοποννήσου *Γουλιέλμου τοῦ Β'* τοῦ *Βιλλεχαρδουίνου* καὶ ἀκμάσας ἐπὶ τῆς *Φραγκοκρατίας* καὶ *Τουρκοκρατίας*. Τὸ *Σκλαβοχώριον* (π. αἰ *Ἀμύκλαι*, ἔνθα ὁ περίφημος ναὸς τοῦ *Ἀμυκλαίου Ἀπόλλωνος*). Ὁ *Βουρλιᾶς*, 1,200 κατ. Παρ' αὐτὸν δ' ἔκειτο τὸ πάλαι ἢ πόλις *Σελασία*, παρ' ἣν ὁ βασιλεὺς τῆς *Μακεδονίας Ἀντίγονος ὁ Δῶσων* ἐνίκησε τὸν βασιλέα τῆς *Σπάρτης Κλεομένην τὸν Γ'* τῷ 221 π. Χ. Τὰ *Βρέσθενα*, 1,300 κατ.

Ἀναμνηστικὴ

Ἡ Ἀράχωβα, 1,700 κατ. Τὸ Γεωργίτσιον, 2,000 κατ. Τὰ Λεβέτσοβα, 1,600 κατ.

2. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Οἰτύλου. Ἡ Ἀρεόπολις, 1,200 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας. Ὁ Οἰτύλος, 1,200 κατ. Ἡ Πλάτσα. Ἡ Καρδαμύλη. Ὁ Κάμπος. Ἡ Κίττα.

3. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Γυθείου. Τὸ Γύθειον, 3,700 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, χρησιμεῖον ὡς ἐπίγειον τῆς Σπάρτης καὶ ἔχον γυμνάσιον. Ὁ Πολυάραβος, ἔνθα ἀπεκρούσθη ὁ Ἰβραήμ. πασιᾶς θελήσας νὰ ἀποβῆ. Ἡ Πάνιτσα.

4. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς. Οἱ Μολαῖοι, 1,400 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας. Πρὸς Ν. τοῦ χωρίου Ἀπηλιᾶς παρὰ τὸν Λακωνικὸν κόλπον ἔκειτο τὸ πάλαι ἡ πόλις Ἐλος. Ἡ Μονεμβασία (παρὰ τὴν ἀρχαίαν Ἐπίδαυρον Λιμηρᾶν) (1), ἐκτισμένη ἐπὶ νησίδος ὠχυρωμένης καὶ ἠνωμένης μετὰ τῆς ξηρᾶς διὰ γεφύρας καὶ παράγουσα ἄλλοτε περιζήτητον οἶνον. Ἡ Νεάπολις (π. αἰ Βοιωτ., κ. τὰ Βάτικα), 1,200 κατ., παράγουσα ἐκλεκτὰ κρόμμυα.

εἰ'. Νομὸς Ἀρκαδίας.

Ἐπιφ. 4,301 □ χμ. Πληθ. 150,000.

Κόλπος. Ὁ Ἀργολικὸς (κ. τοῦ Ναυπλίου).

Ὄρη. Τὸ Λύκαιον, τὰ Νόμια, ὁ Ταῦγετος, ὁ Πάρνων (κ. τὸ Μαλεβό), τὸ Παρθένιον (κ. ὁ Ῥοῦνδος) καὶ τὸ Μαίναλον (κ. ἡ Ἀπάνω-Χρέπα).

Ποταμός. Ὁ Ἀλφειὸς (κ. ὁ Ῥουφιᾶς), ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς Πελοποννήσου, πηγ. ἐκ τοῦ Μεγαλοπολιτικοῦ ὄροπέδιου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Κυπαρισσιακὸν κόλπον· παραπόταμοι δὲ αὐτοῦ εἶναι ὁ Ἐρύμανθος, ὁ Λάδων (κ. ὁ Ῥουφιᾶς) καὶ ὁ Λούσιος (2) (κ. ὁ Δημητσανίτικος).

Διοικητικὴ διαίρεσις. Ὁ νομὸς Ἀρκαδίας διαίρεται εἰς 4 ἐπαρχίας, τὴν τῆς Μαντινείας, τὴν τῆς Γορτυνίας, τὴν τῆς Μεγαλοπόλεως καὶ τὴν τῆς Κυνουρίας.

1) Λιμηρὰ δηλ. ἡ ἔχουσα λιμένα.

2) Ὁ Λούσιος ἐν τῷ κάτω ῥῶ αὐτοῦ ἐκαλεῖτο Γορτέσιος.

Πόλεις κτλ.

1. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Μαντινείας. Ἡ Τρίπολις, 11,000 κατ., πρωτ. τοῦ νομοῦ, κτισθεῖσα κατὰ τὸν ΙΕ' αἰῶνα ἐπὶ τῆς Τουρκοκρατίας, ἐφ' ἧς ἦτο ἔδρα τοῦ πασιᾶ τοῦ Μωριᾶ (ἄλωσις ὑπὸ τοῦ Κολοκοτρώνη τῇ 23 Σεπτεμβρίου 1821). ἔχει δὲ γυμνάσιον, διδασκαλεῖον ἀρρένων, ἱερατικὴν σχολὴν, πρωτοδικεῖον καὶ μικρὰν βιομηχανίαν χαλκουργίας, σιδηρουργίας καὶ ταπητουργίας. Παρ' αὐτὴν δ' ἔκειντο τὸ πάλαι τρεῖς ἐπίσημοι πόλεις (1), ἡ Μαντίνεια (ἐπὶ τῆς σημερινῆς θέσεως Παλαιοπόλεως), παρ' ἣν οἱ Θηβαῖοι, στρατηγούμενοι ὑπὸ τοῦ Ἐπαμεινώνδου (φονευθέντος αὐτοῦ), ἐνίκησαν τοὺς Σπαρτιάτας, στρατηγούμενους ὑπὸ τοῦ Ἀγησιλάου, τῷ 362 π. Χ. ἡ Τεγέα (ἐπὶ τῶν σημερινῶν χωρίων Ἰμπραήμ. Ἐφέντη, Πιαλί καὶ Ἀχουριῶν), ἔνθα ὁ περίφημος ναὸς τῆς Ἀλέας Ἀθηνᾶς, ἔργον τοῦ Σκόπα, καὶ τὸ Παλλάντιον (ἐπὶ τοῦ σημερινοῦ χωρίου Θάνα). Τὰ Τσιπιανά, 2,000 κατ. Τὸ Λεβίδι, 2,000 κατ. Παρὰ τὸ χωρίον Καλπάκι ἔκειτο τὸ πάλαι ὁ Ἀρκαδικὸς Ὀρχομενός. Τὸ Βαλτέτσι, περιβόητον διὰ τὴν ἐν ἔτει 1821 (12—13 Μαΐου) πρώτην κατὰ τῶν Τούρκων νίκην τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τοὺς Μαυρομιχάλας Κυριακούλην καὶ Ἡλίαν, τὸν Κολοκοτρώνη καὶ τὸν Πλαπούταν. Αἱ Καλτεζαί, ἐν τῷ μοναστηρίῳ τῶν ὁποίων συνῆλθεν ἡ πρώτη ἑλληνικὴ γερουσία τῷ 1821. Ἡ Βλαχοκερασά, 1,500 κατ.

2. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Γορτυνίας. Ἡ Δημητσάνα, 2,500 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, ἔχουσα γυμνάσιον. Ἡ Δημητσάνα εἶναι πατρίς τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Γρηγορίου τοῦ Ε', τοῦ ἀπαγχονισθέντος ὑπὸ τῶν Τούρκων, καὶ τοῦ μητροπολίτου Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ, τοῦ ὑψώσαντος τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως (2). Τὰ Λαγκάδια, 5,500 κατ. Ὁ

1) Ἐκ τῶν τριῶν τούτων πόλεων ἐκλήθη Τρίπολις.

2) Ἡ Δημητσάνα εἶχε πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἀξιόλογον ἑλληνικὸν σχολεῖον, ἐν ᾧ ἐμορφώθησαν πολλοὶ Ἕλληγες, καὶ βιβλιοθήκην καταστραφεῖσαν σχεδὸν ἐντελῶς κατὰ τὴν ἐπανάστασιν, διότι ὁ χάρτης τῶν βιβλίων αὐτῆς ἐχρησίμευσε πρὸς κατασκευὴν φυσιγγίων. Ἐν τοῖς πυριτιδομύλοις δὲ τῆς Δημητσάνης κατασκευάζετο τὸ πλεῖστον τῆς πυριτίδος τῆς χρυσιμευσάσης κατὰ τὸν ἱερὸν ἄγωνά.

Βαλτεσινίκος, 1,200 κατ. Ἡ Βυτίνα, 1,000 κατ., ἔχουσα γεωργικὸν σταθμὸν. Ἡ Κοντοβάβαινα, 1,300 κατ. Ἡ Στεμνίτσα, 2,800 κατ. Ἡ Καρούταινα (π. ἢ Γόρτυς), 1,400 κατ.

3. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Μεγαλοπόλεως. Ἡ Μεγαλόπολις, πάλαι μὲν μεγάλη πόλις, συνοικισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἐπαμεινώνδου ἐκ 40 ἀρχαϊκῶν κοινοτήτων μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην (371 π. Χ.), πατρίς τοῦ Φιλοποίμενος, τοῦ Λυκόρτα καὶ τοῦ Πολυβίου, νῦν δὲ μικρὰ κώμη, ἔχουσα 1,200 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας. Σώζονται δ' ἐν αὐτῇ λείψανα τοῦ ἀρχαίου θεάτρου, τοῦ μεγίστου τῶν ἐλληνικῶν. Τὸ Ἰσαρι, 1,600 κατ. Τὸ Λεοντάριον.

4. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Κυνουρίας (κ. Τσακωνῶν). Τὸ Λεωνίδιον, 3,500 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας (1). Τὸ Ἄστρος, 1,400 κατ., ἐν ᾧ συνῆλθεν ἡ Β' ἐθνικὴ συνέλευσις τῷ 1823. Ὁ Ἅγιος Πέτρος, 3,500 κατ. Τὰ Βέρβαινα καὶ τὰ Δολιανά, 1,600 κατ., ὀνομαστὰ διὰ τὰς κατὰ τὸ 1821 νίκας τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Τούρκων (2).

Γ. ΝΗΣΟΙ.

Ἐπιφ. 9,239 □ χμ. Πληθ. 480,000.

Αἱ Νῆσοι διαίρουσιν εἰς γεωγραφικῶς εἰς **Νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους** καὶ εἰς **Νήσους τοῦ Ἰονίου πελάγους**.

ΝΗΣΟΙ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ.

Ἐπιφ. 6,894 □ χμ. Πληθ. 240,000.

Αἱ Νῆσοι τοῦ Αἰγαίου πελάγους εἶναι αἱ ἐξῆς ἢ **Εὐβοία**, ἡ μεγίστη τῆς Ἑλλάδος, αἱ **Σποράδες** καὶ αἱ **Κυκλάδες**. Καὶ αἱ μὲν Σποράδες, οὕτω κληθεῖσαι ὡς κείμεναι σποράδην ἐν τῷ πελάγει, εἶναι, ἐκτὸς ἀσημάντων τινῶν νησίδων, 10, αἱ

1) Ἐν τῷ Λεωνιδίῳ καὶ τισι χωρίοις τῆς Κυνουρίας ὁμιλεῖται ἡ Τσακωνικὴ διάλεκτος, ἣτις εἶναι νεωτάτη φάσις τῆς ἀρχαίας διαλέκτου τῶν Λακωνῶν περιέχουσα καὶ πολλὰ στοιχεῖα τῆς νέας ἐλληνικῆς.

2) Ἐν τῇ μάχῃ τῶν Δολιανῶν (18 Μαΐου) ἐπεκλήθη ὁ Νικήτας Τουρκοφάρος.

ἐξῆς ἡ Σκιάθος, ἡ Σκόπελος, ἡ Ἀλόνησος, ἡ Σκυῖρος, ἡ Σαλαμίς, ἡ Αἴγινα, τὸ Ἀγκίστριον, ὁ Πόρος, ἡ Ὑδρα καὶ αἱ Σπέτσαι· διαίρουσται δὲ εἰς Βορείους Σποράδας, καὶ τοιαῦται εἶναι ἡ Σκιάθος, ἡ Σκόπελος, ἡ Ἀλόνησος καὶ ἡ Σκυῖρος, καὶ εἰς Νοτίους Σποράδας, καὶ τοιαῦται εἶναι ἡ Σαλαμίς, ἡ Αἴγινα, τὸ Ἀγκίστριον, ὁ Πόρος, ἡ Ὑδρα καὶ αἱ Σπέτσαι. Αἱ δὲ Κυκλάδες, οὕτω κληθεῖσαι ὡς σχηματίζουσαι τρόπον τινὰ κύκλον περὶ τὴν ἱερὰν νῆσον Δῆλον, εἶναι, ἐκτὸς τῆς Δήλου, τῆς Ῥηνείας, τῆς Γυάρου καὶ ἀσημάντων τινῶν νησίδων, 20, αἱ ἐξῆς ἡ Σύρος, ἡ Μύκονος, ἡ Τήνος, ἡ Ἄνδρος, ἡ Κέα, ἡ Κύθνος, ἡ Σέριφος, ἡ Σίφνος, ἡ Κίμωλος, ἡ Μῆλος, ἡ Φολέγανδρος, ἡ Σίκινοσ, ἡ Ἴος, ἡ Θηρασία, ἡ Θῆρα, ἡ Ἀνάφη, ἡ Ἀμοργός, ἡ Νάξος, ἡ Πάρος καὶ ἡ Ἀντίπαρος.

Περιλαμβάνουσι δὲ αἱ Νῆσοι τοῦ Αἰγαίου πελάγους 2 νομούς, τὸν τῆς Εὐβοίας καὶ τὸν τῶν Κυκλάδων.

εἶς'. Νομὸς Εὐβοίας.

Ἐπιφ. 4,199 □ χμ. Πληθ. 105,000.

Ὁ νομὸς Εὐβοίας ἀποτελεῖται ἐκ τῆς ὁμωνύμου νήσου καὶ ἐκ τῶν Βορείων Σποράδων (1).

Εὐβοία (ἐπιφ. 3,665 □ χμ. πληθ. 95,000). **Κόλποι.** Ὁ Εὐβοϊκὸς (κ. τῆς Χαλκίδος). **Νῆσοι.** Οἱ Πεταλοὶ (π. αἱ Πεταλῖαι), τέσσαρες τὸν ἀριθμὸν, κτῆμα τοῦ βασιλέως, παράγοντες ἐκλεκτὸν οἶνον. **Πορθμός.** Ὁ τοῦ Εὐρύπου, γνωστὸς διὰ τὴν παλῖρροισαν, χωρίζων τὴν Εὐβοίαν ἀπὸ τῆς Βαιωτίας, εὐρυνόμενος νῦν καὶ ἐκβαθυνόμενος. **Ὄρη.** Τὸ Τελέθριον, τὸ Καντῆλι, ἡ Δίρφος (κ. ἡ Δέλφη) καὶ ἡ Ὀχη (κ. ὁ Ἅγιος Ἡλίας). **Ἀκρωτήρια.** Τὸ Ἀρτεμῖσιον, γνωστὸν διὰ τὴν ἐν ἔτει 480 π. Χ. ναυμαχίαν μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Περσῶν, τὸ Κηναῖον (κ. ἡ Κάβο-Λιθάδα), ὁ Γεραιστὸς (κ. τὸ Κάβο-Μαντῆλι) καὶ ὁ Καφηρεὺς (κ. ὁ Κάβο-Ντόρος). **Πεδιάδες.** Ἡ τοῦ Ξηροχωρίου

1) Αἱ Νότιοι Σποράδες ὑπάγονται, ὡς γνωστὸν, διοικητικῶς εἰς τοὺς νομούς Ἀττικῆς καὶ Βαιωτίας καὶ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας.

(π. ἡ Ἰστιαῖωτις) καὶ ἡ τῆς Χαλκίδος (π. τὸ Δηλάντιον πεδῖον).
Ποταμοί. Ὁ Κάλλας (κ. ὁ Εἰρηιάς), πηγ. ἐκ τοῦ Τελεθρίου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν πορθμὸν τοῦ Τρίκερι καὶ ὁ Ἀήλαυτος (κ. ποτάμι τοῦ Βασιλικοῦ), πηγ. ἐκ τῆς Δίρφου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν πορθμὸν τοῦ Εὐρίπου.

Βόρειοι Σποράδες (ἐπιφ. 534 □ χμ. πληθ. 10,000).
Σκιάθος (ἐπιφ. 42 □ χμ. πληθ. 2,800). **Σκόπελος** (π. Πεπάρηθος), ἐπιφ. 85 □ χμ. πληθ. 5,500, παράγουσα ἐκλεκτὰ ἄπια.
Ἀλόνησος (π. Ἴκος, κ. Χιλιοδρόμια), ἐπιφ. 72 □ χμ. πληθ. 500.
Σκῦρος (ἐπιφ. 204 □ χμ. πληθ. 3,200), ἡ μεγίστη τῶν Σποράδων, ἔχουσα λαμπρὰ μάρμαρα.

Διοικητικὴ Διαίρεσις. Ὁ νομὸς Εὐβοίας διαιρεῖται εἰς 4 ἐπαρχίας, τὴν τῆς Χαλκίδος, τὴν τοῦ Ξηροχωρίου, τὴν τῆς Καρυστίας καὶ τὴν τῆς Σκοπέλου.

Πόλεις κτλ.

1. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Χαλκίδος. Ἡ **Χαλκίς**, 10,000 κατ., κειμένη ἐπὶ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Εὐρίπου, παναρχαία πόλις, πρωτ. τοῦ νομοῦ, ἔχουσα γυμνάσιον, ἱερατικὴν σχολὴν καὶ πρωτοδικεῖον. Τὰ **Νέα Φαρά** (π. ἡ Ἐρέτρια), 450 κατ., συνοικισθέντα ὑπὸ Φαριανῶν. Ἡ **Στενή**, 1,100 κατ. Τὰ **Φαχνά**, 1,200 κατ. Ἡ **Λίμνη** (π. αἱ Αἰγαί), 1,900 κατ., παράγουσα ἐκλεκτὸν οἶνον. Ἡ **Ἀγία Ἄννα**, 1,400 κατ., παράγουσα καὶ αὐτὴ ἐκλεκτὸν οἶνον.

2. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Ξηροχωρίου. Τὸ **Ξηροχώριον**, 3,000 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας. Ἐπίκειον δὲ αὐτοῦ εἶναι οἱ ὄρειοι (π. ἡ Ἰστιαίχ. Ἡ **Αἰδηψός**, παρ' ἣν ὑπάρχουσι λαμπρὰ ἱαματικά ὕδατα.

3. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Καρυστίας (περιλαμβανούση καὶ τὴν Σκῦρον). Ἡ **Κύμη**, 4,500 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, ἔχουσα λιγνίτας (1) καὶ παράγουσα ἐκλεκτὸν οἶνον. Τὸ **Αὐλωνάριον**, 1,000 κατ. Τὸ **Ἀλιβέριον** (π. αἱ Ταμῦναι), 1,300 κατ. Τὰ **Στύρα** (κ. τὰ Στούρα). Ἡ **Κάρυστος**, 1,300 κατ. Ἡ **Σκῦρος**, 3,200 κατ.

1) Οἱ λιγνίται, ὡς εἴπομεν, εἶναι γαιάνθρακες περιέχοντες ὀλιγώτερον ποσὸν ἄνθρακος καὶ περισσώτερον γεωδῶν συστατικῶν.

4. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Σκοπέλου, (ἀποτελουμένη ἐκ τῆς ὁμωνύμου νήσου, τῆς Σκιάθου καὶ τῆς Ἀλομνήσου). Ἡ Σκόπελος, 4,000 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας. Ἡ Σκιάθος, 2,800 κατ. Ἡ Ἀλόνησος.

εγ'. Νομὸς Κυκλάδων.

Ἐπιφ. 2,695 □ χμ. Πληθ. 135,000.

Ὁ νομὸς Κυκλάδων ἀποτελεῖται ἐκ τῶν ὁμωνύμων νήσων, αἵτινες εἶναι ὀρειναὶ καὶ ἠφαιστειογενεῖς· διαιρεῖται δὲ διοικητικῶς εἰς 7 ἐπαρχίας, τὴν τῆς Σύρου, τὴν τῆς Τήνου, τὴν τῆς Ἄνδρου, τὴν τῆς Κέας, τὴν τῆς Μήλου, τὴν τῆς Θήρας καὶ τὴν τῆς Νάξου.

1. Τὴν ἐπαρχίαν τῆς Σύρου ἀποτελοῦσι 5 νῆσοι, αἱ ἐξῆς.

Ἡ Σύρος (ἐπιφ. 80 □ χμ. πληθ. 32,000), ἐν ἣ πόλεις ἢ Ἐρμούπολις, 22,000 κατ., πρωτ. τοῦ νομοῦ, συνοικισθεῖσα ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως ὑπὸ Χίων, Σμυρναίων καὶ Ψαριανῶν, ἐμπορικωτάτη, ἔχουσα ναυπηγεῖα, σιδηρουργεῖα, βυρσοδεψεῖα καὶ ἕτερα βιομηχανικὰ καταστήματα, γυμνάσιον, ἱερατικὴν σχολὴν, πρωτοδικεῖον καὶ ἕτερα καθιδρύματα. Ἡ Ἄνω Σύρος, 8,000 κατ., κειμένη ἐπὶ βραχῶδους λόφου καὶ κατοικουμένη ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπὸ Ἑλλήνων καθολικῶν.

Ἡ Ῥήγεια (κ. ἢ Μεγάλῃ Δῆλος), ἐπιφ. 17 □ χμ., ἀκατοίκητος, χρησιμεύουσα τὸ πάλαι ὡς νεκροταφεῖον τῶν Δηλίων (1).

Ἡ Ἀῆλος (κ. ἢ Μικρὰ Δῆλος), ἐπιφ. 3 □ χμ., πάλαι μὲν κατωκημένη καὶ διάσημος διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος, νῦν δὲ ἀκατοίκητος καὶ χρησιμεύουσα ὡς λοιμοκαθαρτήριον.

Ἡ Μύκονος (ἐπιφ. 86 □ χμ. πληθ. 4,500), ἔχουσα κωμόπολιν ὁμώνυμον, 3,500 κατ.

Ἡ Γύαρος (κ. τὰ Γυοῦρα), ἐπιφ. 17 □ χμ., ἀκατοίκητος, χρησιμεύουσα ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων ὡς τόπος ἐξορίας.

1) Ἐν τῇ Δῆλῳ, ὡς ἱερᾷ διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος, δὲν ἐπετρέπετο οὔτε ταφή, οὔτε καῦσις νεκροῦ.

2. Τὴν ἐπαρχίαν τῆς Τήνου ἀποτελεῖ μόνη ἡ **Τήνος** (ἐπιφ. 204 □ χμ. πληθ. 12,000), ἐν ἣ κωμοπόλεις κτλ. ἡ **Τήνος**, 2,500 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, ἐνθα ὁ περίφημος ναὸς τῆς Εὐαγγελιστρίας, εἰς ὃν τῇ 25 Μαρτίου καὶ τῇ 15 Αὐγούστου συρρέουσι χιλιάδες προσκυνητῶν ἐκ τε τῆς ἐλευθέρας καὶ τῆς δούλης Ἑλλάδος. Ἡ **Στενή**. Ἡ **Κώμη**. Ὁ **Πύργος** (δῆμος Πανόρμου), 1,500 κατ., παρ' ὃν ὑπάρχουσι λαμπρότατα λευκὰ καὶ πράσινα μάρμαρα. Ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ κατοικοῦσι πολλοὶ Ἕλληνας καθολικοί.

3. Τὴν ἐπαρχίαν τῆς Ἄνδρου ἀποτελεῖ μόνη ἡ **Ἄνδρος** (ἐπιφ. 382 □ χμ. πληθ. 18,000), παράγουσα οἶνον, ἔλαιον, σῦκα καὶ πρὸ πάντων ἐσπεριδοειδῆ καὶ μάλιστα λεμόνια. Κωμοπόλεις δὲ κτλ. ἐν αὐτῇ εἶναι ἡ **Ἄνδρος**, 2,000 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας. Τὸ **Γαύριον**. Τὸ **Κόροθιον**.

4. Τὴν ἐπαρχίαν τῆς Κέας ἀποτελοῦσι 3 νῆσοι, αἱ ἐξῆς:

Ἡ **Κέα** (π. ἡ Κέως, κ. ἡ Τζιά), ἐπιφ. 103 □ χμ. πληθ. 4,000, παράγουσα ἐξαιρετον οἶνον. Κωμόπολις δ' ἐν αὐτῇ εἶναι ἡ **Κέα**, 4,000 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας. Ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ ἐγεννήθη ὁ ποιητὴς Σιμωνίδης.

Ἡ **Κύθνος** (κ. τὰ **Θερμιά**), ἐπιφ. 76 □ χμ. πληθ. 2,800, ἐν ἣ κῶμαι ἡ **Κύθνος**, 1,500 κατ., παρ' ἣν ὑπάρχουσι λαμπρὰ ἱαματικὰ ὕδατα, καὶ ἡ **Λουοπίς**, 1,300 κατ.

Ἡ **Σέριφος** (ἐπιφ. 66 □ χμ. πληθ. 2,800), πάλαι μὲν περίφημος διὰ τὰ μεταλλεῖα αὐτῆς, νῦν δὲ ἔχουσα σιδηρίτην. Κωμόπολις δ' ἐν αὐτῇ εἶναι ἡ **Σέριφος**, 2,300 κατ.

5. Τὴν ἐπαρχίαν τῆς Μήλου ἀποτελοῦσι 5 νῆσοι, αἱ ἐξῆς:

Ἡ **Μήλος** (ἐπιφ. 162 □ χμ. πληθ. 5,000), ἀναδίδουσα θειώδεις ἀτμούς, ἔχουσα πολλὰς θερμὰς πηγὰς, βαρυτίνην θεῖον, γῦψον καὶ μυλοπέτρας, παράγουσα ἐξαιρετον οἶνον καὶ γέμουσα ἀρχαίων λειψάνων¹⁾. Χωρία δ' ἐν αὐτῇ εἶναι ἡ **Πλάκα**, 1,000 κατ., πρωτ.

1) Ἐνταῦθα εὐρέθη τῷ 1820 τὸ πολυτιμώτατον ἄγαλμα τῆς Ἀφροδίτης τῆς Μήλου, ὅπερ ἀπέκειται ἐν τῷ Λούβρω.

τῆς ἐπαρχίας. Ὁ Ἀδάμας. Εἶναι δὲ οἱ Μήλιαι οἱ ἀριστοὶ πρῶτοι κατὰ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος.

Ἡ **Κέρωλος** (ἐπιφ. 42 □ χμ. πληθ. 1,500), ἔχουσα κωμωλίαν γῆν καὶ κώμην **δωάννουμον**, 1,500 κατ.

Ἡ **Σίφνος** (ἐπιφ. 74 □ χμ. πληθ. 4,000), πάλαι μὲν περιβόητος διὰ τὰ μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, νῦν δὲ ἔχουσα μικρὰν βιομηχανίαν ἀγγειοπλαστικῆς καὶ σκιαδιοπλοκίας. Χωρίον δ' ἐν αὐτῇ εἶναι ἡ Ἀπολλωνία, 900 κατ.

Ἡ **Φολέγανδρος** (ἐπιφ. 32 □ χμ. πληθ. 900), ἔχουσα χωρίον **δωάννουμον**, 900 κατ.

Ἡ **Σέικνος** (ἐπιφ. 42 □ χμ. πληθ. 700), ἔχουσα χωρίον **δωάννουμον**, 700 κατ.

6. Τὴν ἐπαρχίαν τῆς Θήρας ἀποτελοῦσι 5 νῆσοι, αἱ ἑξῆς:

Ἡ **Θήρα** (κ. ἡ Σαντορίνη), ἐπιφ. 79 □ χμ. πληθ. 15,000, ἡ μάλιστα ἠφαιστειογενῆς τῶν Κυκλάδων, ἔχουσα ἠφαιστειον ἐνεργοῦν κατὰ μακρὰ διαλείμματα καὶ παραγαγὼν τὰς νησίδας Παλαιὰν Καϋμένην, Μικρὰν Καϋμένην, Νέαν Καϋμένην, καὶ τῷ 1866 τὸν Γεώργιον καὶ τὴν Ἀφρόεσσαν. Κῶμαι δ' ἐν αὐτῇ εἶναι τὰ **Φηρά**, 1,000 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας. Ἡ **Οἶα**, 1,900 κατ. Ὁ **Πύργος** (δῆμος Καλλιόστης), 1,200 κατ. Τὸ **Ἐμποροεῖον**, 1,500 κατ. Ἐχει δὲ ἡ νῆσος θηραϊκὴν γῆν (πορσελλάνην, τέφραν τοῦ ἠφαιστείου) καὶ παράγει ἐξαιρετὸν οἶνον. Κατοικοῦσι δ' ἐν αὐτῇ καὶ τινες Ἕλληνες καθολικοί.

Ἡ **Θηρασία** (ἐπιφ. 7 □ χμ. πληθ. 800), ἔχουσα θηραϊκὴν γῆν.

Ἡ **Ἴος** (ἐπιφ. 120 □ χμ. πληθ. 2,000), ἔχουσα κώμην **δωάννουμον**, 2,000 κατ.

Ἡ **Ἀμοργός** (ἐπιφ. 131 □ χμ. πληθ. 4,000), ἔχουσα κώμην τὴν **Χώραν** ἢ τὸ **Κάστρον**, 1,300 κατ.

Ἡ **Ἀνάφη** (ἐπιφ. 36 □ χμ. πληθ. 700), ἔχουσα χωρίον **δωάννουμον**, 700 κατ.

7. Τὴν ἐπαρχίαν τῆς Νάξου ἀποτελοῦσι 3 νῆσοι, αἱ ἑξῆς:

Ἡ **Νάξος** (ἐπιφ. 433 □ χμ. πληθ. 15,000), ἡ μεγίστη καὶ εὐφορωτάτη τῶν Κυκλάδων, ἔχουσα σμύριδα καὶ παράγουσα ἔσπε-

ριδοειδῆ (ἐξάιρετα κίτρα), οἶνον, ἔλαιον καὶ ἐκλεκτὴν μιζιθραν. Καὶ ὄρος μὲν ἐν αὐτῇ εἶναι τὸ Δροῖος κῶμαι δὲ ἡ Νάξος, 1,900 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας. Ἡ Ἀπειρανθός, 1,900 κατ. Ἡ Κομμακίη, 1,200 κατ. Ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ κατοικοῦσι καὶ τινες Ἕλληνας καθολικοί.

Ἡ Πάρος (ἐπιφ. 165 □ χμ. πληθ. 8,000), ἔχουσα λαμπρὰ λευκὰ μάρμαρα ἐπὶ τοῦ ὄρους Μαροπήσσης. Κῶμαι δ' ἐν αὐτῇ εἶναι ἡ Παροικία, 2,400 κατ. Αἱ Λεῦκαι (δήμος Ὑρίας), 2,000 κατ. Ἡ Νάουσα, 1,400 κατ. Ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ ἐγεννήθησαν οἱ ἀνδριαντοποιοὶ Σκόπας καὶ Πραξιτέλης.

Ἡ Ἀντίπαρος (π. ἡ Ὠλίαρος), ἐπιφ. 95 □ χμ. πληθ. 700, ὀνομαστὴ διὰ τὸ μέγα ψυχροσταγὲς σπήλαιον, τὸ γέμον ποικιλοσχημῶν καὶ ὠραιοτάτων σταλακτιτῶν.

ΝΗΣΟΙ ΤΟΥ ΙΟΝΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ.

Ἐπιφ. 2,345 □ χμ. Πληθ. 240,000.

Αἱ νῆσοι τοῦ Ἰονίου πελάγους εἶναι, πλὴν ἀσημαντῶν τινῶν νησιδῶν, 15, αἱ ἐξῆς· ἡ Ἐρικοῦσα, οἱ Ὀθωνοί, τὸ Μαθρακί, ἡ Κέρκυρα, ἡ μεγίστη τῶν Ἰονίων νήσων, οἱ Παξοί, οἱ Ἀντίπαξοι, ἡ Λευκάς, ἡ Τάφος, ὁ Κάλαμος, ὁ Καστός, ἡ Ἰθάκη, ἡ Κεφαλληνία, ἡ Ζάκυνθος, τὰ Κύθηρα καὶ τὰ Ἀντικύθηρα. Τούτων δὲ σπουδαιόταται εἶναι 7, αἱ ἐξῆς· ἡ Κέρκυρα, οἱ Παξοί, ἡ Λευκάς, ἡ Ἰθάκη, ἡ Κεφαλληνία, ἡ Ζάκυνθος καὶ τὰ Κύθηρα.

Συνιστῶσι δὲ αἱ Νῆσοι τοῦ Ἰονίου πελάγους, πλὴν τῶν Κυθήρων καὶ Ἀντικυθήρων, ἅτινα, ὡς γνωστόν, ὑπάγονται διοικητικῶς εἰς τὸν νομὸν Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας, 3 νομοὺς, τὸν τῆς Κερκύρας, τὸν τῆς Κεφαλληνίας καὶ τὸν τῆς Ζακύνθου.

εἰδ'. Νομὸς Κερκύρας.

Ἐπιφ. 1,092 □ χμ. Πληθ. 115,000.

Ὁ νομὸς Κερκύρας ἀποτελεῖται ἐκ τῆς ὁμωνύμου νήσου, ἐκ τῆς Ἐρικούσης, ἐκ τῶν Ὀθωνῶν, ἐκ τοῦ Μαθρακίου, ἐκ τῶν Παξῶν, ἐκ τῶν Ἀντιπάξων, ἐκ τῆς Λευκάδος καὶ ἐκ τῆς Τάφου.

διακρίνεται δὲ διοικητικῶς εἰς 3 ἐπαρχίας, τὴν τῆς Κερκύρας, τὴν τῶν Παξῶν καὶ τὴν τῆς Λευκάδος.

1. Τὴν ἐπαρχίαν τῆς Κερκύρας ἀποτελοῦσι 4 νῆσοι, αἱ ἐξῆς:

Ἡ **Κέρκυρα** (ἐπιφ. 712 □ χμ. πληθ. 83,000), παράγουσα μάλιστα ἔλαιον. Καὶ ὄρος μὲν ἐν αὐτῇ εἶναι ἡ Ἴστώνη, ἧς ὑψίστη κορυφὴ ὁ Παντοκράτωρ· ἀκρωτήρια δὲ τὸ Φαλακρόν (κ. τὸ Κάβο-Δράστι), ἡ Ἀμφίπαγος (κ. τὸ Κάβο-Μπιάγκο) καὶ ἡ Λευκίμμη (κ. τὸ Κάβο-Λεύκιμμο)· πόλεις δὲ κτλ. ἡ **Κέρκυρα**, 19,000 κατ., πρωτ. τοῦ νομοῦ, ἐμπορικωτάτη, ἔχουσα γυμνάσιον, βιβλιοθήκην, διδασκαλεῖον ἀρρένων, διδασκαλεῖον θηλέων (Ἀρσάκειον), ἐφετεῖον, σχολὴν τῶν ἐφάδρων ἀξιωματικῶν, φρενοκομεῖον καὶ ἕτερα καθιδρύματα. Ἐν αὐτῇ δ' εὑρίσκεται τὸ σεπτὸν λείψανον τοῦ Ἀγίου Σπυριδῶνος. Προάστεια δὲ αὐτῆς ἕξια λόγου εἶναι τὸ Μαντουαί, 3,700 κατ., ἡ Γαρίτσα, 2,200 κατ., ὁ Ἅγιος Ῥόκος, 2,000 κατ., καὶ ὁ Ἀνεμόμυλος, 700 κατ. Ὁ Ποταμὸς, 1,600 κατ. Οἱ Γιαννάδες, 1,100 κατ. Τὸ Σκριπερόν, 1,000 κατ. Οἱ Καρουσάδες, 1,200 κατ. Οἱ Συναράδες, 1,500 κατ. Τὸ Γαστούρι, 1,100 κατ., ἔνθα ὠραιοτάτη ἐπαυλις τῆς αὐτοκρατείας τῆς Αὐστρίας Ἐλισάβετ.

Ἡ Ἐρικουδα, 600 κατ.

Οἱ Ὄθωνοί, 900 κατ.

Τὸ Μιθράκι, 300 κατ.

2. Τὴν ἐπαρχίαν τῶν Παξῶν ἀποτελοῦσι 2 νῆσοι, αἱ ἐξῆς:

Οἱ **Παξοί** (ἐπιφ. 19 □ χμ. πληθ. 4,000), παράγοντες ἔλαιον. Χαριόν δ' ἐν αὐτοῖς εἶναι ὁ Γάτος, 350 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας.

Οἱ Ἀντίπαξοι, ἐπιφ. 3 □ χμ. πληθ. 70.

3. Τὴν ἐπαρχίαν τῆς Λευκάδος ἀποτελοῦσι 2 νῆσοι, αἱ ἐξῆς:

Ἡ **Λευκάς** (κ. ἡ Ἁγία Μαύρα), ἐπιφ. 285 □ χμ. πληθ. 25,000, παράγουσα οἶνον, ἔλαιον καὶ σταφίδα. Καὶ ὄρη μὲν ἐν αὐτῇ εἶναι τὸ Μεγαλόρος καὶ ὁ Σταυρωτᾶς· ἀκρωτήριον δὲ ὁ Λευκάτας (κ. τὸ Κάβο-Δουκᾶτο), ἐξ οὗ, ὡς λέγεται, κατεκρημνίσθη εἰς τὴν θάλασσαν ἡ διάσημος ποιήτρια Σαπφώ· πόλεις δὲ κτλ. ἡ

Λευκάς, 5,500 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, ἔχουσα γυμνάσιον καὶ πρωτοδικεῖον. Ἡ Κερυρά, 2,000 κατ. Ὁ Ἅγιος Πέτρος, 1,100 κατ.

Ἡ Τάφος (κ. τὸ Μεγανήσι), 1,100 κατ., ἐν ἧ χωρίον τὸ Βαθύ, 600 κατ.

ιε'. Νομὸς Κεφαλληνίας.

Ἐπιφ. 815 □ χμ. Πληθ. 80,000.

Ὁ νομὸς Κεφαλληνίας ἀποτελεῖται ἐκ τῆς ὁμωνύμου νήσου, ἐκ τῆς Ἰθάκης, ἐκ τοῦ Καστοῦ καὶ ἐκ τοῦ Καλάμου.

Ἡ Κεφαλληνία (ἐπιφ. 664 □ χμ. πληθ. 70,000), παράγουσα σταφίδα, οἶνον καὶ ἔλαιον. **Κόλπος.** Ὁ τοῦ Ἀργοστόλιου. **Ὅρος.** Ὁ Αἶνος (κ. τὸ Μεγάλο Βουνό).

Ἡ Ἰθάκη (ἐπιφ. 97 □ χμ. πληθ. 9,000), παράγουσα σταφίδα, οἶνον καὶ ἔλαιον. **Ὅρη.** Τὸ Νήριτον (κ. ὁ Ἅγιος Ἡλίας) καὶ τὸ Νήιον (κ. ὁ Ἅγιος Στέφανος).

Ὁ Καστός, 270 κατ.

Ὁ Κάλαμος, 1,400 κατ., εἰς ὃν κατέφευγον κατὰ τὴν ἐπανάστασιν αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παῖδια τῶν Μισολογιτῶν.

Διοικητικὴ διαίρεσις. Ὁ νομὸς Κεφαλληνίας διαιρεῖται εἰς 4 ἐπαρχίας, τὴν τῆς Κραναίας, τὴν τῆς Πάλης, τὴν τῆς Σάμης καὶ τὴν τῆς Ἰθάκης.

Πόλεις κτλ.

1. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Κραναίας. Τὸ Ἀργοστόλιον (παρὰ τοὺς ἀρχαίους Κρανίους), 9,000 κατ., πρωτ. τοῦ νομοῦ, ἔχον γυμνάσιον, βιβλιοθήκην, πρωτοδικεῖον καὶ ἕτερα καθιδρύματα. Παρ' αὐτὸ δὲ κεῖται τὸ μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Γερασίμου, ἐνθα εὐρίσκεται τὸ σκεπτόν αὐτοῦ λείψανον. Τὰ Φαρακλάτα, 1,500 κατ. Τὰ Βαλσαμᾶτα, 1,400 κατ. Τὰ Δειλινάτα, 2,000 κατ.

2. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Πάλης. Τὸ Ληξούριον (παρὰ τὴν ἀρχαίαν Πάλην), 6,000 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας, ἔχον γυμνάσιον. Τὰ Χανδᾶτα, 1,000 κατ.

3. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Σάμης. Ὁ Αἰγιαλὸς Σάμης, 300 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας. Τὰ Μακρῶτικα, 1,100 κατ. Ἡ Ἄεσος.

4. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Ἰθάκης (ἀποτελουμένη ἐκ τῆς ἠμωνύμου νήσου, ἐκ τοῦ Καστοῦ καὶ ἐκ τοῦ Καλάμου). Ἡ Ἰθάκη (κ. τὸ Βαθύ), 3,700 κατ., πρωτ. τῆς ἐπαρχίας. Τὸ Περαχώριον, 1,000 κατ. Τὸ Κιόνιον, 1,100 κατ. Ὁ Κάλαμος, 1,000 κατ., ἐπὶ τῆς ἠμωνύμου νήσου. Ὁ Καστός, 270 κατ., ἐπὶ τῆς ἠμωνύμου νήσου.

ες'. Νομὸς Ζακύνθου.

Ἐπιφ. 438 □ χμ. Πληθ. 45,000.

Ὁ νομὸς Ζακύνθου, ὅστις ἀποτελεῖται μόνον ἐκ τῆς ἠμωνύμου νήσου, δὲν διαιρεῖται εἰς ἐπαρχίας. Εἶναι δὲ ἡ Ζάκυνθος ἡ ὠρειοτάτη καὶ μάλιστα κεκαλλιεργημένη τῶν Ἰονίων νήσων, παράγουσα σταφίδα, οἶνον, ἔλαιον, ὀπώρας.

Κόλπος. Ὁ τοῦ Κερίου.

Ὅρος. Ὁ Ἐλατος (κ. ὁ Σκοπός).

Ἀκρωτήριον. Τὸ Κερί, παρ' ὃ ὑπάρχουσι τὰ ὑπὸ τῶν παλαιῶν μνημονευόμενα *νάφθης φρέατα*.

Πόλεις κτλ.

Ἡ Ζάκυνθος, 17,000 κατ., πρωτ. τοῦ νομοῦ, ἔχουσα γυμνάσιον, βιβλιοθήκην, πρωτοδικεῖον καὶ ἕτερα καθιδρύματα. Ἐν αὐτῇ δ' εὐρίσκεται τὸ σεπτὸν λείψανον τοῦ Ἁγίου Διονυσίου. Τὸ Μαχαιράδον, 1,300 κατ. Τὸ Γερακάριον (Ἄνω, Μέσον καὶ Κάτω), 2,000 κατ. Τὸ Καταστάριον, 1,200 κατ. Αἱ Βολίμαις (Ἄνω, Μέσαι καὶ Κάτω), 1,500 κατ.

Πρὸς Ν. δὲ τῆς νήσου Ζακύνθου κεῖνται αἱ *Στροφάδες*, δύο νησιῶδες ἀκκατοίκητοι.

2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΟΥΡΚΙΑ.

Ἐπιφ. 322,679 □ χμ. Πληθ. 9,000,000.

Ὅρια. Πρὸς Β. ἡ Ῥωμανία, ἡ Σερβία καὶ ἡ Αὐστρία· πρὸς Δ. ἡ Αὐστρία, τὸ Μαυροβούνιον, τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος καὶ τὸ Ἰόνιον πρὸς Ν. ἡ Ἑλλάς, τὸ Αἰγαῖον πέλαγος καὶ ἡ Προποντίς· καὶ πρὸς Α. ὁ Εὐξείνιος πόντος.

Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία ἀποτελεῖται ἐκ 10 χωρῶν, δηλαδή τῆς *Θράκης*, τῆς *Μακεδονίας*, τῆς *Τουρκικῆς Θεσσαλίας*, τῆς *Τουρκικῆς Ἠπείρου*, τῆς *Ἀλβανίας*, τῆς *Κρήτης*, τῆς *Ἀνατολικῆς Ρωμηλίας*, τῆς *Βουλγαρίας*, τοῦ *Νοβιπαζάρ* καὶ τῆς *Βοσνίας* καὶ *Ἐρζεγοβίνης*. Ἐκ τούτων δὲ ἡ μὲν *Θράκη*, ἡ *Μακεδονία*, ἡ *Τουρκικὴ Θεσσαλία*, ἡ *Τουρκικὴ Ἠπειρος* καὶ ἡ *Ἀλβανία* εἶναι *ἄμεσοι κτήσεις* τῆς Τουρκίας· ἡ δὲ *Κρήτη*, ἡ *Ἀνατολικὴ Ρωμηλία*, ἡ *Βουλγαρία*, τὸ *Νοβιπαζάρ* καὶ ἡ *Βοσνία* καὶ *Ἐρζεγοβίνη* *ἔμμεσοι κτήσεις* τῆς Τουρκίας.

Πελάγη. Τὸ *Ἀδριατικόν* (1), τὸ *Ἰόνιον* καὶ τὸ *Αἰγαῖον*.

Κόλποι. Ἐν μὲν τῷ *Ἀδριατικῷ* πελάγει ὁ τοῦ *Δυρραχίου* καὶ ὁ τῆς *Αὐλώνας*· ἐν δὲ τῷ *Ἰονίῳ* πελάγει ὁ *Ἀμβρακικός*· ἐν δὲ τῷ *Αἰγαίῳ* πελάγει ὁ *Ἀμφιμαλλικός* (κ. τῆς *Σούδας*), οἱ *Διδυμοί* (κ. τῆς *Σπιναλόγγας*), ὁ *Θερμαϊκός*, ὁ *Τορωναῖος*, ὁ *Σιγγιτικός*, ὁ *Σουμμονικός*, ὁ τῆς *Καβάλλας*, ὁ τῆς *Αἴνου* καὶ ὁ *Μέλας*· ἐν δὲ τῷ *Εὐξείνῳ* πόντῳ ὁ τοῦ *Πύργου* καὶ ὁ τῆς *Βάρνης*.

Νῆσοι. Ἡ *Κρήτη* (ἐπιφ. 8,618 □ χμ. πληθ. 320,000). Ἡ *Θάσος* (ἐπιφ. 393 □ χμ. πληθ. 16,000). Ἡ *Σαμοθράκη* (ἐπιφ. 177 □ χμ. πληθ. 10,000). Ἡ *Ἰμβρος* (ἐπιφ. 256 □ χμ. πληθ. 13,000). Ἡ *Ἀήμος* (ἐπιφ. 454 □ χμ. πληθ. 20,000).

Χερσονήσοι. Ἐν μὲν τῇ *Θράκῃ* ἡ *Θρακικὴ* καὶ ἡ τῆς *Κωνσταντινουπόλεως*· ἐν δὲ τῇ *Μακεδονίᾳ* ἡ *Χαλκιδικὴ* καὶ αἱ ἐξ αὐτῆς σχηματιζόμεναι *Παλλήνη*, *Σιθωνία* καὶ *Ἀκτὴ*.

Πορθμοί. Ὁ τοῦ *Ὀτράντου*, χωρίζων τὴν *Τουρκικὴν Ἠπειρον* ἀπὸ τῆς *Ἰταλικῆς χερσονήσου*, ὁ τῆς *Προβέξης*, χωρίζων τὴν *Τουρκικὴν Ἠπειρον* ἀπὸ τῆς *Ἑλλάδος*, καὶ ὁ *Ἑλλησποντος* καὶ ὁ *Θρακικός Βόσπορος*, χωρίζοντες τὴν *Θράκην* ἀπὸ τῆς *Μικρᾶς Ἀσίας*.

Ὄρη. Ἐν μὲν τῇ *Θράκῃ* ἡ *Ροδόπη*· ἐν δὲ τῇ *Μακεδονίᾳ* τὸ *Σκάρδον*, ἡ *Κανδαοῦνα*, τὸ *Τομόρ*, τὸ *Βοῖον*, ἡ *Τύμφη*, τὰ *Καμβούνια*, ὁ *Πίερος*, τὸ *Βέρμιον*, ὁ *Ἄθως*, τὸ *Παργαῖον* καὶ ὁ *Ὄρβηλος*· ἐν δὲ τῇ *Τουρκικῇ Θεσσαλίᾳ* ὁ *Ὀλυμπος*· ἐν δὲ τῇ *Τουρκικῇ Ἠπείρῳ* τὰ *Κεραῦνια*, τὰ *Νεμέρτζικα*, τὸ *Βοῖον*, ἡ *Τύμ-*

1) Τὸ ἕλον Ἀδριατικὸν πέλαγος ἐκτείνεται ἀπὸ τῆς πόλεως τῆς *Αὐστρίας* *Τεργέστης* μέχρι τοῦ πορθμοῦ τοῦ *Ὀτράντου*.

φη, ἡ Πίνδος, ὁ Λάκμων, τὸ Μιτσιέλι καὶ ὁ Τόμαρος· ἐν δὲ τῇ Ἀλβανίᾳ ἡ Κανδαουῖα καὶ τὸ Τομόρ· ἐν δὲ τῇ Κρήτῃ τὰ Λευκά, ἡ Ἴδη καὶ ἡ Δίκτη· ἐν δὲ τῇ Ἀνατολικῇ Ῥωμηλίᾳ ὁ Αἶμος, τὸ Σκόμιον καὶ ἡ Ῥοδόπη· ἐν δὲ τῇ Βουλγαρίᾳ ὁ Αἶμος καὶ τὸ Σκόμιον· ἐν δὲ τῇ Βοσνίᾳ καὶ Ἐρζεγοβίνη αἱ Δυναρικαὶ Ἄλπεις.

Ἀκρωτήρια. Ἐν μὲν τῇ Θράκῃ ἡ Μαστουσία καὶ ἡ Ουμιάς· ἐν δὲ τῇ Μακεδονίᾳ τὸ Αἰναῖον, τὸ Ποσειδίου, τὸ Καναστραῖον, ἡ Δέρρις καὶ τὸ Νυμφαῖον· ἐν δὲ τῇ Τουρκικῇ Ἠπείρῳ τὸ Ἀκροκεραύνιον· ἐν δὲ τῇ Ἀλβανίᾳ τὸ Νυμφαῖον· ἐν δὲ τῇ Κρήτῃ τὸ Τρητόν, τὸ Ψάκον καὶ τὸ Σαμάνιον· ἐν δὲ τῇ Ἀνατολικῇ Ῥωμυλίᾳ τὸ Αἰμόνιον.

Πεδιάδες. Ἐν μὲν τῇ Θράκῃ ἡ τῆς Ἀδριανουπόλεως· ἐν δὲ τῇ Μακεδονίᾳ ἡ τῶν Σκοπίων, ἡ τοῦ Μοναστηρίου (Βιτωλίων), ἡ τῆς Θεσσαλονίκης, ἡ τῶν Σερραῶν καὶ ἡ τῆς Δράμας· ἐν δὲ τῇ Τουρκικῇ Ἠπείρῳ ἡ Ἀμβρακική· ἐν δὲ τῇ Ἀλβανίᾳ ἡ τῆς Σκόδρας· ἐν δὲ τῇ Κρήτῃ ἡ τῆς Μεσσαράς· ἐν δὲ τῇ Ἀνατολικῇ Ῥωμηλίᾳ ἡ τῆς Φιλιππουπόλεως· ἐν δὲ τῇ Βουλγαρίᾳ ἡ τῆς Σόφρας καὶ ἡ τῆς Σούμλης.

Ποταμοί. Ἐν μὲν τῇ Θράκῃ ὁ Νέστος, πηγ. ἐκ τοῦ Σκομίου καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Θρακικὸν πέλαγος, καὶ ὁ Ἐβρος, πηγ. ἐκ τοῦ Σκομίου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν κόλπον τῆς Αἴνου· ἐν δὲ τῇ Μακεδονίᾳ ὁ Δρίλων ἢ Δροεινός, πηγ. ἐκ τοῦ Σκάρδου καὶ τῆς λίμνης Λυχνιτιδος καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος, ὁ Ἀλιάκμων, πηγ. ἐκ τοῦ Βοίου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον, ὁ Ἀξιός, πηγ. ἐκ τοῦ Σκάρδου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον, ὁ Στρυμών, πηγ. ἐκ τοῦ Σκομίου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Στρυμονικὸν κόλπον, καὶ ὁ Νέστος, πηγ. ἐκ τοῦ Σκομίου καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Θρακικὸν πέλαγος (1)· ἐν δὲ τῇ Τουρκικῇ Ἠπείρῳ ὁ Ἄψος, πηγ. ἐκ τοῦ Βοίου καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος, ὁ Ἀῶς, πηγ. ἐκ τῆς Πίνδου καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος, ὁ Θύαμις, πηγ. ἐκ τῶν Νεμερτζικῶν καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Ἰόνιον πέλαγος, ὁ Ἀχέρον, πηγ. ἐκ τοῦ Τομάρου καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Ἰόνιον πέλαγος, ὁ Λοῦρος, πηγ. ἐκ τοῦ Τομάρου

1) Τὸ Θρακικὸν πέλαγος εἶναι μέρος τοῦ Αἰγαίου πελάγους.

καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον, καὶ ὁ Ἀραχθὸς, πηγ. ἐκ τῆς Πίνδου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον· ἐν δὲ τῇ Ἀλβανίᾳ ὁ Δορίλων ἢ Δρεῖνος, πηγ. ἐκ τοῦ Σκαρῶου καὶ τῆς λίμνης Λυχνίτιδος καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος, ὁ Γενοῦσος, πηγ. ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος, καὶ ὁ Ἀψος, πηγ. ἐκ τοῦ Βοίου καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος· ἐν δὲ τῇ Κρήτῃ ὁ Ἰάσθαιος, πηγ. ἐκ τῶν Λευκῶν Ὀρέων καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Κρητικὸν πέλαγος (1), καὶ ὁ Καταρράκτης, πηγ. ἐκ τῆς Δίκτης καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Λιβυκὸν πέλαγος (2)· ἐν δὲ τῇ Ἀνατολικῇ Ῥωμῆλῃ ὁ Ἐβρος, πηγ. ἐκ τοῦ Σκορίου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν κόλπον τῆς Αἴνου· ἐν δὲ τῇ Βουλγαρίᾳ ὁ Δούναβις, πηγ. ἐκ τοῦ Μέλανος ὄρου (ὄρος τῆς Γερμανίας) καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον διὰ τριῶν ποταμῶν, τῆς Κιλίας πρὸς Β., τοῦ Σουλινᾶ ἐν τῷ μίσῳ (οὗ οὐ διέρχονται τὰ πλοῖα) καὶ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου πρὸς Ν· ἐν δὲ τῇ Ἐρζεγοβίᾳ ὁ Νάρον, πηγ. ἐκ τῶν Δυναρικῶν Ἀλπεων καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος.

Λίμναι. Ἐν μὲν τῇ Μακεδονίᾳ ἡ Λυχνίτις, ἡ τῆς Πιρίσσας, ἡ Ὀρεστιάς, ἡ Βεγορῆτις, ἡ Βόλβη καὶ ἡ Κερκινίτις· ἐν δὲ τῇ Τουρκικῇ Ἡπείρῳ ἡ Παμβώτις καὶ ἡ Ἀχερουσία· ἐν δὲ τῇ Ἀλβανίᾳ ἡ Λαβεῆτις.

Κλίμα. Εὐκρατοῦ καὶ ὑγιεινόν.

Ἔδαφος. Εὐφορον.

Προϊόντα ἐξαγόμενα. Δημητριακοὶ καρποὶ, τάπητες, μετὰξινα ὑφάσματα, δέσματα, καπνός.

Καὶ ἄποικοι. Ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας 2, 500,000 εἶναι Ἕλληνες, κατοικοῦντες μάλιστα ἐν τῇ Θράκῃ, ἐν τῇ Μακεδονίᾳ, ἐν τῇ Τουρκικῇ Θεσσαλίᾳ, ἐν τῇ Τουρκικῇ Ἡπείρῳ καὶ ἐν τῇ Κρήτῃ, 3,200,000 Βούλγαροι, κατοικοῦντες μάλιστα ἐν τῇ Βουλγαρίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ῥωμῆλῃ, 1,200,000 Βόσνιοι, Ἐρζεγοβίνιοι καὶ Σέρβοι, κατοικοῦντες μάλιστα ἐν τῇ Βοσνίᾳ, ἐν τῇ Ἐρζεγοβίᾳ καὶ ἐν τῷ Νοβοπιαζάρ, 1,000,000 Τοῦρ-

1) Τὸ Κρητικὸν πέλαγος εἶναι μέρος τοῦ Αἰγαίου πελάγους πρὸς Β. τῆς Κρήτης.

2) Τὸ Λιβυκὸν πέλαγος καίται πρὸς Ν. τῆς Κρήτης.

κοι, διεσπαρμένοι σχεδόν πανταχοῦ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, 700, 000 Ἀλβανοί, κατοικοῦντες μάλιστα ἐν τῇ Ἀλβανίᾳ. Οἱ δὲ λοιποὶ εἶναι Ἀρμένιοι, Ἀθίγγανοι, Ἑβραῖοι κτλ.

Θρησκεία. Ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας 6, 000,000 εἶναι ὀρθόδοξοι καὶ 2,000,000 μωαμεθανοί. Οἱ δὲ λοιποὶ εἶναι καθολικοὶ, μονοφυσίται (οἱ Ἀρμένιοι), ἰουδαῖοι κτλ.

Στρατὸς καὶ στόλος. Ὁ στρατὸς συμπάσης τῆς Τουρκίας ἀνέρχεται ἐν εἰρήνῃ μὲν εἰς 180,000 ἀνδρῶν, ἐν πολέμῳ δὲ εἰς 1,000,000· ὁ δὲ στόλος σύγκειται ἐξ 120 πλοίων, ὧν 15 θωρηκτά. Σημειωτέον ὅμως ὅτι τὰ πλεῖστα τούτων εἶναι ἄχρηστα.

Πολίτευμα. Ἀπόλυτος μοναρχία· ἄρχει δὲ τῆς Τουρκίας ὁ Σουλτάνος Ἀβδούλ-Χαμίτ.

Σιδηροδρόμοι. Δύο εἶναι οἱ σπουδαιότατοι τῶν σιδηροδρόμων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, ὁ Κωνσταντινουπόλεως — Ἀδριανουπόλεως — Φιλιππουπόλεως — Σόφιας — Σερβίας — Οὐγγαρίας κτλ. καὶ ὁ Θεσσαλονίκης — Βελεσσωῶν — Σκοπίων — Σερβίας — Οὐγγαρίας κτλ.

Προϋπολογισμός. Τὰ μὲν ἔσοδα συμπάσης τῆς Τουρκίας ἀνέρχονται εἰς 430 ἐκ. φρ., τὰ δὲ ἔξοδα εἰς 500 ἐκ. φρ.

Α'. ΑΜΕΣΟΙ ΚΤΗΣΕΙΣ:

Ἐπιρ. 156,371 □ χμ. Πληθ. 4,000,000.

Ἄμεσοι κτήσεις τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας εἶναι, ὡς εἶπομεν, ἡ Θράκη, ἡ Μακεδονία, ἡ Τουρκικὴ Θεσσαλία, ἡ Τουρκικὴ Ἡπειρος καὶ ἡ Ἀλβανία.

α'. Θράκη.

Πληθ. 1,500,000.

Θρακία. Πρὸς Β. ὁ Εὐξείνιος πόντος καὶ ἡ Ἀνατολικὴ Ῥωμηλία, ἀφ' ἧς χωρίζεται διὰ τῆς Βορείου καὶ Μέσης Ῥοδόπης, διὰ γραμμῆς ἀγομένης ἀπὸ τῆς Μέσης Ῥοδόπης μέχρι τοῦ παραποτάμου τοῦ Ἑβρου Ἄρδα, διὰ τοῦ Ἄρδα μέχρι τινὸς καὶ διὰ γραμμῆς, ἣτις, διατέμνουσα τὸν Ἑβρον καὶ τὸν παραπόταμον τοῦ Τόνζον, καταλήγει εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον πρὸς Ν. τῆς πό-

λεως τῆς Ἀνατολικῆς Ῥωμηλίας Σωζοπόλεως· πρὸς Δ. ἡ Ἀνατολικὴ Ῥωμηλία, ἡ Μακεδονία, ἀφ' ἧς χωρίζεται διὰ τοῦ ποταμοῦ Νέστου, καὶ τὸ Θρακικὸν πέλαγος· πρὸς Ν. τὸ Θρακικὸν πέλαγος καὶ ἡ Προποντις· καὶ πρὸς Α. ἡ Προποντις καὶ ὁ Εὐξείνιος πόντος.

Θάλασσα. Ἡ Μεσόγειος καὶ ἐκ τῶν μερῶν αὐτῆς ἡ Προποντις (κ. ἡ θάλασσα τοῦ Μαρμαρᾶ) καὶ ὁ Εὐξείνιος πόντος (κ. ἡ Μαύρη θάλασσα).

Πέλαγος. Τὸ Θρακικόν.

Κόλποι. Ὁ τῆς Αἴνου, ὁ Μέλας καὶ ὁ Κεράτιος.

Νῆσοι. Ἡ Θάσος (ἐπιφ. 393 □ χμ. πληθ. 16,000), παλαι μὲν περιφημος διὰ τὰ λατομεῖα καὶ τὰ χρυσορυχεῖα, νῦν δὲ διὰ τὸν αἶνον. Ἡ Σαμοθράκη (ἐπιφ. 177 □ χμ. πληθ. 10,000). Ἡ Ἰμβρος (ἐπιφ. 256 □ χμ. πληθ. 13,000) Ἡ Αἴημος (ἐπιφ. 454 □ χμ. πληθ. 20,000), ἔνθα ἦσαν κατὰ τὴν μυθολογίαν τὰ ἐργαστήρια τοῦ Ἡφαίστου.

Χερσόνησοι. Ἡ Θρακικὴ (κ. τῆς Καλλιπόλεως) καὶ ἡ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Πορθμοί. Ὁ Ἑλλησποντος (κ. τὰ Δαρδανέλλια) καὶ ὁ περιβόητος διὰ τὰς φυσικὰς καλλονὰς Θρακικὸς Βόσπορος, χωρίζοντες τὴν Θράκην ἀπὸ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Ὄρος. Ἡ Ῥοδόπη (κ. τὸ Δεσποτοβεῦνι).

Ἀκρωτήρια. Ἡ Μαστουσία ἐν τῇ εἰσόδῳ τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ ἡ Θυνιάς ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ.

Πεδιάς. Ἡ τῆς Ἀδριανουπόλεως.

Ποταμοί. Ὁ Νέστος, πηγ. ἐκ τοῦ Σκεμίου καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Θρακικὸν πέλαγος· ὁ Ἐβρος (βουλγ. Μαρίτσα), πηγ. ἐκ τοῦ Σκομίου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν κόλπον τῆς Αἴνου· παραπόταμοι δὲ αὐτοῦ εἶναι ὁ Τόνζος (κ. ὁ Τούντζιας), ὁ Ἄρδας καὶ ὁ Ἐργίνης.

Κλίμα. Εὐκρατον καὶ ὑγριενόν.

Ἔδαφος. Εὐφορον.

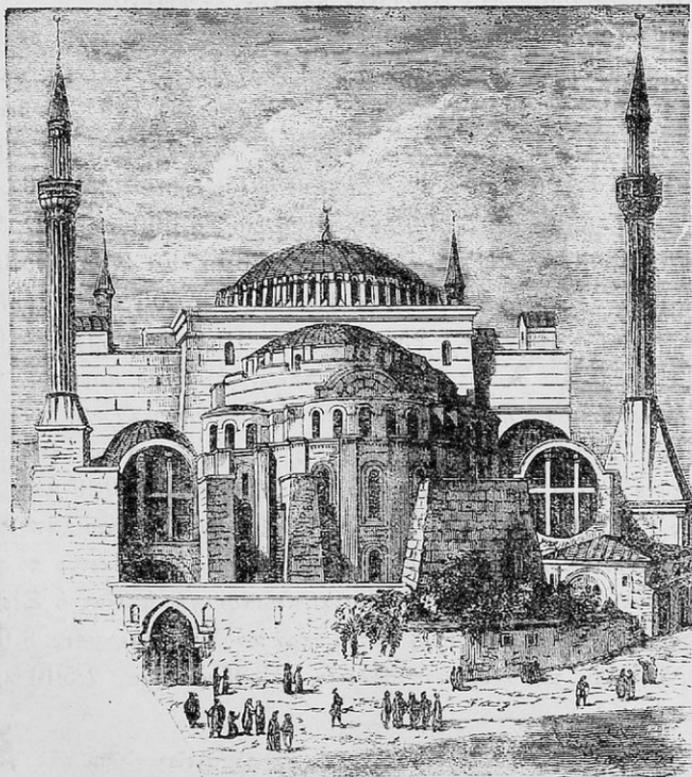
Προϊόντα. Δημητριακοὶ καρποί, καπνὸς (περίφημος δὲ τῶν πόλιων Εἰάνθης καὶ Γένιτζε), βάμβαξ, οἶνος, μέταξα.

Κάτοικοι. Ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Θράκης 800,000 εἶναι Ἕλληνες, εἰ δὲ λοιποὶ Τούρκοι, Βούλγαροι, Ἀρμένιοι, Ἑβραῖοι κτλ.

Θρησκεία. Ἐπικρατοῦσα θρησκεία ἐν τῇ Θρακῇ εἶναι ἡ ὀρθόδοξος.

Πόλεις κτλ.

Ἡ **Κωνσταντινούπολις** (πάλαι τὸ Βυζάντιον, ἀποικία τῶν Μεγαρέων), 900,000 κατ. μετὰ τῶν προαστείων, ὧν 300,000 Ἕλληνες, ἐκτισμένη ἐντεῦθεν τοῦ Κερατιῦ κόλπου ἐπὶ ἑπτὰ λόφων παρὰ τὸν Θρακικὸν Βόσπορον ἐν τοποθεσίᾳ γραφικωτάτῃ καὶ ἐν τῷ μεταίχμιῳ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας, πρωτ. τῆς αὐτοκρατορίας. Ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ δὲ ἀρχαίων μνημείων καὶ λειψάνων ἀξιολογώτατα εἶναι ὁ εἰς τζαμίον μεταθεβλημένος ναὸς τῆς Ἀγίας Σοφίας καὶ ὁ Ἰππόδρομος τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἐνθα ὁ ὀβελίσκος τῆς Κλεοπάτρας καὶ ὁ Δελφικὸς τρίπους, ὃν οἱ Ἕλ-

Ἡ Ἀγία Σοφία ὡς ἔχει τὴν σήμερον.

λιγνές ἀνέθηκαν τῷ ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνι μετὰ τὴν ἐν Πλαται-
κῆς νίκην. Δικαιρεῖται δὲ ἡ Κωνσταντινούπολις εἰς πολλὰ τμήμα-
τα, ὧν σπουδαιότατον ἐν τῇ πατρίῳ ἡμῶν ἱστορίᾳ εἶναι τὸ **Φα-
νάριον** (1), ἔνθα τὸ **Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον** καὶ ἡ **Μεγάλη
Σχολή** τοῦ **Γένους**, τὸ ἐπισημότερον τῶν ἐν τῇ Τουρίκᾳ ἑλληνι-
κῶν ἐκπαιδευτηρίων. Πέραν δὲ τοῦ Κερατιῦ κόλπου κείνται τὰ
προάστεια τῆς Κωνσταντινουπόλεως **Γαλατᾶς**, **Πέραν** ἢ **Σταυρο-
θρόμιον**, ἐν ᾧ κατοικοῦσιν οἱ Εὐρωπαῖοι καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλ-
λήνων καὶ ὅπου εὐρίσκονται τὰ παρθεναγωγεῖα **Ζάππειον** καὶ **Παλ-
λάς**, **Νεοχώριον**, **Θεραπειά**, **Βαθυρρούαξ** (τουρκ. Μπουγρουν-Ντε-
ρέ) κτλ. Πρὸς Δ. δὲ τῆς Κωνσταντινουπόλεως κείται τὸ παρά-
λιον χωρίον **Ἅγιος Στέφανος**, ὀνομαστὸν διὰ τὴν ἐν ἔτει 1878 ὀ-
μώνυμον συνθήκην τῆς Ῥωσσίας καὶ τῆς Τουρίκας.

Ἡ Ἀδριανούπολις, 70,000 κατ., κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ αὐτοκρά-
τορος τῆς Ῥώμης Ἀδριανοῦ ἐπὶ τῆς ἀρχαίας Ὀρεστιάδος καὶ ὑ-
πάρχεσθα πρωτ. τοῦ Τουρικικοῦ κράτους ἀπὸ τοῦ 1361 — 1453.
Ἐχει δὲ ἑλληνικὸν γυμνάσιον καὶ ἕτερα καθιδρύματα. Τὸ **Διδυ-
μότειχον**, 12,000 κατ. Αἱ **Σαράντα Ἐκκλησίαι**, 15,000 κατ.
Τὸ **Λουλέ-Βουργάζ**, 5,000 κατ. Ἡ **Βιζύη**, 3,000 κατ. Ἡ **Μή-
δεια**, 2,000 κατ. Ἡ Ἀγαθόπολις, 2,000 κατ. Ἡ **Σηλυμβρία**,
4,500 κατ. Ἡ **Ἡράκλεια** (π. ἢ Πέρινθος), 6,000 κατ. Ἡ **Ῥαι-
δεστός** (π. ἢ Βισάνθη) 25,000 κατ. Ἡ **Καλλιόπολις**, 30,000
κατ. Πρὸς Ν. δὲ αὐτῆς ἔκειντο τὸ πάλαι οἱ **Αἰγὸς ποταμοί**, χω-
ρίον γνωστὸν διὰ τὴν ἐν ἔτει 404 π. Χ. καταναυμαχῆσιν τῶν Ἀ-
θηναίων ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν. Πρὸς Ν. δὲ τῶν Αἰγὸς ποταμῶν
ἔκειτο τὸ πάλαι ἡ πόλις **Σηστός**. Ἡ **Μάδυτος**, 7,000 κατ. Ἡ
Αἶνος, 10,000 κατ., ἔνθα ἀλιεύονται οἱ ἰχθύες, οἵτινες καπνιστοὶ
εἶναι γνωστοὶ τῷ ὀνόματι **νίτικα**. Πρὸς Β. δὲ αὐτῆς ἔκειτο τὸ πάλαι ἡ πόλις **Δορίσκος**, ἐν τῇ εὐρείᾳ πεδιάδι τῆς ὁποίας ὁ Ξέρξης
ἀπὸρήθησε τὸν πολυάριθμον αὐτοῦ στρατόν. Τὸ **Δεδαγατς**, 9,000
κατ., ἐπίκειον τῆς Ἀδριανουπόλεως. Ἡ **Μαρώνεια**, 2,500 κατ.

1) Ἐκ τῶν Φαναριωτῶν ἐξελέγοντο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τῆς Τουρ-
κικῆς κυβερνήσεως οἱ διερμηνεῖς τοῦ στόλου, οἱ μεγάλοι διερμηνεῖς καὶ οἱ
ἡγεμόνες τῆς Βλαχίας καὶ τῆς Μολδαβίας.

Ἡ Γουμουρτζίνα, 10,000 κατ. Ἡ Ξάνθη, 7,500 κατ. Τὸ Γέ-
νιτζε, 3,500 κατ. Αἱ δύο αὗται πόλεις παράγουσι περίφημον κα-
πνόν. Πρὸς Ν. δὲ τοῦ Γένιτζε ἔκειτο τὸ πάλαι ἡ πόλις Ἰβδηρα,
παραιμιώδης διὰ τὴν ἄνοιαν τῶν κατοίκων αὐτῆς, πατρὶς τῶν φι-
λοσόφων Δημοκρίτου καὶ Πρωταγόρου. Ἡ Θάσος, 8,500 κατ.,
πρωτ. τῆς ἠμωνύμου νήσου. Ἡ Χώρα, 10,000 κατ., πρωτ. τῆς
Σαμοθράκης. Τὸ Κάστρου, πρωτ. τῆς Ἰμβρου. Ἡ Ἀἴμος, πρωτ.
τῆς ἠμωνύμου νήσου.

6'. Μακεδονία.

Πληθ. 1,500,000.

Ὅρια. Πρὸς Β. ἡ Θράκη, ἀφ' ἧς χωρίζεται διὰ τοῦ ποτα-
μοῦ Νέστου, ἡ Βουλγαρία, ἡ Σερβία καὶ τὸ Νοβιπαζάρ· πρὸς Δ.
τὸ Νοβιπαζάρ, ἡ Ἀλβανία, ἀφ' ἧς χωρίζεται διὰ τοῦ ποταμοῦ
Δρίλωνος καὶ διὰ τῶν ὄρεων Κανδαουίας καὶ Τομόρ, καὶ ἡ Τουρ-
κικὴ Ἡπειρος, ἀφ' ἧς χωρίζεται διὰ τῶν ὄρεων Βοίου καὶ Τύμφης·
πρὸς Ν. ἡ Ἑλληνικὴ Θεσσαλία, ἡ Τουρκικὴ Θεσσαλία καὶ τὸ Αἰ-
γαῖον πέλαγος· καὶ πρὸς Α. ἡ Θράκη.

Χωρογραφικὴ διαίρεσις. Ἡ Μακεδονία διαιρεῖται εἰς
4 μέρη· Α'. εἰς τὴν Νότιον Μακεδονίαν, ἧτις ἐκτείνεται μέχρι
τῶν πόλεων Θεσσαλονίκης καὶ Μοσχόπολεως· Β'. εἰς τὴν Μέσην
Μακεδονίαν, ἧτις ἐκτείνεται ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τῆς Μο-
σχόπολεως μέχρι τῶν πόλεων Δράμας καὶ Ἀχρίδος· Γ'. εἰς τὴν
Βόρειον Μακεδονίαν, ἧτις ἐκτείνεται ἀπὸ τῆς Δράμας καὶ τῆς
Ἀχρίδος μέχρι τῶν πρὸς τὴν Θράκην, Βουλγαρίαν, Σερβίαν καὶ Νο-
βιπαζάρ ὄρειων καὶ Δ'. εἰς τὴν Χαλκιδικὴν χερσόνησον, ἧτις ἐκτεί-
νεται ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ
Στρουμονικοῦ κόλπου.

Κόλποι. Ὁ Θερμαϊκὸς (κ. τῆς Θεσσαλονίκης), ὁ Τορωναῖος
(κ. τῆς Κασάνδρας), ὁ Σιγγιτικὸς (κ. τοῦ Ἁγίου Ὄρους), ὁ Στρο-
μουτικὸς (κ. τῆς Ρεντίνας) καὶ ὁ τῆς Καβάλλας.

Χερσόνησος. Ἡ Χαλκιδικὴ σχηματίζουσα πρὸς Ν. τρεῖς
μικρὰς χερσονήσους, τὴν Παλλήνην (κ. τὴν Κασάνδραν), τὴν Σι-
θωνίαν (κ. τὸν Λόγγον) καὶ τὴν Ἀκτὴν (κ. τὸ Ἅγιον Ὄρος).

Ὅρη. Τὸ Σκάρδον, ἡ Κανδαουῖα, τὸ Τομόρ, τὸ Βοῖον (κ.

ὁ Γράμμος), ἡ Τύμφη, τὰ Καμβούνια (κ. τὰ Χάτσι), ὁ Πίερος, ἐνδιαίτημα τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῶν Μουσῶν, τὸ Βέροιοι, τὸ Παργαίου, περιβόητον τὸ πάλαι διὰ τὰ χρυσορυχεῖα καὶ ἀργυρορυχεῖα, καὶ ὁ Ὄρβηλος. Ἐν δὲ τῇ χερσονήσῳ Ἀκτῇ ὑψοῦται τὸ ὄρος Ἄθως (κ. τὸ Ἅγιον ὄρος), ὅπερ εἶναι κατάφυτον κατὰ τὸ πλεῖστον καὶ κατάρτυτον καὶ ἔχει ἀπαρμιλλοὺς φυσικὰς καλλονὰς. Ἐπ' αὐτοῦ δὲ ὑπάρχουσιν 20 ὀρθόδοξα μοναστήρια, κατοικοῦμενα ὑπὸ 6 χιλ. περίπου μοναχῶν, ὧν ὑπὲρ τοὺς ἡμίσεις Σλαῦοι (μάλιστα Ῥώσοι) (1).

Ἀκρωτήρια. Τὸ Αἰναῖον (τουρκ. Καρχ-Μπουρνού), τὸ Ποσειδῖον (κ. τὸ Ποσειδί), τὸ Καναστραῖον (κ. τὸ Παλιοῦρι), ἡ Δέρρις (κ. τὸ Δρέπανον) καὶ τὸ Νυμφαῖον (κ. ὁ Ἅγιος Γεώργιος).

Πεδιάδες. Ἡ τοῦ Κοσσυφοπέδιου, ἡ τῶν Σκοπίων, ἡ τοῦ Μοναστηρίου (Βιτωλίων), ἡ τῆς Καστοριάς, ἡ τῆς Κατερίνης, ἡ τῆς Θεσσαλονίκης, ἡ τῶν Σερρῶν καὶ ἡ τῆς Δράμας.

Ποταμοί. Ὁ Δοίλων ἢ Δορίνος, ὅστις, ἀποτελοῦμενος ἐκ τοῦ Λευκοῦ Δορίλωνος, πηγ. ἐκ τοῦ Σκάρδου, καὶ ἐκ τοῦ Μέλανος Δορίλωνος, πηγ. ἐκ τῆς λίμνης Λυχνίτιδος, ἐκβ. εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος· ὁ Ἀλιάκιων (κ. ἡ Βιστρίτσα), πηγ. ἐκ τοῦ Βοίου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον· ὁ Ἀξιὸς (τουρκ. Βαρδάρι), πηγ. ἐκ τοῦ Σκάρδου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον· ὁ Στρυμών, πηγ. ἐκ τοῦ Σκορίου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Στρυμονικὸν κόλπον καὶ ὁ Νέστος, πηγ. ἐκ τοῦ Σκορίου καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Θρακικὸν πέλαγος.

Λίμναι. Ἡ Λυχνίτις (κ. τῆς Ἀχρίδος), ἡ τῆς Πρέσπας, ἡ Ὀρεστιάς (κ. τῆς Καστοριάς), ἡ Βεγοροίτις (κ. τοῦ Ὀστρόβου), ἡ Βόλβη καὶ ἡ Κερκινίτις.

Κλίμα. Εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν.

Ἔδαφος. Εὐφορον

1) Τῶν μοναστηρίων τούτων σπουδαιότατα εἶναι τὸ τῆς Ἁγίας Λαύρας (ἐλλην.), τὸ πάντων ἀρχαιότατον, κτισθὲν κατὰ τὴν Γ'. ἑκατονταετηρίδα, τὸ τοῦ Βατοπεδίου (ἐλλην.), τὸ τῶν Ἰθέρων (ἐλλην.), τὸ τοῦ Ἁγίου Παρτελεήμονος (ῥωσικ.), κατοικοῦμενον ὑπὸ 2 χιλ. μοναχῶν, τὸ τοῦ Χιζαρδάρου (σερβ.) καὶ τὸ τοῦ Ζωγράφου (σερβ., βουλγ. καὶ ῥωσικ.).

Προϊόντα. Δημητριακοί καρποί, κτηνοτροφικά προϊόντα, καπνός, βάμβαξ, οίνος.

Κάτοικοι. Ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Μακεδονίας, 800,000 εἶναι Ἕλληνες, οἱ δὲ λοιποὶ Τούρκοι, Βούλγαροι, Σέρβοι, Ἀλβανοί, Κουτσόβλαχοι κτλ.

Θρησκεία. Ὁρθόδοξος.

Πόλεις κτλ.

Α'. Ἐν τῇ **Νοτίῳ Μακεδονίᾳ.** Ἡ **Θεσσαλονίκη** (π. ἢ Θέρμη), 150,000 κατ., ὧν ὑπὲρ τοὺς ἡμίσεις Ἑβραῖοι, πρωτ. τῆς Μακεδονίας, ἐμπορικωτάτη, ἔχουσα ἑλληνικὸν γυμνάσιον καὶ ἕτερα καθιδρύματα. Εἶναι δὲ ἀρχὴ τοῦ σιδηροδρόμου Θεσσαλονίκης—Βελεσσῶν—Σκοπίων—Σερβίας—Οὐγγαρίας κτλ. Ἡ **Νιάουστα** (παρὰ τὸ ἀρχαῖον Κίτιον), 6,000 κατ., καταστραφεῖσα ἐντελῶς κατὰ τὴν ἐπανάστασιν· παράγει δὲ ἐξαιρετικὸν οἶνον. Ἡ **Βέροια**, 15,000 κατ. Ἡ **Κοζάνη**, 6,000 κατ. Ἡ **Σιάτιτσα**, 6,000 κατ., παράγουσα ἐξαιρετικὸν οἶνον. Ἡ **Καστοριά**, 10,000 κατ. Ἡ **Κορυτσά**, 15,000 κατ., ἔχουσα ἑλληνικὸν γυμνάσιον. Ἡ **Μοσχόπολις** ἢ **Βοσκόπολις**, πατρὶς τοῦ εὐεργέτου τοῦ ἔθνους Σίνα. Τὰ **Γρεβενά**, 2,000 κατ. Τὰ **Σέρβια**, 3,000 κατ. Ἡ **Κατερίνη**. Τὸ **Κίτρος**, 3,000 κατ. Παρ' αὐτὸ δ' ἔκειτο τὸ πάλαι ἢ πόλις **Πύδνα**, παρ' ἣν ὁ στρατηγὸς τῶν Ῥωμαίων Παῦλος Αἰμίλιος ἐνίκησε τὸν βασιλέα τῆς Μακεδονίας Περσέα τῷ 168 π. Χ.

Β'. Ἐν τῇ **Μέσῳ Μακεδονίᾳ.** Ἡ **Δράμα**, 10,000 κατ. ΝΑ. δὲ αὐτῆς ἔκειτο τὸ πάλαι ἢ πόλις **Φίλιπποι**, ἐν τῇ πεδιάδι τῆς ὁποίας ὁ Βροῦτος καὶ ὁ Κάσσιος ἠττήθησαν ὑπὸ τοῦ Ὀκταβιανοῦ καὶ τοῦ Ἀντωνίου τῷ 42 π. Χ. Ἡ **Καβάλλα**, 5,000 κατ. πατρὶς τοῦ ἀντιβασιλέως τῆς Αἰγύπτου Μεχμέτ Ἀλῆ, ἐξάγουσα ἐκλεκτὸν καπνόν. Αἱ **Σέρραι**, 35,000 κατ., ἔχουσαι ἑλληνικὸν γυμνάσιον. ΝΑ. δὲ αὐτῶν ἔκειτο τὸ πάλαι ἢ **Ἀμφίπολις**, ἧς ἐπίγειον ἦτο ἢ **Ἡῶν** (τὸ νῦν Τσάγτσι). Τὰ **Γιαννιτσά**, 10,000 κατ. Παρ' αὐτὰ δ' ἔκειτο τὸ πάλαι ἢ πόλις **Πέλλα**, πρωτ. τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τοῦ Φιλίππου, ἐνθα ἐγεννήθη ὁ υἱὸς αὐτοῦ Μ. Ἀλέξανδρος (356 π. Χ.) Τὰ **Βοδενά** (π. αἰ Αἰγαί ἢ ἡ Ἐδεσσα, πρωτ. τῆς Μακεδονίας μέχρι τοῦ Φιλίππου), 12,000 κατ. Ἡ **Φλωρίνα**,

8,000 κατ. Τὸ Μοναστήριον (βουλγ. Βιτώλια), 50,000 κατ., ἔχον ἑλληνικὸν γυμνάσιον. Ἡ Ἀχρὸς (π. ἢ Λυχνιδός), 15,000 κατ.

Γ'. Ἐν τῇ Βορείῳ Μακεδονίᾳ. Τὸ Νευροκόπι, 5,000 κατ. Τὸ Μελένικον, 10,000 κατ. Ἡ Στρούμνιτσα, 10,000 κατ. Ὁ Περλεπές, 20,000 κατ. Ἡ Δίβρα, 13,000 κατ. Τὰ Βελεσσά, 15,000 κατ. Τὸ Ἰστίπ, 17,000 κατ. Τὰ Σκόπια (π. οἱ Σκοῦποι, πατρίς τοῦ κυβερνήτορος Ἰουστινιανοῦ), 20,000 κατ. Ἡ Πρισρένη, 40,000 κατ. Ἡ Πριστένη, 15,000 κατ. ΝΑ. δὲ αὐτῆς ἐκτείνεται ἡ πεδιάς τοῦ Κοσσυφοπεδίου, ἔνθα οἱ Τοῦρκοι κατετρόπωσαν τοὺς Σέρβους τῷ 1389.

Δ'. Ἐν τῇ Χαλκιδικῇ χερσονήσῳ. Τὰ Βασιλικά, 2,500 κατ. Ἡ Γαλάτιστα, 2,500 κατ. Ὁ Πολύγυρος, 3,000 κατ. Ἡ Κασάνδρα, καταστραφεῖσα ἐντελῶς κατὰ τὴν ἐπανάστασιν. Ἡ Ἱερισσὸς (π. ἢ Ἀκκινθος) 2,000 κατ. Πόλεις δὲ ἕξιαι λόγου ἦσαν τὸ πάλαι ἐνταῦθα ἡ Ὀλυμθος, ἡ Ποτίδαια⁽¹⁾, ἡ Τορώνη, ἡ Σίγγος, ἡ Σάμη, παρ' ἣν κατὰ τὴν θέσιν Πρόβλακα σώζονται ἔχνη τῆς ὑπὸ τοῦ Εἰρέξου γενομένης διώρυγος, καὶ ἡ Στάγυρος, πατρίς τοῦ Ἀριστοτέλους.

γ'. Τουρκικὴ Θεσσαλία (ἐπαρχία Ἐλασσῶνος).

Πληθ. 30,000.

Ἡ Τουρκικὴ Θεσσαλία (π. ἢ Περραιβία), κειμένη μεταξὺ τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Θεσσαλίας, ἔχει μεγίστην στρατηγικὴν σημασίαν καὶ ὠραιότατας τοποθεσίας.

Κόλπος. Ὁ Θερμαϊκὸς (κ. τῆς Θεσσαλονίκης).

Ὄρος. Ὁ Ὀλυμπος ⁽²⁾.

Παραπόταμος τοῦ Θεσσαλικοῦ Πηγαιοῦ ὁ Τιταρῆσιος.

Κάτοικοι. Ἕλληνες.

Θρησκεία. Ὁρθόδοξος.

1) Ἡ Ποτίδαια μετωνομάσθη Κασάνδρεια ἀπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Κασάνδρου.

2) Ὡς γνωστὸν μόνον οἱ νότιοι πρόβλοι τοῦ Ὀλύμπου ἀνήκουσιν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Θεσσαλίαν.

Πόλεις κτλ.

Ἡ Ἐλασσών (π. ἢ Ὀλοσσών), 1,500 κατ., πρωτ. τῆς χώρας. Ἡ Δισκάτα, 5,000 κατ. Τὸ Βλαχολείβαδον, 4,000 κατ. Τὸ Αἰτόχωρον, 3,000 κατ. Ὁ Πλαταμών, 3,000 κατ.

δ'. Τουρκικὴ Ἠπειρος.

Πληθ. 400,000.

Ὄρια. Πρὸς Β. ἢ Ἀλβανία, ἀφ' ἧς χωρίζεται διὰ τοῦ ποταμοῦ Ἄψου πρὸς Δ. τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος καὶ τὸ Ἴόνιον πρὸς Ν. ὁ Ἀμβρακικὸς κόλπος καὶ πρὸς Α. ἡ Ἑλληνικὴ Ἠπειρος, ἀφ' ἧς χωρίζεται διὰ τοῦ ποταμοῦ Ἀράχθου κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος καὶ διὰ τοῦ ὄρους Λάκμωνος, καὶ ἡ Μακεδονία, ἀφ' ἧς χωρίζεται διὰ τῶν ὄρεων Τύμφης καὶ Βοίου.

Πελάγη. Τὸ Ἀδριατικὸν καὶ τὸ Ἴόνιον.

Κόλποι. Ὁ τῆς Αὐλῶνος καὶ ὁ Ἀμβρακικὸς (κ. τῆς Ἄρτης).

Πορθμοί. Ὁ τοῦ Ὀτράντου, χωρίζων τὴν Τουρκικὴν Ἠπειρον ἀπὸ τῆς Ἰταλικῆς χερσονήσου, καὶ ὁ τῆς Προβέξης, χωρίζων τὴν Τουρκικὴν Ἠπειρον ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος.

Ὄρη. Τὰ Κεραύνια (κ. βουνὰ τῆς Χιμάρρας), τὰ Νεμερτζικα, τὸ Βοῖον, (κ. ὁ Γράμμος), ἡ Τύμφη, ἡ Πίνδος, ὁ Λάκμων, τὸ Μιτωκέλι καὶ ὁ Τόμαρος (κ. ἢ Ὀλύτσικα).

Ἀκρωτήριον. Τὸ Ἀκροκεραύνιον (κ. ἢ Γλῶσσα).

Πεδιάς. Ἡ Ἀμβρακικὴ.

Ποταμοί. Ὁ Ἄψος (κ. ὁ Βερατιανός), πηγ. ἐκ τοῦ Βοίου καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος· ὁ Ἄψος (κ. ἢ Βωβοῦσα), πηγ. ἐκ τῆς Πίνδου καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος· ὁ Θύαμις (κ. ὁ Καλαμάς), πηγ. ἐκ τῶν Νεμερτζικῶν καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Ἴόνιον πέλαγος· ὁ Ἀχέρον, δι' οὗ κατὰ τὴν μυθολογίαν διεπεραιῶντο αἱ ψυχαὶ εἰς Ἄδου, πηγ. ἐκ τοῦ Τομάρου καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Ἴόνιον πέλαγος (1)· ὁ Λοῦρος, πηγ. ἐκ τοῦ Τομάρου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν

1) Παραπόταμος τοῦ Ἀχέροντος εἶναι ὁ Κωκντὰς (κ. ὁ Βωβός), δι' οὗ ἐπίσης κατὰ τὴν μυθολογίαν διεσπριοῦντο αἱ ψυχαὶ εἰς Ἄδου.

Ἀμβρακικὸν κόλπον· καὶ ὁ Ἀραχθὸς, πηγ. ἐκ τῆς Πίνδου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον.

Λίμναι. Ἡ Παμβῶτις (κ. λίμνη τῶν Ἰωαννίνων), τρέφουσα περιφήμους ἰχθύς, ἰγχνέλις καὶ καρabiδὰς (1), καὶ ἡ Ἀχερουσία, δι' ἧς κατὰ τὴν μυθολογίαν διεπεραιούντο αἱ ψυχαὶ εἰς Ἄδου.

Λιμνοθάλασσα. Ἡ Λογαροῦ (ἐν τῷ Ἀμβρακικῷ κόλπῳ), ἐν ἧ ἄλιεύονται οἱ ἰχθύες, ἐκ τῶν ὠν τῶν ὁποίων παρασκευάζεται τὸ περιφημον αὐγοτάραχον (τῆς Πρεβέζης).

Κλίμα. Εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν.

Ἔδαφος. Ποικίλον.

Προῖόντα. Δημητριακοὶ καρποί, οἶνος, ἔλαιον, καπνός, ἐσπεριδοειδῆ.

Κάτοικοι. Ἕλληνες. Ἐκτὸς δὲ τούτων ὑπάρχουσι καὶ ὀλίγοι Ἀλβανοί, Κουτσόβλαχοι κτλ.

Θρησκεία. Ὁρθόδοξος.

Πόλεις κτλ.

Τὰ Ἰωάννινα, 20,000 κατ., παρὰ τὴν ὁμώνυμον λίμνην, πρωτ. τῆς Ἠπείρου, ἔχοντα ἑλληνικὸν γυμνάσιον (Ζωσιμαίαν σχολὴν) καὶ ἕτερα καθιδρύματα. ΒΑ. δὲ αὐτῶν κεῖται ἡ περιοχὴ τοῦ Ζαγορίου, οὗ οἱ κάτοικοι γνωστοὶ διὰ τὴν περὶ τὰ γράμματα καὶ τὴν ἐμπορίαν ἐπίδοσιν. ΝΔ. δὲ αὐτῶν ἔκειτο τὸ πάλαι ἡ πόλις Δωδώνη, ἐνθα τὸ περιφημον μαντεῖον τοῦ Διός. Τὸ Μέτσοβον, 6,000 κατ., πατρίς τῶν εὐεργετῶν τοῦ ἔθνους Τοσίτσα, Στουρνάρα καὶ Ἀβέρωφ. Ἡ Κόνιτσα, 3,000 κατ. Τὸ Προμέτι, 5,000 κατ. Παρ' αὐτὸ δὲ πέραν τοῦ Ἀφίου κεῖται ἡ Χοταχόβα, πατρίς τοῦ εὐεργέτου τοῦ ἔθνους Ἀρσάκη. Τὸ Τεπελένι, 2,000 κατ., πατρίς τοῦ διαβοήτου Ἀλῆ-Πασιχ. Ἡ Πόλλινα (π. ἢ Ἀπολλωνία). Ἡ Ἀυλῶν, 6,000 κατ., ἐμπορικὴ πόλις. Ἡ Χιμάρα, πρωτ. τῆς ὁμώνυμου περιοχῆς, ἧς οἱ κάτοικοι γνωστοὶ ἐπὶ ἀνδρείᾳ. Τὸ Ἀργυρόκαστρον, 11,000 κατ. Τὸ Λάμποβον, πατρίς τῶν εὐεργετῶν τοῦ ἔθνους Ζαππῶν. Τὸ Δέλβινον, 3,000 κατ. ΝΔ. δὲ αὐτοῦ ἔκειτο τὸ πάλαι ἡ πόλις Βουθρωτόν. Οἱ Φιλιᾶται. Ἡ Παρα-

1) Ἐπὶ τῆς ἐν τῇ λίμνῃ ταύτῃ νησίδος (500 κατ.) ὑπάρχει τὸ μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, ἐν ᾧ ἐφονεύθη ὁ Ἀλῆ-Πασιχ.

μυθιά, 2,000 κατ. ΝΑ. δὲ αὐτῆς κεῖται ἡ περιοχὴ τοῦ περιβοήτου Σουλίου, πατρίδος τῶν Μποτσιραίων, Τζιθαβελλαίων καὶ πλείστων ἄλλων ἥρωικῶς κατὰ τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν παλιγγενεσίαν ἀγωνισαμένων. Ἡ Πάργα, 2,500 κατ., παράγουσα ἐκλεκτὰ ἐσπεριδοειδῆ (ἐξ-αίρετα κίτρα) (1). Ἡ Φιλιππιάς, 2,500 κατ. Ἡ Πρέβεζα, 6,000 κατ., ἐμπορικὴ πόλις. Παρ' αὐτὴν δ' ἔκειτο τὸ πάλαι ἡ Νικόπολις, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ὀκταβιανοῦ μετὰ τὴν παρὰ τὸ Ἄκτιον ναυμαχίαν (31 π. Χ.).

Εἶναι δὲ ἡ εὐάνδρος Ἡπειρος πατρὶς τῶν εὐεργετῶν τοῦ ἔθνους Ζωσιμαδῶν, Καπλιανῶν, Ριζαρῶν, Ἀρσακῶν, Χατζηκωστῶν, Ζαππῶν, Τοσιτσῶν, Στουρναρῶν, Ἀβέρωφ, καὶ πλείστων ἄλλων, οἷτινες τὸν ἐν ἀτρύτοις κόποις καὶ μυρίαὶς στερήσεσι κτηθέντα πλοῦτον ὑπὲρ τῆς πνευματικῆς τοῦ Γένους ἀναγεννήσεως κατεδαπάνησαν.

ε'. Ἀλβανία.

Πληθ. 500,000.

Ἡ Ἀλβανία ἦτο τὸ πάλαι μέρος τῆς Ἰλλυρίας.

“**Ὄρια.** Πρὸς Β. τὸ Νοβιπαζάρ καὶ τὸ Μαυροβούνιον πρὸς Δ. τὸ Μαυροβούνιον καὶ τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος πρὸς Ν. ἡ Ἡπειρος, ἀφ’ ἧς χωρίζεται διὰ τοῦ ποταμοῦ Ἄψου καὶ πρὸς Α. ἡ Μακεδονία, ἀφ’ ἧς χωρίζεται διὰ τῶν ὀρέων Τομόρ καὶ Κανδαουίαις καὶ διὰ τοῦ ποταμοῦ Δρίλωνος.

Πέλαγος. Τὸ Ἀδριατικόν.

Κόλπος. Ὁ τοῦ Δυρραχίου.

“**Ὄρη.** Ἡ Κανδαουίαι καὶ τὸ Τομόρ.

“**Ἀκρωτήριον.** Τὸ Νυμφαῖον (κ. τὸ Ῥοδόνη).

Πεδιάς. Ἡ τῆς Σκόδρας.

Ποταμοί. Ὁ Δρίλων ἢ Δρεῖνος, ὅστις, ἀποτελούμενος ἐκ τοῦ Λευκοῦ Δρίλωνος, πηγ. ἐκ τοῦ Σκάρδου, καὶ ἐκ τοῦ Μέλανος Δρίλωνος, πηγ. ἐκ τῆς λίμνης Λυχνίτιδος, ἐκβ. εἰς τὸ Ἀδριατι-

1) Ἡ Πάργα ἐπωλήθη ὑπὸ τῶν Ἀγγλων τῷ Ἀλῆ - Πασιᾶ κατὰ τὸ 1819· οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς ἀνορύξαντες τὰ ὄστα τῶν πατέρων αὐτῶν καὶ καύσαντες ἐν μέσῃ ἀγορᾷ ἔλαβον μεθ’ ἑαυτῶν τὴν κόνιν καὶ ἀπῆλθον πανδημεὶ εἰς τὰς Ἰωνίους νήσους (οἱ πλείστοι εἰς τοὺς Πιχούς).

κὸν πέλαγος· ὁ Γενουῶσος, πηγ. ἐκ τῆς Κανδαουίης καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Ἰαδριατικὸν πέλαγος· καὶ ὁ Ἰαψος (κ. ὁ Βερατριανός), πηγ. ἐκ τοῦ Βοίου καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Ἰαδριατικὸν πέλαγος.

Λίμνη. Ἡ Λαβεᾶτις (κ. τῆς Σκὸδρας), ἀνήκουσα καὶ τῷ Μαυροβουνίῳ.

Κλίμα. Εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν.

Ἔδαφος. Ποικίλον.

Προῖόντα. Δημητριακοὶ καρποί, οἶνος, ἔλαιον, καπνός, βάμβαξ.

Κάτοικοι. Ἀλβανοί, λαλοῦντες γλῶσσαν συγγενῇ τῇ ἡμετέρᾳ καὶ ἔχοντες τὰ αὐτὰ περίπου καὶ ἡμεῖς ἤθη καὶ ἔθιμα. Διαιροῦνται δὲ εἰς Γκέγκηδες, οἵτινες κατοικοῦσι πρὸς Β., εἰς Τόσκηδες, οἵτινες κατοικοῦσι πρὸς Ν., εἰς Σάκηδες, οἵτινες κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἡπείρῳ περὶ τὰ Κεραύνια ἔρη, καὶ εἰς Τσαμάηδες, οἵτινες κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἡπείρῳ περὶ τὴν Παρμουθιάν.

Θρησκεία. Μωαμεθανικὴ (350,000), καθολικὴ (100,000) (4), ὀρθόδοξος (50,000).

Πόλεις.

Ἡ Σκὸδρα, 20,000 κατ., πρωτ. τῆς Ἀλβανίας. Ἡ Διάκοβα, 5,000 κατ. Τὸ Ἰπέκ, 9,000 κατ. Τὸ Ἀλέσσιον (π. ἡ Λισσός), 2,000 κατ. ἐνθα ἀπέθανε καὶ ἐτάφη (1467) ὁ ἥρωσ τῶν Ἀλβανῶν Γεώργιος Καστριώτης (Σκεντέρμπεης). Ἡ Κροΐα, 7,000 κατ., πατρὶς τοῦ Γεωργίου Καστριώτου. Τὸ Δυρράχιον (π. ἡ Ἐπίδαμνος, ἀποικία τῶν Κερκυραίων), 6,000 κατ., ἡ ἐμπορικωτάτη πόλις τῆς Ἀλβανίας. Ἡ Καβάια, 6,000 κατ. Τὰ Τύρανα, 20,000 κατ., ἡ ὠραιωτάτη πόλις τῆς Ἀλβανίας. Τὸ Ἐλβασάν, 10,000 κατ. Τὸ Βεράτιον, 8,000 κατ.

Β'. ΕΜΜΕΣΟΙ ΚΤΗΣΕΙΣ.

Ἐπιφ. 166,308 □ χμ. Πληθ. 5,000,000.

Ἐμμεσοὶ κτήσεις τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας εἶναι, ὡς εἶπομεν, ἡ Κρήτη, ἡ Ἀνατολικὴ Ῥωμηλία, ἡ Βουλγαρία, τὸ Νοβιπαζάρ καὶ ἡ Βοσνία καὶ Ἐρζεγοβίνη.

1) Καθολικοὶ εἶναι ἐκ τῶν Γκέγκηδων οἱ καλούμενοι Μιρδῆται.

α'. Κρήτη.

Ἐπιφ. 8,618 π χμ. Πληθ. 320,000.

Ἡ Κρήτη κατὰ τὴν σύμβασιν τῆς Χαλέπας (προαστείου τῶν Χανιῶν, πρωτ. τῆς Κρήτης), ἥτις, στηριζομένη ἐπὶ τῆς Βερολινίου συνθήκης, συνωμολογήθη τῷ 1878 μεταξύ τῆς Τουρκίας καὶ τῶν Κρητῶν, ἀπολαύει **διοικητικῆς τινος αὐτονομίας**· ἔχει δηλ. γενικὸν διοικητὴν χριστιανὸν διοριζόμενον ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου, βουλὴν ἐκλεγομένην ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ ἀποτελουμένην ἐξ 80 βουλευτῶν, ὧν 49 χριστιανοὶ καὶ 31 μωαμεθανοί, καὶ δικαστικὴν ἀνεξαρτησίαν.

Πελάγη. Τὸ Κρητικὸν πρὸς Β. καὶ τὸ Λιβυκὸν πρὸς Ν.

Κόλπος. Ὁ Ἀμφιμαλλικὸς (κ. τῆς Σούδας) καὶ οἱ *Λίδυμοι* (κ. τῆς Σπιναλόγγας).

Ὅρη. Τὰ *Λευκά*, ἐφ' ὧν κατοικοῦσιν οἱ ἀνδρεῖαι Σφακιανοί, ἡ *Ἰδη* (κ. ὁ Ψηλορείτης), παρὰ τοὺς πρόποδας τῆς ὁποίας ἔκειτο κατὰ τὴν μυθολογίαν ὁ λαβύρινθος, καὶ ἡ *Δίκτη* (κ. τὸ Λασῆθι).

Ἀκρωτήρια. Τὸ *Τρητὸν* (κ. ἡ Βοῦζα), τὸ *Ψάκον* (κ. ἡ Σπάθα) καὶ τὸ *Σαμῶνιον* (κ. ὁ Σίδηρος).

Πεδιάς. Ἡ τῆς Μεσσαράς.

Ποταμοί. Ὁ *Ἰόρδανος* (κ. ὁ Πλατανιῆς), πηγ. ἐκ τῶν Λευκῶν ὄρεων καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Κρητικὸν πέλαγος· καὶ ὁ *Καταρράκτης* (κ. ὁ Ἀναποδάρης), πηγ. ἐκ τῆς Δίκτης καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Λιβυκὸν πέλαγος.

Κλῆμα. *Εὐκρατον* καὶ *ὕγεινόν*.

Ἔδαφος. *Εὐφορον*.

Προῖόντα. *Ἐσπεριδοειδῆ*, *κάστανα*, *ἐλαιον*, *τυρός*, *οἶνος*.

Κάτοικοι. *Ἐλληγες*, ἐξ ὧν 240,000 εἶναι χριστιανοὶ ὁμοδόχοι καὶ 80,000 μωαμεθανοί.

Πόλεις κτλ.

Τὰ *Χανιά* (π. ἡ Κυδωνία), 15,000 κατ., πρωτ. τῆς Κρήτης, ἔχοντα ἑλληνικὸν γυμνάσιον καὶ ἕτερα καθιδρύματα. Προάστειον δὲ αὐτῶν εἶναι ἡ *Χαλέπα*, 2,000 κατ., ἔνθα ἐγένετο τῷ 1878 ἡ ὁμώνυμος συνθήκη τῆς Τουρκίας καὶ τῶν Κρητῶν. Τὸ *Καστέλλι Κισάμου*, 2,000 κατ. Ἡ *Χώρα* τῶν *Σφακιῶν*. Ὁ *Βάμος*, 3,000

κατ. Ἡ *Ρέθυμνος*, 10,000 κατ. ΝΑ. δὲ αὐτῆς κεῖται τὸ μοναστήριον τοῦ *Ἀρκαδίου*, περιβόητον διὰ τὴν ἐν ἔτει 1866 ὀλοκαύτωσιν τῶν ἐν αὐτῷ ὑπὸ τῶν Τούρκων πολιορκηθέντων χριστιανῶν. Τὸ *Ἡράκλειον*, 25,000 κατ., ἔχον ἑλληνικὸν γυμνάσιον. Πρὸς Ν. δὲ αὐτοῦ ἔκειτο τὸ πάλαι ἢ πόλις *Κνωσός*. ΝΔ. δὲ αὐτῆς ὑπῆρχεν ἡ σπουδαιότατη πόλις *Γόρτυν* (παρὰ τὴν σημερινὴν κώμην Ἁγίους Δέκα). Ἡ *Νεάπολις*, 3,000 κατ., ἔχουσα ἑλληνικὸν γυμνάσιον. Ἡ *Ἱεράπετρα* (π. ἢ *Ἱεράπυτνα*), 2,500 κατ.

6'. Ἀνατολικὴ Ῥωμηλία.

Ἐπιφ. 33,590 □ χμ. Πληθ. 1,000,000.

Ἡ Ἀνατολικὴ Ῥωμηλία (ἥτις μέχρι τοῦ 1878 ἐκαλεῖτο *Θράκη*) κατὰ τὴν Βερολίνιον συνθήκην (1878) εἶναι ἐπαρχία αὐτόνομος μὲν, διατελοῦσα ὅμως ὑπὸ τὴν ἄμεσον πολιτικὴν καὶ στρατιωτικὴν κυριαρχίαν τῆς Τουρκίας (1).

Ὅρια. Πρὸς Β. ἡ *Βουλγαρία*· πρὸς Δ. ἡ *Βουλγαρία* καὶ ἡ *Θράκη*· πρὸς Ν. ἡ *Θράκη*· καὶ πρὸς Α. ὁ *Εὐξείνιος πόντος*.

Θάλασσα. Ὁ *Εὐξείνιος πόντος* (κ. ἢ *Μαύρη θάλασσα*).

Κόλπος. Ὁ τοῦ *Πύργου*.

Ὅρη. Ὁ *Αἴμος* (τουρκ. *Βαλκάνια*), διαιρούμενος εἰς *Μέγαν Αἴμον* πρὸς Δ. καὶ εἰς *Μικρὸν Αἴμον* πρὸς Α. καὶ ἔχων πελλὰς διόδους, ὧν ἐπισημοτάτη ἡ τῆς *Σίπκας*, τὸ *Σκόμιον* καὶ ἡ *Ῥοδόπη* (κ. τὸ *Δεσποτοβοῦν*).

Ἀκρωτήριον. Τὸ *Αἰμόνιον*.

Πεδιάδες. Ἡ τῆς *Φιλιππουπόλεως* καὶ ἡ τῆς *Γαμπόλεως*.

Ποταμός. Ὁ *Ἐβρος* (βουλγ. *Μαρίτσα*), πηγ. ἐκ τοῦ *Σκομίου* καὶ ἐκβ. εἰς τὸν κόλπον τῆς *Αἴνου*· παραπόταμοι δὲ αὐτοῦ εἶναι ὁ *Τόνζος* (κ. ὁ *Τούντζιας*) καὶ ὁ *Ἄρδας*.

Κλῆμα. *Εὐκρατον* καὶ *ὕγιεινόν*.

Ἐδαφος. *Εὐφορον*.

1) Ἡ κατὰ τὸ 1885 γενομένη ἑνώσις τῆς Ἀνατολικῆς Ῥωμηλίας μετὰ τῆς Βουλγαρίας δὲν ἀνεγνωρίσθη εἰσέτι ἐπίσημως οὔτε ὑπὸ τῆς Τουρκίας οὔτε ὑπὸ τῶν Μ. Δυνάμεων.

Προϊόντα. Δημητριακοί καρποί, κτηνοτροφικά προϊόντα, ροδέλαιον.

Κάτοικοι. Βούλγαροι, Τουρκοί, Έλληνες κτλ.

Θρησκεία. Όρθόδοξος.

Πόλεις.

Ή **Φιλιππούπολις**, 35,000 κατ., ὧν ἰκανοὶ Έλληνες, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Φιλίππου, πρωτ. τῆς Ἀνατολικῆς Ῥωμηλίας, ἔχουσα ἑλληνικὸν γυμνάσιον καὶ ἕτερα καθιδρύματα. Ὁ **Στενῆμαχος**, 15,000 κατ., ἐξ ὧν πάντες σχεδὸν Έλληνες. Τὸ **Τατάρ-Παζαρτζίκ**, 15,000 κατ. Ἡ **Εσκι-Ζαγορά**, 15,000 κατ. Τὸ **Καζανλίκ** (τουρκ. Γκιουλιστάν, δηλ. χώρα τῶν βόδων), 12,000 κατ., παράγον πολῦτιμον ροδέλαιον. Ἡ **Γάμπολις**, 9,000 κατ. Τὸ **Σλίβνον** (τὸ Σέλιμνον), 20,000 κατ. Αἱ δὲ παρὰ τὸν Εὐξείνιον πόντον πόλεις **Μεσημβρία**, 2,000 κατ., **Αρχιἄλος**, 5,000 κατ., **Πύργος**, 7,000 κατ., καὶ **Σωζόπολις** (π. Ἀπολλωνία), 4,000 κατ., εἶναι ἀρχαῖαι ἑλληνικαὶ ἀποικίαι καὶ νῦν κατοικοῦνται σχεδὸν μόνον ὑπὸ Ἑλλήνων.

γ'. Βουλγαρία.

Ἐπιφ. 63,045 □ χμ. Πληθ. 2,200,000.

Ἡ Βουλγαρία (π. Κάτω Μοισία) εἶναι κατὰ τὴν Βερολίνιον συνθήκην (1878) ἡγεμονία φόρου ὑποτελῆς τῇ **Τουρκίᾳ**.

Ὅρια. Πρὸς Β. ἡ Ῥωμουνία· πρὸς Δ. ἡ Σερβία· πρὸς Ν. ἡ Μακεδονία καὶ ἡ Ἀνατολικὴ Ῥωμηλία· καὶ πρὸς Α. ὁ Εὐξείνιος πόντος.

Θάλασσα. Ὁ Εὐξείνιος πόντος (κ. ἡ Μαύρη θάλασσα).

Κόλπος. Ὁ τῆς Βάρνης.

Ὅρη. Ὁ Αἴμος (τουρκ. Βαλκάνια), διαιρούμενος εἰς Μίγαν Αἴμον πρὸς Δ. καὶ εἰς Μικρὸν Αἴμον πρὸς Α. καὶ ἔχων πολλὰς διόδους, ὧν ἐπισημοτάτη ἡ τῆς Σίπκας, καὶ τὸ Σκόμιον.

Πεδιάδες. Ἡ τῆς Σόφριας καὶ ἡ τῆς Σούμλης.

Ποταμός. Ὁ Δούναβις, πηγ. ἐκ τοῦ Μέλανος ὄρυμῳ (ὄρους τῆς Γερμανίας) καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον διὰ τριῶν στομιῶν, τῆς Κιλίας πρὸς Β., τοῦ Σουλινᾶ (δι' οὗ διέρχονται τὰ πλοῖα) ἐν τῷ μέσῳ καὶ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου πρὸς Ν. Παραπόταμοι δὲ αὐτοῦ

είναι ὁ *Τίμακος*, χωρίζων ἐν μέρει τὴν Βουλγαρίαν ἀπὸ τῆς Σερβίας, ὁ *Όσκιος* καὶ ὁ *Ίάντρας*.

Κλίμα. Εὐκρατον καὶ ὑγραινόν.

Ἔδαφος. Εὐφορον.

Προϊόντα ἐξαγόμενα. Δημητριακοὶ καρποί, ζῶα καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα.

Κάτοικοι. Βούλγαροι. Ἐκτὸς δὲ τούτων καὶ ὀλίγων ἄλλων ὑπάρχουσι καὶ 50,000 Ἕλληνες.

Θρησκεία. Ὁρθόδοξος.

Παιδεία, ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.
Ἡρξάντο ἀναπτυσσόμενα.

Στρατὸς καὶ στόλος. Ὁ στρατὸς τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Ῥωμηλίας ἀνέρχεται ἐν εἰρήμῃ μὲν εἰς 35 χιλ. ἀνδρῶν, ἐν πολέμῳ δὲ εἰς 120 χιλ. ὁ δὲ στόλος σύγκειται ἐκ 13 μικρῶν πλοίων.

Πολίτευμα. Συνταγματικὴ μοναρχία ἄρχει δὲ τῆς Βουλγαρίας ὁ Φερδινάνδος ὁ Α' ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ οἴκου Σαξωνικοῦ Κοβούργου καὶ Γόθας.

Προϋπολογισμός. Τὰ μὲν ἔσοδα τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Ῥωμηλίας ἀνέρχονται εἰς 80 ἐκ. φρ., τὰ δὲ ἔξοδα εἰς ἴσον ποσόν.

Πόλεις.

Α'. Μεσόγειοι. Ἡ *Σόφια* (π. ἢ Σαρδική), 45, 000 κατ., πρωτ. τῆς Βουλγαρίας. Τὸ *Σαμάκοβον*, 10,000 κατ. Τὸ *Κεστενδὶλ*, 11,000 κατ. Ἡ *Πλέβνα*, 15,000 κατ., γνωστὴ διὰ τὴν ἐν ἔτει 1877 πολιορκίαν ὑπὸ τῶν Ῥώσων. Ὁ *Τύρναβος*, 11,000 κατ., ἄλλοτε πρωτ. τῆς Βουλγαρίας. Τὸ *Ράσγραδ*, 12, 000 κατ. Ἡ *Σοῦμα*, 25,000 κατ.

Β'. Παράλιοι. Ἡ *Καβάρνα*, κωμόπολις ἑλληνικὴ. Ἡ *Βάουνα* (π. ἢ Ὁδησσός, ἀρχαία ἑλληνικὴ ἀποικία), 25, 000 κατ., ὧν πολλοὶ Ἕλληνες.

Γ'. Παραδουνάβιοι. Τὸ *Βιδίνιον*, 15,000 κατ. Ἡ *Νικόπολις*, 8,000 κατ. Τὸ *Σίστοβον*, 12,000 κατ. Τὸ *Ρουστιούμιον*, 30,000 κατ. Ἡ *Σιλίστρια*, 11,000 κατ.

δ'. Νοβιπαζάρ.

Ἐπιφ. 9,955 □ χμ. Πληθ. 170,000.

Τὸ Νοβιπαζάρ (π. μέρος τῆς Ἰλλυρίας) κεῖται μεταξύ τῆς Σερβίας, τῆς Βοσνίας, τοῦ Μαυροβουνίου, τῆς Ἀλβανίας καὶ τῆς Μακεδονίας· κατὰ τὴν Βερολίμιον δὲ συνθήκην (1878) κατέχεται ἀπὸ κοινοῦ ὑπὸ τῆς Τουρκίας καὶ τῆς Αὐστρουγγαρίας.

Κάτοικοι. Σέρβοι.

Θρησκεία. Ὁρθόδοξος.

Πόλεις. Τὸ **Νοβιπαζάρ**, 10,000 κατ., πρωτ.

ε'. Βοσνία καὶ Ἑρζεγοβίνη.

Ἐπιφ. 51,100 □ χμ. Πληθ. 1.400,000.

Ἡ Βοσνία καὶ ἡ Ἑρζεγοβίνη (π. μέρος τῆς Ἰλλυρίας) κατὰ τὴν Βερολίμιον συνθήκην κατέχεται καὶ διοικεῖται ὑπὸ τῆς Αὐστρουγγαρίας.

Ὅρια. Πρὸς Β. ἡ Οὐγγαρία· πρὸς Δ. ἡ Οὐγγαρία καὶ ἡ Αὐστρία· πρὸς Ν. ἡ Αὐστρία καὶ τὸ Μαυροβούνιον· καὶ πρὸς Α. τὸ Μαυροβούνιον, τὸ Νοβιπαζάρ καὶ ἡ Σερβία.

Ὅρη. Αἱ Δυναρικαὶ Ἄλπεις.

Ποταμός. Ὁ Νάρων, πηγ. ἐκ τῶν Δυναρικῶν Ἀλπεων καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος· καὶ ὁ παραπόταμος τοῦ Δουάβεως Σαῦος (οὗ παραπόταμοι ὁ Βόσνας καὶ ὁ Δρῖνος, χωρίζων τὴν Βοσνίαν ἀπὸ τῆς Σερβίας).

Κλῆμα. Εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν.

Ἔδαφος. Εὐφορον.

Προϊόντα. Κτηνοτροφικά.

Κάτοικοι. Βόσνιοι καὶ Ἑρζεγοβῖνοι.

Θρησκεία. Ὁρθόδοξος (600, 000), μωαμεθανικὴ (500, 000), καθολικὴ (280,000).

Πόλεις.

Α'. Ἐν τῇ Βοσνίᾳ. Τὸ **Σεράγεβον**, 25,000 κατ., πρωτ. τῆς Βοσνίας. Τὸ **Τραύνικον** 6, 000 κατ. Ἡ **Βανιαλοῦκα**, 10,000 κατ. Ἡ **Βιελίνα**, 8,000 κατ.

Β'. Ἐν τῇ Ἑρζεγοβίῃ. Ἡ **Μοστάρη**, 15,000 κατ., πρωτ. τῆς Ἑρζεγοβίης. Ἡ **Τρεβίγνη**.

3. ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΝ.

Ἐπιφ. 9,030 □ χμ. Πληθ. 235,000.

Τὸ Μαυροβούνιον (π. μέρος τῆς Ἰλλυρίας) εἶναι ἡγεμονία ἀνεξάρτητος ἀπὸ τοῦ 1878.

Ὅρια. Πρὸς Β. τὸ Νοβιπαζάρ καὶ ἡ Ἑρζεγοβίη· πρὸς Δ. ἡ Ἑρζεγοβίη, ἡ Δαλματία καὶ τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος· πρὸς Ν. τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος καὶ ἡ Ἀλβανία· καὶ πρὸς Α. ἡ Ἀλβανία καὶ τὸ Νοβιπαζάρ.

Πέλαγος. Τὸ Ἀδριατικόν.

Ὅρη. Ὁ Δορμίτωρ καὶ ὁ Κῶμος, κλάδοι τῶν Διναρικῶν Ἀλπεων.

Ποταμός. Ὁ Μοράτσιας, πηγ. ἐκ τοῦ Δορμίτερος καὶ ἐκθ. εἰς τὴν Λαβιτιάδα λίμνην.

Λίμνη. Ἡ Λαβεάτις (κ. τῆς Σκόδρας), ἀνήκουσα καὶ τῇ Ἀλβανίᾳ.

Κλίμα. Ψυχρὸν καὶ ὑγιεινόν.

Ἔδαφος. Ἄφορον.

Προϋόντα ἐξαγόμενα. Βόες, κριοί, αἴγες, τυρός, ἰχθύες.

Κάτοικοι. Μαυροβούνιοι.

Θρησκεία. Ὁρθόδοξος.

Παιδεία, ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.
Ἐν νηπιώδει καταστάσει.

Στρατός. Ἐν εἰρήνῃ μὲν ἀνέρχεται εἰς 620 ἄνδρας· ἐν πολέμῳ δὲ εἰς 60 χιλ.

Πολίτευμα. Ἀπόλυτος μοναρχία· ἄρχει δὲ τοῦ Μαυροβουίνου ὁ Νικόλαος ὁ Α' ὁ Πέτροβιτς.

Κωμοπόλεις. Ἡ **Κετίγνη**, 2,000 κατ., πρωτ. τῆς ἡγεμονίας. Τὸ **Νίξιτς**, 3, 000 κατ. Ἡ **Ποδγορίτσα**, 4,000 κατ. Τὸ **Ἀντίβαρι**, 2,000 κατ. Τὸ **Δουλσίνου**, 2,000 κατ.

4. ΣΕΡΒΙΑ.

Ἐπιφ. 48,589 □ χμ. Πληθ. 2,200,000.

Ἡ Σερβία (π. Ἄνω Μοισία) εἶναι **βασίλειον** ἀπὸ τοῦ 1882.

Ὅρια. Πρὸς Β. ἡ Οὐγγαρία· πρὸς Δ. ἡ Βοσνία καὶ τὸ Νοβιπαζάρ· πρὸς Ν. τὸ Νοβιπαζάρ καὶ ἡ Μακεδονία· καὶ πρὸς Α. ἡ Βουλγαρία καὶ ἡ Ρωμανία.

Ὅρη. Τὸ Ῥούδνικον καὶ τὸ Κοπαόνικον, κλάδι τοῦ Αἴμου.

Ποταμός. Ὁ Δούναβις, πηγ. ἐκ τοῦ Μέλανος ὄρυμῳ (ὄρους τῆς Γερμανίας) καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον διὰ τριῶν στομιῶν, τῆς Κιλίας πρὸς Β., τοῦ Σουλινᾶ (δι' οὗ διέρχονται τὰ πλεῖα) ἐν τῷ μέσῳ καὶ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου πρὸς Ν. Παραπόταμοι δὲ αὐτοῦ εἶναι ὁ Σαῦος (οὗ παραπόταμος ὁ Δρίνος, χωρίζων τὴν Σερβίαν ἀπὸ τῆς Βοσνίας), ὁ Μοραῦος καὶ ὁ Τίμακος, χωρίζων ἐν μέρει τὴν Σερβίαν ἀπὸ τῆς Βουλγαρίας.

Κλίμα. Εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν.

Ἔδαφος. Ποικίλον.

Προϊόντα ἐξαγόμενα. Ζῶα (μάλιστα χεῖροι) καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα, γεωργικὰ προϊόντα.

Κάτοικοι. Σέρβοι.

Θρησκεία. Ὁρθόδοξος.

Παιδεία, ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.
Ἡρξάντο ἀναπτυσσόμενα.

Στρατός. Ἐν εἰρήνῃ μὲν ἀνέρχεται εἰς 20 χιλ. ἀνδρῶν· ἐν πολέμῳ δὲ εἰς 150 χιλ.

Πολίτευμα. Συνταγματικὴ μοναρχία· ἄρχει δὲ τῆς Σερβίας ὁ Ἀλέξανδρος ὁ Α' ὁ Ὁβρένοβιτς.

Προϋπολογισμός. Τὰ μὲν ἔσοδα τῆς Σερβίας ἀνέρχονται εἰς 45 ἑκατ. φρ., τὰ δὲ ἔξοδα εἰς ἴσον πᾶσόν.

Πόλεις. Τὸ Βελιγράδιον, 55,000 κατ., πρωτ. τοῦ βασιλείου, ἔχον πανεπιστήμιον καὶ ἕτερα καθιδρύματα. Ἡ Σεμένδρια, 7,000 κατ. Τὸ Ποσιάρεβατς, 11,000 κατ., γνωστὸν διὰ τὴν ἐν ἔτει 1718 εἰρήνην, δι' ἧς ἔλαβεν ἡ Τουρκία παρὰ τῆς Βενετίας τὴν Πελοπόννησον. Τὸ Κραγνούγεβατς, 12,000 κατ., παλαιὰ πρωτ. τῆς

Σερβίας. Τὸ Κρούσεβατς, 7,000 κατ. Τὸ Ἀλέξινατς, 6,000 κατ.
 Ἡ Νίσσα (π. ἢ Ναϊσσός, πατρὶς τοῦ Μ. Κωνσταντίνου), 20,000
 κατ. Τὸ Πιρώτ, 10,000 κατ. Τὸ Λέσκοβατς, 12,000 κατ. Ἡ Βρά-
 νια, 11,000 κατ.

Β. ΡΩΜΟΥΝΙΑ.

Ἐπιφ. 129,947 □ χμ. Πληθ. 5,500,000.

Ἡ Ῥωμουνία (π. μέρος τῆς Δακίας) εἶναι **βασίλειον** ἀπὸ τοῦ
 1881.

Ὅρια. Πρὸς Β. ἡ Ῥωσσία καὶ ἡ Αὐστρουγγαρία· πρὸς Δ.
 ἡ Αὐστρουγγαρία, ἡ Σερβία καὶ ἡ Βουλγαρία· πρὸς Ν. ἡ Βουλ-
 γαρία· καὶ πρὸς Α. ὁ Εὐξείνιος πόντος (κ. ἡ Μαύρη θάλασσα) καὶ
 ἡ Ῥωσσία.

Ὅρη. Αἱ Τρανσυλβανικαὶ Ἄλπεις καὶ τὰ Καρπάθια, διαι-
 ρούμενα εἰς Δυτικὰ, Μέσα καὶ Ἀνατολικὰ.

Πεδιὰς. Ἡ Ῥωμουνική.

Ποταμός. Ὁ Δούναβις, πηγ. ἐκ τοῦ Μέλανος ὄρυμ. (ὄρους
 τῆς Γερμανίας) καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον διὰ τριῶν στομιῶν,
 τῆς Κιλίας πρὸς Β., τοῦ Σουλινᾶ (δι' οὗ διέρχονται τὰ πλοῖα) ἐν
 τῷ μέσῳ καὶ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου πρὸς Ν. Παραπόταμοι δὲ ἀύ-
 τοῦ εἶναι ὁ Ἀλούτας, ὁ Σερέτης καὶ ὁ Προῦθος.

Λιμνοθάλασσα. Ἡ Ῥαξίνη.

Κλίμα. Ψυχρὸν καὶ ὑγιεινόν.

Ἔδαφος. Εὐφορον.

Προϊόντα ἐξαγόμενα. Δημητριακοὶ καρποί, ξῶα καὶ κτη-
 νοτροφικὰ προϊόντα, ξυλεία.

Κάτοικοι. Ῥωμοῦνοι.

Θρησκεία. Ὁρθόδοξος.

Παιδεία, ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.
 Ἐν ἀναπτύξει.

Στρατὸς καὶ στόλος. Ὁ στρατὸς ἀνέρχεται ἐν εἰρήνῃ μὲν
 εἰς 30 χιλ. ἀνδρῶν, ἐν πολέμῳ δὲ εἰς 150 χιλ. ἄνευ τῆς ἔθνοφρου-
 ρᾶς· ὁ δὲ στόλος συνίσταται ἐξ 25 μικρῶν πλοίων, ὧν 1 θωρηκτὸν.

Πολίτευμα. Συνταγματικὴ μοναρχία· ἄρχει δὲ τῆς Ῥω-
 μουνίας ὁ Κάρολος ὁ Α' ὁ Χοεντσόλλερν.

Προϋπολογισμός. Τὰ μὲν ἔσοδα τῆς Ῥωμανίας ἀνέρχονται εἰς 165 ἑκ. φρ., τὰ δὲ ἔξοδα εἰς ἴσον ποσόν.

Χωρογραφικὴ διαίρεσις. Ἡ Ῥωμανία διαίρεται εἰς 3 μέρη, Α' εἰς τὴν Βλαχίαν, ὑποδιαιρουμένην διὰ τοῦ Ἀλούτα εἰς Μεγάλην καὶ εἰς Μικράν, Β' εἰς τὴν Μολδαυίαν καὶ Γ' εἰς τὴν Δοβροῦτσαν. Καὶ ἡ μὲν Βλαχία χωρίζεται ἀπὸ τῆς Μολδαυίας διὰ τοῦ Σερέτου, ἡ δὲ Μολδαυία ἀπὸ τῆς ἐν τῇ Ῥωσοῖα χώρας Βασσαραβίας διὰ τοῦ Προῦθου, ἡ δὲ Δοβροῦτσα ἀπὸ τῆς Βλαχίας καὶ τῆς Μολδαυίας διὰ τοῦ Δουνάβεως.

Πόλεις.

Α'. Ἐν τῇ Βλαχίᾳ.

α'. Ἐν τῇ Μεγάλῃ Βλαχίᾳ. Τὸ Βουκουρέστιον, 220,000 κατ., πρωτ. τοῦ βασιλείου, ἔχον πανεπιστήμιον καὶ ἕτερα καθιδρύματα. Τὸ Γιούργεβον, 20,000 κατ., κείμενον ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως καὶ ὄν οἰονεὶ ἐπίνειον τοῦ Βουκουρεστίου. Τὸ Πιτέστι, 15,000 κατ. Τὸ Πλοέστι, 35,000 κατ. Τὸ Βουξέον, 10,000 κατ. Ἡ Βραῖλα, 30,000 κατ., ἀξιόλογον ἐμπορεῖον σιτηρῶν.

β'. Ἐν τῇ Μικρᾷ Βλαχίᾳ. Ἡ Κραιῶβα, 25,000 κατ., πρωτ. τῆς Μικρᾶς Βλαχίας, ἔχουσα ἀξιόλογα ἀλατωρυχεῖα. Τὸ Καλαφάτι, 5,000 κατ. Τὸ Τοῦρνο-Σεβερίνου, 5,000 κατ. Τὸ Δραγατσάνι, χωρίον, ἐν ᾧ κατὰ τὸ 1821 ὑπέστη πανωλεθρίαν ὁ πρὸς τοὺς Τούρκους ἀγωνιζόμενος ἱερός λόχος. Τὸ Ῥίμνικον, ἔχον ἀξιόλογα ἀλατωρυχεῖα.

β'. Ἐν τῇ Μολδαυῖᾳ. Τὸ Ἰάσιον, 90,000 κατ., ὦν ὑπὲρ τοὺς ἡμῖσις Ἑβραῖοι, πρωτ. τῆς Μολδαβίας, ἔχον πανεπιστήμιον καὶ ἕτερα καθιδρύματα. Τὸ Βοτοσάνι, 40,000 κατ. Ἡ Πιάτρα, 20,000 κατ. Ἡ Ὀκνι, ἔχουσα πηγὰς πετρελαίου καὶ ἀλατωρυχεῖα. Τὸ Βερλάτι, 30,000 κατ. Ἡ Φοξάνη, 20,000 κατ., ἀξιόλογον ἐμπορεῖον σιτηρῶν, ξυλείας κτλ.

Γ'. Ἐν τῇ Δοβροῦτση. Ἡ Τοῦλιτσα, 12,000 κατ., πρωτ. τῆς Δοβροῦτσης. Ὁ Σουλινᾶς. Ἡ Βαβαδάγη. Ἡ Κωνσταντζα, ἐνθα ὁ ναύσταθμος τῆς Ῥωμανίας. Ἡ Μαργγαλία.

6. ΔΑΛΜΑΤΙΑ ΙΣΤΡΙΑ ΚΑΙ ΚΡΟΑΤΙΑ.

Ἴδὲ Αὐστρουγγαρίαν.

Η ΕΥΡΩΠΗ

ΠΑΛΗΝ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ.

Η ΕΥΡΩΠΗ

ΕΛΕΥΘΕΡΟ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΕΡΣΟΝΗΣΟΥ

3. ΙΤΑΛΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ.

Ἐπιφ. 286,647 □ χμ. Πληθ. 31,000,000.

Ἡ Ἰταλικὴ χερσονήσος, ἔχουσα σχῆμα ὑποδήματος, περιλαμβάνει δύο κράτη, τὴν Ἰταλίαν καὶ τὸν Ἄγιον Μαρίνου.

1. ΙΤΑΛΙΑ.

Βασίλειον.

Ἐπιφ. 286,588 □ χμ. Πληθ. 31,000,000.

Ὅρια. Πρὸς Β. ἡ Αὐστρία καὶ ἡ Ἑλβετία πρὸς Δ. ἡ Γαλλία καὶ ἡ Μεσόγειος θάλασσα πρὸς Ν. ἡ Μεσόγειος θάλασσα, τὸ Σικελικὸν πέλαγος καὶ τὸ Ἴόνιον καὶ πρὸς Α. τὸ Ἴόνιον πέλαγος καὶ τὸ Ἀδριατικόν.

Πελάγη. Τὸ Τυρρηνικόν, τὸ Σικελικόν, τὸ Ἴόνιον καὶ τὸ Ἀδριατικόν.

Κόλποι. Ἐν μὲν τῷ Τυρρηνικῷ πελάγει ὁ τῆς Γενούης, ὁ τῆς Νεαπόλεως καὶ ὁ τοῦ Σαλέρνου ἐν δὲ τῷ Ἴονίῳ πελάγει ὁ τοῦ Τάραντος ἐν δὲ τῷ Ἀδριατικῷ πελάγει ὁ τῆς Μαμφρεδωνίας καὶ ὁ τῆς Βενετίας.

Νῆσοι. Ἡ Κορσικὴ (π. ἡ Κύρνος), ἐπιφ. 8,747 □ χμ. πληθ. 280,000, ἀνήκουσα πολιτικῶς τῇ Γαλλίᾳ. Ἡ Σαρδηνία (π. ἡ Σαρδῶ), ἐπιφ. 23,842 □ χμ. πληθ. 750,000. Ἡ Σικελία, ἐπιφ. 25,798 □ χμ. πληθ. 3,300,000, ἡ μεγίστη καὶ σπουδαιότατη τῆς Ἰταλίας. Ἡ Καπρέρα, ἔνθα διέτριβεν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁ Γαριβάλδης. Ἡ Ἑλβα, γνωστὴ διὰ τὴν ἐν αὐτῇ ἐξορίαν τοῦ Μ. Ναπολέοντος (1814 — 15). Ἡ Ἰσκία, ἔχουσα λαμπρὰ ἰαματικὰ ὕδατα. Ἡ Κάπρη (π. αἱ Καπρέαι, ἔνθα διέτριβεν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ῥώμης Τιβέριος). Αἱ Λιπάροι (π. καὶ Αἰόλου νῆσοι καὶ Ἡφαίστειοι νῆσοι), ὅπως ἠφαιστειογενεῖς τούτων δὲ γνωστοτάτη διὰ τὸ διηνεκῶς ἐνεργὸν ἠφαιστειοῦ εἶναι τὸ Στρομόπολι. Αἱ Αἰγούσαι, ὀνομασταὶ διὰ τὴν ἐν ἔτει 241 π. Χ. καταναυμαχῆσιν τῶν Καρχηδονίων ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων. Τὸ Γότσουν, τὸ Κόμινον καὶ ἡ Μελίτη (κ. ἡ Μάλτα), ἐπιφ. 323¹/₂ □ χμ. πληθ. 175,000. ἀνήκουσαι πολιτικῶς τῇ Μ. Βρετανίᾳ.

Χερσόνησοι. Ἡ Καλαβρία (π. ἢ Βρεττία) καὶ ἡ Ἀπουλία (π. ἢ Καλαβρία).

Πορθομοί. Ὁ τοῦ Ἀγίου Βουφατίου, χωρίζων τὴν Κορσικὴν ἀπὸ τῆς Σαρδηνίας· ὁ τῆς Μεσσήνης (π. ὁ Σικελικός, πρὸς τὴν βόρειον εἴσοδον τοῦ ὁποίου κένται αἱ διαβύητοι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Σκύλλα καὶ Χάρυβδις (1)), χωρίζων τὴν Σικελίαν ἀπὸ τῆς Ἰταλικῆς χερσονήσου· καὶ ὁ τοῦ Ὀτράντου, χωρίζων τὴν Ἰταλικὴν χερσονήσον ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου.

Ὄρη. Αἱ Ἄλπεις, διαιρούμεναι εἰς Πεννινικὰς (ὧν ὕψιστον ὄρος εἶναι τὸ Ἐρυθρὸν, 4,650 μ.), Γραίας, Κοττίας, Παραθαλασσίους, Λεποντικὰς, Ραιτικὰς (αἵτινες εἶναι κέντρον τῶν Ἄλπεων), Τυρολικὰς καὶ Καρνικὰς, καὶ τὰ Ἀπέννινα, διατέμνοντα κατὰ μῆκος ἅπασαν τὴν Ἰταλικὴν χερσονήσον καὶ διαιρούμενα εἰς Λιγυστικά, Τοσκανικά, Ῥωμαϊκά, Ἀβρούζια καὶ Νότια.

Ἠφαιστεια ἐνεργά. Ὁ Βεζούβιος, παρὰ τὴν Νεάπολιν, ὅστις κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ ἱστορικῶς γνωστὴν ἐκρήξιν (79 μ. Χ.) κατεκάλυψε διὰ τέφρας καὶ λάθης τὰς πόλεις Πομπηίαν, Ἡράκλειον καὶ Σταβίας (2)· ἡ Αἶτνα, παρὰ τὴν πόλιν τῆς Σικελίας Κατάνην, τὸ ἰσχυρότατον τῶν ἠφαιστειῶν τῆς Εὐρώπης, οὗ ἡ ὕψιστη κορυφή εἶναι διαρκῶς χιονοσκεπὴς καὶ τὸ τῆς νήσου Στρόμπολι.

Ἀκρωτήρια. Τὸ Κορσικὸν ἐν τῇ Κορσικῇ, τὸ Σπαρτιβέντον ἐν τῇ Σαρδηνίᾳ, τὸ Πάσσαρον (π. ὁ Πάχυνος) ἐν τῇ Σικελίᾳ, τὸ Σπαρτιβέντον (π. τὸ Ἡράκλειον) ἐν τῇ Καλαβρίᾳ, καὶ ἡ Λεῦκα (π. ἢ Ἰαπυγία ἄκρα) ἐν τῇ Ἀπουλίᾳ.

Ἠεδιάδες. Ἡ Λομβαρδική, ἡ Τοσκανικὴ, ἡ Ῥωμαϊκὴ, ἡ Καμπανικὴ καὶ ἡ Ἀπουλιακὴ.

Ποταμοί. Ὁ Ἄρνος, ὁ Τίβερις (3) καὶ ὁ Λεῖρις, πηγ.

1) Ἡ μὲν Σκύλλα εἶναι σκόπελος, κείμενος πρὸς τὴν Ἰταλικὴν χερσονήσον· ἡ δὲ Χάρυβδις βάραθρον, κείμενον πρὸς τὴν Σικελίαν, ἐν ᾧ σχηματίζεται δίνη.

2) Ἐκ τῶν τοιῶν τούτων πόλεων ἀνεσκάφη κατὰ τὸ ἤμισυ περίπου ἡ Πομπηία· εὐρέθησαν δὲ πλεῖστα πολυτίμητα ἀντικείμενα.

3) Ὁ παραπόταμος τοῦ Τιβέρεως Ἀλίας εἶναι περιθόητος διὰ τὴν ἐν ἔτει 390 π. Χ. νίκην τῶν Γαλαίων κατὰ τῶν Ῥωμαίων.

ἐκ τῶν Ἀπεννίνων καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Τυρρηνικὸν πέλαγος· ὁ Ἀδίγησ, πηγ. ἐκ τῶν Ἑλβετικῶν Ῥαιτικῶν Ἀλπικων καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος· ὁ Πάδος, πηγ. ἐκ τοῦ ὄρους τῶν Κοττίων Ἀλπικων Βησούλου καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος (1)· ὁ Ῥουβίκων (ὃν διέβη ὁ Καῖσαρ εἰπὼν τὸ πολυθρύλητον αἰρίφθω ὁ κύβος)· ὁ Μέταυρος (παρ' ὃν ἠττήθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβας Ἀσδρούβας) καὶ ὁ Αὔφιδος, πηγ. ἐκ τῶν Ἀπεννίνων καὶ ἐκβ. εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος.

Λίμναι. Ἡ Μείζων, ἀνήκουσα καὶ τῇ Ἑλβετίᾳ, ἡ Κῶμος, ἡ Γάρδα, ἀνήκουσα καὶ τῇ Αὐστρίᾳ, καὶ ἡ Περουγία (π. ἡ Τρασιμίνη, παρ' ἣν ὁ Ἀννίβας ἐνίκησε τοὺς Ῥωμαίους τῷ 217 π.Χ.).

Κλῆμα. Εὐκρατον καὶ ὕγεινόν.

Ἔδαφος. Εὐφορον.

Προϊόντα ἐξαγόμενα. Μέταξα, ἔλαιον, οἶνος, κάνναβις, θεῖον, ὀπῶραι, μετὰξινα ὑφάσματα, βάμβαξ, δέρματα.

Κάτοικοι. Ἴταλοί.

Θρησκεία. Καθολικὴ.

Παιδεία. Ἰκανῶς διαδεδομένη.

Στρατὸς καὶ στόλος. Ὁ στρατὸς ἀνέρχεται ἐν εἰρήνῃ μὲν εἰς 260,000 ἀνδρῶν, ἐν πολέμῳ δὲ εἰς 2,850,000· ὁ δὲ στόλος συνίσταται ἐκ 250 πλοίων, ὧν 18 θωρηκτά.

Πολίτευμα. Συνταγματικὴ μοναρχία.

Ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία. Ἰκανῶς προηγμένα.

Χωρογραφικὴ διαίρεσις. Ἡ Ἰταλία διαιρεῖται εἰς 4 μέρη, Α' εἰς τὴν Ἄνω Ἰταλίαν, Β' εἰς τὴν Μέσην Ἰταλίαν, Γ' εἰς τὴν Κάτω Ἰταλίαν (2), καὶ Δ' εἰς τὰς Νήσους.

Πόλεις.

Α'. Ἐν τῇ Ἄνω Ἰταλίᾳ.

α'. Ἐν τῇ πέραν τοῦ Πάδου Ἄνω Ἰταλίᾳ. Τὸ

1) Παρὰ τοὺς παραποτάμους τοῦ Πάδου Τίκιντορ καὶ Τρεβίαν ἐνίκησεν ὁ Ἀννίβας τοὺς Ῥωμαίους τῷ 218 π. Χ.

2) Ἡ Κάτω Ἰταλία ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι καὶ Μεγάλῃ Ἑλλάδι διὰ τὰς πολλὰς ἐν αὐτῇ ἑλληνικὰς ἀποικίας.

Τουρίνου, 300,000 κατ., πρωτ. τοῦ βασιλείου ἀπὸ τοῦ 1861—65. Ἡ Νοβάρα, γνωστὴ διὰ τὴν ἐν ἔτει 1849 νίκην τῶν Αὐστριακῶν κατὰ τῶν Ἰταλῶν. Τὸ Μιλάνου (π. τὸ Μεδιόλανον), 400,000 κατ., ἔχον πολυτελέστατον μητροπολιτικὸν καθὼν ἐκ λευκοῦ μαρμάρου. Τέσσαρας δὲ περίπου ὥρας ἀπ' αὐτοῦ ἀπέχουσι τὰ Ῥαυδιανὰ πεδιά, ἔνθα οἱ Ῥωμαῖοι κατετρόπωσαν τοὺς Κίμβρους τῷ 101 π. Χ. Ἡ Πανῖα. Τὸ Βέργαμον. Ἡ Βρεσκία, 70,000 κατ. Ἡ Κρεμώνη, ἐν ἣ κατασκευάζονται περίφημα βιολιά. Ἡ Μάντουα. Ἡ Βερῶνα, 70,000 κατ., ἔχουσα μέγα Ῥωμαϊκὸν ἀμφιθέατρον. Ἡ Πάδουα (π. τὸ Πατάβιον), 80,000 κατ., ἔχουσα ἀρχαιότατον πανεπιστήμιον. Ἡ Βενετία, 160,000 κατ., ἐκτισμένη ἐπὶ 3 μεγάλων καὶ 114 μικρῶν νήσων, αἵτινες συνδέονται διὰ γεφυρῶν καὶ διωρύχων, ἄλλοτε πρωτ. ἰσχυροτάτης δημοκρατίας καὶ κυρία τῆς Μεσογείου θαλάσσης. Ἐκ τῶν μνημείων δὲ αὐτῆς σπουδαιότατα εἶναι τὰ ἀνάκτορα τῶν Δογῶν, ὁ ναὸς τοῦ Ἁγίου Μάρκου¹⁾, ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Ἁγίου Μάρκου, καὶ τὸ νεώριον, τὸ μέγιστον τοῦ κόσμου. Ὑπάρχει δ' ἐν αὐτῇ καὶ ἑλληνικὸν τυπογραφεῖον, ὅπερ μεγάλως συνετέλεσεν εἰς τὴν διάδοσιν τῆς παιδείας παρὰ τοῖς Ἑλλησι κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας.

6'. Ἐν τῇ ἐντεῦθεν τοῦ Πάδου Ἄνω Ἰταλία.
Ἡ Ἀλεξάνδρεια, 65,000 κατ. Παρ' αὐτὴν δὲ κεῖται τὸ χωριὸν Μαρέγγον, ὄνυμαστόν διὰ τὴν ἐν ἔτει 1800 νίκην τοῦ Μ. Ναπολέοντος κατὰ τῶν Αὐστριακῶν. Ἡ Γένοβα, 200,000 κατ., ἄλλοτε πρωτ. ἰσχυρᾶς δημοκρατίας, πατρίς τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου, ὁ ἐμπορικώτατος λιμὴν τῆς Ἰταλίας. Ἡ Σπέτσια, ἔχουσα ναύσταθμον. Ἡ Πλακεντία. Ἡ Πάρμα. Τὸ Ῥήγιον (νομὸς Αἰμιλίας), 50,000 κατ. Παρ' αὐτὸ δὲ κεῖται τὸ κατηρειπωμένον νῦν ἀνάκτορον Κανόσσα, ὅπου ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας Ἐρρίκος ὁ Δ' ἐταπεινώθη πρὸ τοῦ πάπα Γρηγορίου τοῦ Ζ' (τῷ 1077). Ἡ Μοδένα, 60,000 κατ. Ἡ Βολῶνα (π. ἡ Βονωνία), 140,000 κατ., ἔχουσα τὸ ἀρχαιότατον πανεπιστήμιον τῆς Εὐ-

1) Ὑπεράνω τῆς εἰσόδου αὐτοῦ εἶναι οἱ 4 περίφημοι χαλκοὶ ἵπποι τοῦ Λυσίππου.

ρώτης, ἰδρυθὲν τῷ 1088⁽¹⁾. Ἡ Φερράρα, 75,000 κατ. Ἡ Ράβεννα, 60,000 κατ., καθέδρα τῶν ἐξάρχων τῶν αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου (2).

Β'. Ἐν τῇ Μέσῃ Ἰταλίᾳ.

α'. Ἐν τῇ Δυτικῇ Μέσῃ Ἰταλίᾳ. Ἡ Καρράρα, ἔχουσα λαμπρότατα λευκὰ μάρμαρα. Ἡ Λοῦκα, 70,000 κατ. Ἡ Πίζα, 55,000 κατ., ἄλλοτε πρωτ. ἰσχυρᾶς δημοκρατίας, ἔχουσα τὸν περίφημον κεκλιμένον πύργον καὶ τὸ ὠραιότατον νεκροταφεῖον τοῦ κόσμου (3). Τὸ Λιβόρνον, 100,000 κατ., ὧν οἱ πλεῖστοι Ἑβραῖοι. Ἡ Φλωρεντία, 180,000 κατ., ἀκμάσασα μεγάλως ἐπὶ τῶν Μεδίκων, οἵτινες κατέστησαν αὐτὴν ἐστία τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν ἔχει δὲ πλῆθος ἀνακτόρων, ναῶν καὶ παντοδαπῶν καλλιτεχνημάτων καὶ ὑπῆρξε πρωτ. τοῦ βασιλείου ἀπὸ τοῦ 1865 — 71. Ἡ Περουγία, 50,000 κατ. Ἡ **Ρώμη**, 400,000 κατ., διαρροομένη ὑπὸ τοῦ Τιβέρεως καὶ ἐκτισμένη πάσαι μὲν ἐπὶ ἑπτὰ λόφων, νῦν δὲ ἐπὶ ἑνδεκα, πρωτ. τοῦ βασιλείου ἀπὸ τοῦ 1871 καὶ καθέδρα τοῦ Πάπα. Ἔχει δὲ ἡ πόλις αὕτη πλεῖστα ἀρχαῖα μνημεῖα, οἷον τὸ Πάνθειον, τὸ Κολοσσαῖον, τὴν ἀγορὰν τοῦ Τραϊανοῦ, ἐν ἧ αἰ στήλαι τοῦ Τραϊανοῦ καὶ τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου, τὸν πύργον τοῦ Ἀγγέλου κτλ. καὶ νέα οἰκοδομήματα, οἷον τὸ Βατικανόν, μέγιστον ἀνάκτορον τοῦ Πάπα, ἐν ᾧ ἀξιολογώτατον μουσεῖον καὶ πλουσιωτάτη βιβλιοθήκη, τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Πέτρου, τὸν μέγιστον τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου κτλ. Αἱ κατακόμβαι δὲ τῆς Ρώμης εἶναι αἱ πασῶν ὀνομαστόταται. Ἡ Τσίβιτα-Βέκια, ἐπίνειον τῆς Ρώμης.

β'. Ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Μέσῃ Ἰταλίᾳ. Ἡ Ἀρκίων, 50,000 κατ., ἀρχαία ἑλληνικὴ ἀποικία. Ἡ Ἄτριη (π. ἢ Ἀδρία, ἐξ ἧς ἐκλήθη τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος, πατρίς τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ρώμης Ἀδριανοῦ).

1) Τὸ πανεπιστήμιον τοῦτο εἶχε κατὰ τὸν μεσαίωνα 12 χιλ. περίπου φοιτητῶν ἢ δὲ νομικὴ σχολὴ αὐτοῦ ἦτο ἡ ἀρίστη τοῦ κόσμου.

2) Ἡ πόλις αὕτη πάσαι μὲν ἦτο παράλιος, ἐκτισμένη ἐπὶ νησίδων, νῦν δὲ μεσόγειος ἕνεκα τῶν προσχώσεων τῶν ποταμῶν.

3) Τοῦ νεκροταφείου τούτου ἡ γῆ μετηνέχθη ἐκ τῆς Παλαιστίνης ὑπὸ πιατικοῦ στόλου τῷ 1228.

Γ'. Ἐν τῇ Κάτω Ἰταλίᾳ.

α'. Ἐν τῇ **Δυτικῇ Κάτω Ἰταλίᾳ**. Ἡ Γαέτα. Ἡ Νεάπολις, 500,000 κατ., ἀρχαία ἑλληνικὴ ἀποικία, ἔχουσα ὠραιότητα τῆς τοπικῆς (1), παραβαλλομένη πρὸς τὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῆς Λισσαβῶνος (πρωτ. τῆς Πορτογαλίας) καὶ τῆς Στοκχόλμης (πρωτ. τῆς Σουηδίας). Παρ' αὐτὴν δ' ἔκειτο τὸ πάλαι ἡ πόλις Κύμη, ἡ ἀρχαιοτάτη τῶν ἐν τῇ Ἰταλίᾳ ἑλληνίδων ἀποικιῶν. Παρὰ τὴν Κύμην δὲ κεῖνται τὰ Φλεγραῖα πεδία, ἀναδίδοντα ὑδατώδεις καὶ θειώδεις ἀτμούς. Τὸ Σάλερνον. Τὸ Ῥήριον (νομὸς Καλαβρίας), ἀρχαία ἑλληνικὴ ἀποικία.

β'. Ἐν τῇ **Ἀνατολικῇ Κάτω Ἰταλίᾳ**. Ἡ Μαιμφρεδωνία. Ἡ Κανῶσα (π. αἰ Κάνναι, περιβόητοι διὰ τὴν ἐν ἔτει 216 π. Χ. νίκην τοῦ Ἀννίβα κατὰ τῶν Ῥωμαίων). Τὸ Βάριον, 65,000 κατ. Τὸ Βρεντήσιον (κ. τὸ Μπρίντζι), σπουδαιοτάτη ἀφετηρία τῆς πρὸς τὴν Ἀνατολὴν καθ' ὅλου ἀτμοπλοίας. Τὸ Ὅτραντον, ἀρχαία ἑλληνικὴ ἀποικία. Ὁ Τάρας, ἀρχαία ἀποικία τῶν Σπαρτιατῶν.

Δ'. Ἐν ταῖς Νήσοις.

α'. Ἐν τῇ **Κορσικῇ**. Ἡ Βαστία. Τὸ Αἰάκειον, πρωτ. τῆς νήσου, πατρίς τοῦ Μ. Ναπολέοντος.

β'. Ἐν τῇ **Σαρδηνίᾳ**. Ἡ Σάσσαρις. Ἡ Κάραλις, πρωτ. τῆς νήσου.

γ'. Ἐν τῇ **Σικελίᾳ**. Τὸ Μιλάτσον (π. αἰ Μυλαί, ἀρχαία ἑλληνικὴ ἀποικία, παρ' ἣν οἱ Ῥωμαῖοι κατεναυμάχησαν τοὺς Καρχηδονίους τῷ 260 π. Χ.). Τὸ Παλέρμον (π. ὁ Πάνορμος), 270,000 κατ., πρωτ. τῆς νήσου. Τὸ Δρέπανον. Ἡ Μαρσάλα, ἐξάγουσα ἐξαιρετον οἶνον. Ὁ Ἀκράγας, ἀρχαία ἑλληνικὴ ἀποικία. Αἱ Συράκουσαι, ἀρχαία ἀποικία τῶν Κορινθίων, πάλαι μὲν ἡ πολυανθρωποτάτη (ἔχουσα ὑπὲρ τὸ 1,000,000 κατ.) καὶ ἰσχυροτάτη τῶν ἐν τῇ Σικελίᾳ ἑλληνίδων πόλεων, πατρίς τοῦ Ἀρχιμήδους, νῦν δὲ ἀσήμαντος, ἔχουσα 25,000 κατ. Ἡ Κατάνη, 100,000

1) Διὰ τοῦτο οἱ Ἰταλοὶ λέγουσιν· «ἰδὲ τὴν Νεάπολιν καὶ μετὰ ταῦτα ἀπέθανε».

κατ., παρά τούς πρόποδας τῆς Αἴτνης, ἀρχαία ἑλληνικὴ ἀποι-
κία. Ἡ Μεσσήνη, 130,000 κατ., ἀρχαία ἑλληνικὴ ἀποικία.

δ'. Ἐν τῇ Μελέτῃ. Ἡ Λαβαλέττα, 80,000 κατ., πρωτ.
τῆς νήσου, ὀχυρωτάτη.

Κτήσεις.

Ἐν τῇ Ἀφρική. Ἡ Ἐρυθραία ἀποικία (πληθ. 230,000).

2. ΑΓΙΟΣ ΜΑΡΙΝΟΣ.

Δημοκρατία.

Ἐπιφ. 59 □ χμ. Πληθ. 8,000.

Ἡ δημοκρατία τοῦ Ἀγίου Μαρίνου, κειμένη μεταξύ τῆς Ῥα-
βέννης καὶ τῆς Ἀγκῶνος, ἰδρύθη κατὰ τὸν Ι'. αἰῶνα· διατελεῖ δὲ
ὕπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἰταλίας.

Κάτοικοι. Ἴταλοί.

Θρησκεία. Καθολικὴ.

Πόλις. Ὁ Ἅγιος Μαρῆνος, 1,600 κατ., πρωτ. τῆς
δημοκρατίας.

γ'. ΠΥΡΗΝΑΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ.

Ἐπιφ. 586,568 □ χμ. Πληθ. 21,500,000.

Ἡ Πυρηναικὴ χερσόνησος περιλαμβάνει 3 κράτη, τὴν Ἰσπα-
νίαν, τὴν Πορτογαλίαν καὶ τὴν Ἀνδόρραν.

1. ΙΣΠΑΝΙΑ.

Βασίλειον.

Ἐπιφ. 497,244 □ χμ. Πληθ. 17,000,000.

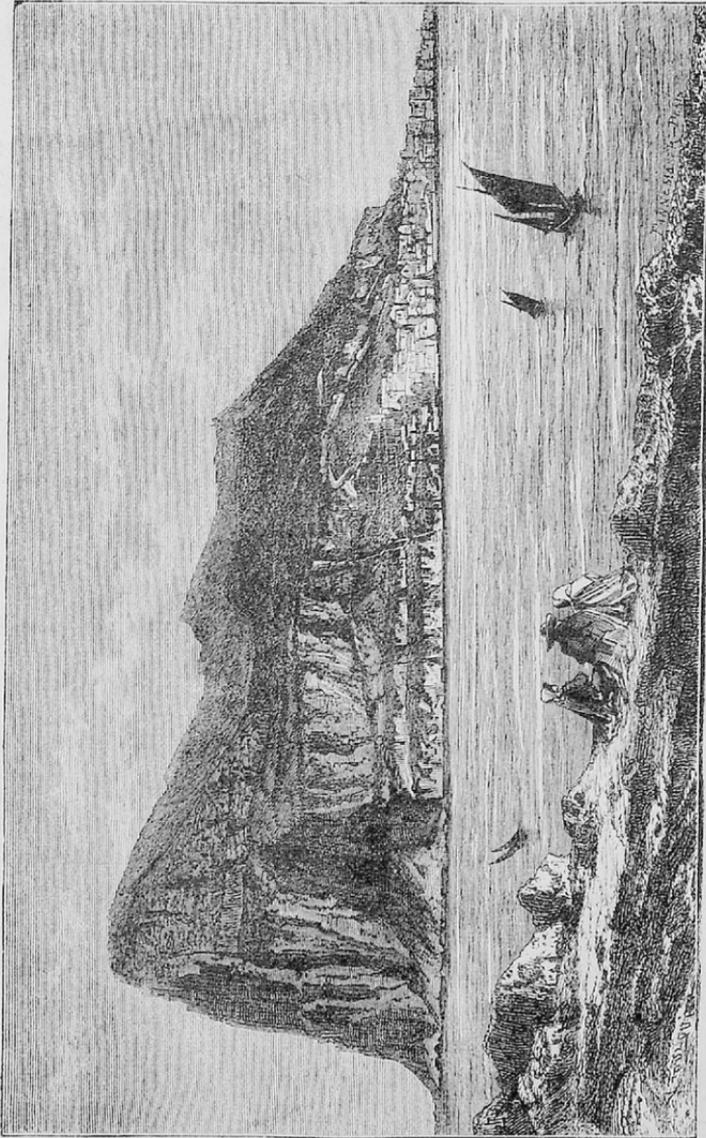
Ὅρια. Πρὸς Β. ἡ Γαλλία καὶ ὁ Ἀτλαντικὸς ὠκεανός· πρὸς
Δ. ὁ Ἀτλαντικὸς ὠκεανὸς καὶ ἡ Πορτογαλία· πρὸς Ν. ἡ Πορ-
γαλία, ὁ Ἀτλαντικὸς ὠκεανὸς καὶ ἡ Μεσόγειος θάλασσα· καὶ
πρὸς Α. ἡ Μεσόγειος θάλασσα.

Κόλποι. Ὁ Γασκωνικὸς, ὁ τοῦ Κάδικος καὶ ὁ τῆς Βαλεν-
τίας.

Νῆσοι. Αἱ Πιτυουῶσαι, ἐπιφ. 677 □ χμ. πληθ. 25,000,
ὧν σπουδαιόταται ἡ Ἴβιζα καὶ ἡ Φορμεντέρα. Αἱ Βαλιαρίδες,

ἔπιφ. 4,817 □ χμ. πληθ. 290,000, ὧν σπουδαιόταται ἡ Μαγιόρκα, παράγουσα τὰ ἄριστα πορτοκάλια τοῦ κόσμου, καὶ ἡ Μινόρκα.

Πορθμός. Ὁ Γιβραλτάρσιος, χωρίζων τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Ἀφρικῆς.

Τὸ Γιβραλτάρ.

Όρη. Τὰ Πυρηναία, χωρίζοντα τὴν Ἰσπανίαν ἀπὸ τῆς Γαλλίας καὶ διαιρούμενα εἰς Δυτικά, Μέσα καὶ Ἀνατολικά, τὰ Κανταβρικά, τὰ Ἰβηρικά, τὰ Καστιλιανὰ, τὰ Ἀνδαλουσία (ἐν οἷς τὸ ὄρος Σιέρρα Μορένα) καὶ τὰ Νότια (ἐν οἷς τὸ ὄρος Σιέρρα Νεβάδα).

Ἀκρωτήρια. Τὸ Ὀρτέγαλον, τὸ Φινιστέρον, τὸ Τραφάλγαρον, ὀνομαστὸν διὰ τὴν ἐν ἔτει 1805 καταναυμαχῆσιν τοῦ ἰσπανικοῦ καὶ γαλλικοῦ στόλου ὑπὸ τοῦ ἀγγλικοῦ, διοικουμένου ὑπὸ τοῦ Νέλσωνος (φονευθέντος αὐτόθι), καὶ ἡ Ταρίφα, τὸ νοτιώτατον τῆς Εὐρώπης.

Πεδιάδες. Ἡ Ἀραγωνικὴ καὶ ἡ Ἀνδαλουσιακὴ.

Ποταμοί. Ὁ Δούριος, ὁ Τάγος καὶ ὁ Γουαδιάνας, πηγ. ἐκ τῶν Ἰβηρικῶν ὄρεων καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν· ὁ Γουαδαλκιβίρος, πηγ. ἐκ τῆς Σιέρρας Μορένης καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν· καὶ ὁ Ἐβρος (π. ὁ Ἰβηρ), πηγ. ἐκ τῶν Κανταβρικῶν ὄρεων καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν.

Κλῆμα. Εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν.

Ἔδαφος. Εὐφορον.

Προϊόντα ἐξαγόμενα. Οἶνος, χαλκός, σίδηρος, μόλυβδος, φελλός, πορτοκάλια, σταφίδες.

Κάτοικοι. Ἰσπανοὶ (4).

Θρησκεία. Καθολικὴ.

Παιδεΐα, ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία. Ἡρξάντο ἀναπτυσσόμενα.

Πολίτευμα. Συνταγματικὴ μοναρχία.

Πόλεις.

Α'. Πέραν τοῦ Τάγου. Τὸ Βιλβᾶον, 50,000 κατ. Τὸ Βαλλαδόλιδον, 60,000 κατ., ἐνθα ἀπέθανεν ὁ Χριστόφορος Κολόμβος (τῷ 1506). Ἡ Σαλαμάνκα, ἧς τὸ πανεπιστήμιον ἦτο διασημότατον κατὰ τὸν μεσαίωνα. Τὸ Τολέδον, ἀρχαία πρωτ. τῆς

1) Ἐκτὸς τῶν Ἰσπανῶν καὶ ὀλίγων ἄλλων ὑπάρχουσι καὶ 500 χιλ. Βάσκων, οἵτινες εἶναι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἰβήρων καὶ κατοικοῦσι παρὰ τὸν Γασκωνικὸν κόλπον, καὶ 50 χιλ. Μαύρων, οἵτινες εἶναι ἀπόγονοι τῶν Ἀράβων καὶ κατοικοῦσι περὶ τὴν Σιέρραν Νεβάδα.

Ισπανίας. Ἡ **Μαδρίτη**, 480,000 κατ., ἡ ὑψίστη πόλις τῆς Εὐρώπης, πρωτ. τοῦ βασιλείου. Ἡ **Σαραγόσσα**, 90,000 κατ. Ἡ **Βαρκελώνη**, 270,000 κατ., ἡ βιομηχανικωτάτη πόλις τῆς Ἰσπανίας.

Β'. Ἐντεῦθεν τοῦ Γάγου. Ἡ **Κόρδοβα**, 60,000 κατ., ἀκμάσασα ἐπὶ τῆς Ἀραβοκρατίας καὶ ἔχουσα περίφημα βυρσοδεψεῖα. Ἡ **Σεβίλλα** (π. ἢ Ἰσπαλις), 150,000 κατ., ἀκμάσασα ἐπὶ τῆς Ἀραβοκρατίας καὶ ἔχουσα τὸ μεγαλοπρεπὲς ἀραβικὸν ἀνάκτορον Ἀλκαζάρ καὶ τὸ μέγιστον ταυρομαχικὸν ἀμφιθέατρον τῆς Ἰσπανίας. Ἡ **Πάλος**, ἐξ ἧς ἐξέπλευσεν ὁ Χριστόφορος Κολόμβος πρὸς ἀνακάλυψιν θαλασσίας ὁδοῦ ἀγούσης εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας. Ἡ **Ξερὲς-δὲ-λὰ-Φροντέρα**, 65,000 κατ., ὀνομαστὴ διὰ τὴν ἐν ἔτει 711 νίκην τῶν Ἀράβων κατὰ τῶν Βησιγιόθων. Ὁ **Κάδιξ** (π. τὰ Γάδειρα), 60,000 κατ., ἐνθα ὁ κύριος ναύσταθμος τῆς Ἰσπανίας. Τὸ **Γιβραλτάρ**, 25,000 κατ., ἔχον ὀχυρότατον φρούριον καὶ ἀνήκον τοῖς Ἀγγλοῖς ἀπὸ τοῦ 1704. Ἡ **Μαλάγα**, 140,000 κατ., ἐξάγουσα κάλλιστον οἶνον. Ἡ **Γρανάδα**, 70,000 κατ., ἀκμάσασα ἐπὶ τῆς Ἀραβοκρατίας καὶ ἔχουσα τὸ μεγαλοπρεπέστατον ἀραβικὸν ἀνάκτορον Ἀλάμβραν. Ἡ **Καρθαγένη**, 80,000 κατ., ἔχουσα ναύσταθμον. Ἡ **Μουρκία**, 100,000 κατ., ἀκμάσασα ἐπὶ τῆς Ἀραβοκρατίας. Ἡ **Βαλεντία**, 170,000 κατ. Ἡ **Πάλμα**, 60,000 κατ., πρωτ. τῆς νήσου Μαγιόρκης.

Κτήσεις.

Ἐπιφ. 1,136,678 □χμ. Πληθ. 12,500,000.

Ἐν τῇ Ἀσίᾳ. Ἐκ τῶν Ἰνδικῶν νήσων αἱ Σουλούζαι καὶ αἱ Φιλιππίναι.

Ἐν τῇ Ἀφρικῇ. Ἐκ τοῦ Μαρόκκου αἱ πόλεις Σέουτα καὶ Μελίλλα καὶ αἱ νῆσοι Πενιὼν-δὲ-Βελίξ, Ἀλχουσεμάση καὶ Ζαφραῖναι. Ἐκ τῆς Σαχάρας μέρος τῆς παραλίας. Ἐκ τῶν Ἀφρικανικῶν νήσων αἱ Κανάριαι, ἢ τοῦ Φερδινάνδου Πάω, ἢ Ἀννοβῶν κτλ.

Ἐν τῇ Ἀμερικῇ. Ἐκ τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν αἱ νῆσοι Κουβα, Πορτορίκον κτλ.

Ἐν τῇ Αὐστραλίᾳ. Αἱ νῆσοι Καρολῖναι, Παλαώσισαι καὶ Μαριᾶναι.

2. ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ.

Βασίλειον.

Ἐπιφ. 88,872 □ χμ. Πληθ. 4, 500,000.

Ὅρια. Πρὸς Β. καὶ Α. ἡ Ἰσπανία καὶ πρὸς Δ. καὶ Ν. ὁ Ἀτλαντικὸς ὠκεανός.

Κόλπος. Ὁ τῆς Σετουβάλης.

Ὅρη. Τὰ Καστιλιανὰ καὶ τὰ Ἀνδαλούσια.

Ἀκρωτήρια. Ἡ Ῥόκα, τὸ δυτικώτατον τῆς Εὐρώπης, καὶ τὸ τοῦ Ἁγίου Βικεντίου.

Ποταμοί. Ὁ Δούριος, ὁ Τάγος καὶ ὁ Γουαδιάνας, πηγ. ἐκ τῶν ἐν τῇ Ἰσπανίᾳ Ἰβηρικῶν ὀρέων καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν.

Κλῆμα. Εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν.

Ἔδαφος. Εὐφορον.

Προϊόντα ἐξαγόμενα. Οἶνος, φελλός, χαλκός, ἰχθύες, ζῶα.

Κάτοικοι. Πορτογάλοι.

Θρησκεία. $\frac{3}{4}$ Καθολική.

Παιδεία, ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.
Παρημελημένα.

Πολίτευμα. Συνταγματικὴ μοναρχία.

Πόλεις. Ἡ Βράγα, 20,000 κατ. Τὸ Ὀπόρτον, 110,000 κατ., ἐξαγον κάλλιστον οἶνον. Ἡ Κοΐμβρα. Ἡ Λισσαβῶν, 250,000 κατ. μετὰ τῶν προαστείων, πρωτ. τοῦ βασιλείου, ἐκτισμένη ἐπὶ 7 λόφων καὶ ἔχουσα ὠραιότατην τοποθεσίαν⁽¹⁾, παραβαλλομένη πρὸς τὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῆς Νεαπόλεως καὶ τῆς Στοχόλμης. Ἡ Σετουβάλη.

Κτήσεις.

Ἐπιφ. 1,913,096 □ χμ. Πληθ. 5,300,000.

Ἐν τῇ Ἀσίᾳ. Ἐκ τῆς Κίνας ἡ νῆσος Μακάεν. Ἐκ τοῦ

1) Διὰ τοῦτο οἱ Πορτογάλοι λέγουσιν «δοσις δὲν εἶδε τὴν Λισσαβῶνα. οὐδὲν καλὸν εἶδεν».

Ἰνδοστάνῃ καὶ νῆσοι Διον καὶ Σαλσέττη καὶ αἱ πόλεις Δάνκον καὶ Γόα. Ἐκ τῶν Ἰνδικῶν νήσων μέρος τῆς Τιμώρης καὶ ἡ Καμβίγγη.

Ἐν τῇ Ἀφρικῇ. Ἡ Πορτογαλικὴ Σενεγαμβία. Ἐκ τῆς Ἀνω Γουινέας μέρος τῆς Παραλίας τῶν δούλων. Ἐκ τῆς Κάτω Γουινέας τὸ Πορτογαλικὸν Κόγκον, ἡ Ἀγγόλα, ἡ Βεγγουέλα καὶ ἡ Μοσσαμέδη. Ἡ Μοζαμβίκη. Ἡ Σοφάλα. Ἐκ τῶν Ἀφρικανικῶν νήσων αἱ Ἀζόραι, αἱ Μαδέραι, αἱ τοῦ Πρασίνου ἀκρωτηρίου, ἡ Πρίγγιπος, ὁ Ἅγιος Θωμᾶς κτλ.

3. ΑΝΔΟΡΡΑ.

Δημοκρατία.

Ἐπιφ. 452 □ χμ. Πληθ. 6,000.

Ἡ δημοκρατία τῆς Ἀνδόρρας, κειμένη ἐν τοῖς Πυρηναίοις, ἰδρύθη κατὰ τὸν Θ'. αἰῶνα· διατελεῖ δὲ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Γαλλίας καὶ τοῦ ἐπισκόπου τῆς ἰσπανικῆς πόλεως Οὐργέλης.

Κάτοικοι. Ἴσπανοί.

Θρησκεία. Καθολικὴ.

Πόλις. Ἡ Ἀνδόρρα, 600 κατ., πρωτ. τῆς δημοκρατίας.

Β'.

ΜΕΣΗ ΕΥΡΩΠΗ

Ἐπιφ. 1,809,158 □ χμ. Πληθ. 143,000,000.

Ἡ Μέση Εὐρώπη ἀποτελεῖται ἐξ ἑννέα κρατῶν, τῆς Γαλλίας, τοῦ Μονακοῦ, τῆς Ἑλβετίας, τοῦ Λιχτενστάιν, τῆς Αὐστρουγαρίας, τῆς Γερμανίας, τοῦ Λουξεμβούργου, τοῦ Βελγίου καὶ τῆς Ὀλλανδίας.

1. ΓΑΛΛΙΑ.

Δημοκρατία.

Ἐπιφ. 536,408 □ χμ. Πληθ. 38,000,000.

Ὅρια. Πρὸς Β. τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Βρετανικὴ θάλασσα ἢ τῆς Μάγχης· πρὸς Δ. ἡ Βρετανικὴ θάλασσα ἢ τῆς Μάγχης

καὶ ὁ Ἀτλαντικὸς ὠκεανὸς πρὸς Ν. ἢ Ἰσπανία καὶ ἡ Μεσόγειος θάλασσα καὶ πρὸς Α. ἢ Ἰταλία, ἢ Ἑλβετία καὶ ἡ Γερμανία.

Θάλασσα. Ἡ Βρετανικὴ ἢ τῆς Μάγχης καὶ ἡ Μεσόγειος.

Κόλποι. Ὁ Γασκωνικὸς καὶ ὁ τοῦ Λέοντος.

Νῆσοι. Αἱ Νορμανδικαί, ἐπιφ. 195 □ χμ. πληθ. 90,000, ἀνήκουσαι πολιτικῶς τῇ Μ. Βρετανίᾳ. Ἡ Καλή. Ἡ Βασιλική. Ἡ Ὀλερών⁽¹⁾.

Χερσόνησοι. Ἡ Νορμανδικὴ καὶ ἡ Βρετανικὴ.

Πορθμός. Ὁ τοῦ Καλαί, χωρίζων τὴν Γαλλίαν ἀπὸ τῆς Μ. Βρετανίας.

Ὄρη. Τὰ Ἀρδεννα, τὰ Βόσγια, ὁ Ἑλβετικὸς Ἰόρας, αἱ Ἀλπεις, διαιρούμεναι εἰς Σαβοϊκὰς (ὧν ὕψιστον ὄρος εἶναι τὸ Λευκόν, 4,800 μ.), Δωφιναιὰς, Πεννινικὰς, Γραΐας, Κοττίας καὶ Παραθαλασσίους, αἱ Σεβένναι καὶ τὰ Πυρρηναία, χωρίζοντα τὴν Γαλλίαν ἀπὸ τῆς Ἰσπανίας καὶ διαιρούμενα εἰς Δυτικὰ, Μέσα καὶ Ἀνατολικὰ.

Ὄροπέδιον. Τὸ Λιγγονικόν.

Ποταμοί. Ὁ Σκάλδης, πηγ. ἐκ τῶν Ἀρδένων καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Βόρειον ἢ Γερμανικὴν θάλασσαν· ὁ Μώσας, πηγ. ἐκ τοῦ Λιγγονικοῦ ὄροπέδιου καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Βόρειον ἢ Γερμανικὴν θάλασσαν· ὁ Σηκοάνας, πηγ. ἐκ τοῦ Λιγγονικοῦ ὄροπέδιου καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Βρετανικὴν θάλασσαν ἢ τῆς Μάγχης· ὁ Λεϊγρη, πηγ. ἐκ τῶν Σεβεννῶν καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν· ὁ Γαρούνας, πηγ. ἐκ τῶν Πυρρηναίων καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν· καὶ ὁ Ροδανός, πηγ. Δ. τοῦ Ἁγίου Γοθάρδου (ὄρους τῶν ἐν τῇ Ἑλβετίᾳ Λεποντικῶν Ἀλπεων), διερχόμενος τὴν λίμνην τῆς Γενεύης καὶ ἐκβ. εἰς τὸν κόλπον τοῦ Λέοντος.

Λίμνη. Ἡ τῆς Γενεύης, ἀνήκουσα καὶ τῇ Ἑλβετίᾳ.

Κλίμα. Εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν.

Ἔδαφος. Εὐφορον.

Προϊόντα ἐξαγόμενα. Μάλλινα ὑφάσματα, οἶνος (κάλ-

1) Ἡ Κορσικὴ, ὡς εἶπομεν, ἀνήκει γεωγραφικῶς τῇ Ἰταλίᾳ

λιστος ὁ τῶν χωρῶν Καμπανίας, Βουργουνδίας καὶ Γιρόνδης (οἶνος τοῦ Βορδῶ)), μετὰξυνα ὑφάσματα, δέματα, ἔρια, μέταξα, βαμβάκινα ὑφάσματα, παντοδαπὰ τεχνουργήματα, βούτυρον καὶ τυρός, ζῆα.

Κάτοικοι. Γάλλοι (4).

Θρησκεία. Καθολική.

Παιδεία, ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία. Ἐν ἀκμῇ.

Στρατός καὶ στόλος. Ὁ στρατός ἀνέρχεται ἐν εἰρήνῃ μὲν εἰς 570,000 ἀνδρῶν, ἐν πολέμῳ δὲ εἰς 4,200,000· ὁ δὲ στόλος σύγκειται ἐκ 430 πλοίων, ὧν 57 θωρηκτά.

Πολίτευμα. Δημοκρατία ἀπὸ τοῦ 1870. Ὁ πρόεδρος δὲ αὐτῆς ἐκλέγεται ἀνὰ ἑπταετίαν.

Πόλεις.

Α'. Πέραν τοῦ Λείγερως καὶ τοῦ Ῥοδανοῦ. Ἡ *Νανσή*, 80,000 κατ. Οἱ Ῥῆμοι, 100,000 κατ., ἔνθα ἐστέφοντο τὸ πάλαι οἱ βασιλεῖς τῆς Γαλλίας. Τὸ *Σεδάν*, περιβόητον διὰ τὴν ἐν ἔτει 1870 αἰχμαλωσίαν τοῦ Ναπολέοντος τοῦ Γ'. μετὰ τοῦ στρατάρχου Μακμαῶν καὶ 90 χιλ. περίπου ἀνδρῶν. Ἡ *Νοαργίων*, πατρίς τοῦ Καλθίνου. Ἡ *Ἀμιένη*, 80,000 κατ., πατρίς τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς πρώτης ἀσυντάκτου σταυροφορίας Πέτρου τοῦ ἐρημίτου. Ἡ *Αἰλλη* 190,000 κατ. Τὸ *Καλαί*, 60,000 κατ., ἔχον ὀχυρώτατον λιμένα, ἐξ οὗ διαπεριουῦνται εἰς τὴν Μ. Βρετανίαν. Ἡ *Χάβρη*, 110,000 κατ., ἐπίκειον τῶν Παρισίων, ὁ ἐμπορικώτατος λιμὴν τῆς Γαλλίας μετὰ τὴν Μασσαλίαν· καλεῖται δὲ «Λίβερπουλ τῆς Γαλλίας» ἕνεκα τῆς εἰσαγωγῆς πολλοῦ ἀκατεργάστου βάμβακος. Ἡ *Ῥουένη*, 110,000 κατ., οὐσα οἰοεὶ ἐπίκειον τῶν Παρισίων. Ἐνταῦθα ἐκάθη ἐπὶ πυρᾶς ὑπὸ τῶν Ἀγγλων ὡς αἰρετική ἢ Ἰωάννα.

1) Ἐκτὸς τῶν Γάλλων καὶ ὀλίγων ἄλλων ὑπάρχουσι καὶ 1,100,000 *Βρετανῶν*, οἵτινες εἶναι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Κελτῶν καὶ κατοικοῦσιν ἐν τῇ Βρετανικῇ χερσονήσῳ, 500,000 *Γαλῶν*, οἵτινες κατοικοῦσιν ἐν ταῖς χώραις *Σαβοῖα* καὶ *Νικαία* καὶ τῇ νήσῳ *Κορσικῇ*, 200,000 *Βάσκων*, οἵτινες εἶναι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἰβήρων καὶ κατοικοῦσι παρὰ τὸν Γασκωνικὸν κόλπον καὶ 200,000 *Φλανδρῶν*, οἵτινες κατοικοῦσιν ἐν τοῖς πρὸς τὸ Βέλγιον ὄρισις.

Δάρκ (Αύρηλιανή παρθένος) τῷ 1431. Τὸ Χερβουόργον, ἔνθα ὁ πρῶτος ναύσταθμος τῆς Γαλλίας. Ἡ Βρέστη, 70,000 κατ., ἔνθα ὁ δεύτερος ναύσταθμος τῆς Γαλλίας. Ἡ Νάντη, 130,000 κατ., ἔνθα ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Ἐρρίκος ὁ Δ΄. ἐξέδωκε τὸ ὑπὲρ τῶν Γάλλων διαμαρτυρομένων ἠμώνυμον αὐτῆς διάταγμα (τῷ 1598). Ἡ Αὐρηλία, 60,000 κατ. Τὴν πόλιν ταύτην πολιορκουμένην ὑπὸ τῶν Ἄγγλων τῷ 1429 ἀπηλευθέρωσεν ἡ Ἰωάννα Δάρκ, ἥτις ἐξ αὐτῆς ἐπεκλήθη Αὐρηλιανή παρθένος. Οἱ **Παρίσιοι**, 2,500,000 κατ., κείμενοι ἐπὶ τριῶν νησίδων τοῦ Σηκοάνα καὶ ἐπὶ τῶν ὄχθων αὐτοῦ, πρωτ. τῆς δημοκρατίας, ἡ ὠραιότατη πόλις τοῦ κόσμου καὶ ἡ βασίλισσα τοῦ συρμοῦ. Ἐχει δὲ ἡ πόλις αὕτη πλεῖστα περικαλλῆ οἰκοδομήματα, οἷον τὸν ναὸν τῆς Παναγίας, τὸ Πάνθειον (ναός, ἐν ᾧ ἀναπαύονται τὰ ὅσα τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τῆς Γαλλίας), τὸ Λοῦβρον (ἀξιολογώτατον μουσεῖον), τὸ μέγαρον τῶν ἀπομάχων κτλ. Αἱ Βερσαλλίαι, 50,000 κατ., ἔνθα τὰ μεγαλοπρεπέστατα ἀνάκτορα καὶ οἱ ὠραιότατοι κῆποι τοῦ βασιλείως τῆς Γαλλίας Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ΄. (1). Ἡ Λυὼν (π. τὸ Λούγδουνον), 400,000 κατ., ἔνθα κατασκευάζονται τὰ ἄριστα τοῦ κόσμου μεταξίνα ὑφάσματα. Ὁ Ἅγιος Στέφανος, 120,000 κατ., ἔχων ἀξιόλογα μηχανουργεῖα, σιδηρουργεῖα, μαχαιροποιεῖα, κλειδοποιεῖα, ὄπλοποιεῖα καὶ ἕτερα βιομηχανικὰ καταστήματα καὶ καλούμενος διὰ ταῦτα «Βιρμιγγάμη τῆς Γαλλίας». Παρ' αὐτὸν δὲ κεῖνται τὰ πλουσιώτατα γαιανθρακωρυχεῖα τῆς Γαλλίας.

Β΄. Ἐντεῦθεν τοῦ Αἰεῖγερως καὶ τοῦ Ῥοδανοῦ.

Τὸ Τουῦ, 60,000 κατ. Τὸ Ποατζέ. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων πόλεων ὁ ἄρχων τῆς Γαλλίας Κάρολος ὁ Μαρτέλλος καπετρώσεν τοὺς Ἀραβας τῷ 732. Τὸ Βορδώ (π. τὰ Βουρδίγαλα), 240,000 κατ., ἐξάγον κάλλιστον οἶνον. Ἡ Τολῶσα, 150,000 κατ. Τὸ Μομπελλιέ, 60,000 κατ., ἔχον περίφημον ἰατρικὴν σχολήν, ἐν ἣ ἐσπούδασεν ὁ Κοραῆς. Τὸ Κλερμόντιον, ἐν ᾧ συνῆλθε τῷ 1095 ἡ σύνοδος ἡ ἀποφασίσασα τὴν πρώτην σταυροφορίαν. Ἡ Σλαμπερή, πρωτ. τῆς χώρας Σαβοΐας, τῆς ὑψίστης τῆς

1) Ἐν τοῖς ἀνακτόροις τούτοις ἀνεκηρύχθη τῷ 1871 ἡ ἀνασύστασις τῆς Γερμανικῆς αὐτοκρατορίας.

Ευρώπης⁽¹⁾. Τὸ *Αἰξ-λὲ-Μπαίν*, ἔχον περίφημα ἰαματικά ὕδατα. Ἡ *Γρενόβλη*. Ἡ *Ἀβινιάν*, καθέδρα τῶν παπῶν κατὰ τὸν ἸΔ' αἰ-
 ὶωνα. Τὸ *Αἰξ* (π. τὰ Σέξτια ὕδατα, ἐνθα οἱ Ῥωμαῖοι κατετρόπω-
 σαν τοὺς Τεύτονας τῷ 102 π. Χ.), ἔχον λαμπρὰ ἰαματικά ὕδατα.
 Ἡ *Μασσαλία*, 380,000 κατ., ἀρχαία ἀποικία τῶν Φωκαέων, τὸ
 μέγιστον ἐπίγειον τῆς Γαλλίας. Τὸ *Τουλών*, 70,000 κατ., ἔχον
 ναύσταθμον. Ἡ *Νίκαια*, 80,000 κατ., ἀρχαία ἑλληνικὴ ἀποικία,
 πρωτ. τῆς ὁμωνύμου χώρας, ἔχουσα εὐκρατότατον καὶ ὑγιεινότατον
 κλίμα, χάριν τοῦ ὁποῖου πλεῖστοι διατρίβουσιν ἐν αὐτῇ.

Κτήσεις.

Ἐπιφ. 3,112,797 □ χμ. Πληθ. 33,000,000.

Ἐν τῇ Ἀσίᾳ. Ἐκ τοῦ Ἰνδοστάν αἱ πόλεις Μααί, Καρι-
 κάλ, Πονδισερί, Ἰαναὼν καὶ Σανδερναγῶρ. Ἐκ τῆς Ἰνδοκίνης ἡ
 Καμβοῖα, ἡ Κοχιγκίνα, τὸ Ἄνναμ καὶ τὸ Τογκίνον.

Ἐν τῇ Ἀφρικῇ. Ἡ Τύνις. Τὸ Ἀλγέριον. Ἐκ τῆς Σα-
 χάρας μέρος τῆς παραλίας. Ἡ Γαλλικὴ Σενεγαμβία. Ἐκ τῆς
 Ἄνω Γουίνεας μέρος τῶν Παραλιῶν τοῦ ἐλέφαντος καὶ τῶν δούλων.
 Ἐκ τῆς Κάτω Γουίνεας τὸ Γαλλικὸν Κόγκον. Ἐκ τῆς Σομαλῆς
 τὰ διαμερίσματα τῆς Τατζιούρρας καὶ τοῦ Ὄβόκ. Ἐκ τῶν Ἀφρι-
 κανικῶν νήσων ἡ Μαδαγασκάρη, αἱ Κομόραι, ἡ Ἐνωσις κτλ.

Ἐν τῇ Ἀμερικῇ. Ἐκ τῆς Βρεττανικῆς βορείου Ἀμερι-
 κῆς αἱ νῆσοι Ἅγιος Πέτρος, Μικελὼν κτλ. Ἐκ τῶν Δυτικῶν Ἰν-
 διῶν αἱ νῆσοι Ἅγιος Βαρθολομαῖος, Γουαδελούπη, Μαρτινίκη κτλ.
 Ἡ Γαλλικὴ Γυάνα.

Ἐν τῇ Αὐστραλίᾳ. Αἱ νῆσοι Νέα Καληδονία, Ταίται,
 Τουαμοτοῦαι κτλ.

2. ΜΟΝΑΚΟΝ.

Ἡγεμονία.

Ἐπιφ. 22 □ χμ. Πληθ. 12,000.

Ἡ ἡγεμονία τοῦ Μονακοῦ, κειμένη παρὰ τὴν Νίκαιαν, ἰδρύθη

1) Τὰς πρὸς τὴν Ἰταλίαν χώρας *Σαβοῖαν* καὶ *Νίκαιαν* ἔλαβεν ἡ Γαλ-
 λία τῷ 1860 παρὰ τῆς Σαρδηνίας διὰ τὴν βοήθειαν, τὴν ὅποιαν παρέσχευ
 εἰς αὐτὴν πολεμοῦσαν κατὰ τῆς Αὐστρίας.

κατὰ τὸν Γ'. αἰῶνα· διατελεῖ δὲ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Γαλλίας.

Κάτοικοι. Ἴταλοὶ καὶ Γάλλοι.

Θρησκεία. Καθολική.

Πολίτευμα. Ἀπόλυτος μοναρχία.

Πόλεις. Τὸ **Μονακόν** (1), 3,000 κατ., πρωτ. τῆς ἡγεμονίας. Τὸ **Μόντε-Κάρλο**, 4,000 κατ.

3. ΕΛΒΕΤΙΑ.

Δημοκρατικὴ ὁμοσπονδία.

Ἐπιφ. 41,346 □ χμ. Πληθ. 3,000,000.

Ὅρια. Πρὸς Β. ἡ Γερμανία· πρὸς Δ. ἡ Γαλλία· πρὸς Ν. ἡ Ἴταλία· καὶ πρὸς Α. ἡ Αὐστρία.

Ὅρη. Ἡ Ἑλβετία εἶναι ἡ ὄρεινστάτη χώρα τῆς Εὐρώπης. Ὅρη δ' ἐν αὐτῇ εἶναι ὁ Ἑλβετικὸς Ἴόρας καὶ αἱ Ἄλπεις, διαίρουμαι εἰς Βερνικάς, Πεννινικάς (ἐν αἷς τὸ ὄρος Μέγας Ἅγιος Βερνάρδος, ἐνθα τὸ μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Βερνάρδου, περιφημον διὰ τοὺς σωστικούς αὐτοῦ κύνας), Λεποντικάς (ἐν αἷς τὸ ὄρος Ἅγιος Γοθάρδος, διατετρημένον (2), δι' οὗ διέρχεται ὁ ὁμώνυμος διεθνὴς σιδηρόδρομος) καὶ Ραιτικάς.

Ποταμοί. Ὁ Ῥήνος, πηγ. Α. τοῦ Ἁγίου Γοθάρδου, διερχόμενος τὴν λίμνην τῆς Κωνσταντίας καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Βόρειον ἢ Γερμανικὴν θάλασσαν· καὶ ὁ Ῥοδανός, πηγ. Δ. τοῦ Ἁγίου Γοθάρδου, διερχόμενος τὴν λίμνην τῆς Γενεύης καὶ ἐκβ. εἰς τὸν κόλπον τοῦ Λέοντος.

Λίμναι. Ἡ τῆς Γενεύης, ἡ μεγίστη τῆς Ἑλβετίας, ἀνήκουσα καὶ τῇ Γαλλίᾳ, ἡ τῆς Νευσατέλης, ἡ τῆς Ανκέρης, ἡ τῆς Ζουρχης, ἡ τῆς Κωνσταντίας, ἀνήκουσα καὶ τῇ Αὐστρίᾳ καὶ τῇ Γερμανίᾳ, καὶ ἡ Μείζων, ἀνήκουσα καὶ τῇ Ἴταλίᾳ.

Κλίμα. Ποικίλον καὶ ὑγιεινόν.

Ἔδαφος. Ποικίλον.

Προϊόντα ἐξαγόμενα. Μετάξινα καὶ βαμβάκινα ὑφά-

1) Ἀρχαία ἑλληνικὴ ἀποικία, καλουμένη *Μονοίκου Λιμνή*.

2) Τὸ μήκος τῆς σήραγγος τοῦ Ἁγίου Γοθάρδου εἶναι 15 περίπου χμ.

ματα, ώρολόγια, μετάξινα νήματα, τυρός, βαμβάκινα νήματα.

Κάτοικοι. Γερμανοί (2,100,000), Γάλλοι (650,000), Ίταλοί (200 000).

Θρησκεία. Διαμαρτυρομένων (1,700,000), καθολική (1,200,000).

Παιδεία, έμπορίον, βιομηχανία και συγκοινωνία. Έν άκμῃ.

Πολίτευμα. Δημοκρατία.

Η Έλβετία αποτελείται εξ 25 πολιτειών, ανεξαρτήτων μὲν καὶ αὐτονόμων, συνδεομένων δὲ πρὸς ἀλλήλας ὁμοσπονδιακῶς. Τούτων δὲ 18 μὲν κατοικοῦνται ὑπὸ Γερμανῶν, 5 δὲ ὑπὸ Γάλλων, 1 δὲ ὑπὸ Ίταλῶν, 1 δὲ ὑπὸ Γερμανῶν, Γάλλων καὶ Ίταλῶν.

Πόλεις.

Α'. Έν ταῖς Γερμανικαῖς πολιτεαῖς. Η Βασιλεία, 80,000 κατ. μετὰ τῶν προαστείων, ἡ ἐμπορικωτάτη πόλις τῆς Έλβετίας (ἐκκλησιαστικὴ σύνοδος τῷ 1431). Η Βέρνη, 50,000 κατ., πρωτ. τῆς ὁμοσπονδίας. Η Λυκέρνη. Η Ζυρίχη, 90,000 κατ. μετὰ τῶν προαστείων, τὸ πρῶτον βιβλιοπωρεῖον τῆς Έλβετίας. Ο Ἅγιος Γαληνός, 40,000 κατ. μετὰ τῶν προαστείων.

Β'. Έν ταῖς Γαλλικαῖς πολιτεαῖς. Η Νευσατέλη. Η Λωζάνη, ἔχουσα εὐκρατότατον καὶ ὑγιεινότατον κλίμα, χάριν τοῦ ὁποίου πολλοὶ διατρίβουσιν ἐν αὐτῇ. Η Γενεύη, 75,000 κατ. μετὰ τῶν προαστείων, ἡ βιομηχανικωτάτη πόλις τῆς Έλβετίας, ἔχουσα περίφημα ὡρολογιοποιεῖα.

Γ'. Έν τῇ Ίταλικῇ πολιτεῖα (τῇ καλουμένῃ Τεσσίνῳ). Η Βελλινζόνα, πρωτ.

Δ'. Έν τῇ Μικτῇ πολιτεῖα (τῇ καλουμένῃ Γραουβίνδεν). Η Λούρη, πρωτ.

4. ΛΙΧΤΕΝΣΤΑΙΝ.

Ἡγεμονία.

Έπιφ. 178 □ χμ. Πληθ. 10,000.

Η ἡγεμονία τοῦ Λιχτενστάιν κεῖται μεταξὺ τῆς Έλβετίας καὶ τῆς Αὐστρίας πρὸς Ν. τῆς λίμνης τῆς Κωνσταντίας.

Κάτοικοι. Γερμανοί.

Θρησκεία. Καθολική.

Πολίτευμα. Συνταγματική μοναρχία.

Πόλις. Ἡ Βαδουόζη, 1,000 κατ., πρωτ. τῆς ἡγεμονίας.

Β. ΑΥΣΤΡΟΥΓΓΑΡΙΑ.

Αὐτοκρατορία καὶ βασιλείον (1).

Ἐπιφ. 625,556 □ χμ. Πληθ. 41,000,000.

Ὅρια. Πρὸς Β. ἡ Ῥωσσία καὶ ἡ Γερμανία· πρὸς Δ. ἡ Γερμανία, ἡ Ἑλβετία καὶ ἡ Ἰταλία· πρὸς Ν. ἡ Ἰταλία, τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος, ἡ Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία, ἡ Σερβία καὶ ἡ Ῥωμουνία· καὶ πρὸς Α. ἡ Ῥωμουνία καὶ ἡ Ῥωσσία.

Πέλαγος. Τὸ Ἀδριατικόν.

Κόλποι. Ὁ τῆς Βενετίας καὶ ὁ τῆς Φιούμης.

Νῆσοι. Ἐκ τῶν παρὰ τὴν Δαλματιαν καίμινων ἀξιοσημείωτοι εἶνε ἡ Βράτσα. Ἡ Λέσσινα. Ἡ Λίσσα, ἔχουσα ναύσταθμον καὶ οὔσα ὀνομαστὴ διὰ τὴν ἐν ἔτει 1866 καταναυμάχησιν τῶν Ἰταλῶν ὑπὸ τῶν Αὐστριακῶν. Ἡ Κουρζόλα.

Χερσόνησος. Ἡ Ἰστρία.

Ὅρη. Ὁ Βοημικὸς ὄρυμός, τὸ Ἐρτσου, τὰ Γιγάντεια, τὰ Σουδητία, τὰ Καρπάθια, διακρούμενα εἰς Δυτικά, Μέσα καὶ Ἀνατολικά, καὶ αἱ Ἄλπεις, διακρούμεναι εἰς Τυρολικάς, Αὐστριακάς, Στυριακάς, Καρνικάς, Ἰουλικάς, Διναρικάς καὶ Τρανσυλβανικάς.

Πεδιάς. Ἡ Οὐγγρική.

Ποταμοί. Ὁ Οὐνιστούλας, πηγ. ἐκ τῶν Καρπαθίων καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Ἀνατολικὴν ἢ Βαλτικὴν θάλασσαν· ὁ Ὀδερος, πηγ. ἐκ τῶν Σουδητίων καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Ἀνατολικὴν ἢ Βαλτικὴν θάλασσαν· ὁ Ἄλβις, πηγ. ἐκ τῶν Γιγαντείων καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Βόρειον ἢ Γερμανικὴν θάλασσαν· ὁ Δούναβις, πηγ. ἐκ τοῦ Μέλανος ὄρυμ. καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον (παραπόταμοι δ' αὐτοῦ εἶνε ὁ Σαῦος καὶ ὁ Θαῖς)· ὁ Ἄθρεσις (ὁ καλούμενος ἐν τῇ Ἰταλίᾳ Ἀδίγης), πηγ. ἐκ τῶν Ἑλβετικῶν Ῥαιτικῶν Ἄλπεων καὶ ἐκβ. εἰς

1) Ἡ μὲν Αὐστρία εἶνε αὐτοκρατορία, ἡ δὲ Οὐγγαρία βασιλείον.

τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος· καὶ ὁ Δυεῖστερος, πηγ. ἐκ τῶν Καρπαθίων καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον.

Λέμναι. Ἡ τῆς Κωνσταντίας, ἀνήκουσα καὶ τῇ Ἑλβετίᾳ καὶ τῇ Γερμανίᾳ, ἡ Γάρδα, ἀνήκουσα καὶ τῇ Ἰταλίᾳ, καὶ ἡ Βαλατῶν (ἐν τῇ Οὐγγαρίᾳ).

Κλέμα. Ποικίλον καὶ ὕμεινόν.

Ἔδαφος. Εὐφορον.

Προϊόντα ἐξαγόμενα. Δημητριακοὶ καρποί, ξυλεία, ζάχαρις, ζῶα, μάλλινα ὑφάσματα, γαϊάνθρακες, δέρματα, οἶνος, (κάλλιστος ὁ τοῦ Τοκαίου, πόλεως τῆς Οὐγγαρίας), ἔρια, ὑάλινα σκεύη.

Κάτοικοι. Σλαῦοι (18,000,000), Γερμανοὶ (10,000,000), Οὐγγροὶ ἢ Μαγυάροι (7,000,000), Ῥωμοῦνοι (2,700,000), Ἰταλοὶ (700,000), Ἑβραῖοι (1,500,000).

Θρησκεία. Καθολικὴ (30,000,000), διαμαρτυρομένων (4,000,000), ὀρθόδοξος (3,000,000), ἰουδαϊκὴ (1,500,000).

Παιδεία, ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία. Ἐν ἀκμῇ.

Στρατὸς καὶ στόλος. Ὁ στρατὸς ἀνέρχεται ἐν εἰρήμῃ μὲν εἰς 350,000 ἀνδρῶν, ἐν πολέμῳ δὲ εἰς 1,850,000· ὁ δὲ στόλος σύγκειται ἐξ 130 πλοίων, ὧν 11 θωρηκτά.

Πολίτευμα. Συνταγματικὴ μοναρχία.

Ἡ Αὐστρουγγαρία ἀποτελεῖται ἐκ δύο κρατῶν, τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Οὐγγαρίας⁽¹⁾, ἀνεξαρτήτων μὲν καὶ αὐτονόμων, ἐχόντων δὲ κοινὰ τὸν ἡγεμόνα (ὅστις προσαγορεύεται αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας καὶ βασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας), τὰ ἐξωτερικά, τὰ οἰκονομικά καὶ τὰ πολεμικά.

Α'. ΑΥΣΤΡΙΑ (2).

Ἐπιφ. 300,232 □ χμ. Πληθ. 24,000.000.

Πόλεις. Ἡ Βιέννη, 1,400,000 κατ., ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Δουνάβειος, πρωτ. τῆς Αὐστρουγγαρίας καὶ ἡ ἐμπορικωτά-

1) Ἡ Οὐγγαρία εἶναι αὐθιπόστατον κράτος ἀπὸ τοῦ 1867.

2) Τὴν Αὐστρίαν ἀποτελοῦσιν αἱ ἐξῆς χῶραι α'. Τὸ ἀρχιδουκάτον τῆς Κάτω Αὐστρίας.

τη καὶ βιομηχανικωτάτη αὐτῆς πόλις, ἔχουσα λαμπρὰ οἰκοδομήματα, οἷον τὰ ἀνάκτορα, τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου κτλ. Τὸ Λίντς, 50,000 κατ. Τὸ Ἰσλ, ἔχον περίφημα ἰαματικά ὕδατα. Τὸ Γράτς, 110,000 κατ., πρωτ. τῆς Στυρίας. Ἡ Λαϊβάχη, πρωτ. τῆς Κρασιόλης. Ἐξ αὐτῆς ἡ ἱερὰ συμμαχία ἀπεκήρυξε τῇ 30 Ἀπριλίου 1821 τὸν ἱερὸν ἡμῶν ἀγῶνα. Ἡ Ἀδελσβέργη, ἔχουσα περίφημον ψυχροσταγῆς σπήλαιον. Ἡ Τεργέστη, 160,000 κατ., ἐπίνειον τῆς Αὐστρίας, ἡ ἐμπορικωτάτη πόλις τῆς Αὐστρουγγαρίας μετὰ τὴν Βιέννην. Ἡ Πόλα, ἔνθα ὁ πρῶτος ναύσταθμος τῆς Αὐστρουγγαρίας. Ἡ Ζάρα, πρωτ. τῆς Δαλματίας. Τὸ Σπαλάτον, ἔνθα σώζονται ἐρείπια τῶν μεγίστων ἀνακτόρων τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ῥώμης Διοκλητιανοῦ. Ἡ Ραγοῦζα. Τὸ Κάτταρον. Ἡ Πράγα, 320,000 κατ. μετὰ τῶν προαστείων, πρωτ. τῆς Βοημίας, ἔχουσα ἀρχαῖον ὄνομαστὸν πανεπιστήμιον¹⁾. Παρ' αὐτὴν δὲ κεῖται τὸ Λευκὸν ὄρος, παρ' ὃ κατετροπώθησαν οἱ Βοημοὶ ὑπὸ τῶν Γερμανῶν τῷ 1620. Τὸ Κάρλσμπαντ, ἔχον περίφημα ἰαματικά ὕδατα. Τὸ Καίμυγραιτς, ὄνομαστὸν διὰ τὴν ἐν ἔτει 1866 νίκην τῶν Πρώσων κατὰ τῶν Αὐστριακῶν. Ἡ Βρύννη, 100,000 κατ., πρωτ. τῆς Μοραβίας. Τὸ Ἀουστερλιτς, περιβόητον διὰ τὴν ἐν ἔτει 1805 μάχην τῶν τριῶν αὐτοκρατόρων (τῆς Γαλλίας ὁ Μ. Ναπολέων, νικητῆς, τῆς

β'. Τὸ ἀρχιδουκάτον τῆς Ἄνω Αὐστρίας.

γ'. Τὸ δουκάτον τοῦ Σαλτσβούργου.

δ'. Τὸ δουκάτον τῆς Στυρίας.

ε'. Τὸ δουκάτον τῆς Καρινθίας.

ς'. Τὸ δουκάτον τῆς Κρασιόλης.

ζ'. Ἡ Παραλία.

η'. Τὸ βασιλεῖον τῆς Δαλματίας.

θ'. Ἡ πριγκιπικὴ κομητεία Τυρόλον καὶ ἡ χώρα Φοραλβέργη.

ι'. Τὸ βασιλεῖον τῆς Βοημίας.

ια'. Ἡ μαρκιωνία τῆς Μοραβίας.

ιβ'. Τὸ δουκάτον τῆς Σιλεσίας.

ιγ'. Τὸ βασιλεῖον τῆς Γαλικίας.

ιδ'. Τὸ δουκάτον τῆς Βουκοβίνης.

1) Τὸ πανεπιστήμιον τοῦτο εἶχε κατὰ τὸν 19^ο αἰῶνα 20 χιλ. περίπου φοιτητῶν.

Αυστρίας ὁ Φραγκῖσκος ὁ Α΄., καὶ τῆς Ῥωσσίας ὁ Ἀλέξανδρος ὁ Α΄.). Ἡ Κρακοβία, 80,000 κατ., πρωτ. τῆς Αὐστριακῆς Πολωνίας. Ἡ Λεμβέργη, 130,000 κατ., πρωτ. τῆς Γαλικίας. Τὸ Τσιέρνοβιτς, 55,000 κατ., πρωτ. τῆς Βουκοβίνης.

Β'. ΟΥΓΓΑΡΙΑ (1).

Ἐπιφ. 325,324 □ χμ. Πληθ. 17,000,000.

Πόλεις. Ἡ Βουδαπέστη, 520,000 κατ., διαρρεσμένη ὑπὸ τοῦ Δουναβίως, πρωτ. τῆς Οὐγγαρίας καὶ ἡ ἐμπορικωτάτη αὐτῆς πόλις. Ἡ Λεβρετσίνη, 60,000 κατ. Τὸ Τοκάϊον, παράγει κάλλιστον εἶνον. Τὸ Πρεσβούργον, 50,000 κατ., ἄλλοτε πρωτ. τῆς Οὐγγαρίας, ὅπου ἐστέφοντο οἱ βασιλεῖς αὐτῆς. Τὸ Σερεδίνου, 80,000 κατ. Ἡ Θηρεσιόπολις, 65,000 κατ., κτισθεῖσα ὑπὸ τῆς περιωνύμου αὐτοκρατείας τῆς Αὐστρίας Μαρίας Θηρεσίας. Ἡ Τεμεσβάρη. Ἡ Ἑρμανστάττη, καθέδρα τοῦ αὐτοκεφάλου ἀρχιεπισκόπου τῶν ἐν τῇ Αὐστρουγγαρίᾳ Ῥωμούνων ὀρθοδόξων. Τὸ Κλαουζεμβούργον, πρωτ. τῆς Τρανσυλθανίας. Ἡ Ἀγρόμη, πρωτ. τῆς Κροατίας. Τὸ Κάρλοβιτς, καθέδρα τοῦ αὐτοκεφάλου ἀρχιεπισκόπου τῶν ἐν τῇ Αὐστρουγγαρίᾳ Σλαύων ὀρθοδόξων. Ἡ Φιούμη, 25,000 κατ., ἐπίνειον τῆς Οὐγγαρίας καὶ ἡ ἐμπορικωτάτη αὐτῆς πόλις μετὰ τὴν Βουδαπέστην.

6. ΓΕΡΜΑΝΙΑ.

Αὐτοκρατορικὴ ὁμοσπονδία.

Ἐπιφ. 540,604 □ χμ. Πληθ. 50,000,000.

Θρία. Πρὸς Β. ἡ Ἀνατολικὴ ἢ Βαλτικὴ θάλασσα, ἡ Δανία καὶ ἡ Βόρειος ἢ Γερμανικὴ θάλασσα πρὸς Δ. ἡ Βόρειος ἢ Γερμανικὴ θάλασσα, ἡ Ὀλλανδία, τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Γαλλία πρὸς

1) Τὴν Οὐγγαρίαν ἀποτελοῦσιν αἱ ἐξῆς χῶραι:

α'. Τὸ βασίλειον τῆς Οὐγγαρίας.

β'. Ἡ μεγάλη ἡγεμονία τῆς Τρανσυλθανίας.

γ'. Τὸ βασίλειον τῆς Κροατίας καὶ Σλαβωνίας καὶ ἡ πόλις Φιούμη.

Ν. ἢ Ἑλβετία, ἢ Αὐστρία καὶ ἢ Ῥωσσία καὶ πρὸς Α. ἢ Αὐστρία καὶ ἢ Ῥωσσία.

Θάλασσαί. Ἡ Βόρειος ἢ Γερμανικὴ καὶ ἢ Ἀνατολικὴ ἢ Βαλτικὴ.

Κόλποι. Ὁ τῆς Ποιμερανίας καὶ ὁ τοῦ Δαντείου.

Νῆσοι. Ἡ Ῥυγένη (ἐπιφ. 966 □ χμ. πληθ. 50,000).

Χερσόνησος. Ἡ Ἰουτλανδικὴ (π. ἢ Κιμβρικὴ) ἐν μέρει.

Πορθμός. Ὁ Μικρὸς Βέλτος, χωρίζων τὴν Ἰουτλανδικὴν χερσόνησον ἀπὸ τῆς νήσου τῆς Δανίας Φυνίας.

Ὅρη. Τὰ Βόσγια, ὁ Μέλας Δρυμός, ὁ Γερμανικὸς Ἰόρας, αἱ Βαυαρικαὶ Ἄλπει, ὁ Βοημικὸς δρυμός, ὁ Θυρίγγειος δρυμός, τὸ Ἔρτσον, τὰ Γιγάντεια, τὰ Σουδητῖα καὶ τὸ πρὸς Β. τοῦ Θυριγγείου δρυμοῦ μεμονωμένον Χάρτσον.

Ποταμοί. Ὁ Ῥήνος, πηγ. Α. τοῦ Ἁγίου Γοθάρδου, διερχόμενος τὴν λίμνην τῆς Κωνσταντίας καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Βόρειον ἢ Γερμανικὴν θάλασσαν ὁ Οὐίσουργις, πηγ. ἐκ τοῦ Θυριγγείου δρυμοῦ καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Βόρειον ἢ Γερμανικὴν θάλασσαν ὁ Ἄλβις, πηγ. ἐκ τῶν Γιγαντείων καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Βόρειον ἢ Γερμανικὴν θάλασσαν ὁ Ὅδερος, πηγ. ἐκ τῶν Σουδητῖων καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Ἀνατολικὴν ἢ Βαλτικὴν θάλασσαν ὁ Οὐίστούλας, πηγ. ἐκ τῶν Καρπαθίων καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Ἀνατολικὴν ἢ Βαλτικὴν θάλασσαν καὶ ὁ Δούναβις, πηγ. ἐκ τοῦ Μέλανος δρυμοῦ καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον.

Λίμνη. Ἡ τῆς Κωνσταντίας, ἀνήκουσα καὶ τῇ Ἑλβετίᾳ καὶ τῇ Αὐστρίᾳ.

Κλῆμα. Ποικίλον καὶ ὕγεινόν.

Ἐδαφος. Εὐφορον.

Προϊόντα ἐξαγόμενα. Μάλλινα ὑφάσματα, φάρμακα καὶ χρώματα, μετὰξιν ὑφάσματα, ζάκχαρις, βαμβάκινα ὑφάσματα, σιδηρᾶ ἀντικείμενα, δέρματα, ὄργανα καὶ μηχαναί, ἐνδύματα, γαιάνθορακες.

Κάτοικοι. Γερμανοί (1).

1) Ἐκτὸς τῶν Γερμανῶν καὶ ὀλίγων ἄλλων ὑπάρχουσι καὶ 2,500,000 Πολωνῶν, οἵτινες κατακοῦσιν ἐν τῇ Πρωσσικῇ Πολωνίᾳ, 200,000 Γάλλ.

Θρησκεία. Διαμαρτυρομένων (30 εκ.), καθολική (17 εκ.),
ιουδαϊκή (600 χιλ.).

Παιδεία, ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.
Ἐν ἀκμῇ.

Στρατὸς καὶ στόλος. Ὁ στρατὸς ἀνέρχεται ἐν εἰρήνῃ μὲν
εἰς 500,000 ἀνδρῶν, ἐν πολέμῳ δὲ εἰς 2,400,000 ἄνδρ. τῆς ἐθνο-
φρουρᾶς· ὁ δὲ στόλος συνίσταται ἐξ 78 πλοίων, ὧν 27 θωρηκτά.

Ἡ Γερμανία ἀποτελεῖται ἐξ 25 κρατῶν, ἀνεξαρτήτων μὲν καὶ
αὐτονομῶν, συνδεομένων δὲ πρὸς ἄλληλα ὁμοσπονδιακῶς, καὶ ἐκ 1
χώρας, ἥτις ἀνήκουσα εἰς ἅπασαν τὴν Γερμανίαν, διότι διὰ κοινῶν ἀ-
γῶνος ἀπάντων τῶν Γερμανῶν ἀφηρέθη ἀπὸ τῶν Γάλλων τῷ 1871,
διοικεῖται ἀμέσως ὑπὸ τῆς ὁμοσπονδιακῆς κυβερνήσεως. Ἐκ τῶν
25 δὲ κρατῶν 4 μὲν εἶναι βασιλείαι, ὁπλ. ἡ Πρωσσία, ἡ Βαυα-
ρία, ἡ Σαξωνία καὶ ἡ Βυρτεμβέργη· 6 δὲ μεγάλα δουκάτα, ὁπλ.
ἡ Βάδη, ἡ Ἔσση, τὸ Μεκκλεμβούργον Σβερίν, ἡ Σαξωνικὴ Βαί-
μάρη, τὸ Μεκκλεμβούργον Στρέλιτς καὶ τὸ Ὀλδεμβούργον· 5 δὲ
δουκάτα, ὁπλ. ἡ Βρουνσβίκη, ἡ Σαξωνικὴ Μαϊνίγγη, τὸ Σαξω-
νικὸν Ἀλτεμβούργον, τὸ Σαξωνικὸν Κοβοῦργον καὶ Γόθα, καὶ
ἡ Ἀρχάλητ· 7 δὲ ἡγεμονίαι, ὁπλ. τὸ Σβαρτσβούργον Σουδερ-
σχάουζεν, τὸ Σβαρτσβούργον Ρουδολστάττη, ἡ Βαλδέκκη, ἡ Ρε-
ούσση ἢ τῶν πρωτοτόκων, ἡ Ρεούσση ἢ τῶν δευτεροτόκων,
τὸ Σαουμβούργον Αἰππη καὶ ἡ Αἰππη· 3 δὲ ἐλεύθεραι περιο-
χαί, ὁπλ. ἡ Λυβέκκη, ἡ Βρέμη καὶ τὸ Ἀμβούργον· αὐτοκρατο-
ρικὴ δὲ χώρα εἶναι ἡ Ἀλσατία καὶ Λορραίνη.

Α'. ΠΡΩΣΣΙΑ.

Βασίλειον.

Ἐπιφ. 348,354 □ χμ. Πληθ. 30,000,000.

Θρησκεία. Διαμαρτυρομένων (19,000,000), καθολικὴ
(10,000,000).

Πόλεις.

Α'. Πρὸς Α. τοῦ Ἄλβιος. Τὸ Βερολῖνον,

λων, οἵτινες κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἀλσατίᾳ καὶ τῇ Λορραίνῃ, 150,000 Λα-
τῶν, οἵτινες κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουτλανδικῇ χερσονήτῳ, καὶ 600,000 Ἑ-
βραίων.

1,600,000 κατ., διακρρόμενον ὑπὸ τοῦ Σπράξιου (παραποτάμου τοῦ Ἄλβιος), πρωτ. τοῦ βασιλείου καὶ τῆς αὐτοκρατορίας, ἔχον δικασημότατον πανεπιστήμιον καὶ πλεῖστα ἐπιστημονικά, καλλιτεχνικά καὶ ἕτερα καθιδρύματα καὶ ὃν ἡ βιομηχανικωτάτη πόλις τῆς Γερμανίας. Ἡ *Ποσδάμη*, 55,000 κατ., δευτέρα καθέδρα τοῦ βασιλείου. Ἡ *Βιττεμβέργη*, ἐξ ἧς ἐνήργει κατὰ τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας ὁ Λούθηρος, ὅστις ἀναπαύεται ἐν τῷ μητροπολιτικῷ αὐτῆς ναῷ. Τὸ *Στεττίνον*, 120,000 κατ., ἐπίνειον τοῦ Βερολίνου. Ἡ *Βρεσλαυία*, 340,000 κατ. Τὸ *Πόξεν*, 70,000 κατ., πρωτ. τῆς Πρωσικῆς Πολωνίας. Τὸ *Δάντσικον*, 120,000 κατ. Ἡ *Καινιξβέργη*, 160,000 κατ., ἄλλοτε πρωτ. τῆς Πρωσίας, ἐν ἧ' στέφονται οἱ βασιλεῖς αὐτῆς. Τὸ *Κιέλον*, 70,000 κατ., ΒΔ. τῆς πόλεως Λυβέκκης, ἐνθα ὁ πρῶτος ναύσταθμος τῆς Γερμανίας. Ἡ *Ἀλτόνα*, 140,000 κατ., παρὰ τὴν πόλιν Ἀμβούργον.

Β'. Πρὸς Δ. τοῦ Ἄλβιος. Τὸ *Ἀνωβερρον*, 170,000 κατ., πρωτ. τοῦ ἄλλοτε ὁμώνυμου βασιλείου. Ἡ *Ἔσση*, 80,000 κατ., ἐνθα τὰ μεγαλοπρεπέστατα τηλεβολοποιεῖα καὶ τὰ λοιπὰ καταστήματα τοῦ Κρούπ. Ἡ *Βάρμη*, 115,000 κατ. Ἡ *Ἐλβερφέλδη*, 125,000 κατ. Ἡ *Δυσσελδόρφη*, 150,000 κατ. Ἡ *Κολωνία*, 280,000 κατ. μετὰ τῶν προαστείων, ἔχουσα τὸν μέγιστον μητροπολιτικὸν ναὸν τῆς Γερμανίας καὶ πολλὰ ἐργοστάσια. ἐν οἷς κατασκευάζεται τὸ ὁμώνυμον καλλωπιστικὸν ὕδωρ. Τὸ *Ἀκνίτγρανον* (γερμ. Ἄχεν, γαλλ. Αἰξ-λά-Σιαπέλ), 100,000 κατ., καθέδρα τοῦ Μ. Καρόλου, ἔχον περίφημα ἱαματικά ὕδατα. Ἐν αὐτῷ δ' ἐστέφοντο ἄλλοτε οἱ αὐτοκράτορες τῆς Γερμανίας. Τὸ *Βεισβάδεν*, 65,000 κατ., ἔχον περίφημα ἱαματικά ὕδατα. Ἡ *Φραγκφούρτη* ἢ πρὸς τῷ *Μοίνω* (1), 180,000 κατ., ἐνθα ὑπεγράφη τῷ 1871 ἡ μεταξὺ τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Γαλλίας συνθήκη. Ἡ *Χάλλη*, 100,000 κατ. Τὸ *Ἀϊσλέμπεν*, ἐνθα ἐγεννήθη καὶ ἀπέθανεν ὁ Λούθηρος. Τὸ *Μαρδεβοῦργον*, 200,000 κατ. μετὰ τῶν προαστείων.

Τῇ Πρωσίᾳ ἀνήκουσιν αἱ ὑπὸ τῆς Βυρτεμβέργης καὶ τῆς Βαδῆς περιβαλλόμεναι χῶραι τῶν Χοεντσόλλερν, ἐνθα τὸ ὁμώνυμον φρούριον, ἐξ οὗ κατὰγεται ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια.

1) Ὁ *Μοῖνος* εἶναι παραπόταμος τοῦ Ῥήνου. Ἡ δὲ πόλις καλεῖται οὕτως πρὸς διάκρισιν τῆς ἐτέρας *Φραγκφούρτης*, τῆς πρὸς τῷ Ὀδέρφ.

Β'. ΒΑΥΑΡΙΑ.

Βασίλειον.

Ἐπιφ. 75,860 □ χμ. Πληθ. 5,500,000.

Θρησκεία. Καθολική.

Πόλεις. Τὸ **Μόναχον**, 350,000 κατ., πρωτ. τοῦ βασιλείου, ἔχον πλεῖστα ἐπιστημονικά, καλλιτεχνικά καὶ ἕτερα καθιδρύματα. Ἡ **Αὐγουῦστα**, 75,000 κατ. (Αὐγουσταία ὁμολογία τῷ 1530 καὶ θρησκευτικὴ εἰρήνη τῷ 1555). Τὸ **Ρεγευσβούργον**. Ἡ **Νυρεμβέργη**, 140,000 κατ., ἔνθα ἐφευρέθησαν τὰ ἐγκόλπια ὠρολόγια. Ἡ **Βαμβέργη**, ἔνθα ἀπέθανεν ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος Ὁθων τῷ 1867. Τὸ **Βυρτσβούργον**, 60,000 κατ. Ἡ **Σπείρα**, ἔχουσα μεγαλοπρεπέστατον μητροπολιτικὸν ναόν, ἐν ᾧ οἱ τάφοι Γερμανῶν τινῶν αὐτοκρατόρων (δαίταται τῷ 1526 καὶ τῷ 1529).

Γ'. ΣΑΞΩΝΙΑ.

Βασίλειον.

Ἐπιφ. 14,993 □ χμ. Πληθ. 3,500,000.

Θρησκεία. Διαμαρτυρομένων.

Πόλεις. Ἡ **Δρέσδη**, 280,000 κατ., διαρρεομένη ὑπὸ τοῦ Ἄλβιος, πρωτ. τοῦ βασιλείου, ἔχουσα παντοδαπὰ καλλιτεχνήματα (περιφημοτάτην πινακοθήκην) καὶ καλουμένη διὰ ταῦτα «Φλωρεντία τῆς Γερμανίας». Ἡ **Λειψία**, 300,000 κατ. μετὰ τῶν προαστείων, ἔχουσα διασημότετον πανεπιστήμιον καὶ οὕσα τὸ πρῶτον βιβλιοθηκοποιεῖον τῆς Γερμανίας. Παρ' αὐτὴν δ' ἐγένοντο πολλαὶ μάχαι, ὧν ἀξιοσημείωτοι ἡ ἐν ἔτει 1632 μεταξύ καθολικῶν καὶ διαμαρτυρομένων (θάνατος τοῦ βασιλέως τῆς Σουηδίας Γουσταύου Ἀδόλφου) καὶ ἡ ἐν ἔτει 1813 καλουμένη μάχη τῶν λαῶν (Ῥώσων, Αὐστριακῶν, Γερμανῶν, Σουηδῶν καὶ Ἀγγλῶν κατὰ τοῦ Μ. Ναπολέοντος, ἡττηθέντος). Τὸ **Κέμνιτς**, 140,000 κατ., ἡ βιομηχανικωτάτη πόλις τῆς Σαξωνίας, ἔχουσα περίφημα βαμβακουργεία καὶ καλουμένη διὰ ταῦτα «Μαγχεστρία τῆς Σαξωνίας». Ἡ **Σβικαυία**.

Δ'. ΒΥΡΤΕΜΒΕΡΓΗ.

Βασίλειον.

Ἐπιφ. 19,504 □ χμ. Πληθ. 2,000,000.

Θρησκεία. Διαμαρτυρομένων.

Πόλεις. Ἡ **Στουτγάρτη**, 140,000 κατ., πρωτ. τοῦ βασιλείου, τὸ δεύτερον βιβλιεμπορεῖον τῆς Γερμανίας. Ἡ **Χαϊλβρόνη**, ἡ βιομηχανικωτάτη πόλις τῆς Βυρτεμβέργης. Ἡ **Γοιππύγη**, παρ' ἣν κεῖται τὸ κατηρειπωμένον νῦν φρούριον **Χοενστάουφεν**, ἐξ οὗ κατήγοντο οἱ ὁμώνυμοι Γερμανοὶ αὐτοκράτορες. Ἡ **Οὔλμη**.

Ε'. ΒΑΔΗ.

Μέγα δουκάτον.

Ἐπιφ. 15,081 □ χμ. Πληθ. 1,600,000.

Θρησκεία. Καθολική.

Πόλεις. Ἡ **Καρλσρούη**, 75,000 κατ., πρωτ. τοῦ μεγάλου δουκάτου. Ἡ **Χαϊδελβέργη**. Τὸ **Μαγκάλμ**, 80,000 κατ. Τὸ **Βάδεν-Βάδεν**, ἔχον λαμπρὰ ἱαματικὰ ὕδατα. Ἡ **Κωνσταντία**, παρὰ τὴν ὁμώνυμον λίμνην (ἐκκλησιαστικὴ σύνοδος 1414-18).

Ζ'. ΕΣΣΗ.

Μέγα δουκάτον.

Ἐπιφ. 7,682 □ χμ. Πληθ. 1,000,000.

Θρησκεία. Διαμαρτυρομένων.

Πόλεις. Ἡ **Δαρμστάττη**, 60,000 κατ., πρωτ. τοῦ μεγάλου δουκάτου. Τὸ **Μογουντίακον** (γερμ. Μάιντς), 75,000 κατ., πατρίς τοῦ ἐφευρετοῦ τῆς τυπογραφικῆς Ἰωάννου Γουττεμβέργιου. Ἡ **Βορματία**, ἐν ἣ ἐγένοντο πολλὰί θρησκευτικαὶ καὶ πολιτικαὶ διαταραχαί.

Ζ'. ΜΕΚΚΛΕΜΒΟΥΡΓΟΝ ΣΒΕΡΙΝ.

Μέγα δουκάτον.

Ἐπιφ. 13,304 □ χμ. Πληθ. 580,000.

Πόλεις. Τὸ **Σβερίν**, 35,000 κατ., πρωτ.

Η. ΣΑΞΩΝΙΚΗ ΒΑΙΜΑΡΗ.

Μέγα δουκάτον.

Ἐπιφ. 3,595 □ χμ. Πληθ. 320,000.

Πόλεις. Ἡ **Βαϊμάρη**, 25,000 κατ., πρωτ. (1). Ἡ **Γέ-
να**, παρ' ἣν ὁ Μ. Ναπολέων ἐνίκησε τοὺς Πρώσους τῷ 1806.
Ἡ **Αἰξενάχη**, παρ' ἣν κεῖται τὸ φρούριον **Βαρτβούργον**, ἐν ᾧ
ὁ Δούθηρος μετέφρασεν εἰς τὴν γερμανικὴν γλῶσσαν τὴν Ἄγιαν
Γραφήν.

Θ'. ΜΕΚΚΛΕΜΒΟΥΡΓΟΝ ΣΤΡΕΛΙΤΣ.

Μέγα δουκάτον.

Ἐπιφ. 2,930 □ χμ. Πληθ. 100,000.

Πόλεις. Τὸ **Νέον Στρέλιτς**, 10,000 κατ., πρωτ.

Γ'. ΟΛΔΕΜΒΟΥΡΓΟΝ.

Μέγα δουκάτον.

Ἐπιφ. 6,423 □ χμ. Πληθ. 350,000.

Πόλεις. Τὸ **Ὀλδεμβούργον**, 20,000 κατ., πρωτ.

ΙΑ'. ΒΡΟΥΝΣΒΙΚΗ.

Δουκάτον.

Ἐπιφ. 3,690 □ χμ. Πληθ. 400,000.

Πόλεις. Ἡ **Βρουνσβίκη**, 100,000 κατ., πρωτ.

ΙΒ'. ΣΑΞΩΝΙΚΗ ΜΑΙΝΙΓΓΗ.

Δουκάτον.

Ἐπιφ. 2,468 □ χμ. Πληθ. 220,000.

Πόλεις. Ἡ **Μαϊνίγγη**, 10,000 κατ., πρωτ.

ΙΓ'. ΣΑΞΩΝΙΚΟΝ ΑΛΤΕΜΒΟΥΡΓΟΝ.

Δουκάτον.

Ἐπιφ. 1,324 □ χμ. Πληθ. 170,000.

Πόλεις. Τὸ **Ἄλτεμβούργον**, 30,000 κατ., πρωτ.

1) Ἐνταῦθα ἔζησαν καὶ ἀπέθανον οἱ διάσημοι Γερμανοὶ ποιηταὶ Σίλ-
λερ καὶ Γκαίτε.

ΙΔ'. ΣΑΞΩΝΙΚΟΝ ΚΟΒΟΥΡΓΟΝ ΚΑΙ ΓΟΘΑ.

Δουκάτον.

Έπιφ. 1,956 □ χμ. Πληθ. 200,000.

Πόλις. Ἡ **Γόθα**, 30,000 κατ., πρωτ.

ΙΕ'. ΑΓΧΑΛΤΗ.

Δουκάτον.

Έπιφ. 2,347 □ χμ. Πληθ. 270,000.

Πόλις. Τὸ **Δεσσάον**, 35,000 κατ., πρωτ.

ΙΣ'. ΣΒΑΡΤΣΒΟΥΡΓΟΝ ΣΟΝΔΕΡΣΧΑΟΥΖΕΝ.

Ἡγεμονία.

Έπιφ. 862 □ χμ. Πληθ. 75,000.

Πόλις. Τὸ **Σονδερσχάουζεν**, 6,000 κατ., πρωτ.

ΙΖ'. ΣΒΑΡΤΣΒΟΥΡΓΟΝ ΡΟΥΔΟΛΣΤΑΤΤΗ.

Ἡγεμονία.

Έπιφ. 940 □ χμ. Πληθ. 85,000.

Πόλις. Ἡ **Ῥουδολσταττή**, 10,000 κατ., πρωτ.

ΙΗ'. ΒΑΛΔΕΚΚΗ.

Ἡγεμονία.

Έπιφ. 1,121 □ χμ. Πληθ. 60,000.

Πόλις. Ἡ **Ἄρολσένη**, 3,000 κατ., πρωτ.

ΙΘ'. ΡΕΟΥΣΣΗ Η ΤΩΝ ΠΡΩΤΟΤΟΚΩΝ.

Ἡγεμονία.

Έπιφ. 316 □ χμ. Πληθ. 65,000.

Πόλις. Τὸ **Γράϊτς**, 20,000 κατ., πρωτ.

Κ'. ΡΕΟΥΣΣΗ Η ΤΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΤΟΚΩΝ.

Ἡγεμονία.

Έπιφ. 826 □ χμ. Πληθ. 120,000.

Πόλις. Ἡ **Γέρα**, 40,000 κατ., πρωτ.

ΚΑ'. ΣΑΟΥΜΒΟΥΡΓΟΝ ΛΙΠΠΗ.

Ἡγεμονία.

Ἐπιφ. 340 □ χμ. Πληθ. 40,000.

Πόλεις. Τὸ Βυκκεδούργον, 5,000 κατ., πρωτ.

ΚΒ'. ΛΙΠΠΗ.

Ἡγεμονία.

Ἐπιφ. 1,215 □ χμ. Πληθ. 130,000.

Πόλεις. Ἡ Δετμόλδη, 10,000 κατ., πρωτ.

ΚΓ'. ΛΥΒΕΚΚΗ.

Ἐλευθέρα περιοχή.

Ἐπιφ. 298 □ χμ. Πληθ. 75,000.

Πόλεις. Ἡ Λυδέκκη, 65,000 κατ., πρωτ.

ΚΔ'. ΒΡΕΜΗ.

Ἐλευθέρα περιοχή.

Ἐπιφ. 256 □ χμ. Πληθ. 180,000.

Πόλεις. Ἡ Βρέμη, 125,000 κατ., πρωτ.

ΚΕ'. ΑΜΒΟΥΡΓΟΝ.

Ἐλευθέρα περιοχή.

Ἐπιφ. 410 □ χμ. Πληθ. 620,000.

Πόλεις. Τὸ Ἄμδούργον, 320,000 κατ., πρωτ., ἡ ἐμπορικωτάτη τῆς Γερμανίας.

ΚΖ'. ΑΛΣΑΤΙΑ ΚΑΙ ΛΟΡΡΑΙΝΗ.

Αὐτοκρατορικὴ χώρα.

Ἐπιφ. 14,509 □ χμ. Πληθ. 1,600,000.

Θρησκεία. Καθολικὴ.**Πόλεις.** Τὸ Στρασβούργον, 125,000 κατ., πρωτ. τῆς Ἀλσατίας. Τὸ Μυλχάουζεν, 75,000 κατ. Τὸ Μέτς, 60,000 κατ., πρωτ. τῆς Λορραίνης, ἔχον ὀχυρώτατον φρούριον. Ἐνταῦθα

παρεδόθη τοῖς Γερμανοῖς τῷ 1870 ὁ στρατάρχης Βαζαίν μετὰ 180 χιλ. περίπου ἀνδρῶν.

Κτήσεις.

Ἐπιφ. 2,071,860 □ χμ. Πληθ. 2,250,000.

Ἐν τῇ Ἀφρική. Ἐκ τῆς Ἄνω Γουϊνέας μέρος τῆς Πα-
ραλίας τῶν δούλων. Ἐκ τῆς Κάτω Γουϊνέας ἡ Καμερουνία. Ἡ
Δυτικὴ Γερμανικὴ Ἀφρική. Ἡ Ἀνατολικὴ Γερμανικὴ Ἀφρική.

Ἐν τῇ Αὐστραλίᾳ. Τινὲς τῶν Σολομωντείων νήσων, αἱ
Βισμάρκειοι, μέρος τῆς Νέας Γουϊνέας, αἱ Μαρσιάλαι κτλ.

7. ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟΝ.

Μέγα δουκάτον.

Ἐπιφ. 2,587 □ χμ. Πληθ. 200,000.

Τὸ μέγα δουκάτον τοῦ Λουξεμβούργου κεῖται μεταξύ τῆς Γερ-
μανίας, τοῦ Βελγίου καὶ τῆς Γαλλίας. Καὶ ἔχει μὲν τὸν αὐτὸν
καὶ ἡ Ὁλλανδία ἡγεμόνα, ἀλλ' εἶναι ἀνεξάρτητον καὶ αὐτόνομον.

Κάτοικοι. Γερμανοί.

Θρησκεία. Καθολικὴ.

Πολίτευμα. Συνταγματικὴ μοναρχία.

Πόλεις. Τὸ Λουξεμβούργον, 20,000 κατ., πρωτ. τοῦ
μεγάλου δουκάτου.

8. ΒΕΛΓΙΟΝ.

Βασίλειον.

Ἐπιφ. 29,457 □ χμ. Πληθ. 6,000,000.

Ὅρια. Πρὸς Β. ἡ Ὁλλανδία καὶ ἡ Βόρειος ἡ Γερμανικὴ
θάλασσα πρὸς Δ. ἡ Βόρειος ἡ Γερμανικὴ θάλασσα καὶ ἡ Γαλ-
λία πρὸς Ν. ἡ Γαλλία καὶ τὸ Λουξεμβούργον καὶ πρὸς Α. τὸ
Λουξεμβούργον καὶ ἡ Γερμανία.

Θάλασσα. Ἡ Βόρειος ἡ Γερμανικὴ.

Ὅρη. Τὰ Ἄρδεννα.

Ποταμοί. Ὁ Σκάλδης, πηγ. ἐκ τῶν Ἀρδέννων καὶ ἐκβ.
εἰς τὴν Βόρειον ἡ Γερμανικὴν θάλασσαν καὶ ὁ Μώσας, πηγ. ἐκ

τοῦ Λιγγονικοῦ ὄροπέδιου καὶ ἐκθ. εἰς τὴν Βόρειον ἢ Γερμανικὴν θάλασσαν.

Κλῆμα. Ἴγγρον καὶ ὀμιχλῶδες, ἀλλ' εὐκρατου καὶ ὑγιεινόν.

Ἔδαφος. Εὐφορον.

Προϊόντα ἐξαγόμενα. Δημητριακοὶ καρποί, γαϊάνθρακες, λιπᾶ νήματα, δέρματα, λίθοι.

Κάτοικοι. Φλάνδροι (συγγενεῖς τῶν Γερμανῶν, 2,700,000), Βαλλόνοι (συγγενεῖς τῶν Γάλλων, 2,400,000).

Θρησκεία. Καθολικὴ.

Παιδεία, ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.
Ἐν ἀκμῇ.

Πολίτευμα. Συνταγματικὴ μοναρχία.

Πόλεις. Ἡ Ὀσιένδη, ἐξ ἧς διαπεραιοῦνται εἰς τὴν Μ. Βρεττανίαν. Ἡ Βρυῆγη, 50,000 κατ. Ἡ Γάνδη, 160,000 κατ. Ἡ Ἀντρέπη (Ἀμβέρση), 240,000 κατ., ἡ ἐμπορικωτάτη πόλις τοῦ Βελγίου. Ἡ Μεχέλνη, 50,000 κατ. Αἱ Βρυξέλλαι, 480,000 κατ. μετὰ τῶν προαστείων, πρωτ. τοῦ βασιλείου. ΝΑ. δὲ αὐτῶν καίται τὸ χωρίον Βατερλώ, περιβόητον διὰ τὴν ἐν ἔτει 1815 ἦταν τοῦ Μ. Ναπολέοντος. Ἡ Ἀντιίχη (γαλλ. Λιέζ), 150,000 κατ., ἔχουσα ἀξιόλογα χαλυβουργεῖα, σιδηρουργεῖα καὶ ὀπλοποιεῖα. Ἡ Βουϊλλών, πατρὶς τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς πρώτης συνταγμένης σταυροφορῆς Γοδοφρίδου.

9. ΟΛΛΑΝΔΙΑ.

Βασίλειον.

Ἐπιφ. 33,000 □ χμ. Πληθ. 4,500,000.

Ἡ Ὀλλανδία καλεῖται καὶ Κάτω Χῶραι, διότι ἐνιαχοῦ τὰ παραλία αὐτῆς εἶναι χθαμαλότερα τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, ἀφ' ἧς προφυλάσσονται διὰ προχωμάτων καὶ διωρυχῶν.

Ὅρια. Πρὸς Β. καὶ Δ. ἡ Βόρειος ἢ Γερμανικὴ θάλασσα πρὸς Ν. τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Γερμανία καὶ πρὸς Α. ἡ Γερμανία.

Θάλασσα. Ἡ Βόρειος ἢ Γερμανικὴ.

Αἰμνοθάλασσα. Ἡ Ζουϊδέρη.

Ποταμοί. Ὁ Ῥήνος, πηγ. Α. τοῦ Ἁγίου Γεθάρδου, διερ-

χόμενος τὴν λίμνην τῆς Κωνσταντίας καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Βόρειον ἢ Γερμανικὴν θάλασσαν· καὶ ὁ Μάσας, πηγ. ἐκ τοῦ Λιγγονικοῦ ὄροπέδιου καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Βόρειον ἢ Γερμανικὴν θάλασσαν.

Κλῆμα. Ἵγρον καὶ ὀμιχλῶδες, ἀλλ' εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν.

Ἔδαφος. Εὐφορον.

Προϋόντα ἐξαγόμενα. Ζῶα, ζάκχαρις, βέργαι, βούτυρον, τυρός.

Κάτοικοι. Ὀλλανδοί.

Θρησκεία. Διαμαρτυρομένων (2,800,000), καθολικῇ (1,600,000).

Παιδεία, ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία. Ἐν ἀκμῇ.

Πολίτευμα. Συνταγματικὴ μοναρχία.

Πόλεις. Ἡ Γρωινίγγη, 50,000 κατ. Τὸ Ἄμστελδάμου, 420,000 κατ., ἐκτισμένον ἐπὶ πασσάλων. Ἡ Ζαανδάμη, ἔχουσα ναυπηγεῖα. Ἐνταῦθα ἠσχολήθη περὶ τὴν ναυπηγικὴν ὁ Μ. Πέτρος (1). Ἡ Χαρλέμη, 50,000 κατ., ἔχουσα περιφήμους ἀνθρώπους. Ἡ Λεῦδη. Ἡ Χάγη, 160,000 κατ., πρωτ. τοῦ βασιλείου. Ἡ Ῥοιτερδάμη, 200,000 κατ., πατρὶς τοῦ Ἐράσμου, τοῦ εἰσαγαγόντος τὴν κακόηχον προφορὰν τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς γλώσσας. Ἡ Οὐτρέχτη, 85,000 κατ.

Κτήσεις.

Ἐπιφ. 1,980,053. Πληθ. 32,000,000.

Ἐν τῇ Ἀσίᾳ. Ἐκ τῶν Ἰνδικῶν νήσων αἱ Σουνδαῖαι (πλὴν μέρους τῆς Βορνέου καὶ τῆς Τιμώρης) καὶ αἱ Μολοῦκκαι.

Ἐν τῇ Ἀμερικῇ. Ἐκ τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν αἱ νῆσοι Ἁγιος Σάββας, Ἁγιος Εὐστάθιος, Κιουρασώ κτλ. Ἡ Ὀλλανδικὴ Γουάνα.

Ἐν τῇ Αὐστραλίᾳ. Μέρος τῆς Νέας Γουίνεας κτλ.

1) Διατηρεῖται εἰσέτι ὁ οἰκίσκος, ἐν ᾧ διέτριβεν.

Γ'.

ΒΟΡΕΙΟΣ ΕΥΡΩΠΗ

Ἐπιφ. 6,519,220 □ χμ. Πληθ. 143,500,000.

Ἡ Βόρειος Εὐρώπη ἀποτελεῖται ἐκ πέντε κρατῶν, τῆς Μεγάλης Βρετανίας, τῆς Δανίας, τῆς Σουηδίας, τῆς Νορβηγίας καὶ τῆς Ῥωσσίας.

1. ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΤΑΝΙΑ.

Βασίλειον.

Ἐπιφ. 314,951 □ χμ. Πληθ. 38,500,000.

Ἡ Μ. Βρετανία ἀποτελεῖται ἐκ δύο μεγάλων νήσων, τῆς Μ. Βρετανίας καὶ τῆς Ἰρλανδίας, καὶ ἐκ πολυαρίθμων μικρῶν.

Χωρογραφικὴ διαίρεσις. Ἡ Μ. Βρετανία διαίρεται εἰς 3 μέρη, Α' εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ Οὐαλίαν, Β' εἰς τὴν Σκωτίαν, καὶ Γ' εἰς τὴν Ἰρλανδίαν.

Θάλασσα. Ἡ Βόρειος ἢ Γερμανικὴ, ἡ Βρετανικὴ ἢ τῆς Μάγχης καὶ ἡ Ἰρλανδική.

Κόλποι. Ἐν μὲν τῇ Μ. Βρετανίᾳ ὁ Μορράης, ὁ τοῦ Ταμέσεως, ὁ τῆς Βριστόλης καὶ ὁ τῆς Σολβάης· ἐν δὲ τῇ Ἰρλανδίᾳ ὁ τοῦ Σχάννυνοσ καὶ ὁ τῆς Γαλβάης.

Νῆσοι. Ἡ Μ. Βρετανία (ἐπιφ. 230,679 □ χμ. πληθ. 33,500,000). Ἡ Ἰρλανδία (ἐπιφ. 84,252 □ χμ. πληθ. 5,000,000). Αἱ Σχετλανδίαι, ὧν μεγίστη ἡ Μαινλαίνδη. Αἱ Ὀρκάδες, ὧν μεγίστη ἡ Πομόνα. Αἱ Ἐβρίδες, ὧν μεγίστη μὲν ἡ Λούις, περιφημοτάτη δὲ διὰ τὸ Φιγγάλιον σπήλαιον, ὅπερ σύγκειται ἐκ λίθου βασανίτου, ἡ Στάφα. Ἡ Μαΐνη. Ἡ Ἀγγλεσέη, πολύχαιλος. Αἱ Σαλλυαὶ (πιθανῶς αἱ παλαιαὶ Κασσιτερίδες, ἐξ ὧν οἱ Φοίνικες ἐξῆγον κασσίτερον). Ἡ Οὐηκτίς, ἔχουσα ὠραιοτάτας τοποθεσίας (1).

Χερσόνησοι. Ἡ Οὐαλικὴ καὶ ἡ Κορνοναλικὴ ἐν τῇ Μ. Βρετανίᾳ.

1) Αἱ Νορμανδικαί, ὡς εἶπομεν, ἀνήκουσι γεωγραφικῶς τῇ Γαλλίᾳ.

Πορθμοί. Ὁ τοῦ Καλαί, χωρίζων τὴν Μ. Βρεττανίαν ἀπὸ τῆς Γαλλίας, καὶ ὁ Βόρειος καὶ ὁ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, χωρίζοντες τὴν Μ. Βρεττανίαν ἀπὸ τῆς Ἰρλανδίας.

Ἦθη. Ἐν μὲν τῇ Μ. Βρεττανίᾳ τὰ Σκωτικά, τὰ Ἀγγλικά, τὰ Οὐαλικά καὶ τὰ Κορνουαλικά· ἐν δὲ τῇ Ἰρλανδίᾳ τὰ Ἰρλανδικά.

Ἀκροτήρια. Ἐν μὲν τῇ Μ. Βρεττανίᾳ τὸ Βράθον καὶ τὸ Λαίνδσενδον· ἐν δὲ τῇ Ἰρλανδίᾳ τὸ Μαλίνου καὶ τὸ Μίξενου.

Ποταμοί. Ἐν μὲν τῇ Μ. Βρεττανίᾳ ὁ Ὀυμβερσο, πηγ. ἐκ τῶν Ἀγγλικῶν ὀρέων καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Βόρειον ἢ Γερμανικὴν θάλασσαν, ὁ Τάμεσις, πηγ. ἐκ τῶν Ἀγγλικῶν ὀρέων καὶ ἐκβ. εἰς τὸν ὁμώνυμον κόλπον, καὶ ὁ Σέβερσο, πηγ. ἐκ τῶν Οὐαλικῶν ὀρέων καὶ ἐκβ. εἰς τὸν κόλπον τῆς Βριστόλης· ἐν δὲ τῇ Ἰρλανδίᾳ ὁ Σχάννου, πηγ. ἐκ τῶν Ἰρλανδικῶν ὀρέων καὶ ἐκβ. εἰς τὸν ὁμώνυμον κόλπον.

Κλίμα. Ἰσθμὸν καὶ ὀμιχλῶδες, ἄλλ' εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν.

Ἔδαφος. Εὐφορον.

Προϊόντα ἐξαγόμενα. Βαμβάκινα ὑφάσματα, σιδηρᾶ ἀντικείμενα, μάλλινα ὑφάσματα, μηχαναί, γαϊάνθρακες, βαμβάκινα νήματα, λιπᾶ ὑφάσματα, χημικὰ προϊόντα, ἐνδύματα, μάλλινα νήματα.

Κάτοικοι. Ἀγγλοι (1).

Θρησκεία. Ἐν μὲν τῇ Ἀγγλίᾳ, τῇ Οὐαλίᾳ καὶ τῇ Σκωτίᾳ ἡ τῶν διαμαρτυρομένων· ἐν δὲ τῇ Ἰρλανδίᾳ ἡ καθολικὴ.

Παιδεία, ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.
Ἐν ἀκμῇ.

Στρατὸς καὶ στόλος. Ὁ στρατὸς ἀνέρχεται ἐν εἰρήνῃ μὲν εἰς 225,000 ἀνδρῶν, ἐν πολέμῳ δὲ εἰς 825,000· ὁ δὲ στόλος σύγκειται ἐξ 740 πλοίων, ὧν 78 θωρηκτά.

Πολίτευμα. Συνταγματικὴ μοναρχία.

Πόλεις.

Α'. Ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ καὶ Οὐαλίᾳ. Τὸ Λονδῆνον,

1) Ἐκτὸς τῶν Ἀγγλων καὶ ὀλίγων ἄλλων ὑπάρχουσι καὶ 2,000,000 Κελτῶν, οἵτινες κατοικοῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν τῇ Ἰρλανδίᾳ.

6,000,000 κατ. μετὰ τῶν προαστείων, διαρρέομενον ὑπὸ τοῦ Ταμέσεως, πρωτ. τοῦ βασιλείου, ἡ μεγίστη, ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις τοῦ κόσμου. Τὸ μέγιστον δὲ μέρος τῆς πόλεως κεῖται ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Ταμέσεως καὶ περιλαμβάνει τὸ Ἄστυ (ἀγγλ. Σίτυ), ἔνθα ὁ μεγαλοπρεπέστατος ναὸς τοῦ Ἁγίου Παύλου καὶ ἕτερα περικαλλῆ οἰκοδομήματα, καὶ τὸ Οὔεστμίνστερ (1), ἔνθα ὁ ὁμώνυμος ναός, ἐν ᾧ στέφονται καὶ θάπτονται οἱ βασιλεῖς τῆς Μ. Βρεττανίας καὶ ἀναπαύονται οἱ μεγάλοι αὐτῆς ἄνδρες, τὸ Βρεττανικὸν μουσεῖον, τὸ πλουσιώτατον τοῦ κόσμου, καὶ πλείστα ἄλλα περικαλλῆ οἰκοδομήματα. Τὸ Γρηουίτς, προάστειον τοῦ Λονδίνου, ἔνθα τὸ πρῶτον ἀστεροσκοπεῖον τῆς Μ. Βρεττανίας καὶ μέγαρον τῶν ναυτικῶν ἀπεμάχων. Τὸ Οὐλιτς, προάστειον καὶ αὐτὸ τοῦ Λονδίνου, ἔχον μέγιστα ναυπηγεῖα καὶ τηλεβολοποιεῖα. Ἡ Τσραιταίμη, ἔνθα ὁ κύριος ναύσταθμος τῆς Μ. Βρεττανίας. Ἡ Καντερβουρή, ἔδρα τοῦ πρώτου ἀρχιεπισκόπου τῆς ἀγγλικανικῆς ἐκκλησίας. Ἡ Δούβρη, ἐξ ἧς διαπεριούονται εἰς τὴν Γαλλίαν. Ἡ Πορτσμούθη, 160,000 κατ., ὅπου ὁ μέγιστος ναύσταθμος τῆς Μ. Βρεττανίας χωρῶν ἅπαντα τὸν στόλον αὐτῆς. Ἡ Πλυμούθη, 85,000 κατ., ἔχουσα ναύσταθμον. Ἡ Βριστόλη, 220,000 κατ. Ἡ Ὁξφόρδη, ἔχουσα διάσημον πανεπιστήμιον. Ἡ Κανταβριγία, ἔχουσα καὶ αὐτὴ διάσημον πανεπιστήμιον. Ἡ Νορβίχη, 100,000 κατ., ἔχουσα περίφημα ἐριουργεῖα. Ἡ Βιομιγγάμη, 430,000 κατ., ἔχουσα τὰ πρῶτα χαλκουργεῖα καὶ χαλυβουργεῖα τοῦ κόσμου. Ἡ Νοττιγγάμη, 220,000 κατ., ἔχουσα ἀξιόλογα κνημιδοπλοκεῖα. Ἡ Σεφελδη, 330,000 κατ., ἐν ἧ κατασκευάζονται περίφημα χαλύβινα τεχνουργήματα. Ἡ διπλῆ πόλις Μαρχεστρία, 500,000 κατ., καὶ Σαλφόρδη, 200,000 κατ., τὸ πρῶτον βαμβακουργεῖον τοῦ κόσμου. Τὸ Λίβερπουλ, 520,000 κατ., τὸ πρῶτον βαμβακαεμπορεῖον τοῦ κόσμου καὶ ἡ ἐμπορικωτάτη πόλις τῆς Μ. Βρεττανίας μετὰ τὸ Λονδῖνον. Ἡ Βραϊδφαίρδη, 220,000 κατ. Ἡ Λήδση, 370,000 κατ., ἔχουσα

1) Ἐν τῷ Οὔεστμίνστερ κατοικοῦσιν ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια, αἱ ἀρχαί, οἱ εὐγενεῖς καὶ οἱ πλούσιοι.

περίφημα έριουργεία καὶ βυμβακουργεία. Ἡ Ἰόρκη, ἔδρα τοῦ δευτέρου ἀρχιεπισκόπου τῆς ἀγγλικανικῆς ἐκκλησίας. Τὸ Νεουκάστελ, 200,000 κατ., ἔχον πλουσιώτατα γαιανθρακωρυχεῖα. Ἡ Μέρσιϋ-Τιδφίλη (ἐν τῇ Οὐαλίᾳ), ἔχουσα σιδηρωρυχεῖα καὶ γαιανθρακωρυχεῖα. Τὸ Κάρδιφ (ἐν τῇ Οὐαλίᾳ), 130,000 κατ.

Β'. Ἐν τῇ Σκωτίᾳ. Τὸ Ἐδιμβούργον, 260,000 κατ., πρωτ. τῆς Σκωτίας. Ἡ Γλασκώβη, 570,000 κατ., ἡ μεγίστη, ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις τῆς Σκωτίας. Ἡ Πέροση, ἀρχαία καθέδρα τῶν βασιλέων τῆς Σκωτίας. Ἡ Δούνδη, 140,000 κατ., τὸ μέγιστον λιμεμπορεῖον τῆς Μ. Βρεττανίας. Ἡ Ἀβερδῆνη, 100,000 κατ.

Γ'. Ἐν τῇ Ἰρλανδίᾳ. Τὸ Δουβλίνον, 350,000 κατ., πρωτ. τῆς Ἰρλανδίας. Ἡ Βατερφόρδη, ἐμπορεῖον ἀφῶν (σαρδελῶν). Ἡ Κόρκη, 80,000 κατ., ἐξ ἧς ἐξάγονται κρέας, στέαρ, δέρματα καὶ ἕτερα ἀναγκάζει τοῖς πλοίοις. Ἡ Ἀμερική. Ἡ Βελφαίστη, 230,000 κατ.

Κτήσεις.

Ἐπιφ. 23,719,390 □ χμ. Πληθ. 305,000,000.

Ἐν τῇ Εὐρώπῃ. Ἐκ τῆς Γαλλίας αἱ Νορμανδικαὶ νῆσοι. Ἐκ τῆς Ἰσπανίας ἡ πόλις Γιβραλτάρ. Ἐκ τῆς Ἰταλίας αἱ νῆσοι Μελίτη, Κόμινον καὶ Γότσον.

Ἐν τῇ Ἀσίᾳ. Ἐκ τῆς Κίτης ἡ νῆσος Χογκόγκη. Ἐκ τῆς Ἀραβίας τὸ διαμέρισμα τοῦ Ἄδεν καὶ αἱ νῆσοι Καμαρᾶναι, Περιμ καὶ Κουριᾶναι—Μουριᾶναι. Τὸ Βρεττανικὸν Ἰνδοστάν. Ἐκ τῆς Ἰνδοκίτης ἡ Ἄνω Βιρμανία, ἡ Κάτω Βιρμανία, αἱ Παρὰπόρθμιοι ἀποικίαι καὶ ἡ Μαλάκκα. Ἐκ τῶν Ἰνδικῶν νήσων αἱ Ἀνδαμᾶναι, αἱ Νικοβάραι, ἡ Λαβουάνη καὶ μέρος τῆς Βορνέου.

Ἐν τῇ Ἀφρικῇ. Ἡ Βρεττανικὴ Σενεγαμβία. Μέρος τοῦ Σουδάν. Ἐκ τῆς Ἄνω Γουίνεας αἱ Παραλίαι τῆς Σιέρρας Λεώνης καὶ τοῦ χρυσοῦ καὶ μέρος τῆς Παραλίας τῶν δούλων. Ἐκ τῆς Δυτικῆς Γερμανικῆς Ἀφρικῆς ὁ λιμὴν τῶν φαλαινῶν. Ἡ Ἀκταία. Ἡ Ζανζιβάρη. Ἡ Ἀνατολικὴ Βρεττανικὴ Ἀφρική. Ἐκ τῆς Σομάλης μέρος τῆς παραλίας. Ἐκ τῶν Ἀφρικανικῶν νήσων ἡ Ἀνάληψις, ἡ Ἁγία Ἐλένη, ὁ Μκυρίκιος, αἱ Ἀμιράνται, αἱ Σεϋχέλλαι, ἡ Σοκότρα κτλ.

Ἐν τῇ Ἀμερικῇ. Ἡ Βρεττανικὴ Βόρειος Ἀμερικῇ. Ἡ Βρεττανικὴ Ὀνδούραση. Ἐκ τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν αἱ νῆσοι Βαχαμαῖαι, Ἰαμάικα, Δομίνικα, Ἀγία Λουκία, Ἅγιος Βικέντιος, Γρενάδα, Βαρβαδῶση, Τρινιδάτη κτλ. Ἡ Βρεττανικὴ Γουάνα.

Ἐν τῇ Αὐστραλίᾳ. Ἡ Ἠπειρος καὶ αἱ νῆσοι Τασμανία, Νέα Σηλανδία, Φίτσιαι, Νέα Γουινέα ἐν μέρει κτλ.

2. ΔΑΝΙΑ.

Βασίλειον.

Ἐπιφ. 38,279 □ χμ. Πληθ. 2,200,000.

Ἡ Δανία ἀποτελεῖται ἐκ μιᾶς χερσονήσου, τῆς Ἰουτλανδικῆς (π. Κιμβρικῆς), καὶ ἐκ πολλῶν νήσων, ὧν ἀξιολογώταται ἡ Σηλανδία, ἡ Φυνία, ἡ Σαλανδία καὶ ἡ Βοργχόλμη.

Θάλασσα. Ἡ Βόρειος ἢ Γερμανικὴ καὶ ἡ Ἀνατολικὴ ἢ Βαλτικὴ.

Πορθμοί. Ὁ Σκαγεροράκης, χωρίζων τὴν Ἰουτλανδικὴν χερσόνησον ἀπὸ τῆς Νορβηγίας, ὁ Καττεγάτης, χωρίζων τὴν Ἰουτλανδικὴν χερσόνησον ἀπὸ τῆς Σουηδίας, ὁ Μικρὸς Βέλτος, χωρίζων τὴν Ἰουτλανδικὴν χερσόνησον ἀπὸ τῆς νήσου Φυνίας, ὁ Μέγας Βέλτος, χωρίζων τὴν νῆσον Φυνίαν ἀπὸ τῆς νήσου Σηλανδίας, καὶ ὁ Σοῦνδος, χωρίζων τὴν νῆσον Σηλανδίαν ἀπὸ τῆς Σουηδίας.

Ἀκρωτήριον. Τὸ Σιάγκενον.

Κλίμα. Ἐγγρὸν καὶ ὀμιχλῶδες, ἀλλ' εὐκρατον καὶ ὕμεινον.

Ἔδαφος. Εὐφορον.

Προϊόντα ἐξαγόμενα. Βούτυρον, χοιρομήριον, ζῶα, δημητριακοὶ καρποί, δέρματα.

Κάτοικοι. Δανοί.

Θρησκεία. Διαμαρτυρομένων.

Ἡαιδεῖα, ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.
Ἐν ἀκμῇ.

Ἡολίτευμα. Συνταγματικὴ μοναρχία· βασιλεῦει δὲ τῆς Δανίας ὁ Χριστιανὸς ὁ Θ', πατὴρ τοῦ ἡμετέρου βασιλέως.

Πόλεις.

Α'. Ἐν τῇ Ἰουτλανδικῇ χερσονήσῳ. Ἡ Ἀλβόργη.

Ἡ Ῥανδέφση, ἔχουσα περίφημα χειροκτιποιεῖα. Ἡ Ἀρχούση, 35,000, κατ.

Β'. Ἐν τῇ νήσῳ Σηλανδία. Ἡ Κοπεγχάγη, 380,000 κατ. μετὰ τῶν προαστείων, πρωτ. τοῦ βασιλείου.

Γ'. Ἐν τῇ νήσῳ Φυνία. Ἡ Ὀδέυση, 30,000 κατ.

Κτήσεις.

Ἐπιφ. 194,577 □ χμ. Πληθ. 130,000.

Ἐν τῇ Βύρῳπη. Αἱ νῆσοι Φαρόαι (ἐπιφ. 1,333 □ χμ. πληθ. 13,000), ὧν πρωτ. ἡ Τορσχάδνη, 1,000 κατ. Ἡ νῆσος Ἴσλανδία (ἐπιφ. 104,785 □ χμ. πληθ. 70,000), ἔχουσα πολλὰ ἐνεργὰ καὶ ἐσθεςμένα ἡφαιστεία καὶ ἰκανὰς θερμὰς πηγὰς. Καὶ τῶν μὲν ἐνεργῶν ἡφαιστειῶν σπουδαιότατον εἶναι ἡ Ἐλλα τῶν δὲ θερμῶν πηγῶν ἀξιολογωτάτη εἶναι ἡ Γεϋσίρη. Πρωτ. δὲ τῆς νήσου εἶναι ἡ Ρεικχαβίκη, 3,500 κατ.

Ἐν τῇ Ἀμερικῇ. Ἡ νῆσος Γροιλλανδία. Ἐκ τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν αἱ νῆσοι Ἅγιος Θωμᾶς, Ἅγιος Ἰωάννης καὶ Τίμιος Σταυρός.

3. ΣΟΥΗΔΙΑ.

Βασίλειον.

Ἐπιφ. 450,574 □ χμ. Πληθ. 4,800,000.

Ὅρια. Πρὸς Β. ἡ Ρωσσία καὶ ἡ Νορβηγία πρὸς Δ. ἡ Νορβηγία καὶ ἡ Ἀνατολικὴ ἢ Βαλτικὴ θάλασσα πρὸς Ν. ἡ Ἀνατολικὴ ἢ Βαλτικὴ θάλασσα καὶ πρὸς Α. ἡ Ἀνατολικὴ ἢ Βαλτικὴ θάλασσα καὶ ἡ Ῥωσσία.

Θάλασσα. Ἡ Ἀνατολικὴ ἢ Βαλτικὴ.

Κόλποι. Ὁ Βοθνικὸς καὶ ὁ τῆς Στοκχόλμης.

Νῆσοι. Ἡ Γουτλάνδη (ἐπιφ. 3,152 □ χμ. πληθ. 60,000). Ἡ Οὐλάνδη (ἐπιφ. 1,320 □ χμ. πληθ. 50,000).

Πορθμοί. Ὁ Καττεγάτης, χωρίζων τὴν Σουηδίαν ἀπὸ τῆς Ἰουτλανδικῆς χερσονήσου, καὶ ὁ Σοῦνδος, χωρίζων τὴν Σουηδίαν ἀπὸ τῆς νήσου Σηλανδίας.

Ὅρη. Αἱ Σκανδιναυκὰ Ἀλπεις, χωρίζουσαι τὴν Σουηδίαν ἀπὸ τῆς Νορβηγίας καὶ διαιρούμεναι εἰς Βορείους καὶ εἰς Νοτίους.

Ποταμοί. Ὁ Τορνέος, ὁ Ὀγγεομάνος καὶ ὁ Δάλας, πηγ. ἐκ τῶν Σκανδιναυικῶν Ἄλπεων καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Βοθηνικὸν κόλπον καὶ ὁ Κλάρας, πηγ. ἐκ τῶν Σκανδιναυικῶν Ἄλπεων καὶ ἐκβ. εἰς τὴν λίμνην Βένερ.

Λίμναι. Ἡ Βένερ, ἡ Βέτερ, ἡ Τελμάρη καὶ ἡ πολυνησοτάτη Μαιλάρη.

Κλίμα. Ψυχρὸν καὶ ὑγρινόν.

Ἔδαφος. Ἄφορον.

Προϊόντα ἐξαγόμενα. Ξυλεία, ζῶα καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα, μέταλλα, χάρτης, δημητριακοὶ καρποί.

Κάτοικοι. Σουηδοί. (1)

Θρησκεία. Διαμαρτυρομένων.

Παιδεία, ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία. Ἐν ἀκμῇ.

Πολίτευμα. Συνταγματικὴ μοναρχία.

Πόλεις. Ἡ Γέφλη, 25,000 κατ. Ἡ Οὐψάλα, ἔχουσα ἐπίσημον πανεπιστήμιον καὶ μεγαλοπρεπέστατον μητροπολιτικὸν ναόν, ἐν ᾧ οἱ τάφοι πολλῶν βασιλέων τῆς Σουηδίας. Ἡ **Στοκχόλμη**, 240,000 κατ., πρωτ. τοῦ βασιλείου, ἐκτισμένη ἐπὶ 40 νησίδων τῆς λίμνης Μαιλάρης (αἷ Βενετία τοῦ Βορρᾶ) καὶ ἔχουσα ὠραιστάτην τοποθεσίαν, παραβαλλομένην πρὸς τὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῆς Νεαπόλεως καὶ τῆς Λισσαβῶνος. Ἡ **Νορκοπιγγη**, 30,000 κατ. Ἡ **Καρλσκόνα**, ἔνθα ὁ ναύσταθμος τῆς Σουηδίας. Ἡ **Μαλμοίη**, 50,000 κατ. Ἡ **Γοιτεβούργη**, 100,000 κατ. Ἡ **Βίσβη**, πρωτ. τῆς νήσου Γουτλάνδης, ἔχουσα πολυάριθμα λείψανα μεσαιωνικῶν ναῶν καὶ ἄλλων οἰκοδομημάτων.

4. ΝΟΡΒΗΓΙΑ.

Βασίλειον.

Ἐπιφ. 325,423 □ χμ. Πληθ. 2,000,000.

Ὄρια. Πρὸς Β. ὁ Β. παγωμένος ὠκεανός· πρὸς Δ. ὁ Β. παγωμένος ὠκεανός, ὁ Ἀτλαντικὸς ὠκεανός καὶ ἡ Βόρειος ἡ Γερ-

1) Ἐκτὸς τῶν Σουηδῶν καὶ ὀλίγων ἄλλων ὑπάρχουσι καὶ 7,000 Λαπῶνων, οἵτινες ἀνήκουσιν εἰς τὴν Μογγολικὴν φυλὴν.

μανική θάλασσα πρὸς Ν. ἢ Βόρειος ἢ Γερμανική θάλασσα· καὶ πρὸς Α. ἢ Σουηδία καὶ ἢ Ῥωσσία.

Θάλασσα. Ἡ Βόρειος ἢ Γερμανική.

Κόλποι. Ὁ τῆς Δρουθείμης καὶ ὁ τῆς Χριστιανίας.

Νῆσοι. Ἡ Μαγέρη. Αἱ Βεστερόλαι. Αἱ Λοφόται, πρὸς Ν. τῶν ὁποίων σχηματίζεται ἡ φοβερά Μάλστρώμειος θαλασσία δίνη.

Πορθμός. Ὁ Σκαγερράκης, χωρίζων τὴν Νορβηγίαν ἀπὸ τῆς Ἰουτλανδικῆς χερσονήσου.

Ὅρη. Αἱ Σκανδιναυκῆ καὶ Ἄλπεις, χωρίζουσαι τὴν Νορβηγίαν ἀπὸ τῆς Σουηδίας καὶ δικιρούμεναι εἰς Βορείους καὶ εἰς Νοτίους.

Ἄκρωτήρια. Τὸ Βόρειον ἐν τῇ νήσῳ Μαγέρη, τὸ βορειότατον τῆς Εὐρώπης, καὶ τὸ Λινδεσνατόν.

Ποταμός. Ὁ Γλόμειος, πηγ. ἐκ τῶν Σκανδιναυκῶν Ἄλπεων καὶ ἐκβ. εἰς τὸν κόλπον τῆς Χριστιανίας.

Κλίμα. Ψυχρὸν καὶ ὑγριεῖον.

Ἔδαφος. Ἄφορον.

Προϊόντα ἐξαγόμενα. Ξυλεία, ζῶα καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα, ῥέγγαι, βακαλάος καὶ ἕτεροι ἰχθύες, μέταλλα.

Κάτοικοι. Νορβηγοί (1).

Θρησκεία. Διαμαρτυρομένων.

Παιδεία, ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία. Ἐν ἀκμῇ.

Πολίτευμα. Συνταγματικὴ μοναρχία. Ἔχει δὲ ἡ Νορβηγία τὸν αὐτὸν καὶ ἡ Σουηδία βασιλεία.

Πόλεις. Ἡ Χαμμερφέστη, ὁ βορειότατος ἐμπορικὸς λιμὴν τοῦ παλαιοῦ κόσμου. Ἡ Δρουθείμη, 25,000 κατ., ἐνθα ἐστέφοντο οἱ βασιλεῖς τῆς Νορβηγίας. Ἡ Ῥοιρόση, ἔχουσα περίφημα χαλκωρυχεῖα. Ἡ Βεργένη, 50,000 κατ., ἐξ ἧς ἐξάγονται τὰ πλεῖστα τῶν ἀλιευτικῶν προϊόντων. Ἡ Δραμμένη, ἐξ ἧς ἐξάγεται τὸ πλεῖστον τῆς ξυλείας. Ἡ Χριστιανία, 150,000 κατ., πρωτ. τοῦ βασιλείου.

1) Ἐκτὸς τῶν Νορβηγῶν καὶ ὀλίγων ἄλλων ὑπάρχουσι καὶ 15,000 Ἰαπῶνων.

5. ΡΩΣΣΙΑ.

Αὐτοκρατορία.

Ἐπιφ. 5,389,993 □ χμ. Πληθ. 95,000,000.

Ὅρια. Πρὸς Β. ὁ Β. παγωμένος ὠκεανός· πρὸς Δ. ἡ Νορβηγία, ἡ Σουηδία, ἡ Ἀνατολικὴ ἢ Βαλτικὴ θάλασσα, ἡ Γερμανία, ἡ Αὐστρία καὶ ἡ Ῥωμουνία· πρὸς Ν. ἡ Αὐστρία, ἡ Ῥωμουνία, ὁ Εὐξείνιος πόντος, ἡ Ἀζοφικὴ θάλασσα καὶ ὁ ποταμὸς Μάνιτς· καὶ πρὸς Α. ἡ Ἀσία.

Θάλασσαί. Ἡ Καρική, ἡ Λευκὴ, ἡ Ἀνατολικὴ ἢ Βαλτικὴ, ὁ Εὐξείνιος πόντος καὶ ἡ Ἀζοφικὴ (π. ἢ Μαιώτις λίμνη).

Κόλποι. Ἐν μὲν τῇ Λευκῇ θαλάσῃ ὁ τοῦ Ἀρχαγγέλου καὶ ὁ τῆς Ὀυέγης· ἐν δὲ τῇ Ἀνατολικῇ ἢ Βαλτικῇ θαλάσῃ ὁ Βοθνικὸς, ὁ Φιννικὸς καὶ ὁ τῆς Ῥίγας.

Νῆσοι. Ἐν μὲν τῷ Β. παγωμένῳ ὠκεανῷ ἡ Νέα Ζέμβλα (διπλῆ), ἡ Βαϊράτη καὶ ἡ Καλρουέβη· ἐν δὲ τῇ Ἀνατολικῇ ἢ Βαλτικῇ θαλάσῃ αἱ Ὀλάνδαι, ἡ Λαρόη καὶ ἡ Οἰσέλη.

Χερσόνησοι. Ἐν μὲν τῷ Β. παγωμένῳ ὠκεανῷ ἡ Κανίνη καὶ ἡ Κόλα· ἐν δὲ τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ ἡ Κριμαϊκὴ (π. ἢ Ταυρικὴ).

Πορθμοί. Ὁ Καρικός, χωρίζων τὴν νῆσον Νέαν Ζέμβλαν ἀπὸ τῆς νήσου Βαϊράτης, καὶ ὁ Κιμέριος Βόσπορος (κ. τοῦ Κέρτε), χωρίζων τὴν Κριμαϊκὴν χερσόνησον ἀπὸ τῆς Καυκασίας.

Ἴσθμὸς. Ὁ Περεικόπιος, ἐνῶν τὴν Ῥωσσίαν μετὰ τῆς Κριμαϊκῆς χερσονήσου.

Ὄρη. Τὰ Οὐράλια, χωρίζοντα ἐν μέρει τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Ἀσίας καὶ ἔχοντα πλούσια μεταλλεῖα χρυσοῦ, πλατίνης, ἀργύρου, χαλκοῦ, σιδήρου κτλ., τὰ Λαπωνικά, τὰ Βαλδαῖα ὑψώματα, ὁ Βολχόνσκιος ὄρυμος, τὰ Καρπάθια καὶ τὰ Κριμαϊκά.

Ἀγροτήριον. Τὸ Κάνινον ἐπὶ τῆς χερσονήσου Κανίνης.

Ποταμοί. Ὁ Πετσχόρας, πηγ. ἐκ τῶν Οὐραλίων καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Β. παγωμένον ὠκεανόν· ὁ Δουίντας, πηγ. παρὰ τὰ Βαλδαῖα ὑψώματα καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Λευκὴν θάλασσαν· ὁ Νεύας, πηγ. ἐκ τῆς λίμνης Λαδόγης καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Φιννικὸν κόλπον· ὁ Λύνας, πηγ. ἐκ τοῦ Βολχονσίου ὄρυμου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν κόλπον τῆς

Ῥίγας· ὁ Οὐϊστούλας, πηγ. ἐκ τῶν Καρπαθίων καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Ἀνατολικὴν ἢ Βαλτικὴν θάλασσαν· ὁ Δούναβις (οὗ παραπόταμος ὁ Προῦθος), πηγ. ἐκ τοῦ Μέλανος ὄρουμοῦ καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον· ὁ Δνειστερος, πηγ. ἐκ τῶν Καρπαθίων καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον· ὁ Δνειπερος (π. ὁ Βορυσθένης), πηγ. ἐκ τοῦ Βολχονσκίου ὄρουμοῦ καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον· ὁ Δὼν (π. ὁ Τάναϊς), πηγ. παρὰ τὸν Βολχόνσκιον ὄρυμν καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Ἀζοφικὴν θάλασσαν· ὁ Βόλγας, ὁ μέγιστος τῆς Εὐρώπης, πηγ. ἐκ τῶν Βαλδαίων ὑψωμάτων καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν· παραπόταμοι δὲ αὐτοῦ εἶναι ὁ Κάμας καὶ ὁ Ὅκας καὶ ὁ Οὐράλης, πηγ. ἐκ τῶν Οὐραλίων καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν.

Λίμνες. Ἡ Ὀνεγα, ἡ Λάδογα, ἡ μέγιστη τῆς Εὐρώπης, ἡ Πείπος, ἡ Ἰλιμενος, καὶ ἡ Κασπία, ἡ μέγιστη τῆς γῆς, ἀνήκουσα κατὰ τὸ πλεῖστον τῇ Ἀσίᾳ.

Κλίμα. Ποικίλον.

Ἔδαφος. Ποικίλον.

Ἡροῦόντα ἐξαγόμενα. Δημητριακοὶ καρποί, νήματα, ξυλεία, ζῆα καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα, μέταλλα, χαβιάρι.

Κάτοικοι. Ῥῶσοι (65,000,000), Πολωνοὶ (6,000,000), κατοικοῦντες ἐν τῇ Ῥωσικῇ Πολωνίᾳ, Λιθουανοὶ (3,000,000), κατοικοῦντες ἐν τῇ Λιθουανίᾳ, ἧτις κεῖται παρὰ τὴν Ἀνατολικὴν ἢ Βαλτικὴν θάλασσαν, Τάταροι (3,000,000), κατοικοῦντες μάλιστα ἐν τῇ Κριμαϊκῇ χερσονήσῳ, Ἑβραῖοι (2,500,000), ἰδίως Φίννοι (2,000,000), κατοικοῦντες ἐν τῇ Φιννίᾳ, Γερμανοὶ (1,500,000), κατοικοῦντες μάλιστα ἐν ταῖς παρὰ τὴν Ἀνατολικὴν ἢ Βαλτικὴν θάλασσαν χώραις, Ῥωμοῦνοι (1,000,000), κατοικοῦντες μάλιστα ἐν τῇ Βασσαραβίᾳ (1) καὶ παρὰ τὴν Ἀζοφικὴν θάλασσαν, Ἕλληνες (300,000), κατοικοῦντες μάλιστα ἐν τῇ Κριμαϊκῇ χερσονήσῳ καὶ παρὰ τὴν Ἀζοφικὴν θάλασσαν (2).

1) Ἡ Βασσαραβία κεῖται μεταξύ τοῦ ποταμοῦ Δνειστεροῦ, τοῦ παραποτάμου τοῦ Δουνάβεως Προῦθου, τοῦ Δουνάβεως καὶ τοῦ Εὐξείνιου πόντου.

2) Πλὴν δὲ τούτων ἐνοικοῦσι καὶ ἄλλοι λαοί, οἷον Σαμογῆδαι καὶ Λάπωνες παρὰ τὸν Β. παγωμένον ὠκεανόν, Ἑσθλανδοί, Λιφλανδοί καὶ Κορ-

Θρησκεία. Ὀρθόδοξος (67,000,000), καθολικὴ (9,000,000), διαμαρτυρομένων (5,000,000), μωαμεθανικὴ (2,500,000), ιουδαϊκὴ (2,500,000) (1).

Παιδεία, ἐμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία.
"Ἠρξάντο ἀναπτυσσόμενα.

Στρατὸς καὶ στόλος. Ὁ στρατὸς ἀνέρχεται ἐν εἰρήνῃ μὲν εἰς 800,000 ἀνδρῶν, ἐν πολέμῳ δὲ εἰς 2,400,000 ἄνευ τῆς ἐθνοφρουρᾶς· ὁ δὲ στόλος σύγκειται ἐκ 380 πλοίων, ὧν 30 θωρηκτά.

Πολίτευμα. Ἀπόλυτος μοναρχία.

Ἡ αὐτοκρατορία τῆς Ῥωσσίας ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν μερῶν· Α' ἐκ τῆς Ῥωσσίας· Β' ἐκ τῆς Πολωνίας· καὶ Γ' ἐκ τῆς Φιννίας.

Α'. ΡΩΣΣΙΑ.

Ἐπιφ. 4,889,062 □χμ. Πληθ. 85,000,000.

Πόλεις. Ὁ Ἀρχάγγελος. Ἡ Πეტρούπολις, 1,000,000 κατ. μετὰ τῶν προαστείων, κτισθεῖσα τῷ 1703 ὑπὸ τοῦ Μ. Πέτρου καὶ κειμένη ἐπὶ νησίδων τοῦ Νεύα καὶ ἐπιτῶν ὄχθων αὐτοῦ, πρωτ. τῆς αὐτοκρατορίας καὶ ἡ ἐμπορικωτάτη αὐτῆς πόλις. ἔχει δὲ πολυτελεστάτους ναοὺς, οἷον τὸν τοῦ Ἁγίου Ἰσαάκ, τὸν τῶν Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου, ὅπου οἱ τάφοι τῶν αὐτοκρατόρων κτλ. καὶ ἕτερα περικαλλῆ οἰκοδομήματα. Ἡ Κρουστάτη, 50,000 κατ., κειμένη ἐπὶ νησίδος καὶ οὔσα ὁ πρῶτος ναύσταθμος τῆς Ῥωσσίας. Ἡ Νάρβα, περίφημος διὰ τὴν ἐν ἔτει 1700 ἦταν τοῦ Μ. Πέτρου ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Σουηδίας Καρόλου τοῦ IB'. Ἡ Ρίγα, 180,000 κατ. Ἡ Βίλνα, 100,000 κατ. Τὸ Κίεβον, 170,000 κατ., ἄλλοτε πρωτ. τῆς Ῥωσσίας. Ἡ Πολτάβα, περίφημος διὰ τὴν ἐν ἔτει 1709 ἦταν τοῦ βασιλέως τῆς Σουηδίας Καρόλου τοῦ IB'. ὑπὸ τοῦ Μ. Πέτρου. Τὸ Χάρκοβον, 170,000 κατ. Τὸ Κισνόβιον, 120,000 κατ., πρωτ. τῆς Βασσαρα-

λανδοὶ παρὰ τὴν Ἀνατολικὴν ἢ Βαλτικὴν θάλασσαν, Καλμοῦχοι παρὰ τοὺς ποταμοὺς Δῶν καὶ Βόλγαν, ἅπαντες ἀνήκοντες εἰς τὴν Μογγολικὴν φυλὴν, κτλ.

1) Ἐκτὸς δὲ τούτων ὑπάρχουσι καὶ ὀλίγοι μογοφυσῖται (οἱ Ἀρμένιοι) καὶ ἔθνη.

βίας, ἥς ἕτεραι πόλεις εἶναι τὸ Ἰσμαήλιον, ἡ Κιλία καὶ ἡ Ἀνκερμάνη. Ἡ Ὀδησσός, 300,000 κατ., κτισθεῖσα τῷ 1793 καὶ οὖσα ἡ ἐμπορικωτάτη πόλις τῆς Ῥωσσίας ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου. Τὸ Νικολάεφ, 70,000 κατ., ἔχον ναύσταθμον. Ἡ Χερσών, 70,000 κατ. Ἡ Σιμφερόπολις, πρωτ. τῆς Κριμαϊκῆς χερσονήσου, ἐν ἡ ἕτεραι πόλεις εἶναι ἡ Σεβαστόπολις, ἔχουσα ναύσταθμον, καὶ τὸ Κέρτς. Τὸ Ταϊγάνιον, 55,000 κατ. Τὸ Ἀστραχάν, 70,000 κατ., ἐνθα ἀλιεύονται οἱ ἰχθύες, ἐξ ὧν παρασκευάζεται τὸ χαβιζάρι. Ἡ Μόσχα, 750,000 κατ., παλαιὰ πρωτ. τῆς Ῥωσσίας καὶ νῦν δευτέρα καθέδρα, γέμουσα ἀνακτόρων, μοναστηρίων καὶ ναῶν, ὧν σπουδαιότατοι ὁ τῆς Παναγίας τοῦ Καζάν, ὁ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ἐν ᾧ στέφονται οἱ αὐτοκράτορες, κτλ. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς πόλεως κεῖται ἡ συνοικία Κρεμλῖνον μετὰ τῶν ἀρχαίων ἀνακτόρων τῶν Τσάρων καὶ 32 ναῶν. Εἶναι δὲ ἡ Μόσχα ἡ βιομηχανικωτάτη πόλις τῆς Ῥωσσίας. Τὸ Νίσι-Νόβγοροδ, 70,000 κατ. Τὸ Καζάν, 140,000 κατ. Ἡ Σαμάρα, 75,000 κατ. Τὸ Σαράτοβον, 120,000 κατ.

Β'. ΠΟΛΩΝΙΑ.

Ἐπιφ. 127,319 □ χμ. Πληθ. 8,000,000.

Πόλις. Ἡ Βαρσοβία, 450,000 κατ., πρωτ.

Γ'. ΦΙΝΝΙΑ.

Ἐπιφ. 373,612 □ χμ. Πληθ. 2,300,000.

Ἡ μεγάλη ἡγεμονία τῆς Φιννίας ἀνήκει μὲν τῇ Ῥωσσίᾳ, ἔχει ὁμῶς ἰδίαν ἀντιπροσωπείαν καὶ διοίκησιν.

Πόλις. Ἡ Ἑλσιγγφόρση, 60,000 κατ., πρωτ.

Κτήσεις.

Ἐν τῇ Ἀσίᾳ. Ἡ Ἀσιατικὴ Ῥωσσία (ἐπιφ. 16,650,461 □ χμ. πληθ. 20,000,000).

ΑΣΙΑ

Έπιφ. 44,532,669 □ χμ. Πληθ. 860,000,000.

Ἡ Ἀσία εἶναι ἡ πρώτη μὲν κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν καὶ τὸν πληθυσμόν, ἡ δευτέρα δὲ κατὰ τὴν πυκνότητα τοῦ πληθυσμοῦ τῶν ἡπείρων τῆς γῆς (ἰδὲ σελ. 21 σημ. 1).

Ὅρια. Πρὸς Β. ὁ Β. παγωμένος ὠκεανός· πρὸς Δ. τὰ Οὐράλια ὄρη, ἡ Κασπία θάλασσα, ὁ ποταμὸς Μάνιτς, ἡ Ἀζοφικὴ θάλασσα, ὁ Εὐξείνιος πόντος, ἡ Προποντίς, ἡ Μεσόγειος θάλασσα καὶ ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα· πρὸς Ν. ὁ Ἰνδικὸς ὠκεανός· καὶ πρὸς Α. ὁ Μέγας ἢ Εἰρηνικὸς ὠκεανός.

Χωρογραφικὴ διαίρεσις. Ἡ Ἀσία διαίρεται χωρογραφικῶς εἰς 3 μέρη· Α' εἰς τὴν Βόρειον Ἀσίαν, περιλαμβάνουσαν τὴν Ἀσιατικὴν Ῥωσίαν· Β' εἰς τὴν Μέσην Ἀσίαν, περιλαμβάνουσαν τὴν Κίναν, τὴν Κορέαν καὶ τὴν Ἰαπωνίαν· καὶ Γ' εἰς τὴν Νότιον Ἀσίαν, περιλαμβάνουσαν τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν, τὴν Ἀραβίαν, τὴν Περσίαν, τὸ Ἀφγανιστάν, τὸ Βελουτχιστάν, τὸ Καφιριστάν, τὸ Ἰνδοστάν, τὴν Ἰνδοκίναν καὶ τὰς Ἰνδικὰς νήσους.

Ἐσχατὰ ἀκρωτήρια. Πρὸς Β. τὸ Βόρειον ἢ Τσελγρουσκίνον ἐν τῇ Σιβηρίᾳ· πρὸς Δ. τὸ Λεκτὸν ἐν τῇ Μικρῇ Ἀσίᾳ· πρὸς Ν. τὸ Βούρον ἐν τῇ Ἰνδοκίνῃ· καὶ πρὸς Α. τὸ Ἀνατολικὸν ἐν τῇ Σιβηρίᾳ.

Μέγιστον μῆκος καὶ πλάτος. Τὸ μὲν μέγιστον μῆκος τῆς Ἀσίας εἶναι 9,600 χμ. ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Ἀνατολικοῦ μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Λεκτοῦ· τὸ δὲ μέγιστον πλάτος 8,500 χμ. ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Βορείου ἢ Τσελγρουσκίνου μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Βούρου.

Ὠκεανοί. Ὁ Β. παγωμένος, ὁ Ἰνδικὸς καὶ ὁ Μέγας ἢ Εἰρηνικὸς.

Θάλασσα. Ἐν μὲν τῷ Β. παγωμένῳ ὠκεανῷ ἡ *Καυκική* ἐν δὲ τῇ Μεσογείῳ θαλάσῃ τὰ μέρη αὐτῆς *Ἀζοφική*, *Εὐξείνιος πόντος* καὶ *Προποντις*· ἐν δὲ τῷ Ἰνδικῷ ὠκεανῷ ἡ *Ἐρυθρὰ*· ἐν δὲ τῷ Μεγάλῳ ἢ Εἰρηνικῷ ὠκεανῷ ἡ *Νότιος Κινεζική*, ἡ *Ἀνατολικὴ Κινεζική*, ἡ *Κιτρίνη*, ἡ *Ἰαπωνική*, ἡ *Ὀχοτοσική* καὶ ἡ *Βερίγγειος ἢ Καμποσιατική*.

Κόλποι. Ἐν μὲν τῷ Β. παγωμένῳ ὠκεανῷ ὁ *Ὀβειος*· ἐν δὲ τῇ Μεσογείῳ θαλάσῃ ὁ *Ἀδριαντιηνός*, ὁ *Ἐρμαῖος*, ὁ *Παμφύλιος* καὶ ὁ *Ἴσθικός*· ἐν δὲ τῷ Ἰνδικῷ ὠκεανῷ ὁ *Ἀδελικός*, ὁ *Περσικός*, ὁ *Ὀμανικός*, ὁ *Βεργαλικός* καὶ ὁ *Περούτιος*· ἐν δὲ τῇ Νοτίῳ Κινεζικῇ θαλάσῃ ὁ *Σιαμικός* καὶ ὁ *Τογκινικός*· ἐν δὲ τῇ Κιτρίνῃ θαλάσῃ ὁ *Πετσίλειος*· ἐν δὲ τῇ Βερίγγειῳ ἢ Καμποσιατικῇ θαλάσῃ ὁ *Ἀναδυρινός*.

Νῆσοι. Ἐν μὲν τῷ Β. παγωμένῳ ὠκεανῷ ἡ τοῦ *Βράγγελ* καὶ αἱ τῆς *Νέας Σιβηρίας*· ἐν δὲ τῇ Μεσογείῳ θαλάσῃ ἡ *Λέσβος*, ἡ *Χίος*, ἡ *Σάμος*, ἡ *Ρόδος* καὶ ἡ *Κύπρος*· ἐν δὲ τῷ Ἰνδικῷ ὠκεανῷ ἡ *Κεϋλάνη*· ἐν δὲ τῷ Μεγάλῳ ἢ Εἰρηνικῷ ὠκεανῷ ἡ *Σουμάτρα*, ἡ *Ἰάβα*, ἡ *Βόρνεος*, ἡ *Κελέβη*, ἡ *Μινδάναος*, ἡ *Μαυίλλα* ἢ *Δουσσώνη*, ἡ *Χαϊνάνη*, ἡ *Φορμόζα*, ἡ *Κιουσιού*, ἡ *Σικόκη*, ἡ *Νιπώνη*, ἡ *Ἰεσῶ* καὶ ἡ *Σαχαλίνη*.

Χερσόνησοι. Ἡ *Μικρὰ Ἀσία*, ἡ *Ἀραβία*, ἡ *Δεκάν* (ἐν τῷ Ἰνδοστάν), ἡ *Ἰνδοκίνα* μετὰ τῆς *Μαλάκκας*, ἡ *Κορέα* καὶ ἡ *Καμποσιακά*.

Πορθμοί. Ὁ *Κιμμέριος Βόσπορος*, ὁ *Θρακικός Βόσπορος* καὶ ὁ *Ἑλλήσποντος*, χωρίζοντες τὴν *Ἀσίαν* ἀπὸ τῆς *Εὐρώπης*· ὁ *Βαβελμανδέβειος*, χωρίζων τὴν *Ἀσίαν* ἀπὸ τῆς *Ἀφρικῆς*· ὁ *Ὀρμούξειος*, χωρίζων τὴν *Ἀραβίαν* ἀπὸ τῆς *Περσίας*· ὁ *Πάλκιος*, χωρίζων τὴν *Χερσόνησον Δεκάν* ἀπὸ τῆς *νήσου Κεϋλάνης*· ὁ *Μαλακκικός*, χωρίζων τὴν *Χερσόνησον Μαλάκκαν* ἀπὸ τῆς *νήσου Σουμάτρας*· ὁ *Σουνδαῖος*, χωρίζων τὴν *νήσον Σουμάτραν* ἀπὸ τῆς *νήσου Ἰάβας*· ὁ *Μακασσάρειος*, χωρίζων τὴν *νήσον Βόρνεον* ἀπὸ τῆς *νήσου Κελέβης*· καὶ ὁ *Βερίγγειος*, χωρίζων τὴν *Ἀσίαν* ἀπὸ τῆς *Ἀμερικῆς*.

Ἴσθμός. Ὁ *Σουέζειος*, ἐνῶν τὴν *Ἀσίαν* μετὰ τῆς *Ἀφρικῆς*.

Ὀρη. Ἀπὸ τοῦ Αἰγαίου πελάγους ἐκτείνεται πρὸς Α. μέ-
χρι τῆς Κορέας μέγα ὄροπέδιον. Τὸ ὄροπέδιον δὲ τοῦτο διαιρεῖται
διὰ τοῦ ὄρους Ἰνδοκούχου εἰς δύο, εἰς Δυτικόν, ὅπερ εἶναι μικρό-
τερον τοῦ ἐτέρου καὶ χθαμαλώτερον, καὶ εἰς Ἀνατολικόν, ὅπερ
εἶναι μεγαλείτερον τοῦ ἐτέρου καὶ ὑψηλότερον. Καὶ ἐν μὲν τῷ Δυ-
τικῷ ὄροπεδίῳ ὄρη εἶναι ὁ Ταῦρος, ὁ Αἰβανός, τὸ Ἀρα-
ράτ, ὁ Καύκασος καὶ τὸ Ἐλβουρον· ἐν δὲ τῷ Ἀνατολικῷ
ὄροπεδίῳ τὰ Ἰμαλάτα, τὰ Καρακορούμια, τὰ Θιενσάνια,
τὰ Αἰτάια, τὰ Σαϊάνια, τὰ Δαυρικά, τὰ Ἰαβλονόια, τὰ Στανο-
βόια καὶ τὰ Ἰνδοκινεζικά. Τὰ δὲ Οὐράλια καὶ τὰ τῶν χερ-
σονήσεων τῆς Ἀραβίας, τῆς Δεκάν, τῆς Μαλάκκας,
τῆς Κορέας καὶ τῆς Καμποτζίας δὲν συνδέονται μετὰ
τοῦ μεγάλου ὄροπέδιου, ἀλλ' ἴστανται ὅλως κεχωρισμένα.

Ἀκρωτήρια. Τὸ Βόρειον ἢ Τσελγρουσκινον, τὸ βορειό-
τατον τῆς Ἀσίας, ἐν τῇ Σιβηρίᾳ· τὸ Δεκτόν, τὸ δυτικώτατον τῆς
Ἀσίας, ἢ Τερά ἄκρα καὶ τὸ Ἀνεμούριον ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ· τὸ
Μόκαδον ἐν τῇ Ἀραβίᾳ· τὸ Κομορῖνον ἐν τῷ Ἰνδοστάν· τὸ Βου-
ρου, ἢ Ῥωμανία καὶ ἢ Καμποῦα ἐν τῇ Ἰνδοκίῳ καὶ ἢ Λοπάτκα καὶ
τὸ Ἀνατολικόν, τὸ ἀνατολικώτατον τῆς Ἀσίας, ἐν τῇ Σιβηρίᾳ.

Πεδιᾶδες. Ἡ Σιβηρικὴ, ἢ Τουρανικὴ, ἢ Κινεζικὴ, ἢ Με-
σοποταμικὴ καὶ ἢ Ἰνδική.

Ποταμοί. Ὁ Λένας, ὁ Ἰενεσέης καὶ ὁ Ὄβις, ἐκθ. εἰς τὸν
Β. παγωμένον ὠκεανόν· ὁ Σίρ (π. ὁ Ἰαξάρτης) καὶ ὁ Ἄμουῦ
(π. ὁ Ὠξος) εἰς τὴν Ἀράλην λίμνην· ὁ Ἄλγης εἰς τὸν Εὐξείνιον
πόντον· ὁ Εὐφράτης καὶ ὁ Τίγρης εἰς τὸν Περσικόν κόλπον· ὁ Ἰν-
δὸς εἰς τὸν Ὀμανικόν κόλπον· ὁ Γάγγης καὶ ὁ Βραμαπούτρας εἰς
τὸν Βεγγαλικόν κόλπον· ὁ Ἰραβάδης καὶ ὁ Σαλβένης εἰς τὸν Πε-
γούιον κόλπον· ὁ Μεκόγκος ἢ Καμβόιος εἰς τὴν Νότιον Κινεζικὴν θά-
λασσαν· ὁ Ἰαγγτσειάγκος εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Κινεζικὴν θά-
λασσαν· ὁ Χοάγκος εἰς τὸν Πετσίλειον κόλπον· καὶ ὁ Ἄμουρ εἰς
τὴν Ὀχοτσικὴν θάλασσαν.

Λίμναι. Ἡ Βαϊκάλη, ἢ Βαλκασία, ἢ Ἀράλη καὶ ἢ Κα-
σπία, ἢ μεγίστη τῆς γῆς, ἐν τῇ Ἀσιατικῇ Ῥωσίᾳ· ἢ Τάττα, ἢ
Βάνη, ἢ Ἀσφαλιτίτις ἢ Νεκρὰ θάλασσα ἐν τῇ Ἀσιατικῇ Τουρ-
κίᾳ· ἢ Οὐρμία ἐν τῇ Περσίᾳ· καὶ ἢ Κουκουνδὸρη ἐν τῇ Κίῳ.

Κλίμα. Τὸ κλίμα τῆς Ἀσίας εἶναι ποικίλον, ψυχρότατον μὲν πρὸς Β., ψυχρὸν δὲ ἐν τῷ μέσῳ, θερμότατον δὲ πρὸς Ν.

Προϊόντα. Χρυσός, ἄργυρος, λευκόχρυσος, χαλκός, μόλυβδος, κασσίτερος, ὀρυκτὸν ἄλλας, γαιάνθρακες, πολύτιμοι λίθοι· ζῆα ἡμερα καὶ ἄγρια· φυτὰ πολλὰ καὶ ποικίλα.

Φυλάε. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀσίας ἀνήκουσιν εἰς 3 φυλάε, εἰς τὴν Μογγολικὴν, εἰς τὴν Καυκασίαν καὶ εἰς τὴν Μαλαϊκὴν. Καὶ εἰς μὲν τὴν **Μογγολικὴν φυλὴν**, ἀριθμοῦσαν ἐν τῇ Ἀσίᾳ 580 ἐκ., ἀνήκουσιν ἐκτὸς ἀσημάτων τινῶν λαῶν οἱ Τάταροι, οἱ γνήσιοι Τούρκοι, οἱ Τουρκομᾶνοι, οἱ Μογγόλοι, οἱ Κινέζοι, οἱ Κορεᾶται, οἱ Ἰνδοκινέζοι καὶ οἱ Ἰάπωνες· εἰς δὲ τὴν **Καυκασίαν φυλὴν**, ἀριθμοῦσαν ἐν τῇ Ἀσίᾳ 250 ἐκ., ἀνήκουσιν οἱ Γεωργιανοί, οἱ Ἀρμένιοι, οἱ Κοῦρδοι, οἱ Ἀφγανοί, οἱ Βελοῦτχοι, οἱ Ἰνδοί, οἱ Ἑβραῖοι, οἱ Σύροι καὶ οἱ Ἀραβες· εἰς δὲ τὴν **Μαλαϊκὴν φυλὴν**, ἀριθμοῦσαν ἐν τῇ Ἀσίᾳ 30 ἐκ., ἀνήκουσιν οἱ κάτοικοι τῆς χερσονήσου Μαλάκκας καὶ τῶν Ἰνδικῶν νήσων.

Θρησκεία. Ἐπικρατοῦσα θρησκεία ἐν τῇ Ἀσίᾳ εἶναι ἡ **Ἑθνικὴ**, ἀριθμοῦσα 760 ἐκ. Ἐκ τῶν ἐθνικῶν δὲ 500 μὲν ἐκ. εἶναι Βουδισταί, ἐπικρατοῦντες ἐν τῇ Κίνῃ, Κορέᾳ, Ἰαπωνίᾳ, νήσῳ Κεϋλάνη καὶ Ἰνδοκίνῃ· 140 δὲ ἐκ. Βραχμανισταί, ἐπικρατοῦντες ἐν τῷ Ἰνδοστάν. Ἐκτὸς δὲ τῶν ἐθνικῶν ὑπάρχουσι καὶ 80 ἐκ. Μωαμεθανῶν, 15 ἐκ. Χριστιανῶν καὶ 500 χιλ. Ἰουδαίων.

Πολίτευμα. Πανταχοῦ ἀπόλυτος μοναρχία, πλὴν τῆς Ἰαπωνίας, ἐν ἣ συνταγματικὴ μοναρχία.

Α΄.

ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΣΙΑ

Ἐπιφ. 16,650,461 \square χμ. Πληθ. 20,000,000.

Ἡ Βόρειος Ἀσία ἀποτελεῖται μόνον ἐκ τῆς Ἀσιατικῆς Ῥωσσίας.

ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΡΩΣΣΙΑ.

Ἡ Ἀσιατικὴ Ῥωσσία ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Β. παρα-

Θάλασσα. Ἡ Ἀζοφικὴ (π. ἡ Μαιώτις λίμνη) καὶ ὁ Εὐξεινος πόντος (κ. ἡ Μαύρη θάλασσα). **Πορθμός.** Ὁ Κιμμέριος Βόσπορος (κ. τοῦ Κέρτε), χωρίζων τὴν Καυκασίαν ἀπὸ τῆς Κριμαϊκῆς χερσονήσου. **Ὄρος.** Ὁ Καυκάσος. **Ποταμοί.** Ὁ Κουβάν, πηγ. ἐκ τοῦ Καυκάσου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Εὐξεινον πόντον· ὁ Τερέκ, πηγ. ἐκ τοῦ Καυκάσου καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν. Ὁ Ριόν (π. ὁ Φάσις), πηγ. ἐκ τοῦ Καυκάσου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Εὐξεινον πόντον· καὶ ὁ Κοῦρ (π. ὁ Κύρος), πηγ. ἐκ τοῦ ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ Ἐρζερουμικοῦ ὄρους καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν· παραπόταμοι δὲ αὐτοῦ εἶναι ὁ Ἀρᾶς (π. ὁ Ἀράξης). **Λίμναι.** Ἡ Ἐριβάνη καὶ ἡ Κασπία. **Κλίμα.** Εὐκρατον καὶ ὕγαινον. **Ἔδαφος.** Εὐφορον. **Προϊόντα ἐξαγόμενα.** Ἐριαι, βάμβαξ, μέταξα, ἐρυθρόδανον (ρίζαρι), πετρέλαιον. **Κάτοικοι.** Γεωργιανοὶ (οἱ ωραιότατοι τῶν ἀνθρώπων), Ἀρμένιοι, Κιρκάσιοι, Τάταροι, Ρῶσοι, Ἕλληνες κτλ. **Θρησκεία.** Ὁρθόδοξος.

Πόλεις. Πρὸς Β. μὲν τοῦ Καυκάσου ἡ Αἰκατερινοδόρη, 40,000 κατ. Ἡ Σταυρόπολις, 35,000 κατ. Ὁ Βλαδικαυκάσος, 35,000 κατ. Πρὸς Ν. δὲ τοῦ Καυκάσου τὸ Πότι. Τὸ Βατούμ. Τὸ Κάος, ἔχον ὀχυρώτατον φρούριον. Ἡ Ἐριβάνη. Πρὸς Δ. δὲ αὐτῆς κεῖται τὸ μοναστήριον Ἐτσματισίν, ἐνθα ἐδρεύει ὁ πατριάρχης τῶν μονοφυσιτῶν Ἀρμενίων. Ἡ Τιφλίς, 90,000 κατ., πρωτ. τῆς Καυκασίας. Ἡ Σεμάχη, 30,000 κατ. Ἡ Βακοῦ, 45,000 κατ., παρ' ἣν ὑπάρχουσι πλούσιαι πηγαὶ πετρελαίου.

Δ'. ΧΙΒΑ.

Ἐπιφ. 57,800 □ χμ. πληθ. 700,000.

Ἡ Χίβα εἶναι χανάτου (1) ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ῥωσσίας.

Κάτοικοι. Τουρκομᾶνοι. **Θρησκεία.** Μωαμεθανική.

Πόλεις. Ἡ Χίβα, 6,000 κατ., πρωτ.

Ε'. ΒΟΥΧΑΡΑ.

Ἐπιφ. 239,000 □ χμ. Πληθ. 2,130,000.

Ἡ Βουχάρα εἶναι χανάτου ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ῥωσσίας.

1) Ἡ λέξις χανάτου Τουρκικῆ οὐσα σημαίνει ἡγεμονία.

Κλίμα. Τὸ κλίμα τῆς Ἀσίας εἶναι ποικίλον, ψυχρότατον μὲν πρὸς Β., ψυχρὸν δὲ ἐν τῷ μέσῳ, θερμότατον δὲ πρὸς Ν.

Προϊόντα. Χρυσός, ἄργυρος, λευκόχρυσος, χαλκός, μόλυβδος, κασσίτερος, ὀρυκτὸν ἄλας, γαϊάνθρακες, πολύτιμοι λίθοι· ζῶα ἡμερα καὶ ἄγρια· φυτὰ πολλὰ καὶ ποικίλα.

Φυλαί. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀσίας ἀνήκουσιν εἰς 3 φυλάς, εἰς τὴν *Μογγολικὴν*, εἰς τὴν *Καυκασίαν* καὶ εἰς τὴν *Μαλαικὴν*. Καὶ εἰς μὲν τὴν **Μογγολικὴν φυλὴν**, ἀριθμοῦσαν ἐν τῇ Ἀσίᾳ 580 ἐκ., ἀνήκουσιν ἐκτὸς ἀσημάτων τινῶν λαῶν οἱ *Τάταροι*, οἱ *γνήσιοι Τούρκοι*, οἱ *Τουρκομᾶνοι*, οἱ *Μογγόλοι*, οἱ *Κινέζοι*, οἱ *Κορεῶται*, οἱ *Ἰνδοκινέζοι* καὶ οἱ *Ἰάπωνες*· εἰς δὲ τὴν **Καυκασίαν φυλὴν**, ἀριθμοῦσαν ἐν τῇ Ἀσίᾳ 250 ἐκ., ἀνήκουσιν οἱ *Γεωργιανοί*, οἱ *Ἀρμένιοι*, οἱ *Κοῦρδοι*, οἱ *Ἀφγανοί*, οἱ *Βελοῦτχοι*, οἱ *Ἰνδοί*, οἱ *Ἑβραῖοι*, οἱ *Σύροι* καὶ οἱ *Ἀραβες*· εἰς δὲ τὴν **Μαλαϊκὴν φυλὴν**, ἀριθμοῦσαν ἐν τῇ Ἀσίᾳ 30 ἐκ., ἀνήκουσιν οἱ κάτοικοι τῆς χερσονήσου *Μαλάκκας* καὶ τῶν *Ἰνδικῶν νήσων*.

Θρησκεία. Ἐπικρατοῦσα θρησκεία ἐν τῇ Ἀσίᾳ εἶναι ἡ **Ἑθνικὴ**, ἀριθμοῦσα 760 ἐκ. Ἐκ τῶν ἐθνικῶν δὲ 500 μὲν ἐκ. εἶναι *Βουδισταί*, ἐπικρατοῦντες ἐν τῇ *Κίνῃ*, *Κορέᾳ*, *Ἰαπωνίᾳ*, νήσῳ *Κεϋλάνῃ* καὶ *Ἰνδοκίνῃ*· 140 δὲ ἐκ. *Βουχμανισταί*, ἐπικρατοῦντες ἐν τῷ *Ἰνδοστάν*. Ἐκτὸς δὲ τῶν ἐθνικῶν ὑπάρχουσι καὶ 80 ἐκ. *Μωαμεθανῶν*, 15 ἐκ. *Χριστιανῶν* καὶ 500 *χιλ.* *Ἰουδαίων*.

Πολίτευμα. Πανταχοῦ ἀπόλυτος μοναρχία, πλὴν τῆς Ἰαπωνίας, ἐν ἧ συνταγματικὴ μοναρχία.

Α'.

ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΣΙΑ

Ἐπιφ. 16,650,461 \square χμ. Πληθ. 20,000,000.

Ἡ Βόρειος Ἀσία ἀποτελεῖται μόνον ἐκ τῆς Ἀσιατικῆς *Ῥωσσίας*.

ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΡΩΣΣΙΑ.

Ἡ Ἀσιατικὴ Ῥωσσία ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Β. παγω-

Θάλασσα. Ἡ Ἀζοφικὴ (π. ἡ Μχιώτις λίμνη) καὶ ὁ Εὐξείνως πόντος (κ. ἡ Μαύρη θάλασσα). **Πορθμός.** Ὁ Κιμμέριος Βόσπορος (κ. τοῦ Κέρτε), χωρίζων τὴν Καυκάσιαν ἀπὸ τῆς Κριμαϊκῆς χερσονήσου. **Ὄρος.** Ὁ Καύκασος. **Ποταμοί.** Ὁ Κουβάν, πηγ. ἐκ τοῦ Καυκάσου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον· ὁ Τερέκ, πηγ. ἐκ τοῦ Καυκάσου καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν. Ὁ Ριὼν (π. ὁ Φάσις), πηγ. ἐκ τοῦ Καυκάσου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον· καὶ ὁ Κούρ (π. ὁ Κῦρος), πηγ. ἐκ τοῦ ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ Ἐρζερουμικοῦ ὄροπεδίου καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν· παραπόταμος δὲ αὐτοῦ εἶναι ὁ Ἀρᾶς (π. ὁ Ἀράξης). **Λίμναι.** Ἡ Ἐριβάνη καὶ ἡ Κασπία. **Κλίμα.** Εὐκρατον καὶ ὑγριένον. **Ἔδαφος.** Εὐφορον. **Προϊόντα ἐξαγόμενα.** Ἐρῖα, βάμβαξ, μέταξα, ἐρυθρόδανον (ρίζαρι), πετρέλαιον. **Κάτοικοι.** Γεωργιανοὶ (οἱ ὠραιότατοι τῶν ἀνθρώπων), Ἀρμένιοι, Κιρκάσιοι, Τάταροι, Ρῶσσοι, Ἕλληνες κτλ. **Θρησκεία.** Ὁρθόδοξος.

Πόλεις. Πρὸς Β. μὲν τοῦ Καυκάκου ἡ Αἰκατερινοδόχη, 40, 000 κατ. Ἡ Σταυρόπολις, 35,000 κατ. Ὁ Βλαδικαύκασος, 35, 000 κατ. Πρὸς Ν. δὲ τοῦ Καυκάσου τὸ Πότι. Τὸ Βατούμ. Τὸ Κάρος, ἔχον ὀχυρώτατον φρούριον. Ἡ Ἐριβάνη. Πρὸς Δ. δὲ αὐτῆς κεῖται τὸ μοναστήριον Ἐτσματσίν, ἐνθα ἐδρεύει ὁ πατριάρχης τῶν μονοφυσιτῶν Ἀρμενίων. Ἡ Τιφλίς, 90, 000 κατ., πρωτ. τῆς Καυκάσιαι. Ἡ Σεμάχη, 30,000 κατ. Ἡ Βακοῦ, 45,000 κατ., παρ' ἣν ὑπάρχουσι πλούσιαι πηγαὶ πετρελαίου.

Δ'. ΧΙΒΑ.

Ἐπιφ. 57,800 □ χμ. πληθ. 700,000.

Ἡ Χίβα εἶναι χανάτον (1) ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ῥωσσίας.

Κάτοικοι. Τουρκομᾶνοι. **Θρησκεία.** Μωαμεθανικὴ.

Πόλις. Ἡ Χίβα, 6,000 κατ., πρωτ.

Ε'. ΒΟΥΧΑΡΑ.

Ἐπιφ. 239,000 □ χμ. Πληθ. 2,130,000.

Ἡ Βουχάρα εἶναι χανάτον ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ῥωσσίας.

1) Ἡ λέξις χανάτον Τουρκικὴ οὖσα σημαίνει ἡγεμονίαν.

Κάτοικοι. Τουρκομάνοι. **Φρησκεία.** Μωαμεθανική.
Πόλεις. Ἡ **Βουχάρα**, 70,000 κατ., πρωτ.

Β'.

ΜΕΣΗ ΑΣΙΑ

Ἐπιφ. 12,174,964. Πληθ. 454,000,000.

Ἡ Μέση Ἀσία ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν κρατῶν, τῆς *Κίνης*, τῆς *Κορέας* καὶ τῆς *Ἰαπωνίας*.

1. ΚΙΝΑ.

Αὐτοκρατορία.

Ἐπιφ. 11,574,356 □ χμ. Πληθ. 403,000,000.

Ἡ Κίνα εἶναι ἡ μεγίστη καὶ πολυανθρωποτάτη τῶν χωρῶν τῆς γῆς.

Ὅρια. Πρὸς Β. ἡ Σιβηρία καὶ ἡ Μέση Ἀσία· πρὸς Δ. ἡ Σιβηρία, ἡ Μέση Ἀσία, τὸ Ἀφγανιστὰν καὶ τὸ Ἰνδοστὰν· πρὸς Ν. τὸ Ἰνδοστὰν καὶ ἡ Ἰνδοκίνα· καὶ πρὸς Α. αἱ θάλασσαι *Νότιος Κινεζικῆ*, *Ἀνατολικῆ Κινεζικῆ* καὶ *Κιτρῖνη*, ἡ *Κορέα* καὶ ἡ *Σιβηρία*.
Θάλασσαι. Ἡ *Κιτρῖνη*, ἡ *Ἀνατολικῆ Κινεζικῆ* καὶ ἡ *Νότιος Κινεζικῆ*. **Κόλποι.** Ὁ *Πετσίλειος* καὶ ὁ *Τογκινικός*. **Νῆσοι.** Ἡ *Φορμόζα* ἢ *Ταϊβάνη* (ἐπιφ. 38,803 □ χμ. πληθ. 3,000,000). Ἡ *Χογκόνγη* (ἐπιφ. 83 □ χμ. πληθ. 220,000), κτῆσις τῆς Μ. Βρετανίας. Ἡ *Μακάου*, (ἐπιφ. 11 □ χλ. πληθ. 70,000), κτῆσις τῆς Πορτογαλίας. **Ὅρη.** Τὰ *Σαϊάνια*, τὰ *Ἀλτάια*, τὰ *Θιενσάνια*, τὸ *Ἰνδοκοῦχον* (π. ὁ Ἰνδικὸς Καύκασος ἢ ὁ Παροπάμισος), τὰ *Καρακορούμια*, ὧν ὑψίστη κορυφή ἡ *Δαψάγγη* (8,620 μ.), ἡ δευτέρα τῆς γῆς κατὰ τὸ ὕψος, καὶ τὰ *Ἰμαλάια*, τὰ ὑψιστα τῆς γῆς, ὧν ὑψίστη κορυφή τὸ *Ἐβέρεστον* ἢ *Γκαουρισάγκκαρ* (8,840 μ.). **Ἐρημος.** Ἡ *Γόβη*, πετρώδης καὶ ἀλμυρά, πιθανῶς ἄλλοτε θάλασσα. **Ποταμοί.** Ὁ *Ἀμούρ*, πηγ. ἐκ τῶν Δαυρικῶν ὀρέων καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Ὀχοτσικὴν θάλασσαν· ὁ *Χοάγκος*, πηγ. ἐκ τῶν Ἰμαλαίων καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Πετσίλειον κόλπον· καὶ ὁ *Ἰαγγτσε-*

σοῦς, τῆς *Νιπώνης*, τῆς *Σικόκης* καὶ τῆς *Κιουσιού*, καὶ ἐκ πολλοῦ ἀριθμῶν μικρῶν, ὧν σπουδαίωτάται αἱ *Κουρίλαι* καὶ αἱ *Λιουκιού*.

Θάλασσα. Ἡ Ὀχοτσικὴ, ἡ Ἰαπωνικὴ καὶ ἡ Ἀνατολικὴ Κινεζικὴ. **Ἡφαίστειον.** Τὸ Φουσίον (ἐν τῇ Νιπώνῃ) ἐσθραμένον. **Λίμνη.** Ἡ Βίβα (ἐν τῇ Νιπώνῃ). **Κλιμα.** Εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν. **Ἐδαφος.** Εὐφορον. **Προϊόντα ἐξαγόμενα.** Μέταξα, ἄρβυρα, τέιον, γαϊάνθρακες, ἰχθύες. **Κάτοικοι.** Ἰάπωνες, αἵτινες διακρίνονται τῶν λοιπῶν Ἀσιανῶν διὰ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν εὐρωπαϊκὸν πολιτισμὸν. **Θρησκεία.** Βουδιστικὴ. **Πολίτευμα.** Συνταγματικὴ μοναρχία.

Πολιτικὴ διαίρεσις. Ἡ Ἰαπωνία διαίρεται εἰς τὴν ἰδίαν Ἰαπωνίαν, ἣτις ἀποτελεῖται ἐκ τῶν τριῶν μεγάλων νήσων Νιπώνης, Σικόκης καὶ Κιουσιού, καὶ εἰς τὰς ὑποτελεῖς νήσους, αἵτινες εἶναι ἡ Ἰεσῶ, αἱ Κουρίλαι, αἱ Λιουκιού (1) κτλ.

Πόλεις. Ἐν μὲν τῇ **Νιπώνῃ** ἡ *Ναγοῦα*, 170,000 κατ. Ἡ *Κανασάβα*, 100,000 κατ. Τὸ **Τόκιον** ἢ ἡ **Ἰεδῶ**, 1,400,000 κατ., πρωτ. τῆς αὐτοκρατορίας. Ἡ *Τοκοχάμα*, 120,000 κατ., ἡ ἐμπορικωτάτη πόλις τῆς Ἰαπωνίας μετὰ τὴν Ὀσάκκν. Τὸ *Κίσιον* ἢ τὸ *Μιάκον*, 280,000 κατ., ἄλλοτε πρωτ., τῆς αὐτοκρατορίας. Ἡ Ὀσάκα, 480,000 κατ., ἡ ἐμπορικωτάτη πόλις τῆς Ἰαπωνίας. Ἐν δὲ τῇ **Σικόκῃ** ἡ *Τοξίμα*, 60,000 κατ. Ἐν δὲ τῇ **Κιουσιού** ἡ *Ναγασάκη*, 60,000 κατ. Ἐν δὲ τῇ **Ἰεσοῦ** ἡ *Χακοδάτη*, 60,000 κατ.

Γ'.

ΝΟΤΙΟΣ ΑΣΙΑ

Ἐπιφ. 15,525,592 □ χμ. Πληθ. 367,000,000.

Ἡ Νότιος Ἀσία ἀποτελεῖται ἐξ ἑνῆς χωρῶν, τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας, τῆς Ἀραβίας, τῆς Περσίας, τοῦ Ἀφγανιστάν, τοῦ Βελοουτχιστάν, τοῦ Καφιριστάν, τοῦ Ἰνδοστάν, τῆς Ἰνδοκίτης καὶ τῶν Ἰνδικῶν νήσων.

1) Αἱ Λιουκιού εἶναι ὑποτελεῖς καὶ τῇ Κίτῃ.

Κάτοικοι. Τουρκομάνοι. **Θρησκεία.** Μωαμεθανική.
Πόλις. Ἡ **Βουχάρα**, 70,000 κατ., πρωτ.

B'.

ΜΕΣΗ ΑΣΙΑ

Ἐπιφ. 12,174,964. Πληθ. 454,000,000.

Ἡ Μέση Ἀσία ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν κρατῶν, τῆς *Κίνας*, τῆς *Κορέας* καὶ τῆς *Ἰαπωνίας*.

1. ΚΙΝΑ.

Αὐτοκρατορία.

Ἐπιφ. 11,574,356 □ χμ. Πληθ. 403,000,000.

Ἡ Κίνα εἶναι ἡ μεγίστη καὶ πολυανθρωποτάτη τῶν χωρῶν τῆς γῆς.

Ὄρη. Πρὸς Β. ἡ *Σιβηρία* καὶ ἡ *Μέση Ἀσία*: πρὸς Δ. ἡ *Σιβηρία*, ἡ *Μέση Ἀσία*, τὸ *Ἀφγανιστάν* καὶ τὸ *Ἰνδοστάν*: πρὸς Ν. τὸ *Ἰνδοστάν* καὶ ἡ *Ἰνδοκίνα* καὶ πρὸς Α. αἱ θάλασσαι *Νότιος Κινεζικὴ*, *Ἀνατολικὴ Κινεζικὴ* καὶ *Κιτρινή*, ἡ *Κορέα* καὶ ἡ *Σιβηρία*.
Θάλασσαι. Ἡ *Κιτρινή*, ἡ *Ἀνατολικὴ Κινεζικὴ* καὶ ἡ *Νότιος Κινεζικὴ*. **Κόλποι.** Ὁ *Πετσίλειος* καὶ ὁ *Τογκινικός*. **Νῆσοι.** Ἡ *Φορμόζα* ἢ *Ταϊβάνη* (ἐπιφ. 38,803 □ χμ. πληθ. 3,000,000). Ἡ *Χογκόγκη* (ἐπιφ. 83 □ χμ. πληθ. 220,000), κτῆσις τῆς Μ. Βρετανίας. Ἡ *Μακάου*, (ἐπιφ. 11 □ χλ. πληθ. 70,000), κτῆσις τῆς Πορτογαλίας. **Ὄρη.** Τὰ *Σαϊάνια*, τὰ *Ἀλλάια*, τὰ *Θιενσάνια*, τὸ *Ἰνδοκοῦχον* (π. ὁ *Ἰνδικὸς Καύκασος* ἢ ὁ *Παροπάμισος*), τὰ *Καρακορούμια*, ὧν ὑψίστη κορυφὴ ἡ *Δαψάγγη* (8,620 μ.), ἡ δευτέρα τῆς γῆς κατὰ τὸ ὕψος, καὶ τὰ *Ἰμαλάια*, τὰ ὑψίστα τῆς γῆς, ὧν ὑψίστη κορυφὴ τὸ *Ἐβέρεστον* ἢ *Γακουρισάγκαρ* (8,840 μ.). **Ἐρημοί.** Ἡ *Γόβη*, πετρώδης καὶ ἀλμυρά, πιθανῶς ἄλλοτε θάλασσα. **Ποταμοί.** Ὁ *Ἄμους*, πηγ. ἐκ τῶν *Δαυρικῶν ὀρέων* καὶ ἐκβ. εἰς τὴν *Ὀχοτσικὴν θάλασσαν*: ὁ *Χοάρμος*, πηγ. ἐκ τῶν *Ἰμαλαίων* καὶ ἐκβ. εἰς τὸν *Πετσίλειον κόλπον*: καὶ ὁ *Ἰαγγρτσ-*

σοῦς, τῆς *Νιπώνης*, τῆς *Σικόκης* καὶ τῆς *Κιουσιου*, καὶ ἐκ πολλοῦ ἀριθμῶν μικρῶν, ὧν σπουδαιόταται αἱ *Κουρίλαι* καὶ αἱ *Λιουκιου*.

Θάλασσαί. Ἡ *Ὀχοτσικική*, ἡ *Ἰαπωνική* καὶ ἡ *Ἀνατολική Κινεζική*. **Ἡφαιστειον.** Τὸ *Φουσίον* (ἐν τῇ *Νιπώνῃ*) ἐσβεσμένον. **Λίμνη.** Ἡ *Βίβα* (ἐν τῇ *Νιπώνῃ*). **Κλιμα.** *Εὐκρατον* καὶ *ὕγιον*. **Ἔδαφος.** *Εὐφορον*. **Προϋόντα ἐξαγόμενα.** *Μέταξα*, *ὄρυζα*, *τέιον*, *γαϊάνθρακες*, *ἰχθύες*. **Κάτοικοι.** *Ἰάπωνες*, οἵτινες διακρίνονται τῶν λοιπῶν *Ἀσιανῶν* διὰ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν εὐρωπαϊκὸν πολιτισμόν. **Θρησκεία.** *Βουδιστική*. **Πολίτευμα.** *Συνταγματική μοναρχία*.

Πολιτικὴ διαίρεσις. Ἡ *Ἰαπωνία* διαίρεται εἰς τὴν ἰδίως *Ἰαπωνίαν*, ἣτις ἀποτελεῖται ἐκ τῶν τριῶν μεγάλων νήσων *Νιπώνης*, *Σικόκης* καὶ *Κιουσιου*, καὶ εἰς τὰς ὑποτελεῖς νήσους, αἵτινες εἶναι ἡ *Ἰεσῶ*, αἱ *Κουρίλαι*, αἱ *Λιουκιου* (1) κτλ.

Πόλεις. Ἐν μὲν τῇ *Νιπώνῃ* ἡ *Ναγοῦα*, 170,000 κατ. Ἡ *Κανασάβα*, 100,000 κατ. Τὸ *Τόκιον* ἢ ἡ *Ἰεδῶ*, 1,400,000 κατ., πρωτ. τῆς αὐτοκρατορίας. Ἡ *Υοκοχάμα*, 120,000 κατ., ἡ ἐμπορικωτάτη πόλις τῆς *Ἰαπωνίας* μετὰ τὴν *Ὀσάκαν*. Τὸ *Κίσιον* ἢ τὸ *Μίακον*, 280,000 κατ., ἄλλοτε πρωτ., τῆς αὐτοκρατορίας. Ἡ *Ὀσάκα*, 480,000 κατ., ἡ ἐμπορικωτάτη πόλις τῆς *Ἰαπωνίας*. Ἐν δὲ τῇ *Σικόκῃ* ἡ *Τοξίμα*, 60,000 κατ. Ἐν δὲ τῇ *Κιουσιου* ἡ *Ναγασάκη*, 60,000 κατ. Ἐν δὲ τῇ *Ἰεσοῦ* ἡ *Χακοδάτη*, 60,000 κατ.

Γ'.

ΝΟΤΙΟΣ ΑΣΙΑ

Ἐπιφ. 15,525,592 □ χμ. Πληθ. 367,000,000.

Ἡ *Νότιος Ἀσία* ἀποτελεῖται ἐξ ἐννέα χωρῶν, τῆς *Ἀσιατικῆς Τουρκίας*, τῆς *Ἀραβίας*, τῆς *Περσίας*, τοῦ *Ἀφγανιστάν*, τοῦ *Βελουτχιστάν*, τοῦ *Καφιριστάν*, τοῦ *Ἰνδοστάν*, τῆς *Ἰνδοκίτης* καὶ τῶν *Ἰνδικῶν νήσων*.

1) Αἱ *Λιουκιου* εἶναι ὑποτελεῖς καὶ τῇ *Κίνῃ*.

1. ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΤΟΥΡΚΙΑ.

Έπιφ. 1,889,000 □ χμ. Πληθ. 13,000,000.

Ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Καννασίας, τοῦ Εὐξείνου πόντου καὶ τῆς Προποντιδος· πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Προποντιδος, τοῦ Αἰγαίου πελάγους, τῆς Μεσογείου θαλάσσης καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης· πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Ἀραβίας καὶ τοῦ Περσικοῦ κόλπου· καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Περσίας καὶ τῆς Καννασίας.

Ἀποτελεῖται δὲ ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία ἐξ ὀκτῶ χωρῶν, τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τῆς Τουρκικῆς Ἀρμενίας, τῆς Τουρκικῆς Ἀσσυρίας, τῆς Μεσοποταμίας, τῆς Βαβυλωνίας, τῆς Συρίας, τῆς Παλαιστίνης καὶ τῆς Τουρκικῆς Ἀραβίας.

Α'. ΜΙΚΡΑ ΑΣΙΑ.

Πληθ. 7,000,000

Ὅρος. Πρὸς Β. ὁ Εὐξείνος πόντος καὶ ἡ Προποντις· πρὸς Ν. ἡ Προποντις καὶ τὸ Αἰγαίου πέλαγος· πρὸς Ν. ἡ Μεσόγειος θάλασσα· καὶ πρὸς Α. τὸ ὄρος Ἀμανός, ὁ ἄνω ῥοῦς τοῦ Εὐφράτου καὶ τὰ περὶ τὰς πηγὰς τοῦ Εὐφράτου ὑψίπεδα.

Θάλασσα. Ὁ Εὐξείνος πόντος (κ. ἡ Μαύρη θάλασσα), ἡ Προποντις (κ. ἡ θάλασσα τοῦ Μαριμαῤᾰ) καὶ ἡ Μεσόγειος θάλασσα.

Κόλπος. Ἐν μὲν τῇ Προποντίδι ὁ Ἀστακηνός (κ. τῆς Νικομηδείας) καὶ ὁ Κιανός (κ. τῶν Μουδανιωῶν)· ἐν δὲ τῇ Μεσογείῳ θαλάσσει ὁ Ἀδραμυττηνός, ὁ Ἐρμαῖος (κ. τῆς Σύμνης), ὁ Καῦστριος (κ. τῆς Ἐφέσου), ὁ Ἰασσικός (κ. τῆς Μενδελίας), ὁ Κεραμικός (κ. τῆς Κῶ), ὁ Δωρικός (κ. τῆς Σύμνης), ὁ Παμφύλιος (κ. τῆς Ἀτταλείας) καὶ ὁ Ἰσσικός (κ. τῆς Ἀλεξανδρέττας).

Πορθμοί. Ὁ Θρακικὸς Βόσπορος καὶ ὁ Ἑλλήσποντος (κ. τὰ Δαρδανέλλια), χωρίζοντες τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ἀπὸ τῆς Θράκης.

Ὅρη. Ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ ὑπάρχουσι τρεῖς ὄροσταιχίαι, ἡ τοῦ Ταύρου, ἡ τοῦ Ἀντιταύρου καὶ ἡ τοῦ Ἀμανοῦ, χωρίζουσα τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ἀπὸ τῆς Συρίας. Ἐκτὸς δὲ τῶν ὄροσταιχιῶν τούτων ὑπάρχουσι πολλὰ ὄρη μεμονωμένα, ἐξ ὧν ἄξια λόγου εἶναι ὁ Βιθυνός, ὁ Ὀλυμπος, ὁ Μυσός, ὁ Ὀλυμπος, ἡ Ἴδη, τὸ Δίνδυμον, ὁ Σίπυλος, ἡ Ἰθά κατὰ τὴν μυθολογίαν ἀπελιθώθη ἡ Νιόβη, ὁ Τιμῶλος, ἡ Με-
ἰσοβασίαν ἡφαιστειον.

Ἀκρωτήρια. Ἐν μὲν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ ἡ Συρία ἢ Λεπτή καὶ ἡ Κάραμβις· ἐν δὲ τῇ Μεσογείῳ θαλάσῃ τὸ Σιγγειον, τὸ Λεπτόν, τὸ δυτικώτατον τῆς Ἀσίας, ἡ Μέλαινα, ἡ Μυκάλη, (πρόκειται τῆς Μεσσηνίδος), περιβόητος διὰ τὴν ἐν ἔτει 479 π. Χ. ἦσαν τῶν Περσῶν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ἡ Ἰερὰ ἄκρα (κ. τὰ Κάβο-Χελιδόνια) καὶ τὸ Ἀνεμούριον (κ. τὸ Κάβο-Ἀνεμούρ).

Ποταμοί. Ὁ Ἴρις καὶ ὁ Ἄλυς, ὁ μέγιστος τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, πηγ. ἐκ τοῦ Ἀντιταύρου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον· ὁ Σαγγάριος, πηγ. ἐκ τοῦ Δινδύμου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον· ὁ Γρανικός, ὅπου τὸ πρῶτον ὁ Μ. Ἀλέξανδρος ἐνίκησε τοὺς Πέρσας τῷ 334 π. Χ., πηγ. ἐκ τῆς Ἰδῆς καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Προποντίδα· ὁ Σκάμανδρος, πηγ. ἐκ τῆς Ἰδῆς καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Ἑλλήσποντον· ὁ Ἐρμος, πηγ. ἐκ τοῦ Δινδύμου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Ἑρμαῖον κόλπον· παραπόταμος δὲ αὐτοῦ εἶναι ὁ περιβόητος διὰ τὰ χρυσαῖα ψήγματα Πακτωλός· ὁ Μαίανδρος, πηγ. ἐκ τοῦ Ταύρου καὶ ἐκβ. πρὸς Ν. τοῦ Καύστριου κόλπου· ὁ Εὐρυμέδων, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ ὁποίου ὁ Κίμων ἐνίκησε διπλὴν νίκη, κατὰ θάλασσαν καὶ κατὰ γῆν, ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τοὺς Πέρσας τῷ 465 π. Χ., πηγ. ἐκ τοῦ Ταύρου καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Παμφύλιον κόλπον· καὶ ὁ Κύδνος, ὅπου λουσθεὶς ὁ Μ. Ἀλέξανδρος ἠσθένησε, πηγ. ἐκ τοῦ Ταύρου καὶ ἐκβ. πρὸς Δ. τοῦ Ἰσσηκοῦ κόλπου.

Λίμναι. Ἡ Ἀσκάν, ἡ Ἀρτυνία, ἡ Ἀφίτις, ἡ Κάραλις καὶ ἡ Τάιτα, ἡ μέγιστη τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Κλίμα. Εὐκρατου καὶ ὑγιεινόν.

Ἔδαφος. Εὐφορον.

Προϊόντα. Δημητριακοὶ καρποί, ζῆα καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα, οἶνος, ἔλαιον, σῦκα, σταφίδες, μέταξα, ὄπιον, καπνός.

Κάτοικοι. Ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας 2,000,000 εἶναι Ἕλληνες, κατοικοῦντες μάλιστα ἐν ταῖς νήσοις καὶ τοῖς περαλίαις, καὶ 4,000,000 Τοῦρκοι· οἱ δὲ λοιποὶ εἶναι Ἀρμένιοι, Κιρκάσιοι, Ἐβραῖοι κτλ.

Θρησκεία. Ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας 2,000,000 εἶναι Χριστιανοὶ καὶ 4,000,000 μαωμεθανοί· οἱ δὲ λοιποὶ εἶναι Ἰουδαῖοι (Ἰουδαῖοι), Ἰουδαῖοι κτλ.

12,000 κατ., πρωτ. Ἡ Ἀμιόχαστος, 6,000 κατ., ἥς ὁ λιμὴν ὁ ἄριστος τῶν τῆς νήσου. Ἡ Λάρναξ (π. τὸ Κίτιον, ὅπερ πολιορκῶν ὁ Κίμων ἀπέθανε τῷ 449 π.Χ.), 12,000 κατ. Ἡ Λεμησσὸς (παρὰ τὸν ἀρχαῖον Ἀμαθοῦντα), 6,000 κατ. Ἡ Πάφος, νυνμὲν κώμη μικρά, πάλαι δὲ πόλις μεγάλη καὶ ἐπίσημος διὰ τὸν ναὸν τῆς Ἀφροδίτης.

Β'. ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΑΡΜΕΝΙΑ (1).

Ὅρος. Τὸ περιώνυμον Ἀραράτ, διαιρούμενον εἰς Μέγα καὶ εἰς Μικρόν.

Ποταμοί. Ὁ Εὐφράτης καὶ ὁ Τίγρης, πηγ. ἐκ τοῦ Ἀρμενικοῦ ὄροπέδιου, συμβάλλοντες ἀλλήλοις ἐν τῇ Κάτω Βαβυλωνίᾳ καὶ σχηματίζοντες τὸν ποταμὸν Πασιτίγρητα (νῦν ἀραβ. Σάτ - ἔλ. Ἀράβ, ὁγλ. ποταμὸν τῶν Ἀράβων), ὅστις ἐκβάλλει εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον.

Λίμνη. Ἡ Βάνη.

Κάτοικοι. Ἀρμένιοι (2), Τούρκοι, Κουρδοὶ, Πέρσαι, Τάταροι κτλ.

Θρησκεία. Οἱ μὲν Ἀρμένιοι εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μονοφυσῖται, οἱ δὲ λοιποὶ μωαμεθανοί.

Πόλεις. Τὸ Ἐρζερούμ, 60,000 κατ., πρωτ. Ἡ Βίτλις 20,000 κατ. Ἡ Βάνη, 30,000 κατ.

Γ'. ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΑΣΣΥΡΙΑ (3).

Ἡ Τουρκικὴ Ἀσσυρία καλεῖται τανῦν τουρκ. *Κουρδιστάν*.

Ποταμοί. Ὁ Εὐφράτης καὶ ὁ Τίγρης.

Κάτοικοι. Κουρδοὶ (ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Καρδούχων) νομάδες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ζῶντες μάλιστα ἀπὸ τῆς ληστείας.

1) Ἡ Ἀρμενία διαιρεῖται πολιτικῶς εἰς *Τουρκικὴν*, εἰς *Περσικὴν* καὶ εἰς *Ῥωσικὴν*.

2) Ἐκ τῶν 2,500,000 τὸ ὄλον Ἀρμενίων, οἵτινες ἀσχολοῦνται μάλιστα περὶ τὴν ἐμπορίαν, ζῶσιν ἐν τῇ Τουρκικῇ Ἀρμενίᾳ μόνον 800,000· οἱ δὲ λοιποὶ εἶναι δισπαρμένοι ἐν τῇ λοιπῇ Ἀσιατικῇ Τουρκίᾳ, τῇ Περσίᾳ, τῷ Ἰνδοστάν, τῇ Αἰγύπτῳ, τῇ Εὐρωπαϊκῇ Τουρκίᾳ, τῇ Ἰταλίᾳ, τῇ Αὐστρουγαρία καὶ ἀλλαχοῦ.

3) Ἡ Ἀσσυρία διαιρεῖται πολιτικῶς εἰς *Τουρκικὴν* καὶ εἰς *Περσικὴν*.

Φρησκεία. Μωαμεθανική.

Πόλεις. Ἡ **Διαρβεκίρη**, 50,000 κατ., πρωτ. Τὸ **Νιμ-ροῦδ** (π. ἢ πολυθρύλητος Νινευί, πρωτ. τῆς Ἀσσυρίας). Τὸ **Ἐρβίλ**, (π. τὰ Ἄρβηλα). Πρὸς Δ. δὲ αὐτοῦ κεῖνται τὰ **Γαυγάμηλα**, τόπος, παρ' ὃν ὁ Μ. Ἀλέξανδρος νικήσας τὸ τρίτον τοὺς Πέρσας τῷ 331 π.Χ. κατέλυσε τὸ κράτος αὐτῶν.

Δ'. ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ.

Ἡ Μεσοποταμία καλεῖται τανῦν ἀραβ. Ἄλ-Τζεσιρά, δηλ. ἡ νῆσος.

Ποταμοί. Ὁ **Εὐφράτης** καὶ ὁ **Τίγρης**.

Κάτοικοι. Ἀραβες.

Φρησκεία. Μωαμεθανική.

Πόλεις. Ἡ **Οὐρφα** (π. ἢ Ἐδεσσα), 30,000 κατ. ΝΑ. δὲ αὐτῆς ἔκειτο τὸ πάλαι ἡ πόλις **Χαρράν**, πατρίς τοῦ Ἀβραάμ. Ἡ **Μοσοῦλη**, 60,000 κατ., πρωτ., ἐνθα κατασκευάζονται τὰ ὠραῖα ὑφάσματα, ἅτινα καλοῦνται μοσουλῖνα.

Ε'. ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ.

Ἡ Βαβυλωνία καλεῖται τανῦν ἀραβ. Ἰράκ-Ἀραβί, δηλ. χώρα τῶν Ἀράβων.

Ποταμοί. Ὁ **Εὐφράτης** καὶ ὁ **Τίγρης**.

Κάτοικοι. Ἀραβες.

Φρησκεία. Μωαμεθανική.

Πόλεις. Τὸ **Βαγδάτιον**, 100,000 κατ., πρωτ., ἀκμάσαν κατὰ τὸν Ι' καὶ ΙΑ' αἰῶνα, ὅτε εἶχε 2,000,000 κατ. ΝΑ. δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ Τίγρητος ἔκειτο τὸ πάλαι αἱ πόλεις **Σελεύκεια** καὶ **Κτησιφῶν**. Ἡ **Ἰλλάχη** (π. ἢ πολυθρύλητος Βαβυλών, πρωτ. τῆς Βαβυλωνίας), 10,000 κατ. Ἡ **Βασσόρα**, 40,000 κατ., κτισθεῖσα κατὰ τὸν Ζ' αἰῶνα ὑπὸ τοῦ καλῖφου Ὁμάρ. Πρὸς Δ. τοῦ Βαγδατίου κεῖνται τὰ **Κοῦναξα**, τόπος, ἐν ᾧ ὁ Κῦρος ὁ νεώτερος μαχόμενος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἀρταξέρξην τὸν Μνήμονα ἐφονεύθη τῷ 401 π. Χ.

Σ'. ΣΥΡΙΑ.

Ὄρη. Ὁ Λιβανος, πάλαι μὲν πολύκεδρος, νῦν δὲ ὀλιγόκεδρος¹⁾, καὶ ὁ Ἀντιλίβανος.

Ποταμός. Ὁ Ὄροῦτης, πηγ. ἐκ τοῦ Λιβάνου καὶ τοῦ Ἀντιλίβανου καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν.

Ἰεῖστοικοι. Σύροι καὶ Ἀραβες. Ἐπὶ τοῦ Λιβάνου δὲ κατοικοῦσι δύο μάχιμοι λαοί, οἱ Δροῦσοι (80,000), ὧν ἡ θρησκεία εἶναι μίγμα χριστιανισμοῦ, ἰουδαϊσμοῦ καὶ μωαμεθανισμοῦ, καὶ οἱ Μαρωῖται (220,000), καθολικοὶ τὸ θρήσκευμα.

Θρησκεία. Μωαμεθανική.

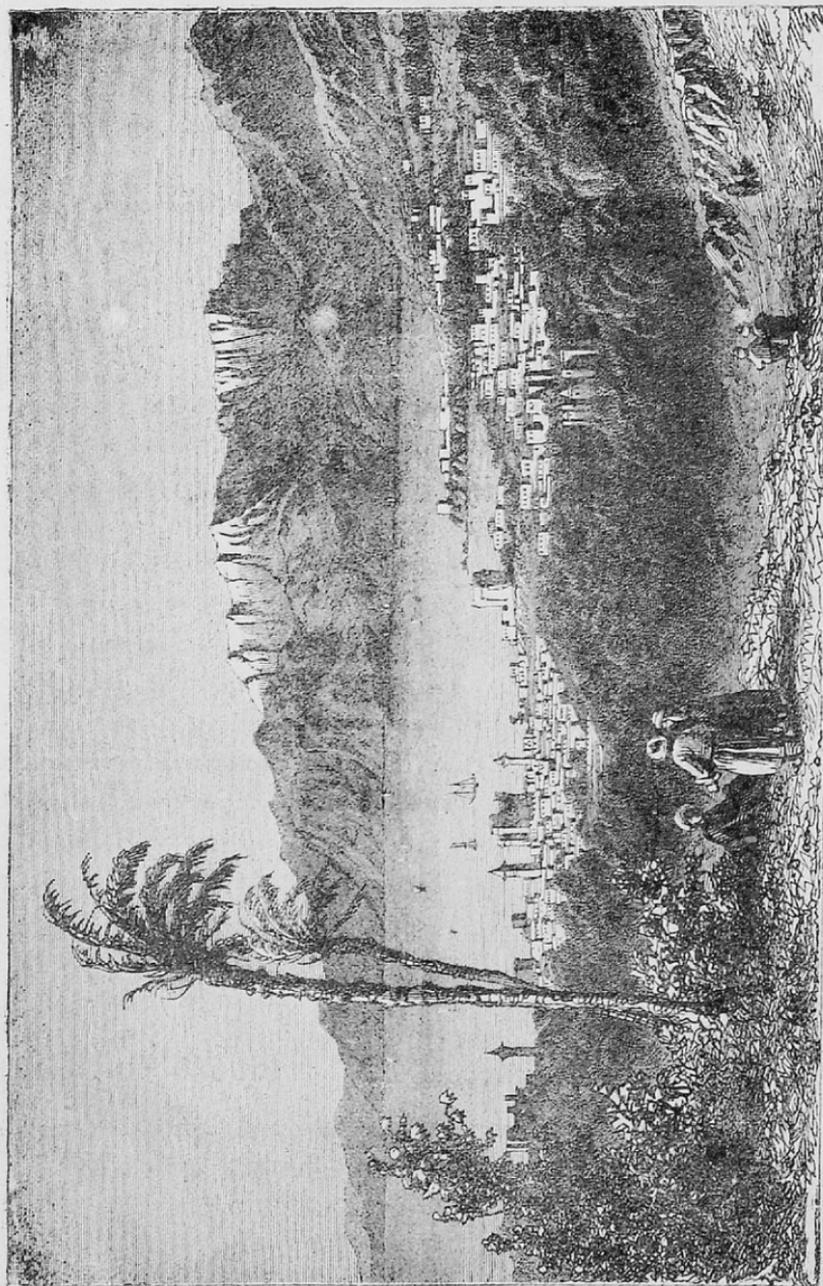
Πόλεις. Ἡ Ἀλεξανδρέττα, 20,000 κατ., ἐπίνειον τοῦ Χαλέπιου. Ἡ Ἀντιόχεια, ἔνθα τὸ πρῶτον ἐκλήθησαν Χριστιανοὶ οἱ ὅπαδοὶ τοῦ Ι. Χ., πατρίς τοῦ Χρυσοστόμου καὶ ἔδρα ἄλλοτε πατριάρχου. Ἡ πόλις αὕτη πάλαι μὲν ἦτο πολυάνθρωπος, ἀριθμοῦσα ὑπὲρ τὰς 700,000 κατ., νῦν δὲ ὀλιγάνθρωπος, ἔχουσα περὶ τὰς 20,000 κατ. Τὸ Χαλέπιον, 110,000 κατ. ΝΑ. δὲ αὐτοῦ ἔκειτο τὸ πάλαι ἡ πόλις Πάλμυρα, κτίσμα τοῦ Σολομῶντος καὶ καθέδρα τῆς περιωνύμου βασιλίσσης Ζηνοβίας· τανῦν δὲ εἶναι μικρὸν χωρίον καλούμενον Τεθμούρ. Ἡ Δαμασκός, 150,000 κατ., πρωτ. τῆς Συρίας καὶ ἔδρα τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχείας. Ἐνταῦθα κατασκευάζονται ὠραῖα ὑφάσματα (δαμάσκα) καὶ λαμπραὶ σπάθαι (δαμασκηναί), εἶναι δὲ πατρίς τῶν δαμασκήνων. Ἡ Τρίπολις, 12,000 κατ. Ἡ Βηρυτὸς (νῦν Μπερούτ), 85,000 κατ., ἐπίνειον τῆς Δαμασκοῦ. Ἡ Σιδῶν (νῦν Σάϊντα), 10,000 κατ. Ἡ Τύρος (νῦν Σούρ), 8,000 κατ. Ἡ Ἄκα ἢ Ἄκρα (π. ἢ Ἄκη καὶ βραδύτερον ἢ Πτολεμαίς), 10,000 κατ.

Ζ'. ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ.

Πληθ. 600,000.

Ὄρη. Ὁ Ἐρωάν, τὸ Θαβάρ, ἔνθα μετεμορφώθη ὁ Κύριος, ὁ Κάμφηλος, τὸ Γαιβάλ, τὸ Γαριζὶν καὶ τὸ Ναβαῦ, ἔνθα ἀπέθανεν ὁ Μωϋσῆς.

1) Ἐν τῷ Λιβάνῳ ὑπάρχουσι πέντε γιγαντιαῖα κέδροι, αἵτινες θεωροῦνται σύγχρονοι τοῦ Σολομῶντος.

Ἡ Βρυσσάς καὶ ὁ Λίθωνος.

Ποταμός. Ὁ Ἰορδάνης, πηγ. ἐκ τοῦ Ἑρμών, διαρρέων τὴν Παλαιστίνην καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Ἀσφαλιτίδα λίμνην ἢ Νεκρὰν θάλασσαν. Ἐν αὐτῷ ἔβαπτίσθη ὁ Κύριος ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου.

Λίμναι. Ἡ Μερώμ, ἡ Γεννησαρέτ ἢ λίμνη τῆς Τιβεριάδος ἢ θάλασσα τῆς Γαλιλαίας καὶ ἡ Ἀσφαλιτίτις ἢ Νεκρὰ θάλασσα⁽¹⁾, τὸ βαθυτατὸν ἕζημα τῆς γῆς (394 μ. ὑπὸ τὴν ἐπιφ. τῆς Μεσογείου θαλάσσης).

Κλίμα. Εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν.

Ἔδαφος. Εὐφορον.

Προϊόντα. Ἐσπεριδοειδῆ, ἔλαιον, οἶνος, σῦκα, βάμβαξ.

Κάτοικοι. Ἀραβες. Πλὴν δὲ τούτων καὶ ὀλίγων ἄλλων ὑπάρχουσι καὶ 100,000 Ἑβραῖων.

Θρησκεία. Μωαμεθανικῆ.

Χωρογραφικὴ διαίρεσις. Ἡ Παλαιστίνη διαίρεται εἰς 4 χώρας, ὧν 3 μὲν ἐντεῦθεν τοῦ Ἰορδάνου, ἡ Γαλιλαία πρὸς Β., ἡ Σαμάρεια ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἡ Ἰουδαία πρὸς Ν., 1 δὲ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ἡ Περαία.

Πόλεις.

α'. Ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. Ἡ Καπερναοὺμ (ἐρείπια τανῦν), ἔνθα διέτριβεν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁ Κύριος κατὰ τὸν δημόσιον αὐτοῦ βίον. Ἡ Βηθσαιδὰ (ἐρείπια τανῦν), πατρίς τῶν ἀποστόλων Ἀνδρέου, Πέτρου καὶ Φιλίππου. Ἡ Τιβεριάς (χωρίον τανῦν). Ἡ Κανά (χωρίον τανῦν), ἐν ἧ ὁ Κύριος ἐτέλεσε τὸ πρῶτον θαῦμα. Ἡ Ναζαρέτ, 5,000 κατ., ἔνθα διέτριβον οἱ γονεῖς τοῦ Κυρίου καὶ αὐτὸς οὗτος κατὰ τὸν ἰδιωτικὸν βίον. Ἡ Ναῦν (χωρίον τανῦν), ἐν ἧ ὁ Κύριος ἀνέστησε τὸν μονογενῆ υἱὸν τῆς χήρας.

β'. Ἐν τῇ Σαμαρείᾳ. Ἡ Σαμάρεια (χωρίον τανῦν), νεωτέρη πρωτ. τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραὴλ. Ἡ Συχέμ ἢ Συχάρ (νῦν Ναβλούς), 10,000 κατ., ἀρχαιοτέρα πρωτ. τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραὴλ. Ἐν αὐτῇ σώζονται ἔτι 100 Σαμαρείται λατρεύοντες τὸν Θεόν

1) Ἡ λίμνη αὕτη καλεῖται Ἀσφαλιτίτις μὲν διότι περιέχει ἄσφαλτον, Νεκρὰ δὲ θάλασσα διότι οὔτε φυτὸν οὔτε ζῶον φαίνεται ἐν αὐτῇ ὑπάρχον.

ἐν τῷ ὄρει Γαρίζιν. Παρ' αὐτὴν δὲ κεῖται τὸ φρέαρ τοῦ Ἰακώβ, ἐν ᾧ ὁ Κύριος διελέχθη πρὸς τὴν Σαμαρειτίδα.

γ'. **Ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ.** Ἡ Ἱερικῶν (χωρίον τανῦν). Ἡ **Ἱερουσαλήμ**, 45,000 κατ. (1), πρωτ. τῆς Παλαιστίνης καὶ ἔδρα πατριάρχου. Ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ δὲ προσκυνημάτων διακρίνεται ὁ Ἄγιος **Τάφος**, ἀπέναντι τοῦ ὁποίου ἔκειτο τὸ πάλαι ὁ ναὸς τοῦ Σολομῶντος (ἐπὶ τοῦ σημερινοῦ τζαμίου τοῦ ἰδρυθέντος κατὰ τὸν Ζ' αἰῶνα ὑπὸ τοῦ καλίφου Ὀμάρ). Ἡ **Βηθανία** (χωρίον τανῦν), πατρὶς τῶν ἀδελφῶν Λαζάρου, Μάρθας καὶ Μαρίας. Ἡ **Βηθλεέμ**, 5,000 κατ., ἐνθα ἐγεννήθη ὁ Κύριος. Ἡ **Χεβρών**, 10,000 κατ., ἐνθα διέτριψαν καὶ ἐτάφησαν ὁ Ἀβραάμ, ὁ Ἰσαὰκ καὶ ὁ Ἰακώβ. Ἡ **Γάζα**, 20,000 κατ., πρωτ. τῶν Φιλισταίων. Ἡ **Ἰόπη** (κ. ἢ Ἰάφα), 12,000 κατ., ἐπίνειον τῆς Ἱερουσαλήμ, μεθ' ἧς συνδέεται διὰ σιδηροδρόμου. Ἡ **Καισάρεια**, πάλαι μὲν ἐκ τῶν μεγίστων πόλεων τῆς Παλαιστίνης, νῦν δὲ ἐρείπια.

δ'. **Ἐν τῇ Περσίᾳ.** Ἡ **Βηθσαιδὰ** (ἐρείπια τανῦν), ἐνθα ὁ Κύριος ἐχώρτασε πενταχισχιλίους διὰ πέντε ἄρτων καὶ δύο ἰχθύων. Ἡ **Βηθαβαρά**, παρ' ἣν ὁ Κύριος ἐβαπτίσθη ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου ἐν τῷ Ἰορδάνῃ.

Η'. ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΑΡΑΒΙΑ.

Ἴδε Ἀραβίαν.

2. ΑΡΑΒΙΑ.

Ἐπιφ. 3,243,057 □ χμ. Πληθ. 5,000,000.

Ὅρια. Πρὸς Β. ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία· πρὸς Δ. ὁ Σουεζεῖος ἰσθμὸς καὶ ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα· πρὸς Ν. ὁ Ἀδενικὸς κόλπος καὶ ὁ Ὀμανικὸς· καὶ πρὸς Α. ὁ Ὀμανικὸς κόλπος, ὁ Περσικὸς καὶ ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία.

Θάλασσαί. Ἡ Μεσόγειος καὶ ἡ Ἐρυθρὰ. **Κόλποι.** Ὁ Ἀδενικὸς, ὁ Ὀμανικὸς καὶ ὁ Περσικὸς. **Νῆσοι.** Αἱ Φαρσάνας, αἱ Καμαράνας, ἡ Περὶμ καὶ αἱ Κουριᾶνας—Μουριᾶνας. **Χερσόνησος.** Ἡ Σιναικὴ. **Πορθμοί.** Ὁ Βαβελμανδέβειος, χωρί-

1) Ἐπὶ τοῦ Σολομῶντος εἶχεν 450,000 κατ.

Ἡ Ἱερουσαλήμ.

ζων τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τῆς Ἀφρικῆς, καὶ ὁ Ὄρμουζεῖος, χωρίζων τὴν Ἀραβίαν ἀπὸ τῆς Περσίας. **Ἰσθμὸς.** Ὁ Σουέζεῖος, ἐνῶν τὴν Ἀσίαν μετὰ τῆς Ἀφρικῆς. **ὄρη.** Τὸ Σινά, οὐ διακρίνεται δύο κορυφαί, ἡ τοῦ Μωῦσέως, ὅπου οὗτος ἔλαβε τὸν Ἰδεκαλόγον παρὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ Χωρήθ, ὅπου ὁ αὐτὸς ἐνετάλη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ νὰ ἐξαγάγῃ ἐκ τῆς Αἰγύπτου τοὺς Ἑβραίους, τὰ Χασαία καὶ τὰ Ὁμανικά. **Ἀκρωτήρια.** Τὸ Φαρτὰκ καὶ τὸ Μόκαδον. **Κλίμα.** Θερμὸν. **Ἔδαφος.** Ποικίλον. **Προϋόντα ἐξαγόμενα.** Καφές (ὁ ἄριστος τῆς γῆς), φοίνικες, ἀρώματα, κάμηλοι, ἵπποι (οἱ ἄριστοι τῆς γῆς). **Κάτοικοι.** Ἀραβες, ὧν μικρὸν μέρος εἶναι νομάδες, καλούμενοι Βεδουῖνοι, ὁπλ. τέκνα τῆς ἐρήμου. **ὄρησιαι.** Μωαμεθανική (4).

Διαίσεις. Ἡ Ἀραβία διαίρεται χωρογραφικῶς μὲν εἰς 7 χώρας, εἰς τὴν Σιναϊκὴν χερσόνησον, εἰς τὴν Χετζιάς, εἰς τὴν Ἰεμένην, εἰς τὴν Νέτζζεδ, εἰς τὴν Χαδραμούτ, εἰς τὴν Χασά καὶ εἰς τὸ Ὀμάν(2). πολιτικῶς δὲ εἰς ἀνεξάρτητον καὶ εἰς κτῆσιν.

Α'. Ἀνεξάρτητος (ἐπιφ. 2,507,390 □ χμ. πληθ. 3,700,000).

Τὴν ἀνεξάρτητον Ἀραβίαν ἀποτελοῦσι τρεῖς χῶραι.

α'. Ἡ Νέτζζεδ (ἐπιφ. 1,886,490 □ χμ. πληθ. 1,800,000), διοικουμένη ὑπ' ἀρχηγῶν, ἐν ἧ μεγίστη πόλις εἶναι ἡ Ριάδη, 30,000 κατ.

β'. Ἡ Χαδραμούτ (ἐπιφ. 410,450 □ χμ. πληθ. 300,000), διοικουμένη ὑπ' ἀρχηγῶν, ἐν ἧ μεγίστη πόλις εἶναι ἡ Σιβούνη, 80,000 κατ.

γ'. Τὸ Ὀμάν (ἐπιφ. 210,450 □ χμ. πληθ. 1,600,000), διοικουμένον ὑπὸ Σουλτάνου, οὐ πρωτ. εἶναι ἡ Μασκάτη, 20,000 κατ. Εἶναι δὲ τὸ Ὀμάν ἡ μάλιστα πεπολιτισμένη χώρα τῆς Ἀραβίας.

Β'. Ἡ τῆσις (ἐπιφ. 735,667 □ χμ. πληθ. 1,250,000).

1) Ἐν τῇ Ἀραβίᾳ ἀπαντῶσι καὶ αἱ τρεῖς αἰρέσεις τῶν Μωαμεθανῶν (ἰδὲ σελ. 20 σημ. 1).

2) Τῶν χωρῶν τούτων ἡ μὲν Σιναϊκὴ χερσόνησος ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι Περταία Ἀραβία, ἡ δὲ Χετζιάς καὶ ἡ Ἰεμένη Εὐδαίμων Ἀραβία, ἡ δὲ Νέτζζεδ, ἡ Χαδραμούτ, ἡ Χασά καὶ τὸ Ὀμάν, Ἐρημος Ἀραβία.

α'. Τῆς Αἰγύπτου. Ἡ **Σιναϊκὴ χερσόνησος** (ἐπιφ. 86,100 □ χμ. πλῆθ. 3,000).

β'. Τῆς Τουρκίας. Αἱ χῶροι **Χετζζάς, Ἰεμένη** καὶ **Χασά** (ἐπιφ. 649,164 □ χμ. πλῆθ. 1,200,000). Καὶ ἐν μὲν τῇ **Χετζζάς** πόλεις εἶναι ἡ **Μέδινα**, 20,000 κατ., δευτέρα ἱερὰ πόλις τῶν μωαμεθανῶν, εἰς ἣν κατέφυγεν ὁ Μωάμεθ ἐκδιωχθεὶς ἐκ τῆς πατρίδος αὐτοῦ **Μέκκας** τῇ 16 Ἰουλίου 622 (4). Ὑπάρχει δ' ἐν αὐτῇ μεγαλοπρεπέστατον τζαμίον, ὅπου οἱ τάφοι τοῦ Μωάμεθ καὶ τῶν καλιφῶν Ἀβουβέκρ καὶ Ὁμάρ. Ἐπίνειον δὲ αὐτῆς εἶναι ἡ **Ἰαμβώ**. Ἡ **Μέκκα**, 45,000 κατ., πρώτη ἱερὰ πόλις τῶν Μωαμεθανῶν, πατρίς τοῦ Μωάμεθ, ἔχουσα περικαλλέστατον τζαμίον, ὅπου ὁ περιώνυμος λίθος **Καάβα**, περὶ οὗ οἱ μωαμεθανοὶ πιστεύουσιν ὅτι μετηνέχθη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὑπὸ τοῦ ἀρχαγγέλου Γαβριήλ. Ἐπίνειον δὲ αὐτῆς εἶναι ἡ **Τζιέδα**, 30,000 κατ. Ἐν δὲ τῇ **Ἰεμένη** πόλεις εἶναι ἡ **Σάνα**, τὸ ἐπίνειον αὐτῆς **Χοδέϊδα**, 25,000 κατ., τὸ πρῶτον καφεμπορεῖον τῆς Ἀραβίας, καὶ ἡ **Μόκα**, τὸ ἄλλοτε τοιοῦτον. Ἐν δὲ τῇ **Χασά**, ἡ **Κατίφη**.

γ'. Τῆς Μ. Βρετανίας (ἐπιφ. 403 □ χμ. πλῆθ. 40,000). Τὸ διακρίσμα τοῦ **Ἄδεν**, οὗ ἡ ὀμώνυμος πρωτ., 25,000 κατ., ἔχει ὀχυρώτατον φρούριον, καλούμενον «Γιβραλτάρ τῆς Ἀνατολῆς», καὶ πολλὰς φυσικὰς καλλονὰς. Αἱ νῆσοι **Καμαρᾶναι, Περὶμ** καὶ **Κουριᾶναι-Μουριᾶναι**.

ΟΡΟΠΕΔΙΟΝ ΙΡΑΝ.

Ἐπιφ. 2,617,674 □ χμ. Πλῆθ. 12,500,000.

Τὸ ὀροπέδιον Ἰράν περιλαμβάνει 3 κράτη, τὴν **Περσίαν**, τὸ **Αφγανιστάν** καὶ τὸ **Βελουτχιστάν**· διαιρεῖται δὲ εἰς **Δυτικὸν Ἰράν**, ὅπερ, περιλαμβάνον τὴν Περσίαν, εἶναι εὐδρον, καὶ εἰς **Ἀνατολικὸν Ἰράν**, ὅπερ, περιλαμβάνον τὸ Ἀφγανιστάν καὶ τὸ Βελουτχιστάν, γέμει στεππῶν καὶ ἀλατούχων ἐρήμων. Τὸ Ἀνατολικὸν δὲ Ἰράν ὑποδιαιρεῖται εἰς **Βορειοανατολικόν**, περιλαμβάνον τὸ Ἀφγανιστάν, καὶ εἰς **Νοτιοανατολικόν**, περιλαμβάνον τὸ Βελουτχιστάν.

4) Ἀπὸ τῆς φυγῆς ταύτης, καλουμένης Ἐγείρας, χρονολογοῦσιν οἱ Μωαμεθανοί.

3. ΠΕΡΣΙΑ.

Βασίλειον.

Ἐπιφ. 1,648,195 □ χμ. Πληθ. 8,000,000.

Ἡ Περσία περιλαμβάνει τὰς ἀρχαίας χώρας Ἀσσυρίαν (ἐν μέρει), Μηδίαν, Σουσιανήν, Περσίδα, Καρμανίαν καὶ Παρθίαν.

Ὅρια. Πρὸς Β. ἡ Κεντρικὴ Ἀσία, ἡ Κασπία θάλασσα καὶ ἡ Καυκασία· πρὸς Δ. ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία καὶ ὁ Περσικὸς κόλπος· πρὸς Ν. ὁ Περσικὸς κόλπος καὶ ὁ Ὀμανικὸς· καὶ πρὸς Α. τὸ Βελουτχιστὰν καὶ τὸ Ἀφγανιστὰν.

Κόλποι. Ὁ Περσικὸς καὶ ὁ Ὀμανικὸς. **Πορθμός.** Ὁ Ὀρμούζειος, χωρίζων τὴν Περσίαν ἀπὸ τῆς Ἀραβίας. **Ὅρη.** Τὸ Ἐλβουρον, τὰ Κουρδιστανικά, τὰ Λουριστανικά καὶ τὰ Φαρσιστανικά. **Παραπόταμοι.** Ὁ τοῦ Κοῦρ Ἀράς (π. ὁ Ἀράξης), χωρίζων τὴν Περσίαν ἀπὸ τῆς Καυκασίας, καὶ ὁ τοῦ Τίγρητος Κερχά (π. ὁ Χοάσπης). **Λίμναι.** Ἡ Οὐρμιά καὶ ἡ Κασπία. **Κλῆμα.** Ποικίλον. **Ἐδαφος.** Ποικίλον. **Προϊόντα ἐξαγόμενα.** Μαργαρίται, ὄπιον, βαμβάκινα ὑφάσματα, βάμβαξ, καπνός. **Κάτοικοι.** Πέρσαι. **Θρησκεία.** Σχιτικὴ μωαμεθανικὴ. Πλὴν δὲ τῶν Μωαμεθανῶν καὶ ἐλαχίστων ἄλλων ὑπάρχουσι καὶ 8,000 Παρσῶν, ὅπαδῶν τοῦ Ζωρράστρου.

Πόλεις. Ἡ **Τεχεράνη**, πρωτ. τῆς Περσίας, ἔχουσα χειμῶνος μὲν 200,000 κατ., θέρους δὲ 80,000 κατ. διὰ τὸ νοσῶδες τοῦ κλίματος. Ἡ **Βαρφρούχη**, ἐμπορεῖον μεταξὺ τῆς Περσίας καὶ τῆς Ῥωσσίας. Ἡ **Ταυρίς**, 170,000 κατ. Ἡ **Οὐρμιά**. Ἡ **Ἀμαδάνη** (π. τὰ Ἐκβάτανα), 35,000 κατ. Ἡ **Σουστέρη** (π. τὰ Σοῦσα), 25,000 κατ. Ἡ **Ἰσπαχάνη**, 90,000 κατ., ἄλλοτε πρωτ. τῆς Περσίας, ἀκμάσασα κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα, ὅτε εἶχεν ὑπὲρ τὸ ἑκατομμύριον φημιζεται δὲ τανῦν διὰ τὸ ὑγιεινότερον κλῆμα. Ἡ **Ἰέσδη**, 40,000 κατ., ἐνθα μάλιστα διατρίβουσιν οἱ Παρσί. Ἡ **Βουσχέρη**, 25,000 κατ., τὸ σπουδαιότατον ἐπίγειον τῆς Περσίας. Ἡ **Σχιράζη**, 30,000 κατ., ἀκμάσασα κατὰ τὸν ΙΒ' καὶ ΙΓ' αἰῶνα καὶ φημιζομένη τανῦν διὰ τὸν καθαρῶτατον ἀέρα καὶ τὸ ἄριστον τουμπεκι. ΒΑ. δὲ αὐτῆς ἐκιντο τὸ πάλαι αἰ πόλεις **Περσέπολις** καὶ **Πασαργάδαι**. Ἡ **Κερμάνη**, 45,000 κατ. Ἡ **Μεσχέδη**, 70,000 κατ.

4. ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ.

Έπιφ. 721,664 □ χμ. Πληθ. 4,000,000.

Τὸ Ἀφγανιστάν εἶναι ἐμιράτου⁽¹⁾· περιλαμβάνει δὲ τὰς ἀρχαίας χώρας Βακτριανὴν (ἐν μέρει), Ἀριανήν, Δραγγιανήν καὶ Ἀραχωσίαν.

Ὅρια. Πρὸς Β. ἡ Βουχάρα καὶ ἡ Κεντρικὴ Ἀσία· πρὸς Δ. ἡ Περσία· πρὸς Ν. τὸ Βελουτχιστάν· καὶ πρὸς Α. τὸ Ἰνδοστάν καὶ τὸ Καφριστάν.

Ὄρη. Τὸ Ἰνδοκοῦχον (π. ὁ Ἰνδικὸς Καύκασος ἢ ὁ Παρσπάμισος) καὶ τὰ Κουσάια ἢ Σουλειμάνια. **Ποταμός.** Ὁ Ἰλμὲνδης (π. ὁ Ἐτύμανδρος), πηγ. ἐκ τοῦ Ἰνδοκούχου καὶ ἐκβ. εἰς τὸ ἔλος Χαμουῦν. **Κλίμα.** Ποικίλον. **Ἔδαφος.** Ποικίλον. **Προϋόντα ἐξαγόμενα.** Δημητριακοὶ καρποί, καπνός, Ἰνδικὸν (λουλάκι). **Κάτοικοι.** Ἀφγανοί. **Θρησκεία.** Μωαμεθανικὴ.

Πόλεις. Ἡ **Κααβούλη**, 60,000 καὶ πρῶτ. τοῦ Ἀφγανιστάν. Ἡ Χουλούμη, 60,000 κατ. Ἡ Βάλχ (π. τὰ Βάκτρα, πρῶτ. τῆς Βακτριανῆς). Ἡ Μαϊμένη, 60,000 κατ. Ἡ Ἐράτη (π. Ἀλεξάνδρεια Ἀρίων, κτίσμα τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου⁽²⁾), 50,000 κατ. Ἡ Κανδαχάρη (π. Ἀλεξάνδρεια Ἀραχωτῶν, κτίσμα καὶ αὐτῆ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου), 30,000 κατ., ἄλλοτε πρῶτ. τοῦ Ἀφγανιστάν.

5. ΒΕΛΟΥΤΧΙΣΤΑΝ.

Έπιφ. 247,815 □ χμ. Πληθ. 400,000.

Τὸ Βελουτχιστάν εἶναι χανάτον· περιλαμβάνει δὲ τὴν ἀρχαίαν χώραν Γεδρωσίαν, ἐν ἣ ὑπέστη τὰ πάνδεινα ὁ Μ. Ἀλεξάνδρος ἐπιστρέφων ἐκ τῆς ἐπὶ τὴν Ἰνδικὴν στρατείας.

Ὅρια. Πρὸς Β. τὸ Ἀφγανιστάν· πρὸς Δ. ἡ Περσία· πρὸς Ν. ὁ Ὀμανικὸς κόλπος· καὶ πρὸς Α. τὸ Ἰνδοστάν.

Κόλπος. Ὁ Ὀμανικὸς. **Ὄρη.** Τὰ Χαλαία. **Κλίμα.** Ποικίλον. **Ἔδαφος.** Ποικίλον. **Προϋόντα ἐξαγόμενα.**

1) Ἡ λέξις ἐμιράτον ἀραβικὴ οὕσα σημ. ἡγεμονίαν.

2) Ἐν τῇ ἀρχαιότητι πλείους τῶν 70 πόλεων ἐκαλοῦντο Ἀλεξάνδρειαί ἀπὸ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, ἰδρύσαντος ἢ μεγαλύναντος αὐτάς.

Ίπποι, δημητριακοὶ καρποί, καπνός. **Κάτοικοι**. Βελούτχοι, ἡμερώτεροι νομάδες, καὶ Βραχοῦοι, ἀγριώτεροι νομάδες καὶ ἀπὸ τῆς ληστείας μάλιστα ζῶντες.

Πόλις. Ἡ **Κελάτη**, 15,000 κατ., πρωτ.

6. ΚΑΦΙΡΙΣΤΑΝ.

Ἐπιφ. 51,687 □ χμ. Πληθ. 500,000.

Τὸ Καφιριστάν, κείμενον μεταξὺ τοῦ Ἀφγανιστάν καὶ τοῦ Ἰνδοστάν, διοικεῖται ὑπ' ἀρχηγῶν.

Κάτοικοι. Ἄριοι. **Θρησκεία**. Ἐθνικὴ. **Πόλις**. Ἡ **Τσιεράλη**, πρωτ.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΑΙ ΙΝΔΙΑΙ.

Ἐπιφ. 5,720,945 □ χμ. Πληθ. 300,000,000.

Ἀνατολικαὶ Ἰνδίαι (π. Ἰνδική) καλοῦνται τὸ Ἰνδοστάν καὶ ἡ Ἰνδοκίνα πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῶν ἐν τῇ Ἀμερικῇ Δυτικῶν Ἰνδιῶν.

7. ΙΝΔΟΣΤΑΝ.

Ἐπιφ. 3,733,902 □ χμ. Πληθ. 260,000,000.

Ὅρια. Πρὸς Β. ἡ Κίνα· πρὸς Δ. τὸ Καφιριστάν, τὸ Ἀφγανιστάν, τὸ Βελουτχιστάν καὶ ὁ Ὀμανικὸς κόλπος· πρὸς Ν. ὁ Ἰνδικὸς ὠκεανός· καὶ πρὸς Α. ὁ Βεγγαλικὸς κόλπος, ἡ Ἰνδοκίνα καὶ ἡ Κίνα.

Κόλποι. Ὁ Ὀμανικὸς καὶ ὁ Βεγγαλικὸς (π. ὁ Γαγγητικὸς) **Νῆσοι**. Τὸ *Διου*. Ἡ *Σαλσέτιη*. Ἡ *Ἐλεφάντη*, ἐνθα ὑπάρχουσι περίφημοι Ἰνδικοὶ ναοὶ λελαξευμένοι ἐν βράχοις. Ἡ *Βομβάη*. Αἱ *Λακκαδίβαι*. Αἱ *Μαλεδίβαι*. Ἡ *Κεϋλάνη* (π. ἡ Ταπροβάνη), ἐπιφ. 63,977 □ χμ. πληθ. 3,000,000. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχει τὸ ὀρθόπαγον τοῦ Ἀδάμ, εἰς δ συρρέουσι μυριάδες ἀνθρώπων, ἵνα προσκυνήσωσι τὸν τύπον γιγαντιαίου ποδός, ὃν θεωροῦσιν ὅτι εἶναι τοῦ πρωτοπλάστου. **Χερσόνησος**. Ἡ *Δεκάν*. **Πορθμός**. Ὁ *Πάλκειος*, χωρίζων τὴν χερσόνησον Δεκάν ἀπὸ τῆς νήσου Κεϋλάνης. **Ὅρη**. Τὰ *Ἰμαλάια*, τὰ ὑψίστα τῆς γῆς, ὧν ὑψίστη κορυφὴ τὸ *Ἐβέρεστον* ἢ *Γκαουρισάγκαο* (8,840 μ.), τὰ *Βίνδια* καὶ τὰ *Γαταῖα*,

διαιρούμενα εἰς Δυτικά καὶ εἰς Ἀνατολικά. **Ἀκρωτήριο.** Ἡ **Κομορίνου. Ποταμοί.** Ὁ Ἰνδός, πηγ. ἐκ τῶν Ἰμαλαίων καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Ὀμανικὸν κόλπον· τῶν τεσσάρων δὲ παραποτάμων αὐτοῦ μέγιστος εἶναι ὁ Ὑφάσις (νῦν Σετλέδσης), μέχρις οὗ ἀφίκετο ὁ Μ. Ἀλέξανδρος (1)· καὶ ὁ Γάγγης καὶ ὁ Βραμαπούτρας, πηγ. ἐκ τῶν Ἰμαλαίων, συμβάλλοντες ἀλλήλοις, σχηματίζοντες τὸ μέγιστον τῆς γῆς δέλτα καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Βεγγαλικὸν κόλπον. **Κλῆμα.** Ποικίλον. **Ἔδαφος.** Εὐφορον. **Προϊόντα ἐξαγόμενα.** Βάμβαξ, ὄπιον, δημοτηριακοὶ καρποί, ὄρουα, τέιον, βαμβάκινα νήματα καὶ ὑφάσματα, λιπόσπορος, δέρματα, ἰνδικόν, μέταξα. **Κάτοικοι.** Ἰνδοί. **Θρησκεία.** Βραχμανική (130,000,000), μωαμεθανική (45,000,000).

Πολιτικὴ διαίρεσις. Τὸ Ἰνδοστάν διαιρεῖται εἰς ἀνεξάρτητον καὶ εἰς κτῆσιν.

Α΄. Ἀνεξάρτητον (ἐπιφ. 182,200 □ χμ. πληθ. 3,200,000).

Τὸ ἀνεξάρτητον Ἰνδοστάν ἀποτελοῦσι δύο κράτη· α΄. Ἡ **Νεπάλη** (ἐπιφ. 147,000 □ χμ. πληθ. 3,000,000), ἡγεμονία, ἥς πρωτ. ἡ Κατμανδούη, 30,000 κατ. β΄. Ἡ **Βουτάνη** (ἐπιφ. 35,200 □ χμ. πληθ. 200,000), ἡγεμονία, ἥς πρωτ. ἡ Πουνάκα, 10,000 κατ.

Β΄. Κτῆσις (ἐπιφ. 3,551,702 □ χμ. πληθ. 256,000,000).

α΄. **Τῆς Μ. Βρεττανίας** (ἐπιφ. 3,547,839 □ χμ. πληθ. 255,000,000).

Πόλεις. Ἡ **Καλκοῦτα**, 850,000 κατ., πρωτ. τοῦ Βρετανικοῦ Ἰνδοστάν καὶ ἐκ τῶν πρώτων ἐμπορειῶν τῆς γῆς. Ἡ **Πάτνα**, 170,000 κατ., ἀξιόλογον ἐμπορεῖον ὀπίου. Ἡ **Βεναρῆση**, 220,000 κατ., πρώτη ἱερὰ πόλις τῶν Βραχμανιστῶν καὶ πανάρχαιος ἐστία τῆς βραχμανικῆς σοφίας. Ἡ **Ἀλλαχαβάδη**, 180,000 κατ. Ἡ **Λουκνὸβη**, 270,000 κατ. Ἡ **Δελχί**, 200,000 κατ. Ἡ **Λαχώρη**, 180,000 κατ., ἔνθα κατασκευάζονται περίφημα λαχούρια. Ἡ **Σριναγάρη** (πρώην Κασμίρη), 120,000 κατ., ὅπου κατασκευάζονται ὠραῖα κασμίρια. Ἡ **Βαρῶδα**, 120,000 κατ. Ἡ **Σουράτη**,

1) Ἡ μεταξὺ τοῦ Ἰνδοῦ καὶ τοῦ Ὑφάσιος εὐδὸς χώρα πάλαι μὲν ἐκαλεῖτο **Πενταποταμία**, νῦν δὲ **Πεντζάπ**.

110,000 κατ. Ἡ Ἑλλόρα, παρ' ἣν κείνται οἱ μεγαλοπρεπέστατοι τῶν ἐν βράχοις λελαξευμένων ἰνδικῶν ναῶν. Ἡ Βομβάη, 800,000 κατ., ἐπὶ τῆς ὁμωνύμου νήσου. Ἡ Καλικούτη, 65,000 κατ., ἡ πρώτη πόλις τοῦ Ἰνδοστάν, εἰς ἣν προσωρμίσθη τῷ 1498 ὁ Πορτογάλος θαλασσοπόρος Βάσκο-δὲ-Γάμας, ἀνακαλύψας τὴν θαλασσίαν ὁδόν, τὴν ἄγουσαν εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας. Ἡ Μαδράση, 450,000 κατ., ἀξιόλογον ἐμπορεῖον μαργαριτῶν καὶ πολυτίμων λίθων καὶ πατρὶς τῶν περιβοήτων Ἰνδῶν ταχυδακτυλογραφῶν. Ἡ Χαϊδεραβάδη, 400,000 κατ. Τὸ Κολόμβου, 110,000 κατ., πρωτ. τῆς νήσου Κεϋλάνης.

β'. Τῆς Πορτογαλίας (ἐπιφ. 3,355 □ χμ. πληθ. 500,000). Αἱ νῆσοι **Δζον** καὶ **Σαλσέττη** καὶ αἱ πόλεις **Δάναον** καὶ **Γόα**, 20,000 κατ., πρωτ. τοῦ Πορτογαλικοῦ Ἰνδοστάν.

γ'. Τῆς Γαλλίας (ἐπιφ. 511 □ χμ. πληθ. 300,000). Αἱ πόλεις **Μαέ**, **Καρικάλ**, **Πονδισερί**, 40,000 κατ., πρωτ. τοῦ Γαλλικοῦ Ἰνδοστάν, **Γρανάων** καὶ **Σανδερναγῶρ**.

8. ΙΝΔΟΚΙΝΑ.

Ἐπιφ. 1,987,043 □ χμ. Πληθ. 40,000,000.

Ὅρια. Πρὸς Β. ἡ *Κίνα* πρὸς Δ. τὸ Ἰνδοστάν, ὁ Βεγγαλικὸς κόλπος καὶ ὁ Πεγούτιος κόλπος πρὸς Ν. ὁ Μαλακκικὸς πορθμὸς καὶ ἡ Νότιος Κινεζικὴ θάλασσα καὶ πρὸς Δ. ἡ Νότιος Κινεζικὴ θάλασσα καὶ ἡ *Κίνα*.

Θάλασσαί. Ἡ Νότιος Κινεζικὴ. **Κόλποι.** Ὁ Βεγγαλικὸς (π. ὁ Γαγγητικὸς), ὁ Πεγούτιος, ὁ Σιαμικὸς καὶ ὁ Τογκινικὸς. **Νῆσοι.** Ἡ Πουλοπινάργη καὶ ἡ Σιγγαπούρη. **Χερσόνησος.** Ἡ *Μαλάκκα* (π. ἡ Χρυσή). **Πορθμὸς.** Ὁ Μαλακκικὸς, χωρίζων τὴν χερσόνησον *Μαλάκκαν* ἀπὸ τῆς νήσου *Σουμάτρας*. **Ὅρη.** Τὰ *Βιρμανικὰ*, τὰ *Σιαμικὰ*, διαιρούμενα εἰς Δυτικὰ καὶ εἰς Ἀνατολικὰ, τὰ *Αἰνναμικὰ*, ἅπαντα κλάδοι τῶν Ἰμαλαίων, καὶ τὰ μεμονωμένα *Μαλακκικὰ*. **Ἀκρωτήρια.** Τὸ *Βοῦρον*, τὸ νοτιώτατον τῆς Ἀσίας, ἡ *Ρωμανία* καὶ ἡ *Καμβοῖα*. **Ποταμοί.** Ὁ *Ἰραβάδης* καὶ ὁ *Σαλβένης*, πηγ. ἐκ τῶν Ἰμαλαίων καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Πεγούτιον κόλπον. Ὁ *Μενάμης*, πηγ. ἐκ τῶν Βιρμανικῶν ὄρεων καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Σιαμικὸν κόλπον καὶ ὁ *Μεκόγκος*

ἡ **Καμβόδιος**, πηγ. ἐκ τῶν Ἰμαλαίων καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Νότιον Κιναϊκὴν θάλασσαν. **Κλῦμα**. Ποικίλον. **Ἔδαφος**. Εὐφορον. **Προϊόντα ἐξαγόμενα**. Ὄρυζα, μέταξα, τέλου, βάμβαξ, κιννάμωμον (κανέλλα). **Κάτοικοι**. Ἰνδοκινέζοι. **Θρησκεία**. Βουδιστικὴ.

Πολιτικὴ διαίρεσις. Ἡ Ἰνδοκίνα διαιρεῖται εἰς ἀνεξάρτητον καὶ εἰς κτῆσιν.

Α' . Ἄνεξάρτητος.

Ἡ ἀνεξάρτητος Ἰνδοκίνα ἀποτελεῖται μόνον ἐκ τοῦ βασιλείου τοῦ **Σιάμ** (ἐπιφ. 726,850 □ χμ. πληθ. 6,000,000), οὐ πρωτ. ἡ **Βαγκόκη**, 600,000 κατ.

Β' . Κτῆσις (ἐπιφ. 1,260,193 □ χμ. πληθ. 33,500,000).

α' . Τῆς Μ. Βρεττανίας. (ἐπιφ. 735,093 □ χμ. πληθ. 9,110,000). 1) Ἡ Ἄνω **Βερμανία** (ἐπιφ. 492,000 □ χμ. πληθ. 5,000,000), ἐν ἧ πόλεις ἡ **Μανδαλάη**, 190,000 κατ., πρωτ., καὶ ἡ **Βαμώ**, ἐμπορεῖον μεταξὺ τῆς Βερμανίας καὶ τῆς Κίνης. 2) Ἡ **Κάτω Βερμανία** (ἐπιφ. 175,451 □ χμ. πληθ. 3,200,000), ἐν ἧ πόλεις ἡ **Ραγκούνη**, 180,000 κατ., πρωτ., καὶ ἡ **Μολμῆνη**, 60,000 κατ. 3) **Αἱ Παραπόρθμοι ἀποικίαι** (ἐπιφ. 3,742 □ χμ. πληθ. 550,000), ἀποτελούμεναι ἐκ τριῶν διαμερισμάτων, τοῦ **Βελεσλέη**, τῆς **Τουλουσαγγάρης** καὶ τῆς **Μαλάκκας**, καὶ ἐκ δύο νήσων, τῆς **Πουλοπινάγγης** καὶ τῆς **Σιγγαπούρης**. Πόλεις δ' ἐν αὐταῖς εἶναι ἡ **Γεωργετόβυη** (ἐν τῇ Πουλοπινάγγῃ), ἡ **Μαλάκκα** (ἐν τῷ ὁμωνύμῳ διαμερισματι) καὶ ἡ **Σιγγαπούρη** (ἐν τῇ ὁμωνύμῳ νήσῳ), 140,000 κατ., πρωτ. καὶ ἐμπορεῖον μεταξὺ τοῦ Ἰνδοστάν καὶ τῆς Κίνης. 4) Ἡ **Μαλάκκα** (ἐπιφ. 63,900 □ χμ. πληθ. 360,000), ἡς πρωτ. τὸ **Περάκ**.

β' . Τῆς Γαλλίας (ἐπιφ. 525,100 □ χμ. πληθ. 24,300,000).

1) Ἡ **Καμβόδα** (ἐπιφ. 100,000 □ χμ. πληθ. 1,500,000), ἡς πρωτ. ἡ **Πνομπένη**, 30,000 κατ. 2) Ἡ **Κοχιγκίνα** (ἐπιφ. 59,800 □ χμ. πληθ. 1,800,000), ἡς πρωτ. ἡ **Σαϊγώνη**, 70,000 κατ. 3) **Τὸ Ἄννάμ** (ἐπιφ. 275,300 □ χμ. πληθ. 6,000,000), οὐ πρωτ. ἡ **Χουή**, 50,000 κατ. 4) **Τὸ Τογκένον** (ἐπιφ. 90,000 □ χμ. πληθ. 15,000,000), οὐ πρωτ. ἡ **Χανόη**, 150,000 κατ.

Θ. ΙΝΔΙΚΑΙ ΝΗΣΟΙ.

Ἐπιφ. 2,003,229 □ χμ. Πληθ. 37,000,000.

Αἱ Ἰνδικαὶ νῆσοι ἐκτείνονται ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ τῆς Ἰνδοκίνης Ἰραβάδου μέχρι τῆς νήσου τῆς Κίνης Φορμύζης. Εἶναι δὲ αἱ ἑξῆς:

Αἱ **Ἄνδαμᾶναι**, εἰς ἃς πέμπουσιν οἱ Ἄγγλοι τοὺς καταδικαίους.

Αἱ **Νικοβάραι**.

Αἱ **Σουνδαῖαι** (ἐπιφ. 1,580,343 □ χμ. πληθ. 30,000,000), διαιρούμεναι εἰς Μεγάλας καὶ εἰς Μικράς. Καὶ αἱ μὲν Μεγάλαι Σουνδαῖαι (ἐπιφ. 1,470,163 □ χμ. πληθ. 28,000,000) εἶναι τέσσαρες, ἡ **Σουμάτρα** (ἐπιφ. 428,813 □ χμ. πληθ. 4,000,000), χωριζομένη ἀπὸ μὲν τῆς χερσονήσου Μαλάκκας διὰ τοῦ Μαλακκικοῦ πορθμοῦ, ἀπὸ δὲ τῆς νήσου Ἰάβης διὰ τοῦ Σουνδαίου πορθμοῦ, ἡ **Ἰάβα** (ἐπιφ. 126,166 □ χμ. πληθ. 21,000,000), ἡ μάλιστα ἠφαιστειογενὴς τῶν χωρῶν τῆς γῆς, ἡ **Βόρνεος** (ἐπιφ. 736,351 □ χμ. πληθ. 2,000,000), χωριζομένη ἀπὸ τῆς νήσου Κελέβης διὰ τοῦ Μακασσαρείου πορθμοῦ, ἡ μεγίστη τῶν νήσων τῆς γῆς μετὰ τὴν ἐν τῇ Ἀμερικῇ Γροιλλανδίαν, καὶ ἡ **Κελέβη** (ἐπιφ. 178,833 □ χμ. πληθ. 1,000,000). Αἱ δὲ Μικραὶ Σουνδαῖαι (ἐπιφ. 110,180 □ χμ. πληθ. 2,000,000), εἶναι πολλαί, ὧν μεγίστη ἡ *Τιμώρη*.

Αἱ **Μολοδύκκαι** ἢ τῶν **ἄρωμάτων**¹⁾ (ἐπιφ. 52,976 □ χμ. πληθ. 500,000), πολλαὶ τὸν ἀριθμὸν, ὧν μεγίστη ἡ *Γίλλος*.

Αἱ **Σουλοῦσαι**.

Αἱ **Φιλιππῖναι** (ἐπιφ. 295,585 □ χμ. πληθ. 6,000,000), πολλαὶ τὸν ἀριθμὸν, ὧν σπουδαιόταται ἡ *Μανίλλα* ἢ *Λουσσώνη* (ἐπιφ. 106,504 □ χμ. πληθ. 5,000,000), ἡ μεγίστη τῶν Φιλιππίνων, καὶ ἡ *Μινδάνος* (ἐπιφ. 86,443 □ χμ. πληθ. 200,000).

Κάλλιμα. Θερμότατον. **Ἔδαφος**. Εὐφορώτατον. **Προϊόντα ἐξαγόμενα**. Ζάχαρις καὶ καφές, καπνός, κασσίτερος, ὄρνυα, πέπερι καὶ μοσχοκάρνα. **Κάτοικοι**. Μαλαῖοι. **Θρη-**

1) Οὕτω καλοῦνται αἱ νῆσοι αὗται ὡς ἔχουσαι πολλὰ ἀρωματικά φυτά.

σιεία. Ἐν μὲν ταῖς Φιλιππίναις καθολικὴ, ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς
μωαμεθανικὴ.

Αἱ Ἰνδικαὶ νῆσοι εἶναι πᾶσαι κτῆσις.

Α'. Τῆς **Μ. Βρετανίας** (ἐπιφ. 228,847 □ χμ. πληθ.
700,000). **Αἱ Ἄνδαμᾶναι, αἱ Νικοβάραι καὶ μέρος**
τῆς Βορνέου.

Β'. Τῆς **Ὀλλανδίας** (ἐπιφ. 1,462,400 □ χμ. πληθ. 30,000,
000). **Αἱ Σουνδαῖαι, πλὴν μέρους τῆς Βορνέου καὶ**
τῆς Τιμώρης, καὶ αἱ Μολοδύκται.

Γ'. Τῆς **Πορτογαλίας, Μέρους τῆς Τιμώρης** (ἐπιφ.
16,300 □ χμ. πληθ. 300,000).

Δ'. Τῆς **Ἰσπανίας** (ἐπιφ. 296,182 □ χμ. πληθ. 6,000,
000). **Αἱ Σουλούϊται καὶ αἱ Φιλιππῆναι.**

Πόλεις. Ἐν μὲν τῇ **Σουμάτρα** ἡ **Παδάγγη** καὶ ἡ **Πα-**
λεμβάγγη, 30,000 κατ. Ἐν δὲ τῇ **Ἰάβη** ἡ **Βαταβία, 100,000**
κατ., πρωτ. τῶν Ὀλλανδικῶν κτήσεων, ἡ **Σουρακάριτα, 130,000**
κατ., καὶ ἡ **Σουραβάρνα, 130,000** κατ. Ἐν δὲ τῇ **Βορνέω** ἡ
Ἐλοπούρα, 10,000 κατ., πρωτ. τῶν Βρεττανικῶν κτήσεων, καὶ
ἡ **Ποντιανάκη.** Ἐν δὲ τῇ **Κελέδῃ** ἡ **Μακασσάφη.** Ἐν δὲ τῇ
Τιμώρῃ ἡ **Διλλή, 5,000** κατ., πρωτ. τῶν Πορτογαλικῶν κτή-
σεων. Ἐν δὲ τῇ **Μανέλλῃ** ἡ **Λουσσώνη** ἡ **Μανίλλα, 200,000**
κατ., πρωτ. τῶν Ἰσπανικῶν κτήσεων. Ἐν δὲ τῇ **Μενδανάω** ἡ
Σελαγγάνη.

ΑΦΡΙΚΗ

Έπιφ. 29,825,848 □ χμ. Πληθ. 205,000,000.

Ἡ Ἀφρική εἶναι ἡ τρίτη κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, τὸν πληθυσμὸν καὶ τὴν πυκνότητα τοῦ πληθυσμοῦ τῶν ἡπείρων τῆς γῆς (ἰδὲ σελ. 21 σημ. 1).

Ὅρια. Πρὸς Β. ἡ Μεσόγειος θάλασσα· πρὸς Δ. ὁ Ἀτλαντικός ὠκεανός· πρὸς Ν. ὁ Ἀτλαντικός ὠκεανός καὶ ὁ Ἰνδικός· καὶ πρὸς Α. ὁ Ἰνδικὸς ὠκεανὸς καὶ ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα.

Χωρογραφικὴ διαίρεσις. Ἡ Ἀφρική διαιρεῖται εἰς 3 μέρη· Α'. εἰς τὴν **Βόρειον Ἀφρικὴν**, περιλαμβάνουσιν τὴν Αἴγυπτον, τὴν Βάρκαν, τὴν Βερβερίαν, τὴν Σαχάραν, τὴν Σενεγαμβίαν, τὴν Ἄνω Γουινέαν, τὸ Σουδάν, τὴν Νουβίαν καὶ τὴν Ἀβησσηνίαν. Β'. εἰς τὴν **Νότιον Ἀφρικὴν**, περιλαμβάνουσιν τὴν Κάτω Γουινέαν, τὴν Δυτικὴν Γερμανικὴν Ἀφρικὴν, τὴν Ἀκταίαν, τὴν Δημοκρατίαν τοῦ Ὁράνου, τὴν Νότιον Ἀφρικανικὴν δημοκρατίαν, τὴν Σοφάλαν, τὴν Μοζαμβίκην, τὴν Ζανζιβάρην, τὴν Ἀνατολικὴν Γερμανικὴν Ἀφρικὴν, τὴν Ἀνατολικὴν Βρετανικὴν Ἀφρικὴν, τὴν Γαλλαίαν καὶ τὴν Σομάλην. Καὶ Γ'. εἰς τὰς **Νήσους**.

Ἐσχατὰ ἄκρωτήρια. Πρὸς Β. τὸ Λευκὸν ἐν τῇ Τύνιδι· πρὸς Δ. τὸ Πράσινον ἐν τῇ Σενεγαμβίᾳ· πρὸς Ν. τὸ τοῦ Πολοδεΐκτου ἐν τῇ Ἀκταίᾳ· καὶ πρὸς Α. τὸ Γουαρδαφουῖον ἐν τῇ Σομάλῃ.

Μέγιστον μῆκος καὶ πλάτος. Τὸ μὲν μέγιστον μῆκος τῆς Ἀφρικῆς εἶναι 7,500 χμ. ἀπὸ τοῦ ἄκρωτηρίου Πρασίνου μέχρι τοῦ ἄκρωτηρίου Γουαρδαφουῖου· τὸ δὲ μέγιστον πλάτος 8,000 χμ. ἀπὸ τοῦ ἄκρωτηρίου Λευκοῦ μέχρι τοῦ ἄκρωτηρίου τοῦ Πολοδεΐκτου.

᾽Ωκεανοί. Ὁ Ἀτλαντικός καὶ ὁ Ἰνδικός.

Θάλασσαί. Ἡ Μεσόγειος καὶ ἡ Ἐρυθρά.

Κόλποι. Ἐν μὲν τῇ Μεσογείῳ θαλάσῃ ὁ τῆς Σίδρας καὶ ὁ τῆς Γαβῆς· ἐν δὲ τῷ Ἀτλαντικῷ ὠκεανῷ ὁ τῆς Γουϊνέας.

Πορθμοί. Ὁ Γιβραλτάρειος, χωρίζων τὴν Ἀφρικὴν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης, καὶ ὁ Βαβελμανθέβειος, χωρίζων τὴν Ἀφρικὴν ἀπὸ τῆς Ἀσίας.

Ἰσθμός. Ὁ Σουέξειος, ἐνῶν τὴν Ἀφρικὴν μετὰ τῆς Ἀσίας.

Ὀρη. Ὁ Ἄτλας, τὸ Κόγγ, τὸ Καμερούν, τὰ Καροῦα, τὸ Κόμπασσον, τὸ Κιλιμάντζαρον, τὸ ὕψιστον τῆς Ἀφρικῆς, τὰ Κέ-
μα καὶ αἱ Ἀβησηθνιακαὶ Ἄλλεισι.

Ἄκρωτήρια. Τὸ Λευκόν, τὸ βορειότατον τῆς Ἀφρικῆς, ἐν τῇ Τύνιδι· τὸ Βοιάδορον, θεωρούμενον μέχρι τοῦ ΙΕ' αἰῶνος τὸ δυτικώτατον τέρμα τῆς γῆς, καὶ τὸ Λευκόν ἐν τῇ Σαχάρα· τὸ Πράσινον ἐν τῇ Σενεγαμβία· τὸ τῆς Σιέρρας Λεώνης καὶ τὸ Πάλμασον ἐν τῇ Ἄνω Γουϊνέα· τὸ Λόπεσον καὶ τὸ Νέγγρον ἐν τῇ Κάτω Γουϊνέα· τὸ Εὐέλπι (1) καὶ τὸ τοῦ Πολοδεΐκτου (2) ἐν τῇ Ἀκταία· τὸ Δέλλαδον ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Γερμανικῇ Ἀφρικῇ· καὶ τὸ Γουαρδαφούϊον ἐν τῇ Σομάλῃ.

Ποταμοί. Ὁ Νεῖλος, ὁ μέγιστος τῆς Ἀφρικῆς, ἐκβ. εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν· ὁ Σενεγάλης, ὁ Νίγηρς, ὁ Ζάϊρος ἢ Κόγκος καὶ ὁ Ὀράνης εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὄκεανόν· καὶ ὁ Λιμποπος, ὁ Ζαμβέξης, ὁ Ροβούμας καὶ ὁ Ἰούβας εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὄκεανόν.

Λίμναι. Ἡ Τσάδα ἐν τῷ Σουδάν· ἡ Τάνα ἐν τῇ Ἀθησηνία· ἡ Οὐκερέβη ἢ Βικτωρίας Νυάνζα, ἡ μεγίστη τῆς Ἀφρικῆς, καὶ ἡ Μβουτάνη ἢ Ἀλβέρτου Νυάνζα ἐν ταῖς κατὰ τὸν Ἰσημερι-

1) Τὸ ἄκρωτήριον τοῦτο, ἀνακαλυφθὲν τῷ 1486 ὑπὸ τοῦ Πορτογάλου θαλασσοπόρου Βαρθολομαίου Διάζου, ἐκλήθη ὑπ' αὐτοῦ θελλῶδες, μετωνομάσθη δὲ εὐέλπι ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Πορτογαλίας Ἰωάννου τοῦ Β', ὅστις ἐκ τῆς ἀνακαλύψεως αὐτοῦ ἤλπισε μεγάλως εἰς τὴν εὐρεσιν τῆς θαλασσίας ὁδοῦ τῆς φερούσης εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας.

2) Τὸ ἄκρωτήριον καλεῖται οὕτως ἀπὸ τοῦ δείκτου τοῦ πόλου (μαγνητικῆς βελόνης), ὅστις ταράσσεται κατὰ τὴν εἰς αὐτὸ προσέγγισιν τῶν πλοίων.

νὸν χώραις καὶ πρὸς Ν. αὐτῶν ἡ *Γαγγανίκα*, ἡ *Βαγγβεόλη* καὶ ἡ *Νυάσσα*.

Κλίμα. Τὸ κλίμα τῆς Ἀφρικῆς, καιμένης κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τῇ θερμῇ ζώνῃ, εἶναι λίαν θερμόν.

Προϊόντα. Χρυσός, χαλκός, μόλυβδος, σίδηρος, ἀδάμαντες, ὄρυκτὸν ἄλας, γαϊάνθρακες· ζῶα ἡμερο καὶ ἄγρια· φυτὰ πολλὰ καὶ ποικίλα.

Φυλαί. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀφρικῆς ἀνήκουσιν εἰς τρεῖς φυλάς, εἰς τὴν *Καυκασίαν*, εἰς τὴν *Νιγροτικὴν* καὶ εἰς τὴν *Μαλαϊκὴν*. Καὶ εἰς μὲν τὴν *Καυκασίαν* φυλὴν ἀνήκουσιν οἱ Ἀραβες, οἱ Μαῦροι, οἱ Φελλάχοι, οἱ Κόπται, οἱ Βέρβεροι, οἱ Νουβοὶ καὶ οἱ Ἀβησσηνοὶ· εἰς δὲ τὴν *Νιγροτικὴν* φυλὴν, ἣτις περιλαμβάνει τοὺς πλείστους τῶν κατοίκων τῆς Ἀφρικῆς, ἀνήκουσιν οἱ *Νιγροῖται* καὶ οἱ *Σομάλοι*· εἰς δὲ τὴν *Μαλαϊκὴν* φυλὴν ἀνήκουσιν οἱ κάτοικοι τῆς νήσου *Μαδαγασκάρης*.

Θρησκεία. Ἐθνικὴ (100,000,000), μωαμεθανικὴ (90,000,000), χριστιανικὴ (15,000,000).

Α'.

ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ

Ἐπιφ. 16,388,694 □ χμ. Πληθ. 127,000,000.

Ἡ Βόρειος Ἀφρικὴ ἀποτελεῖται ἐξ ἑνῆς χωρῶν, τῆς *Αἰγύπτου*, τῆς *Βάρκης*, τῆς *Βεοβερίας*, τῆς *Σαχάρας*, τῆς *Σενεγαμβίας*, τῆς *Ἀνω Γουινέας*, τοῦ *Σουδάν*, τῆς *Νουβίας* καὶ τῆς *Ἀβησσηνίας*.

1. ΑΙΓΥΠΤΟΣ.

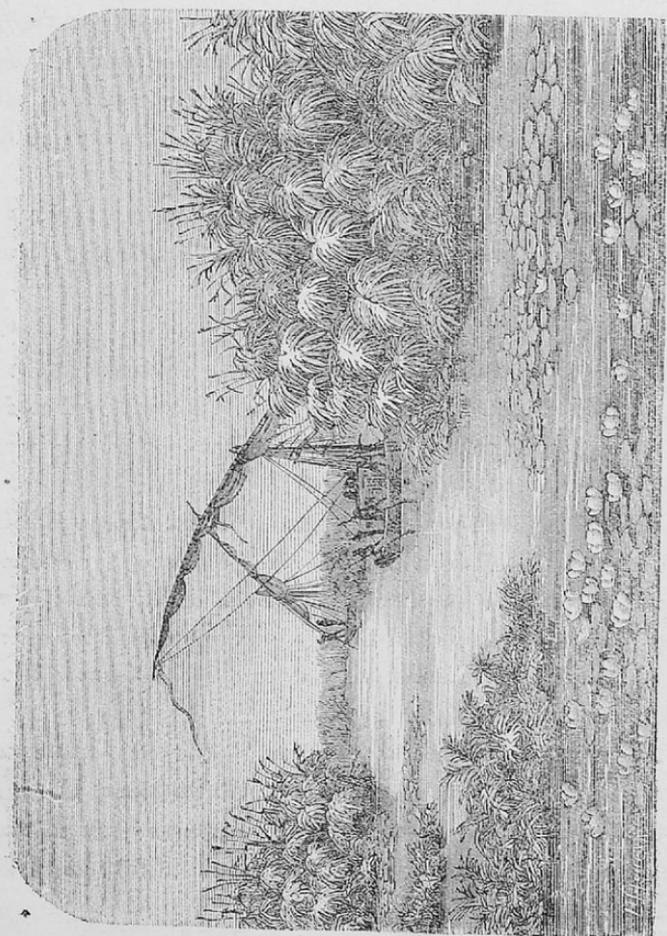
Ἐπιφ. 935,254 □ χμ. Πληθ. 7,000,000.

Ἡ Αἴγυπτος εἶναι ἀντιβασιλείον προστατευόμενον ὑπὸ τῆς Τουρκίας καὶ κατεχόμενον ἀπὸ τοῦ 1882 ὑπὸ τῆς Μ. Βρετανίας.

Θρία. Πρὸς Β. ἡ *Μεσόγειος* θάλασσα· πρὸς Δ. ἡ *Βάρκα* καὶ ἡ *Σαχάρα*· πρὸς Ν. ἡ *Νουβία* καὶ πρὸς Α. ἡ *Ἐρυθρὰ* θάλασσα.

Θάλασσα. Ἡ *Μεσόγειος* καὶ ἡ *Ἐρυθρὰ*. **Ἰσθμός.** Ὁ *Σουέζιος*, ἐν ᾧ ὑπάρχει διώρυξ· ἐν αὐτῷ δ' οὗτος τὴν Ἀφρικὴν μετὰ τῆς

Ἀσίας. **Ὀρη.** Τὰ Λιβυκὰ καὶ τὰ Ἀραβικὰ. **Ποταμός.** Ὁ Νεῖλος, ὁ μέγιστος τῆς Ἀφρικῆς, ἀποτελούμενος ἐκ τοῦ Βὰρ-έλ-Ἀβι-αῖδ (ὄηλ. λευκοῦ ποταμοῦ), πηγ. ἐκ τῆς λίμνης Οὐκερέβης ἢ Βικτωρίας Νυάνζης, καὶ ἐκ τοῦ Βὰρ-έλ-Ἀσράν (ὄηλ. κυκνοῦ ποταμοῦ), πηγ. ἐκ τῶν Ἀθησσηνακῶν Ἄλπεων. Οἱ δύο δὲ οὗτοι συμβάλλοντες ἀλλήλοις παρά τὴν πρωτ. τῆς Νουβίας Χαρτοῦμ. ἀποτελοῦσι τὸν Νεῖλον, ὅστις, δεχόμενος κατὰ τὸν βόυν αὐτοῦ τὸν παραπόταμον Ἀτθάραν (πηγ. ἐκ τῶν Ἀθησσηνακῶν Ἄλπεων), διχρρέων

Ὁ Νεῖλος.

τὴν Νουβίαν καὶ τὴν Αἴγυπτον καὶ σχηματίζων δέκα καταρράκτας διασχίζεται παρὰ τὸ Κάϊρον καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν διὰ δύο κυρίως στομιῶν, τοῦ τῆς Ῥοσσέττης καὶ τοῦ τῆς Δαμιέττης (πάλαι ἐξέβαλλε δι' ἑπτὰ στομιῶν). Πλημμυρῶν δὲ κατ' ἔτος ὁ Νεῖλος ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου καθιστᾷ τὴν χώραν εὐφορωτάτην. **Κλίμα.** Λίαν θερμὸν. **Ἔδαφος.** Τὸ μὲν ὑπὸ τοῦ Νείλου ἀρδευόμενον εὐφορώτατον, τὸ δὲ λοιπὸν ἀφορώτατον. **Προϋόντα ἐξαγόμενα.** Βάμβαξ, βαμβακόσπορος, ζάχαρις, ὄσπρια, σίτος. **Κάτοικοι.** Ἐπικρατοῦντες κάτοικοι ἐν τῇ Αἰγύπτῳ εἶναι οἱ Φελλάχοι, ἦττον καθαρὸι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων, μωαμεθανοὶ τὸ θρήσκευμα. Πλὴν δὲ τούτων ὑπάρχουσι καὶ Ἀραβες μωαμεθανοί, Κόπται (500,000), μᾶλλον καθαρὸι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων, μονοφυσίται τὸ θρήσκευμα, Ἕλληνες (100,000) κτλ.

Χωρογραφικὴ διαίρεσις. Ἡ Αἴγυπτος διαιρεῖται εἰς 3 μέρη· Α'· εἰς τὴν Ἄνω Αἰγύπτου· Β'· εἰς τὴν Μέσσην Αἰγύπτου· καὶ Γ'· εἰς τὴν Κάτω Αἰγύπτου.

Πόλεις.

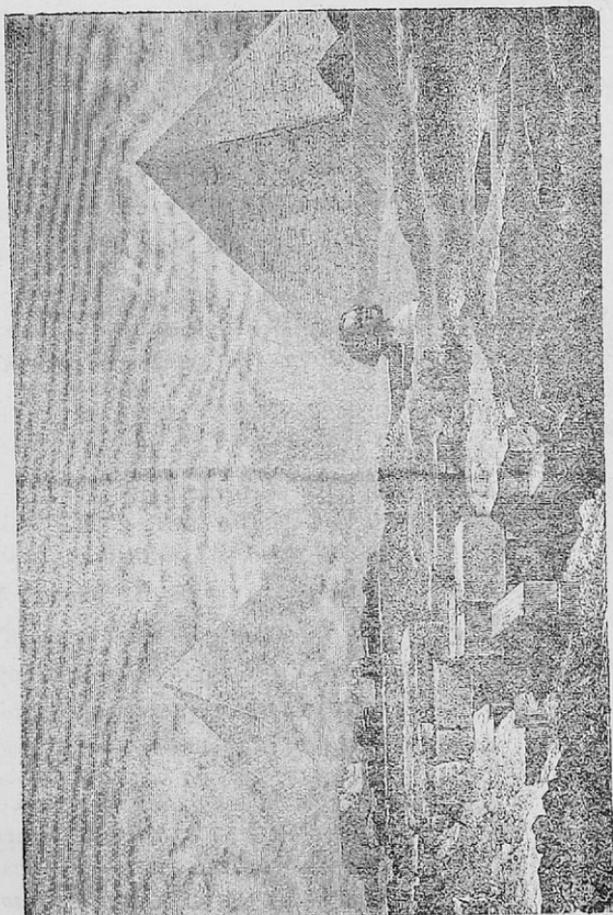
Α'. Ἐν τῇ Ἄνω Αἰγύπτῳ. Ἡ Ἀσουάνη (π. ἢ Συήνη). Πρὸς Β. δ' αὐτῆς ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ὄχθων τοῦ Νείλου ἔκειντο τὸ πάλαι αἱ ἐκατόμυλοι Θῆβαι (1), πρωτ. τῆς Ἄνω Αἰγύπτου. Ἡ Σιούτη, 35,000 κατ.

Β'. Ἐν τῇ Μέσῃ Αἰγύπτῳ. Τὸ Κάϊρον, 380,000 κατ., ὧν 20,000 Ἕλληνες, πρωτ. τῆς Αἰγύπτου, ἔχον ἀξιόλογον μουσεῖον αἰγυπτιακῶν ἀρχαιοτήτων. ΝΔ. δὲ αὐτοῦ ἔκειτο τὸ πάλαι ἡ πόλις Μέμφις, πρωτ. τῆς Μέσης Αἰγύπτου. Παρὰ τὰ ἐρείπια δ' αὐτῆς σώζονται 40 πυραμίδες, ὧν μεγίστη ἡ τοῦ Χέοπος (ὕψος 150 μ.) παρὰ τὴν πόλιν Γιζέ.

Γ'. Ἐν τῇ Κάτω Αἰγύπτῳ. Ἡ Τάντα, 35,000 κατ. Τὸ Ζαραζίκιον, 20,000 κατ. Ἡ Μανσοῦρα, 30,000 κατ. Ἡ Δαμιέττη, 45,000 κατ., ἐμπορεῖον μεταξὺ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Συρίας. Ἡ Ῥοσσέττη, 20,000 κατ. Ἡ Ἀλεξάνδρεια, 230,000 κατ., ὧν 30,

1) Αἱ Θῆβαι ἔκειντο ἐπὶ τῶν σημερινῶν χωρίων Λουξὸρ, Καρνάχ, Γκουουάχ καὶ Μεντινάτ-Ἀμπού.

000 Έλληνες, έδρα πατριάρχου, εμπορικωτάτη πόλις. Αύτη, κτισθεΐσα τῷ 332 ὑπὸ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, ἤκμασεν ἐπὶ τῶν Πτολεμαϊδῶν, οἵτινες κατέστησαν αὐτὴν ἐστίαν τῶν ἐπιστημῶν καὶ ἐπρόικισαν πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ διὰ τῆς μεγίστης καὶ ἐπισημοτάτης τῶν βιβλιοθηκῶν τοῦ ἀρχαίου κόσμου. Πρὸς Δ. δὲ αὐτῆς κεῖται ἡ κώμη Ἀβουκίρη, ὅπου οἱ Ἄγγλοι ὑπὸ τὸν Νέλσωνα κατεναυμάχησαν τοὺς Γάλλους τῷ 1798. Ἐν δὲ τῇ Σουεζεΐφ διώρυχι κεῖνται αἱ πόλεις Πόρτ-Σαΐτ (π. τὸ Πηλούσιον) 25,000 κατ., Ἰσμαηλία καὶ Σουεζ.

Αἱ πυραμίδες τῆς Αἰγύπτου.

Ἰσθμοί. Ἡ Σιβὰ (π. τὸ Ἀμμώνιον, ἔνθα τὸ περίφημον μαντεῖον τοῦ Ἀμμωνίου Διός, εἰς ὃ μετέβη ὁ Μ. Ἀλέξανδρος) εἶναι δὲ ἕζημα κείμενον 30 μ. ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς Μεσογείου θαλάσσης. Ἡ Βασιὰ (π. ἡ Μικρὰ Ἰσθμὸς). Ἡ Λαχέλη. Ἡ Χάργη (π. ἡ Μεγάλη Ἰσθμὸς).

Κτήσεις. Ἡ Σιναϊκὴ Χερσόνησος καὶ μέρος τῆς Νουβίας⁽¹⁾.

2. ΒΑΡΚΑ.

Ἐπιφ. 160,000 □ χμ. Πληθ. 300,000.

Ἡ Βάρκα (π. ἡ Κυρηναϊκὴ πεντάπολις) εἶναι ἄμεσος κτήσις τῆς Τουρκίας.

Ὅρια. Πρὸς Β. ἡ Μεσόγειος θάλασσα· πρὸς Δ. ὁ κόλπος τῆς Σίδρας καὶ ἡ Τρίπολις· πρὸς Ν. ἡ Σαχάρα· καὶ πρὸς Α. ἡ Αἴγυπτος.

Κόλπος. Ὁ τῆς Σίδρας (π. ἡ Μεγάλη σύρτις). **Ἡλῆμα.** Θερόν. **Ἐδαφος.** Εὐφορον. **Ἡροῦόντα ἐξαχόμενα.** Ὀρυζα, φοίνικες. **Ἰάτοιχοι.** Ἀραβες. **Θρησκεία.** Μωαμεθανική.

Πόλις. Ἡ Βεγγάζη (π. ἡ Βερενίκη), 25,000 κατ., πρωτ. ΒΑ. δὲ αὐτῆς ἔκειτο τὸ πάλαι ἡ ἐπιφανεστάτη πόλις Κυρήνη, ἀποικία τῶν Θηριῶν.

Ἰσθμοί. Ἡ Οὐδοίλα.

3. ΒΕΡΒΕΡΙΑ.

Ἐπιφ. 2,469,094 □ χμ. Πληθ. 12,200,000.

Ἡ Βερβερία (π. ἡ Λιβύη) ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης· πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ· πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Σαχάρας· καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Βάρκης καὶ τῆς Μεσογείου θαλάσσης. Ἀποτελεῖται δὲ ἐκ τεσσάρων χωρῶν, τῆς Τριπόλεως, τῆς Τύνιδος, τοῦ Ἀλγερίου καὶ τοῦ Μαρόκου.

1) Ἡ Αἴγυπτος εἶχε καὶ τὰς ἐξῆς κτήσεις, τὴν Νουβίαν, τὰ κράτη τοῦ Σουδάν Δαρφουρ καὶ Κορδοφάν καὶ τὰς μέχρι τῆς λίμνης Οὐκερέβης ἢ Βικτωρίας Νουάνης χώρας, ἀς ἀπώλεσεν ἀπὸ τοῦ 1882 ἔνεκεν ἐπαναστάσεως προελθούσης ἐκ τῆς ἀποπειρᾶς τῶν Ἀγγλων πρὸς βιαίαν καταστολὴν τῆς αὐτῆς σωματεμπορίας.

Κλίμα. Θερμόν. **Ἔδαφος.** Εὐφορον. **Προϊόντα** ἐξαγόμενα. Δημητριακοὶ καρποί, ζῶα καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα, οἶνος, φοίνικες, ὄρυζα, καπνός, φελλός. **Κάτοικοι.** Ἀραβες, Βέρβεροι καὶ Μαῦροι (1). **Θρησκεία.** Μωαμεθανική.

Α'. ΤΡΙΠΟΛΙΣ.

Ἐπιφ. 873,349 □ χμ. Πληθ. 700,000.

Ἡ Τρίπολις εἶναι ἡγεμονία φόρου ὑποτελῆς τῇ Τουρκίᾳ.

Κόλπος. Ὁ τῆς Σίδρας (π. ἢ Μεγάλη σύρτις). **Ὄρος.** Ὁ Ἄτλας.

Πόλεις. Ἡ **Τρίπολις**, 30,000 κατ., πρωτ. Ἡ **Μασράτα**, 10,000 κατ.

Ὁάσεις. Ἡ **Γαδαμέση**. Τὸ **Φεζάν**, συστάς ὁάσεων, ὧν σπουδαιοτάτη ἡ **Μουρζουκή**, δι' ἧς μεταβαίνουνσι τὰ καραβάνια εἰς τὸ Σουδάν.

Β'. ΤΥΝΙΣ.

Ἐπιφ. 116,348 □ χμ. Πληθ. 1,500,000.

Ἡ Τύνις (π. ἢ Καρχηδών) εἶναι κτῆσις τῆς Γαλλίας.

Κόλπος. Ὁ τῆς **Γαβῆς** (π. ἢ Μικρὰ σύρτις). **Ὄρος.** Ὁ Ἄτλας. **Ἀκρωτήριο.** Τὸ **Λευκόν**, τὸ βορειότατον τῆς Ἀφρικῆς. **Ποταμός.** Ὁ **Μεδιέρδας**, πηγ. ἐκ τοῦ Ἄτλαντος καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν.

Πόλεις. Ἡ **Βιζέτα** (παρὰ τὴν ἀρχαίαν Ἰτύκην). Ἡ **Τύνης**, 140,000 κατ., πρωτ. ΒΑ. δὲ αὐτῆς ἔκειτο τὸ πάλαι ἢ ἐπιφανεστάτη πόλις **Καρχηδών** (2), ἀποικία τῶν Φοινίκων. Ἡ **Καϊρβάνη**, 15,000 κατ. Αὕτη ἰδρυθεῖσα κατὰ τὸν Ζ' αἰῶνα ὑπὸ τῶν Ἀράβων, ὑπῆρξεν ἐπὶ πολὺ πρωτ. τῆς Ἀφρικανικῆς Ἀραβίας. Τὸ **Μοναστήριον**, 10,000 κατ. Πρὸς Ν. δὲ αὐτοῦ ἔκειτο τὸ πάλαι ἢ πόλις **Θάφος**, παρ' ἣν ὁ **Καίσαρ** κατετρόπωσε τοὺς Πομπηιανούς τῶ 46 π.Χ. Τὸ **Σφάξ**, 30,000 κατ. Ἡ **Γαβή**.

1) Οἱ μὲν **Βέρβεροι** εἶναι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων κατοίκων τῆς χώρας, οἱ δὲ **Μαῦροι** μιγάδες μάλιστα ἐκ Βερβέρων καὶ Ἀράβων.

2) Ἡ **Καρχηδών** ἔκειτο ἐπὶ τῶν σημερινῶν χωρίων **Σιντί-Μπού**, **Σαίντ** καὶ **Ντουάρ-ἔλ-Σιάτ** καταστραφεῖσα δὲ τὸ τελευταῖον κατὰ τὸν Ζ' αἰῶνα ὑπὸ τῶν Ἀράβων δὲν ἀνυποκομῆθη πλέον.

Γ'. ΑΛΓΕΡΙΟΝ.

Ἐπιφ. 667,065 □ χμ. Πληθ. 4,000,000.

Τὸ Ἀλγέριον περιλαμβάνει τὰς ἀρχαίας χώρας Νουμιδίαν καὶ Μαυριτανίαν (ἐν μέρει) εἶναι δὲ κτῆσις τῆς Γαλλίας.

Ὄρος. Ὁ Ἄτλας. **Ποταμός.** Ὁ Σχελίφης, πηγ. ἐκ τοῦ Ἄτλαντος καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Μεσογειον θάλασσαν.

Πόλεις. Ἡ Τελεμσένη, 30,000 κατ. Ἡ Ὁράνη, 70,000 κατ. Τὸ Ἀλγέριον, 75,000 κατ., πρωτ. Ἡ Κωνσταντία, 45,000 κατ., κτίσμα τοῦ Μ. Κωνσταντίνου. Ἐπίγειον δὲ αὐτῆς εἶναι ἡ Φιλίππεβίλλη, 25,000 κατ. Ἡ Βῶνα (π. Ἰσπῶν ὁ βασιλικός, οὗ ἐπίσκοπος ὑπῆρξεν ὁ ἱερός Αὐγουστῖνος).

Ὄασεις. Ἡ Γεφδάρη. Ἡ Βάργλα. Ἡ Γολέα.

Δ'. ΜΑΡΟΚΚΟΝ.

Ἐπιφ. 812,332 □ χμ. Πληθ. 6,000,000.

Τὸ Μαρόκκον περιλαμβάνει τὸ δυτικὸν μέρος τῆς ἀρχαίας χώρας Μαυριτανίας εἶναι δὲ ἀπόλυτος αὐτοκρατορία.

Πορθμός. Ὁ Γιβραλτάρειος, χωρίζων τὴν Ἀφρικὴν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης. **Ὄρος.** Ὁ Ἄτλας. **Ποταμός.** Ὁ Σεβοῦ, πηγ. ἐκ τοῦ Ἄτλαντος καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν.

Πόλεις. Ἡ Ταγγέρη, 20,000 κατ., τὸ σπουδαιότατον ἐπίγειον τοῦ Μαρόκκου. Ἡ Τετουάνη, 20,000 κατ. Τὸ **Μέζ**, 140,000 κατ., πρωτ. καὶ ἀξιόλογον ἐμπορεῖον μαροκκινῶν μάλιστα δερμάτων. Ἡ Μεινέξη, 30,000 κατ., συνήθης καθέδρα τοῦ αὐτοκράτορος. Τὸ Μαρόκκον, 50,000 κατ., ἀξιόλογον ἐμπορεῖον μαροκκινῶν μάλιστα δερμάτων. Ἐπίγειον δὲ αὐτοῦ εἶναι ἡ Μογαδώρη, 20,000 κατ.

Συστάδες ὄσεων. Ἡ Ταφιλέτη. Ἡ Τουάτη.

Δύο πόλεις τοῦ Μαρόκκου καὶ πέντε νῆσοι εἶναι κτῆσις τῆς Ἰσπανίας (ἐπιφ. 35 □ χμ. πληθ. 12,000) (1).

1) Αἱ μὲν πόλεις εἶναι ἡ Σέουτα καὶ ἡ Μελίλλα· αἱ δὲ νῆσοι εἶναι ἡ Πενιὼν-δὲ-Βελέζ, ἡ Ἀλχουσεμάση καὶ αἱ Ζαφαρῶναι, τρεῖς τὸν ἀριθμόν.

Αἱ Προκόννησοι, 10 τὸν ἀριθμὸν, ὧν μεγίστη ἡ Προκόννησος (κ. δ. Μαρμαρᾶς), ἔχουσα λαμπρὰ μάρμαρα.

6'. Ἐν τῇ Μεσογείῳ θαλάσῃ.

Ἡ Τένεδος, 10,000 κατ.

Ἡ Λέσβος (ἐπιφ. 1,700 □ χμ. πληθ. 120,000), παράγουσα ἔλαιον, σῦκα, οἶνον. Πόλεις δ' ἐν αὐτῇ εἶναι ἡ **Μυτιλήνη**, 20,000 κατ., πρωτ., ἔχουσα ἑλληνικὸν γυμνάσιον εἶναι δὲ πατὴρ τοῦ σοφοῦ Πιττακοῦ καὶ τῆς ποιητρίας Σαπφοῦς. Τὸ **Πλωμάριον**, 8,000 κατ. Ὁ **Μόλυβος**, 10,000 κατ.

Αἱ Ἑκατόννησοι (1) (κ. τὰ Μοσχονήσια), 32 τὸν ἀριθμὸν, ὧν ἡ μεγίστη, καλουμένη **Μοσχονήσια**, εἶναι κατοκνημένη, 6,000 κατ.

Αἱ Ἀργινοῦσαι (κ. τοῦ Ἁγίου Γεωργίου), 5 ἀκατοίκητοι νησιδεῖς, γνωσταὶ διὰ τὴν παρ' αὐτάς ἐν ἔτει 406 π. Χ. καταναυμαχίαν τῶν Σπαρτιατῶν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων.

Τὰ **Ψαρά**, ὧν οἱ κάτοικοι λαμπρῶς ἠγωνίσαντο κατὰ θάλασσαν ἐν τῷ ἱερῷ ἀγῶνι. Ἡ νῆσος αὕτη, καταστραφεῖσα ἐντελῶς ὑπὸ τῶν Τούρκων τῷ 1824, συνώκησθη βραδύτερον καὶ νῦν κατοικεῖται ὑπὸ 1500 κατ. ἀσχολουμένων περὶ τὴν σπογγαλιεῖαν. Ἀπέναντι δὲ αὐτῶν κεῖται ἡ ἀκατοίκητος νησίς **Ἀντίψαρα**.

Ἡ Χίος (ἐπιφ. 790 □ χμ. πληθ. 60,000 (2)), παράγουσα οἶνον, ἔλαια, μαστίχην. Πόλεις δ' ἐν αὐτῇ εἶναι ἡ **Χίος**, 20,000 κατ., πρωτ., ἔχουσα ἑλληνικὸν γυμνάσιον. Ὁ **Βροντάδος**, 7,000 κατ.

Ἡ Σάμος (ἐπιφ. 468 □ χμ. πληθ. 45,000), παράγουσα σταφίδας, οἶνον (ἐξαιρέτος ὁ ἀνθοσμίας), ἔλαιον. Ἡ νῆσος αὕτη εἶναι ἀπὸ τοῦ 1832 ἡγεμονία φόρου ὑποτελής τῇ **Τουρκίᾳ**, ἔχουσα χριστιανὸν ἡγεμόνα διοριζόμενον ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου (3) καὶ βουλὴν ἐκλεγομένην ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ ἀποτελουμένην ἐκ 38 μελῶν. Κω-

1) Ἑκατόννησοι, ὁπλ. νῆσοι τοῦ Ἑκάτου Ἀπόλλωνος, ὅστις ἐλατρεῖτο ἐν αὐταῖς.

2) Ἡ νῆσος αὕτη εἶχε πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως 150,000 κατ. Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι κατεστράφη ἐντελῶς ὑπὸ τῶν Τούρκων τῷ 1822.

3) Ἡγεμὼν αὐτῆς εἶναι νῦν ὁ Ἕλλην Ἀλέξανδρος Καραθεοδωρῆς.

μοπόλεις δ' ἐν αὐτῇ εἶναι ὁ **Λεμὴν Βαθέος**, 3,000 κκτ., πρωτ., ἔχων ἑλληνικὸν γυμνάσιον. **Οἱ Μυτιληνοὶ**, 4,000 κκτ. Ὁ **Μαραθόκαμπος**, 4,000 κκτ. Τὸ **Καρλόβασι** (Νέον, Μέσον καὶ Παλαιόν), 3,500 κκτ. Ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ ἐγεννήθη ὁ φιλόσοφος Πυθαγόρας.

Ἡ **Ἰαχρία**, 15,000 κκτ.

Ἡ **Πιάτμος**, 6,000 κκτ. (1).

Ἡ **Λέρος**, ἔχουσα 6,000 κκτ. ἀσχολουμένων περὶ τὴν σπογγαλιείαν.

Ἡ **Κάλυμνος**, ἔχουσα 10,000 κκτ. ἀσχολουμένων περὶ τὴν σπογγαλιείαν.

Ἡ **Κῶς**, 10,000 κκτ., πατρίς τοῦ ἱατροῦ Ἱπποκράτους καὶ τοῦ ζωγράφου Ἀπελλοῦ (2).

Ἡ **Ἀστυπάλαια**, 2,500 κκτ.

Ἡ **Νίσυρος**, 3,000 κκτ., ἔχουσα πλούσια θειωρυχεῖα.

Ἡ **Τήλος**, 1,500 κκτ.

Ἡ **Σύμη**, ἔχουσα 10,000 κκτ. ἀσχολουμένων περὶ τὴν σπογγαλιείαν.

Ἡ **Ρόδος** (ἐπιφ. 1,360 □ χμ. πληθ. 40,000), παράγουσα οἶνον, ἐσπεριδοειδῆ, ὀπώρας. Πόλις δ' ἐν αὐτῇ εἶναι ἡ **Ρόδος**, 20,000 κκτ., πρωτ. Ἐνταῦθα ὑπῆρχε τὸ πάλαι ὁ ἐβδόμηκοντάπηχες χαλκοῦς ἀνδριάς τοῦ Ἡλίου (Κολοσσός τῆς Ρόδου).

Ἡ **Χάλκη**, 2,000 κκτ.

Ἡ **Κάρπαθος**, 8,000 κκτ.

Ἡ **Κάσος**, 5,000 κκτ., καταστραφεῖσα τῷ 1824 ὑπὸ τῶν Τούρκων.

Ἡ **Κύπρος** (ἐπιφ. 9,311 □ χμ. πληθ. 200,000), ἡ μεγίστη τῶν νήσων τῆς Μικρῆς Ἀσίας, παράγουσα οἶνον (ἐξαιρέτως ἡ κουμανταρία), σταφίδας, ἔλαιον, ὀπώρας. Ἡ νῆσος αὕτη κατέχεται καὶ διοικεῖται ὑπὸ τῆς *M. Βρετανίας* ἀπὸ τοῦ 1878. Καὶ ὁροστοιχία μὲν ἐν αὐτῇ εἶναι ἡ τοῦ Ὀλύμπου πόλεις δὲ ἡ **Λευκωσία**,

1) Ἐν τῷ ἐπὶ τῆς νήσου ταύτης ἀρχαίῳ μοναστηρίῳ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ὑπάρχουσι πολλὰ χειρόγραφα.

2) Ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ ὑπάρχει γιγαντιαία πλάτανος, ὑρ' ἣν λέγεται ὅτι διέτρεβε πολλὰκις ὁ Ἱπποκράτης.

4. ΣΑΧΑΡΑ.

Ἐπιφ. 6,178,700 □ χμ. Πληθ. 2,500,000.

Ἡ ἀμμώδης ἔρημος Σαχάρα, ἡ μεγίστη τῆς γῆς, ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Αἰγύπτου, τῆς Βάρκιης καὶ τῆς Βερβερίας· πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ· πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Σενεγαμβίας καὶ τοῦ Σουδάν· καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Νουβίας καὶ τῆς Αἰγύπτου. Ἐχει δὲ ἡ ἀπέραντος αὕτη ἔρημος ὀάσεις τινάς, ἐν αἷς εὐρίσκουσιν ἀναψυχὴν οἱ ὁδοιπόροι. Δύο δὲ εἶναι οἱ μέγιστοι κίνδυνοι τῶν διερχομένων τὴν ἀχανῆ ταύτην ἔρημον, ὁ καυστικὸς καὶ πνιγηρὸς ἄνεμος Σιμουύ, ὅστις ἐγείρων παμμεγέθη νέφη ἄμμου θάπτει ὑπ' αὐτὰ τὰ καραβάκια, καὶ ὁ ἀντικατοπτρισμὸς, δηλ. ἡ ἔνεκα ὀπτικῆς ἀπάτης παρουσία καταφύτων τόπων, ποταμῶν, λιμνῶν, πόλεων, κτλ. ἐκεῖ, ἐνθα ἐκτείνεται ἀχανῆς καὶ διάθερος ἀμμώδης ἐπιφάνεια.

Ἄκρωτήρια. Τὸ Βοϊτάδορον καὶ τὸ Λευκόν. **Κλίμα.** Ἐν μὲν τῇ ἐρήμῳ θερμότατον, ἐν δὲ ταῖς ὀάσεσιν εὐκρατον. **Ἔδαφος.** Ἐν μὲν τῇ ἐρήμῳ ἀφορώτατον, ἐν δὲ ταῖς ὀάσεσιν εὐφορώτατον. **Προϊόντα ἐξαγόμενα.** Ὄρουκτον ἄλας, φοίνικες. **Κάτοικοι.** Βέρβεροι, Νιγροῖται καὶ Ἀραβες. **Θρησκεία.** Μωαμεθανική.

Χωρογραφικὴ διαίρεσις. Ἡ Σαχάρα διαιρεῖται χωρογραφικῶς διὰ τοῦ Φεζάν καὶ τῆς Τιβίστης (συστάδος ὀάσεων) εἰς δύο ἄνισα μέρη, εἰς δυτικόν, ὅπερ, καλούμενον **Σαχέλ** (δηλ. πεδιάς), εἶναι μεγαλείτερον καὶ ἔχει ὀλιγωτέρας ὀάσεις, καὶ εἰς ἀνατολικόν, ὅπερ, καλούμενον **ἰδίως Σαχάρα ἢ Αἰδυκὴ ἔρημος**, εἶναι μικρότερον καὶ ἔχει περισσοτέρας ὀάσεις.

Πολιτικὴ διαίρεσις. Ἡ Σαχάρα διαιρεῖται πολιτικῶς εἰς ἀνεξάρτητον καὶ εἰς κτήσιιν.

Καὶ ἐν μὲν τῇ ἀνεξαρτήτῳ συστάδι ὀάσεων ἄξιαι λόγου εἶναι ἡ Ἀδράρη, ἐν ἣ μεγίστη ὀάσις ἡ Βαδάνη. Ἡ Τουαρέγη, ἐν ἣ μεγίστη ἡ Ἀγαδέση. Ἡ Τεβούα, ἐν ἣ μεγίστη ἡ Βίλιμα.

Κτήσις δὲ εἶναι α'. **Τῆς Ἰσπανίας.** Ἡ παραλία ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Βοϊτάδουρου μέχρι τοῦ Λευκοῦ. β'. **Τῆς Γαλλίας.** Ἡ παραλία ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Λευκοῦ μέχρι τοῦ ποταμοῦ Σενεγάλου. γ'. **Τῆς Αἰγύπτου, τῆς Βάρκιης, τῆς Τριπόλεως,**

τοῦ Ἀλγερίου καὶ τοῦ Μαρόκκου. Αἱ ἐν αὐταῖς μνημονευόμεναι ὁάσεις.

5. ΣΕΝΕΓΑΜΒΙΑ.

Ἐπιφ. 758,748 □ χμ. Πληθ. 12,000,000.

Ἡ Σενεγαμβία, ἐκτεινομένη κατὰ τὴν παραλίαν ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Σενεγάλου μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Σιέρρας Λεώνης, ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Σαχάρας· πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ· πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Ἄνω Γουινέας· καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Σουδάν.

Ὅρος. Τὸ Κόγγ. **Ἀκρωτήριον.** Τὸ Πράσινον, τὸ δυτικώτατον τῆς Ἀφρικῆς. **Ποταμοί.** Ὁ Σενεγάλης καὶ ὁ Γαμβίας, πηγ. ἐκ τοῦ Κόγγ καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν. **Κλίμα.** Θερμότατον. **Ἔδαφος.** Εὐφορώτατον. **Προϊόντα ἐξαγόμενα.** Κόμμι, καρνέλιον.

Ἡ Σενεγαμβία εἶναι κτῆσις. **Α'.** Τῆς Γαλλίας (ἐπιφ. 758, 500 □ χμ. πληθ. 12,000,000), ἥς πρωτ. ὁ Ἅγιος Λουδοβίκος, 20,000 κατ. **Β'.** Τῆς Μ. Βρετανίας (ἐπιφ. 179 □ χμ. πληθ. 15,000), ἥς πρωτ. ἡ Βαθούρστη, 10,000 κατ. **Γ'.** Τῆς Πορτογαλίας (ἐπιφ. 69 □ χμ. πληθ. 10,000), ἥς πρωτ. ἡ Βολάμα.

6. ΑΝΩ ΓΟΥΙΝΕΑ.

Ἐπιφ. 734,000 □ χμ. Πληθ. 26,000,000.

Ἡ Ἄνω Γουινέα, ἐκτεινομένη κατὰ τὴν παραλίαν ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Σιέρρας Λεώνης μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Νίγητος, ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Σουδάν· πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Σενεγαμβίας· πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ· καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Νίγητος.

Κόλπος. Ὁ τῆς Γουινέας. **Ὅρος.** Τὸ Κόγγ. **Ἀκρωτήρια.** Τὸ τῆς Σιέρρας Λεώνης καὶ τὸ Πάλμασον. **Ποταμός.** Ὁ Νίγητος, πηγ. ἐκ τοῦ Κόγγ καὶ ἐκβ. εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουινέας. **Κλίμα.** Θερμότατον. **Ἔδαφος.** Εὐφορώτατον. **Προϊόντα ἐξαγόμενα.** Φοίνικες, πέπερι, ἐλεφαντόδους, χρυσόκοιτις. **Κάτοικοι.** Νιγηταί. **Θρησκεία.** Ἐθνική.

Πολιτική διαίρεσις. Ἡ Ἄνω Γουϊνέα διαιρεῖται εἰς ἀνεξάρτητον καὶ εἰς κτήσιον.

Α'. Ἀνεξάρτητος (ἐπιφ. 631,581 □ χμ. πληθ. 24,000,000).

Ἡ Ἀνεξάρτητος Ἄνω Γουϊνέα ἀποτελεῖται ἐκ πολλῶν κρατῶν, ἐξ ὧν ἄξια λόγου εἶναι τὰ ἑξῆς: **α'. Ἡ Αἰθερία** (ἐπιφ. 37,200 □ χμ. πληθ. 2,000,000), δημοκρατία, ἥς πρωτ. ἡ Μοροβία, 5,000 κατ. **β. Ἡ Ἀσχαντία** (ἐπιφ. 25,000 □ χμ. πληθ. 1,000,000), βασιλεῖον, οὗ πρωτ. ἡ Κουμασσία, 70,000 κατ. **γ'. Ἡ Δαχομαία** (ἐπιφ. 18,000 □ χμ. πληθ. 180,000), βασιλεῖον, οὗ πρωτ. ἡ Ἀβομέη, 50,000 κατ. Οἱ Δαχομαῖοι εἶναι ὠμότατοι καὶ ἀπανθρωπότατοι.

Β'. Κτήσις (ἐπιφ. 102,419 □ χμ. πληθ. 2,000,000).

α'. Τῆς Β. Βρετανίας (ἐπιφ. 76,334 □ χμ. πληθ. 1,600,000). **Ἡ Παραλία τῆς Σιέρρας Λεώνης** (1), ἥς πρωτ. ἡ Φορητόβυη, 20,000 κατ. **Ἡ Παραλία τοῦ Χρυσοῦ** (2), ἥς πρωτ. ἡ Καιπηκῶστη, 10,000 κατ. **Μέρος τῆς Παραλίας τῶν Δούλων** (3), οὗ πρωτ. ἡ Λάρος, 40,000 κατ.

β. Τῆς Γαλλίας (ἐπιφ. 24,000 □ χμ. πληθ. 200,000). **Μέρος τῆς Παραλίας τοῦ ἐλέφαντος** (4), οὗ πρωτ. ἡ Μεγάλη Βασσάμη. **Μέρος τῆς Παραλίας τῶν Δούλων**, οὗ πρωτ. τὸ Μέγα Ποπόν.

γ'. Τῆς Γερμανίας (ἐπιφ. 1,300 □ χμ. πληθ. 40,000). **Μέρος τῆς Παραλίας τῶν Δούλων**, οὗ πρωτ. ἡ Βαγιδά.

δ'. Τῆς Πορτογαλίας (ἐπιφ. 785 □ χμ. πληθ. 20,000). **Μέρος τῆς Παραλίας τῶν Δούλων**, οὗ πρωτ. ἡ Βυδά.

1) Οὕτω καλεῖται ἡ παραλία αὕτη ἀπὸ τοῦ ὀμωνύμου ἀκρωτηρίου.

2) Οὕτω καλεῖται ἡ παραλία αὕτη, διότι ἐξ αὐτῆς ἐξάγεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον χρυσόχοις.

3) Οὕτω καλεῖται ἡ παραλία αὕτη, διότι ἐξ αὐτῆς ἐξήγοντο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἱ Δούλοι, οἵτινες μεταφερόμενοι ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Ἀφρικῆς ἐπωλοῦντο ὡς κτήνη.

4) Οὕτω καλεῖται ἡ παραλία αὕτη, διότι ἐξ αὐτῆς ἐξάγεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐλεφαντόδους.

7. ΣΟΥΔΑΝ.

Ἐπιφ. 3,738,000 □χμ. πλθ. 60,000,000.

Ὅρια. Πρὸς Β. ἡ *Σαχάρα*· πρὸς Δ. ἡ *Σενεγαμβία*· πρὸς Ν. ἡ *Ἀνω Γουινέα*, ἡ *Κάτω Γουινέα* καὶ αἱ κατὰ τὸν Ἰσημερινὸν χῶραι· καὶ πρὸς Α. ἡ *Νουβία*.

Ὅρος. Τὸ *Κόγγ. Αἰμένη*. Ἡ *Τσάδα*, πολύνησος καὶ μεστὴ κροκοδείλων καὶ ἵπποποτάμων. **Κλίμα.** Θερμότερον. **Ἔδαφος.** Εὐφορώτατον. **Ἐξοχόντα ἐξαγόμενα.** Ἐλεφαντόδους, περὰ στρουθοκαμήλων, χρυσόκονις, δέσματα, κόμμι. **Κάτοικοι.** Νιγρίται. **Θρησκεία.** Μωαμεθανικὴ (36,000,000), ἐθνικὴ (24,000,000).

Πολιτικὴ διαίρεσις. Τὸ Σουδάν διαιρεῖται εἰς ἀνεξάρτητον καὶ εἰς κτήσεις.

Α'. Τὸ ἀνεξάρτητον Σουδάν ἀποτελεῖται ἐκ πολλῶν κρατῶν, ἐξ ὧν ἄξια λόγου εἶναι τὰ ἐξῆς· **α'.** Ἡ *Μασσίνα*, ἥς πρωτ. ἡ *Τιμβουκτού*, 20,000 κατ. **β'.** Τὸ *Βορνοῦ*, οὐ πρωτ. ἡ *Κοῦκα*, 60,000 κατ. **γ'.** Τὸ *Βαγέρμι*, οὐ πρωτ. ἡ *Μασσηνία*. **δ'.** Τὸ *Βαδάϊ*, οὐ πρωτ. ἡ *Ἀβέσχη*. **ε'.** Τὸ *Δαρφούρ*, οὐ πρωτ. ἡ *Φασχέρη*, 15,000 κατ. **ς'.** Τὸ *Κορδοφάν*, οὐ πρωτ. ἡ *Ὀβεΐδη*, 50,000 κατ.

Β'. **Κτήσεις.** **α'.** *Τῆς Μ. Βρεττανίας.* Τὰ κράτη *Γάνδον*, οὐ ἡ πρωτ. ὁμώνυμος, καὶ *Σόκοτον*, οὐ πρωτ. τὸ *Βοῦρον*, 15,000 κατ. **β'.** *Τῆς Γερμανίας.* Τὸ κράτος *Φουμβίνα* ἢ *Ἀδαμάουα*, οὐ πρωτ. ἡ *Ἰόλα*.

8. ΝΟΥΒΙΑ.

Ἐπιφ. 1,081,618 □χμ. Πλθ. 4,500,000.

Ἡ Νουβία περιλαμβάνει τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ἀρχαίας χώρας Αἰθιοπίας.

Ὅρια. Πρὸς Β. ἡ *Αἴγυπτος*· πρὸς Δ. ἡ *Σαχάρα* καὶ τὸ Σουδάν· πρὸς Ν. ἡ *Ἀβησσηνία*· καὶ πρὸς Α. ἡ *Ἐρυθρὰ θάλασσα*.

Ὅρη. Τὰ *Ἀραβικά. Ποταμοί.* Ὁ *Βάρ-έλ-Ἀβιάδ*, ὁ *Βάρ-έλ-Ἀσράν* καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν ἀποτελούμενος *Νεῖλος*, οὐ παραπόταμος ὁ *Ἀτβάρας*. **Κλίμα.** Θερμότερον. **Ἔδαφος.** Τὸ μὲν ὑπὸ

τοῦ Νείλου ἀρδευόμενον εὐφορώτατον, τὸ δὲ λοιπὸν ἀφορώτατον.
Προϊόντα ἐξαγόμενα. Ἐλεφαντόδους, κόμμι, πικρὰ στρον-
 θεκαμήλων. **Κάτοικοι.** Νουβολ. **Θρησκεία.** Μωαμεθανική.

Πολιτικὴ διαίρεσις. Ἡ Νουβία διαιρεῖται εἰς ἀνεξάρτη-
 του καὶ εἰς κτῆσιν.

Α'. Ἀνεξάρτητος Νουβία. Ἐν αὐτῇ πόλεις εἶναι ἡ
 Βεοβέρα, τὸ Χαροῦμ, 50,000 κατ., πρωτ. ἡ Σεναάρη καὶ ἡ
 Χασσάλα.

Β'. Κτῆσις. α'. Τῆς Αἰγύπτου. **Μέρος τῆς Β.**
 Νουβίας ἀπὸ τῆς πόλεως Ἀσουάνης μέχρι τῆς πόλεως Βαδι-
 χάλφης καὶ ἡ παραλία μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Κασαρείου, ἥς
 πρωτ. τὸ Σουακίμ. **β'.** Τῆς Ἰταλίας. Ἡ παραλία ἀπὸ
 τοῦ ἀκρωτηρίου Κασαρείου μέχρι τῆς πόλεως Μασσάβης.

Θ. ΑΒΗΣΣΗΝΙΑ.

Ἐπιφ. 333,280 □ χμ. Πληθ. 3,000,000.

Ἡ Ἀβησσηνία περιλαμβάνει τὸ ἐλάχιστον μέρος τῆς ἀρχαίας
 χώρας Αἰθιοπίας· εἶναι δὲ ἀπόλυτος αὐτοκρατορία.

Ὅρια. Πρὸς Β. καὶ Δ. ἡ Νουβία· πρὸς Ν. ἡ Γαλλαία· καὶ
 πρὸς Α. ἡ Σομάλη καὶ ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα.

Ὅρη. Αἱ Ἀβησσηνικαὶ Ἄλπεις. **Ποταμὸς.** Ὁ Βὰρ-ἐλ-
 Ἀσράκ· παραπόταμος δὲ τοῦ Νείλου ὁ Ἄτβάρας. **Λίμνη.** Ἡ
 Τάνα, πολύνησος καὶ μεστὴ ἰχθύων καὶ ἵπποποτάμων. **Κλίμα.**
Ποικίλον. **Ἐδαφος.** Ποικίλον. **Προϊόντα ἐξαγόμε-
 να.** Ὄρυκτὸν ἄλλας, δημητριακοὶ καρποί, κτηνοτροφικὰ προϊόντα,
 καφές, βάμβαξ. **Κάτοικοι.** Ἀβησσηνοί. **Θρησκεία.** Μονο-
 φυσιτικὴ. Σημειωτέον δὲ ὅτι 200,000 Ἀβησσηνῶν, Φαλασιὰ κα-
 λυμένων, εἶναι Ἰουδαῖοι τὸ θρήσκευμα.

Πολιτικὴ διαίρεσις. Ἡ Ἀβησσηνία διαιρεῖται εἰς ἀνε-
 ξάρτητον καὶ εἰς κτῆσιν.

Α'. Τὴν ἀνεξάρτητον Ἀβησσηνίαν ἀποτελοῦσι τρεῖς
 χῶραι· **α'.** Ἡ Τέγρη, ἐν ἣ πόλεις ἡ Ἄδουα, 10,000 κατ., καὶ
 ἡ Ἀξούμη, ἄλλοτε πρωτ. τῆς Ἀβησσηνίας, ἐνθα στέφονται οἱ
 αὐτοκράτορες αὐτῆς. **β'.** Ἡ Ἀμχάρα, ἐν ἣ πόλεις ἡ Γουδά-
 ρη, 7,000 κατ., ἡ Δεβραταβύρη, πρωτ. τῆς Ἀβησσηνίας, καὶ τὰ

Μάρδαλα. γ'. Ἡ Σόα, ἐν ἣ πόλεις ἡ Ἀγροβέρη, 15,000 κατ.
καὶ τὰ Ἀγρόλαλα.

Β'. Κτησεις τῆς Ἰταλίας. Ἡ παραλία ἀπὸ τῆς πό-
λεως Μασσάβης μέχρι τοῦ πορθμοῦ Βαβελμανδεβείου, ἧς πρωτ. ἡ
Μασσάβα, 20,000 κατ.

Β.

ΝΟΤΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ

Ἐπιφ. 12,124,864 □ χμ. Πληθ. 67,000,000.

Ἡ Νότιος Ἀφρική ἀποτελεῖται ἐκ δώδεκα χωρῶν, τῆς Κάτω
Γουινέας, τῆς Δυτικῆς Γερμανικῆς Ἀφρικῆς, τῆς Ἀκταίας, τῆς
Δημοκρατίας τοῦ Ὁρένου, τῆς Νοτίου Ἀφρικανικῆς δημοκρα-
τίας, τῆς Σοφάλης, τῆς Μοζαμβίκης, τῆς Ζανζιβάρης, τῆς Ἀ-
νατολικῆς Γερμανικῆς Ἀφρικῆς, τῆς Ἀνατολικῆς Βρεττανικῆς
Ἀφρικῆς, τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Σομάλης.

1. ΚΑΤΩ ΓΟΥΙΝΕΑ.

Ἐπιφ. 5,550,286 □ χμ. Πληθ. 40,000,000.

Ἡ κάτω Γουινέα κείται μεταξύ τοῦ Σουδάν, τοῦ ποταμοῦ Νί-
γητος, τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, τῆς Δυτικῆς Γερμανικῆς Ἀφρι-
κῆς, ἀφ' ἧς χωρίζεται διὰ τοῦ ποταμοῦ Κουνένου, καὶ τῶν παρὰ
τὰς λίμνας Βαγγβεόλην, Ταγγανίκαν καὶ Οὐκερέβην χωρῶν.

Κόλπος. Ὁ τῆς Γουινέας. **Ὄρος.** Τὸ Καμερούν. **Ἀ-
κρωτήρια.** Τὸ Λόπεσον καὶ τὸ Νέγγρον. **Ποταμοί.** Ὁ Νί-
γητος, πηγ. ἐκ τοῦ Κόγγ καὶ ἐκβ. εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουινέας· ὁ
Ζάρος ἢ Κόγκος, πηγ. ἐκ τῆς λίμνης Βαγγβεόλης καὶ ἐκβ. εἰς
τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν. **Λίμναι.** Ἡ Ταγγανίκα καὶ ἡ Βαγ-
γβεόλη. **Κλίμα.** Θεομότατον. **Ἐδαφος.** Εὐφορότατον.
Προϋόντα ἐξαγόμενα. Φοίνικες, κόμμι, ἐλεφαντόδους. **Κά-
τοικοι.** Νιγηῖται. **Θρησκεία.** Ἐθνικῆ.

Πολιτικὴ διαίρεσις. Ἡ Κάτω Γουινέα διαιρεῖται εἰς ἀνε-
πηγῶν καὶ εἰς κτησίαν.

Α'. Ἀνεξάρτητος (ἐπιφ. 3,691,373 □ χμ. πληθ. 32,000,000).

Ἡ ἀνεξάρτητος Κάτω Γουϊνέα ἀποτελεῖται ἐκ πολλῶν κρατῶν, ὧν σπουδαιότατα εἶναι τὰ ἐλεύθερα κράτη τοῦ Κόγκου (ἐπιφ. 2,735,558 □ χμ. πληθ. 27,000,000), βασιλικὴ ἑομοπον-
δία ἰδρυθεῖσα τῷ 1885 ὑπὸ τῶν Μ. Δυνάμεων καὶ τῆς Πορτο-
γαλίας καὶ τεθεῖσα ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ βασιλέως τοῦ Βελ-
γίου. Πόλεις δ' ἐνταῦθα εἶναι παρὰ τὸν ποταμὸν Ζάϊρον ἢ Κόγ-
γον ἢ Βόμα, πρωτ., ἢ Βίβη καὶ ἡ Λεοπολδοβίλλη.

Β'. Κτήσεις (ἐπιφ. 1,858,913 □ χμ. Πληθ. 7,800,000).

α'. Τῆς Μ. Βρεττανίας. Ἡ χώρα ἡ κειμένη μεταξὺ τοῦ
ποταμοῦ Νίγηρος καὶ τοῦ ὄρους Καμερούν.

β'. Τῆς Γερμανίας (ἐπιφ. 300,000 □ χμ. πληθ. 500,000).

Ἡ Καμερουνία, ἥς πρωτ. ἡ Βιμβία.

γ'. Τῆς Γαλλίας (ἐπιφ. 670,000 □ χμ. πληθ. 5,000,000).

Τὸ Γαλλικὸν Κόγκον, οὐ πρωτ. ἡ Φρανσεβίλλη.

δ'. Τῆς Πορτογαλίας (ἐπιφ. 888,913 □ χμ. πληθ. 2,300,000).
Τὸ Πορτογαλικὸν Κόγκον, οὐ πρωτ. ἡ Καβίνδα.

Ἡ Ἀγγολα, ἥς πρωτ. ἡ Λοάνδα, 15,000 κατ. Ἡ Βεγ-
γουέλα, ἥς ἡ πρωτ. ὀμώνυμος. Ἡ Μοσσαμέδη, ἥς ἡ
πρωτ. ὀμώνυμος.

2. ΔΥΤΙΚΗ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ.

Ἐπιφ. 810,000 □ χμ. Πληθ. 250,000.

Ἡ Δυτικὴ Γερμανικὴ Ἀφρικὴ κεῖται μεταξὺ τῆς Κάτω Γουϊ-
νέας, ἀφ' ἧς χωρίζεται διὰ τοῦ ποταμοῦ Κουνένου, τοῦ Ἀτλαντι-
κοῦ ὠκεανοῦ καὶ τῆς Ἀκταίας, ἀφ' ἧς χωρίζεται διὰ τοῦ ποταμοῦ
Ὀράνου. Εἶναι δὲ πᾶσα κτήσεις τῆς Γερμανίας πλὴν τοῦ διαμε-
ρίσματος τοῦ λιμένος τῶν φαλαινῶν (ἐπιφ. 1,250 □ χμ. πληθ. 800),
ὅπερ εἶναι κτήσεις τῆς Μ. Βρεττανίας. Μικρὸς δὲ παράλιος συνοικι-
σμός ἐν αὐτῇ εἶναι ἡ Ἀγγρα Πεκένα.

3. ΑΚΤΑΙΑ.

Ἐπιφ. 1,205,685 □ χμ. Πληθ. 2,500,000.

Ἡ Ἀκταία κεῖται μεταξὺ τοῦ ποταμοῦ Ὀράνου, τοῦ Ἀτλαν-

τικού ὠκεανοῦ, τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ τῆς Δημοκρατίας τοῦ Ὁράνου καὶ τῆς Νοτίου Ἀφρικανικῆς δημοκρατίας εἶναι δὲ κτῆσις τῆς Μ. Βρετανίας.

Ὅρη. Τὰ Καρροῦα καὶ τὸ Κόμπασσον. **Ἀκρωτήρια.** Τὸ Εὐέλπι καὶ τὸ τοῦ Πολοδείκτου. **Κλῆμα.** Εὐκρατον καὶ ὕγεινόν. **Ἔδαφος.** Εὐφορον. **Προϊόντα ἐξαγόμενα.** Δημητριακοὶ καρποί, κτηνοτροφικὰ προϊόντα, ζάκχαρις καὶ καφές, οἶνος, ἀδάμαντες. **Κάτοικοι.** Νιγροῖται. **Θρησκεία.** Διαμαρτυρομένων.

Πόλεις. Ἡ Καπετόβνη, 70,000 κατ., πρωτ. Ὁ Λιμήν τῆς Ἐλισάβετ. Ἡ Γραχαμστόβνη, 15,000 κατ. Ἡ Νατάλη, 20,000 κατ. Ἡ Κιμβερλέη, 30,000 κατ.

4. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΟΡΑΝΟΥ.

Ἐπιφ. 107,439 □ χμ. Πληθ. 150,000.

Ἡ δημοκρατία αὕτη, κειμένη πέραν τοῦ ποταμοῦ Ὁράνου, κατοικεῖται ὑπὸ Λευκῶν καὶ Νιγροῖτων διαμαρτυρομένων.

Κλῆμα. Εὐκρατον καὶ ὕγεινόν. **Ἔδαφος.** Εὐφορον. **Προϊόντα ἐξαγόμενα.** Κτηνοτροφικὰ προϊόντα, περὰ στρουθοκαμήλων, ἐλεφαντόδους, ἀδάμαντες. **Πόλεις.** Ἡ Βλοιμφοντείνη, 5,000 κατ., πρωτ.

5. ΝΟΤΙΟΣ ΑΦΡΙΚΑΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ (1).

Ἐπιφ. 315,590 □ χμ. Πληθ. 600,000.

Ἡ δημοκρατία αὕτη, κειμένη πέραν τοῦ παραποτάμου τοῦ Ὁράνου Βάλου, κατοικεῖται ὑπὸ Νιγροῖτων ἐθνικῶν.

Κλῆμα. Εὐκρατον καὶ ὕγεινόν. **Ἔδαφος.** Εὐφορον. **Προϊόντα ἐξαγόμενα.** Κτηνοτροφικὰ προϊόντα, περὰ στρουθοκαμήλων, ἐλεφαντόδους, ἀδάμαντες. **Πόλεις.** Ἡ Πρατωρία, 5,000 κατ., πρωτ.

6 καὶ 7. ΣΟΦΑΛΑ καὶ ΜΟΖΑΜΒΙΚΗ.

Ἐπιφ. 991,150 □ χμ. Πληθ. 2,000,000.

Ἐκ τῶν χωρῶν τούτων, αἵτινες εἶναι κτῆσις τῆς Πορτογαλίας,

1) Αὕτη ἐκαλεῖτο ἄλλοτε Δημοκρατία τῆς Τρανσάλης.

ἡ μὲν Σοφάλα ἐκτείνεται κατὰ τὴν παραλίαν ἀπὸ τοῦ κόλπου τῆς Δελαγόας μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ζαμβέζου· ἡ δὲ Μοζαμβίκη ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ζαμβέζου μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ῥοβούμα.

Κόλπος. Ὁ τῆς Δελαγόας. **Ποταμοί.** Ὁ Αἰμποπος, πηγ. ἐν τῇ Νοτίῳ Ἀφρικανικῇ δημοκρατίᾳ, ὁ Ζαμβέζης, πηγ. πρὸς Δ. τῆς λίμνης Βαγγουόλης, καὶ ὁ Ῥοβούμας, πηγ. πρὸς Α. τῆς λίμνης Νυάσσης, ἐκβ. δὲ πάντες εἰς τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανόν. **Κλῆμα.** Θεομότατον. **Ἔδαφος.** Εὐφορώτατον. **Προϊόντα ἐξαγόμενα.** Χρυσόκονις, ἐλεφαντόδους, δέρματα, πτερὰ στρουθοκαμήλων. **Κάτοικοι.** Νιγηῖται. **Θρησκεία.** Ἐθνικὴ. **Πόλεις.** Ἡ Σοφάλα, 2,000 κατ. Ἡ Μοζαμβίκη, 7,000 κατ.

8. ZANZIBARH.

Ἐπιφ. 23,960 □ χμ. Πληθ. 300,000.

Ἡ Ζανζιβάρη ἀποτελεῖται ἐκ τῆς παραλίας, ἣτις ἐκτείνεται ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ῥοβούμα μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰούβα, καὶ ἐκ νήσων, ὧν σπουδαιόταται εἶναι ἡ Μομφία, ἡ Ζανζιβάρη καὶ ἡ Πέμβα· εἶναι δὲ σουλτανάτον ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Μ. Βρετανίας.

Κλῆμα. Θεομότατον. **Ἔδαφος.** Εὐφορώτατον. **Προϊόντα ἐξαγόμενα.** Πτερὰ στρουθοκαμήλων, ἐλεφαντόδους, δέρματα. **Κάτοικοι.** Νιγηῖται. **Θρησκεία.** Μωαμεθανικὴ. **Πόλεις.** Ἡ Κιλιά, 10,000 κατ. Ἡ Ζανζιβάρη, 100,000 κατ., πρωτ., τὸ σπουδαιότατον ἐμπορεῖον τῆς ἀνατολικῆς παραλίας τῆς Ἀφρικῆς. Ἡ Μομβάση, 10,000 κατ.

9. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ.

Ἡ χώρα αὕτη, οὐσα κτήσεις τῆς Γερμανίας, κεῖται μεταξύ τοῦ ὄρους Κιλιμάντζαρου, τῶν λιμνῶν Οὐκερέβης, Ταγγανίκης καὶ Νυάσσης, τοῦ ποταμοῦ Ῥοβούμα καὶ τῆς παραλίας τῆς Ζανζιβάρης.

Ὄρος. Τὸ Κιλιμάντζαρον. **Ποταμός.** Ὁ Ῥοβούμας, πηγ. πρὸς Α. τῆς λίμνης Νυάσσης καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανόν. **Λίμναι.** Ἡ Οὐκερέβη, ἡ Ταγγανίκα καὶ ἡ Νυάσσα. **Κλῆμα.** Θεομότατον. **Ἔδαφος.** Εὐφορώτατον. **Προϊόντα ἐξαγόμενα.**

μενα. Πτερά στρουθοκαμήλων, έλεφαντόδους, δέρματα. **Κά-
τοιχοι.** Νιγρίται. **Θρησκεία.** Μωαμεθανική.

10. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ.

Ἡ χώρα αὕτη, οὐσα κτῆσις τῆς Μ. Βρεττανίας, κεῖται μεταξύ τῶν ὀρέων Κενίων, τῆς λίμνης Οὐκερέβης, τοῦ ὄρους Κιλιμαντζάρου καὶ τῆς παραλίας τῆς Ζανζιβάρης.

Ὅρη. Τὰ Κένια. **Λίμνη.** Ἡ Οὐκερέβη. **Κλίμα.** Θερ-
μότατον. **Ἔδαφος.** Εὐφορώτατον. **Προϋόντα** ἐξαγόμενα. Πτερά στρουθοκαμήλων, έλεφαντόδους, δέρματα. **Κάτοιχοι.** Νιγρίται. **Θρησκεία.** Μωαμεθανική.

11. ΓΑΛΛΑΙΑ.

Ἐπιφ. 600,000 □ χμ. Πληθ. 7,000,000.

Ἡ Γαλλαία κεῖται μεταξύ τῆς Ἀθησσηνίας, τῆς Ἀνατολι-
κῆς Βρεττανικῆς Ἀφρικῆς, τῆς παραλίας τῆς Ζανζιβάρης καὶ τῆς
Σομάλης. Ἀποτελεῖται δὲ ἐκ πολλῶν κρατῶν, ὧν σπουδαιότατα
εἶναι ἡ Ἰναραλα, ἡ Κάφα (πατρίς τοῦ καφέ) καὶ ἡ Γουραγοῦη.

Κλίμα. Θερμότατον. **Ἔδαφος.** Εὐφορώτατον. **Προϋόν-
τα** ἐξαγόμενα. Ἐλεφαντόδους, πτερά στρουθοκαμήλων, ἀρώ-
ματα. **Κάτοιχοι.** Νιγρίται. **Θρησκεία.** Μονοφυσιτικῆ, μωα-
μεθανικῆ καὶ ἐθνικῆ.

12. ΣΟΜΑΛΗ.

Ἐπιφ. 800,000 □ χμ. Πληθ. 8,000,000.

Ἡ Σομάλη, ἐκτεινομένη κατὰ τὴν παραλίαν ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν
τοῦ Ἰούβα μέχρι τοῦ πορθμοῦ Βαβελμανδεβείου, κεῖται μεταξύ τῆς
Ἀθησσηνίας, τῆς Γαλλαίας, τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ καὶ τοῦ Ἀδε-
νικοῦ κόλπου.

Ἀκρωτήριο. Τὸ Γουαρδαφούιον, τὸ ἀνατολικώτατον τῆς
Ἀφρικῆς. **Κλίμα.** Θερμότατον. **Ἔδαφος.** Εὐφορώτατον.
Προϋόντα ἐξαγόμενα. Ἐλεφαντόδους πτερά στρουθοκαμή-
λων, ἀρώματα. **Κάτοιχοι.** Σομάλοι, μίγμα Νιγριτῶν καὶ Ἀ-
ράβων. **Θρησκεία.** Μωαμεθανικῆ.

Πολιτικὴ διαίρεσις. Ἡ Σομαλὴ διαιρεῖται εἰς ἀνεξάρτητον, ἥς πρωτ. τὸ Δόλλου, καὶ εἰς κτήσιν· α'. τῆς Γαλλίας (τὰ διαμερίσματα τῆς Ὀδοῦ καὶ τῆς Τατζιούρας μεθ' ὁμωνύμων πρωτεύουσῶν)· β'. τῆς Μ. Βρεττανίας (ἡ παραλία ἀπὸ τοῦ διαμερίσματος τῆς Τατζιούρας μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Γουαρδαφουίου μετὰ πρωτ. τῆς Βερβέρας)· γ'. τῆς Ἰταλίας (ἡ παραλία ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Γουαρδαφουίου μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰούβα μετὰ πρωτ. τῆς Ὀβίας).

Γ'.

ΝΗΣΟΙ

Ἐπιφ. 620,754 □ χμ. Πληθ. 6,500,000.

Αἱ νῆσοι τῆς Ἀφρικῆς εἶναι αἱ ἐξῆς·

Αἱ Ἀζόραι (ἐπιφ. 2,388 □ χμ. πληθ. 270,000), συστάς νήσων, ὧν μεγίστη ὁ Ἅγιος Μιχαήλ.

Αἱ Μαδέρα (ἐπιφ. 815 □ χμ. πληθ. 130,000), συστάς νήσων, ὧν μεγίστη ἡ Μαδέρα, ἔχουσα εὐκρατότατον καὶ ὑγιεινότατον κλίμα καὶ παράγουσα ἐξίριστον οἶνον. Πρωτ. δ' αὐτῆς εἶναι ἡ Φουρχάλα, 20,000 κατ.

Αἱ Κανάριοι (π. νῆσοι τῶν Μακάρων), ἐπιφ. 7,272 □ χμ. πληθ. 300,000, πητρὶς τῶν κενχρινίων. Τούτων δὲ μεγίστη μὲν εἶναι ἡ Τενερίφα, ἐφ' ἧς ὑπάρχει τὸ ὑψηλὸν ἠφίστειον ὀρθόπαγον Αἶδου, μικροτάτη δὲ ἡ Φέρος, δι' ἧς διέρχεται ὁ πρῶτος μεσημβρινός.

Αἱ τοῦ Ἡρακλείου ἀκρωτηρίου (1) (ἐπιφ. 3,851 □ χμ. πληθ. 120,000), συστάς νήσων, ὧν μεγίστη ὁ Ἅγιος Ἰάκωβος.

Αἱ τῆς Γουενέας (ἐπιφ. 3,281 □ χμ. πληθ. 60,000), τέσσαρες τὸν ἀριθμὸν, δηλ. ἡ τοῦ Φερδινάνδου Πῶ, ἧτις εἶναι ἡ μεγίστη, ἡ Πρίγγιπος, ὁ Ἅγιος Θωμᾶς καὶ ἡ Ἀννοβῶν.

Ἡ Ἀνάληψις, ἐνθα ἀλιεύονται γιγαντιαῖαι χελῶναι.

Ἡ Ἀγία Ἐλένη (ἐπιφ. 123 □ χμ. πληθ. 5,000), ἥς πρωτ.

1) Μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν (ἐν τῇ Ἀμερικῇ) ἐκτείνεται ἡ Σαργάσσειος θάλασσα, πλήρης φυκῶν.

ἡ Ἰακωβούπολις. Ἐν τῇ ἐπαύλει δὲ Λογγβούδω διέτριψεν ἐξόριστος καὶ ἀπέθανεν ὁ Μ. Ναπολέων (1815—1821).

Ἡ **Μαδαγασκάρη** (ἐπιφ. 591,671 □ χμ. πληθ. 5,000,000), ἐν ἣ πόλεις ἡ **Ταματάβα**, ἡ **Ταναναρίβα**, 110,000 κατ., πρωτ. καὶ ἡ **Φιαναταντοῦσα**.

Αἱ Κομόροι (ἐπιφ. 1,606 □ χμ. πληθ. 60,000), τέσσαρες τὸν ἀριθμὸν, ὧν μεγίστη ἡ **Μεγάλη Κομόρα**.

Αἱ Μασκαρένας (ἐπιφ. 4,005 □ χμ. πληθ. 550,000), τρεῖς τὸν ἀριθμὸν. 1) Ἡ **Ἐνωσις** (ἐπιφ. 1,980 □ χμ. πληθ. 200,000), ἡς πρωτ. ὁ **Ἅγιος Διονύσιος**, 35,000 κατ. 2) Ὁ **Μαυρίκιος** (ἐπιφ. 1,914 □ χμ. πληθ. 350,000), οὗ πρωτ. ὁ **Διμῆν τοῦ Ἁγίου Λουδοβίκου**, 65,000 κατ. 3) Ἡ τοῦ **Ῥοδρίγου**.

Αἱ Ἀμεράνται, ἐν αἷς ἀλιεύονται γιγαντιαῖα χελῶνα.

Αἱ Σεϋχέλλαι.

Ἡ **Σοκότρα**, ἔθνα καλλιεργεῖται ἡ ἀρίστη ἀλόη.

Αἱ Δαλάκ (ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ).

Κάτοικοι. Μαλαῖοι μὲν ἐν τῇ Μαδαγασκάρῃ, Λευκοὶ δὲ ἐν ταῖς λοιπαῖς νήσοις **Θρησκεία.** Ἐθνικὴ μὲν ἐν τῇ Μαδαγασκάρῃ, καθολικὴ δὲ ἐν ταῖς λοιπαῖς νήσοις.

Αἱ Ἀφρικανικαὶ νῆσοι εἶναι πᾶσαι κτῆσις.

Α'. Τῆς **Πορτογαλίας** (ἐπιφ. 8,135 □ χμ. πληθ. 550,000). **Αἱ Ἀζόραι**, αἱ **Μαδέραι**, αἱ τοῦ **Πρασίνου ἀκρωτηρίου**, ἡ **Πρίγγιπος**, ὁ **Ἅγιος Θωμᾶς**.

Β'. Τῆς **Ἰσπανίας** (ἐπιφ. 9,373 □ χμ. πληθ. 330,000). **Αἱ Κανάριοι**, ἡ τοῦ **Φερδινάνδου Πώ**, ἡ **Ἄννοδών**.

Γ'. Τῆς **Μ. Βρεττανίας** (ἐπιφ. 6,633 □ χμ. πληθ. 400,000). Ἡ **Ἀνάληψις**, ἡ **Ἁγία Ἑλένη**, ὁ **Μαυρίκιος**, αἱ **Ἀμεράνται**, αἱ **Σεϋχέλλαι**, ἡ **Σοκότρα**.

Δ'. Τῆς **Γαλλίας** (ἐπιφ. 595,257 □ χμ. πληθ. 5,260,000). Ἡ **Μαδαγασκάρη**, αἱ **Κομόροι** καὶ ἡ **Ἐνωσις**.

Ε'. Τῆς **Ἰταλίας.** **Αἱ Δαλάκ.**

ΑΜΕΡΙΚΗ

Έπιφ. 38,340,612 □ χμ. Πληθ. 125,000,000.

Ἡ Ἀμερικὴ εἶναι ἡ δευτέρα μὲν κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, ἡ τετάρτη δὲ κατὰ τὸν πληθυσμὸν καὶ τὴν πυκνότητα τοῦ πληθυσμοῦ τῶν ἡπείρων τῆς γῆς. (ιδεὲ σελ. 21 σημ. 1).

Ἡ ἡπειρος αὕτη ἀνεκαλύφθη τὸ μὲν πρῶτον ὑπὸ τῶν Νορμανδῶν, κατὰ τὸν Ι΄ αἰῶνα, τὸ δὲ δευτέρον ὑπὸ τοῦ ἐκ Γενοῦας (πόλεως τῆς Ἰταλίας) ὀρρωμένου Χριστοφόρου Κολόμβου, ὅστις τῇ 12 Ὀκτωβρίου 1492 ἀνεκάλυψε τὴν Γουαναχάνην, μίαν τῶν Βαίχαμαίων νήσων (1).

Ὅρια. Πρὸς Β. ὁ Β. παγωμένος ὠκεανός· πρὸς Δ. ὁ Μέγας ἢ Εἰρηνικὸς ὠκεανός· πρὸς Ν. ὁ Μέγας ἢ Εἰρηνικὸς ὠκεανός καὶ ὁ Ἀτλαντικὸς· καὶ πρὸς Α. ὁ Ἀτλαντικὸς ὠκεανός.

Χωρογραφικὴ διαίρεσις. Ἡ Ἀμερικὴ διαίρεται χωρογραφικῶς εἰς 3 μέρη Α΄. εἰς τὴν **Βόρειον Ἀμερικὴν**, περιλαμβάνουσαν τὴν Γροιλλανδίαν, τὴν Βρετανικὴν Βόρειον Ἀμερικὴν, τὰς Ἠνωμένας πολιτείας τῆς Βορείου Ἀμερικῆς καὶ τὸ Μεξικόν· Β΄. εἰς τὴν **Μέσην Ἀμερικὴν**, περιλαμβάνουσαν τὴν Γουατεμάλαν, τὴν Σαλβαδόρ, τὴν Ὀνδουράσην, τὴν Νικαράγουαν, τὴν Κωσταρικήν καὶ τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας· καὶ Γ΄. εἰς τὴν **Νότιον Ἀμερικὴν**, περιλαμβάνουσαν τὰς Ἠνωμένας πολιτείας τῆς Κολομβίας, τὴν Ἰσημερινίαν, τὸ Περού, τὴν Βολιβίαν, τὴν Χιλὴν, τὴν Παταγονίαν, τὴν Γῆν τοῦ πυρός, τὴν Ἀργεντινήν,

1) Κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου ἀνακάλυψιν τῆς Ἀμερικῆς κατώκου ἐν αὐτῇ δύο λαοί, οἱ Βερίγγειοι καὶ οἱ Ἰνδιανοί. Ἐκ τῶν Ἰνδιανῶν δὲ πεπολιτισμένοι ἦσαν οἱ Σοτόριοι (ἐν τῷ Μεξικῷ), οἱ Κιτσζέ (ἐν τῇ Μέσῃ Ἀμερικῇ) καὶ οἱ Κιτσζοδοί (ἐν ταῖς Ἠνωμέναις πολιτείαις τῆς Κολομβίας, τῇ Ἰσημερινίᾳ καὶ τῷ Περού).

τὴν Παραγουάην, τὴν Οὐρουγουάην, τὰς Ἠνωμένας πολιτείας τῆς Βραζιλίας, τὴν Γυάναν καὶ τὴν Βενεζουέλαν.

Ἑσχάτα ἀκρωτήρια. Πρὸς Β. τὸ Μαίρτσιονον ἐν τῇ Βρετανικῇ Βορείῳ Ἀμερικῇ· πρὸς Δ. τὸ τοῦ Πρίγκιπος τῆς Οὐαλίας ἐν τῇ χερσονήσῳ Ἀλάσκα· πρὸς Ν. τὸ Ὄρον ἐν τῇ Γῆ τοῦ πυρός· καὶ πρὸς Α. τὸ Λευκόν· ἐν ταῖς Ἠνωμέναις πολιτείας τῆς Βραζιλίας.

Ὠκεανοί. Ὁ Β. παγωμένος, ὁ Μέγας ἢ Εἰρηνικός καὶ ὁ Ἀτλαντικός.

Θάλασσαι. Ἐν μὲν τῷ Μεγάλῳ ἢ Εἰρηνικῷ Ὠκεανῷ ἡ Βεργίγγειος ἢ Καμπιατικὴ ἐν δὲ τῷ Ἀτλαντικῷ Ὠκεανῷ ἡ Καριβικὴ ἢ Ἀντιλλικὴ.

Κόλποι. Ἐν μὲν τῷ Β. παγωμένῳ Ὠκεανῷ ὁ Βαφίνειος· ἐν δὲ τῷ Μεγάλῳ ἢ Εἰρηνικῷ Ὠκεανῷ ὁ Καλιφορνικός καὶ ὁ Παναμαῖος· ἐν δὲ τῷ Ἀτλαντικῷ Ὠκεανῷ ὁ Ὀνδουράσειος, ὁ Μεξικανικός, ὁ τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου καὶ ὁ Οὐδσώνειος.

Νῆσοι. Ἐν μὲν τῷ Β. παγωμένῳ Ὠκεανῷ ἡ Γροιλλανδία καὶ ἡ Βαφινία· ἐν δὲ τῷ Ἀτλαντικῷ Ὠκεανῷ αἱ Ἀντίλλαι (Κούβα, Ἰαμαίκα, Αἴτη, Πορτορικόν κτλ.), ἡ Νέα Φουλλανδία καὶ ἡ Σουθάμπτων.

Χερσόνησοι. Ἡ Ἀλάσκα, ἡ Κάτω Καλιφορνία, ἡ Γιουκοντάνη, ἡ Φλωρίς, ἡ Νέα Σκωτία, ἡ Νέα Βρουσβίκη [καὶ ἡ Λαβραδωρίς.

Πορθμοί. Ὁ Βεργίγγειος, χωρίζων τὴν Ἀμερικὴν ἀπὸ τῆς Ἀσίας· ὁ Μαγελάνειος⁽¹⁾, χωρίζων τὴν Παταγονίαν ἀπὸ τῆς Γῆς τοῦ πυρός· ὁ τῆς Φλωρίδος, χωρίζων τὴν ὁμώνυμον χερσονήσον ἀπὸ τῆς νήσου Κούβης· ὁ Οὐδσώνειος, χωρίζων τὴν χερσονήσον Λαβραδωρίδα ἀπὸ τῆς νήσου Βαφινίας· καὶ ὁ Λαβίσειος, χωρίζων τὴν νήσον Βαφινίαν ἀπὸ τῆς νήσου Γροιλλανδίας.

Ἴσθμός. Ὁ Παναμαῖος, ἐνῶν τὴν Μέσην Ἀμερικὴν μετὰ τῆς Νοτίου.

Ὄρη. Τὴν ὅλην Ἀμερικὴν διατέμνει πρὸς Δ. ἀπὸ Β. πρὸς

1) Καλεῖται οὕτως ἀπὸ τοῦ ἀνακαλύψαντος αὐτὸν Πορτογάλου θαλασσοπόρου Φερδινάνδου Μαγελάνου.

Ν. μεγίστη ὄροστοιχία, ἡ τῶν **Κορδιλλιερώων**, πλήρης ἡφαιστείων, ὄροπεδίων καὶ μετάλλων. Διαιροῦνται δὲ αἱ Κορδιλλιέραι εἰς Κορδιλλιέρας τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, εἰς Κορδιλλιέρας τῆς Μέσης Ἀμερικῆς καὶ εἰς Κορδιλλιέρας τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς. Πλὴν δὲ τῆς ὄροστοιχίας ταύτης ὑπάρχουσι καὶ τὰ ἐξῆς μεμονωμένα συστήματα ὄρων, τὰ *Αἰλιγγαίνα* ἐν ταῖς Ἠνωμέναις πολιτείαις τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, τὰ *Αντιλλικὰ* ἐν ταῖς νήσοις Ἀντίλλαις, ἡ *Σιέρρα Νεβάδα τῆς Ἁγίας Μάρθης* ἐν ταῖς Ἠνωμέναις πολιτείαις τῆς Κολομβίας καὶ τῇ Βενεζουέλῃ, τὰ *Βενεζουελικὰ* ἐν τῇ Βενεζουέλῃ, τὰ *Γουανικὰ* ἐν τῇ Γουάνη καὶ τὰ *Βραζιλιανικὰ* ἐν ταῖς Ἠνωμέναις πολιτείαις τῆς Βραζιλίας.

Ἀκρωτήρια. Τὸ *Μαίρτσισον*, τὸ βορειότατον τῆς Ἀμερικῆς, ἐν τῇ Βρεττανικῇ Βορείῳ Ἀμερικῇ· τὸ τοῦ *Πρίγκιπος* τῆς *Οὐαλίας*, τὸ δυτικώτατον τῆς Ἀμερικῆς, ἐν τῇ χερσονήσῳ Ἀλάσκα· ὁ *Ἅγιος Λουκάς* ἐν τῇ χερσονήσῳ Κάτω Καλιφορνία· τὸ *Ὄρονον*, τὸ νοτιώτατον τῆς Ἀμερικῆς, ἐν τῇ Γῆ τοῦ πυρός· τὸ *Λευκόν*, τὸ ἀνατολικώτατον τῆς Ἀμερικῆς, ἐν ταῖς Ἠνωμέναις πολιτείαις τῆς Βραζιλίας· ἡ *Κατοχή* ἐν τῇ χερσονήσῳ Ἰουκουτάνη· ἡ *Σάβλη* ἐν ταῖς Ἠνωμέναις πολιτείαις τῆς Βορείου Ἀμερικῆς καὶ τὸ *Φαρεγουέλ* ἐν τῇ Γροιλλανδίᾳ.

Πεδιᾶδες. Ἡ τοῦ *Μαικένζου*, ἡ τοῦ *Μισισιπῆ*, ἡ τοῦ *Ὀρινόκου*, ἡ τοῦ *Ἀμαζονίου* καὶ ἡ τοῦ *Ρίο-ντὲ-λὰ-Πλάτα* (δηλ. ποταμοῦ τοῦ ἀργύρου).

Ποταμοί. Ὁ *Μαικένζης*, ἐκβ. εἰς τὸν Β. παγωμένον ὠκεανόν· ὁ *Δυτικός Κολοράδος* εἰς τὸν Καλιφορνικὸν κόλπον· ὁ *Ρίο-ντὲ-λὰ-Πλάτα*, ὁ τοῦ *Ἁγίου Φραγκίσκου*, ὁ *Ἀμαζόνιος*, ὁ πολυυδρότατος τῆς γῆς, καὶ ὁ *Ὀρινόκος* εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν· ὁ *Ρίο-Γραντε-ντελ-Νόρτε* (δηλ. μέγας ποταμὸς τοῦ βορρᾶ) καὶ ὁ *Μισισιπῆς*, ὁ μέγιστος τῆς γῆς, εἰς τὸν Μεξικανικὸν κόλπον· καὶ ὁ τοῦ *Ἁγίου Λαυρεντίου* εἰς τὸν ὁμώνυμον κόλπον.

Ἄεττοι. Αἱ *Καναδαῖαι*, δηλ. ἡ Ἄνω, ἡ *Μισχιγγαίνη*, ἡ *Γουοραίνη*, ἡ *Ἴρις* καὶ ἡ *Ὀνταίρειος* ἐν τῇ Βρεττανικῇ Βορείῳ Ἀμερικῇ καὶ ταῖς Ἠνωμέναις πολιτείαις τῆς Βορείου Ἀμερικῆς.

Κλίμα. *Ποικίλον*, ψυχρὸν μὲν ἐν ταῖς βορειοτάταις καὶ ταῖς

νοτιωτάτοις, εὔκρατον δὲ ἐν τοῖς βορείοις καὶ τοῖς νοτίοις, θερμὸν δὲ ἐν τοῖς μέσοις.

Προϊόντα. Χρυσός, ἄργυρος, χαλκός, μόλυθος, κασσίτερος, σίδηρος, ὑδράργυρος, ἀδάμαντες, γαϊάνθρακες· ζῶα ἡμερα καὶ ἄγρια· φυτὰ πολλὰ καὶ ποικίλα.

Φυλαί. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀμερικῆς ἀνήκουσιν εἰς 3 φυλάς, εἰς τὴν *Κανακσίαν*, εἰς τὴν *Ἀμερικανικὴν* καὶ εἰς τὴν *Νιγροτικὴν*. Καὶ εἰς μὲν τὴν **Κανακσίαν φυλὴν**, ἀριθμοῦσαν ἐν τῇ Ἀμερικῇ 70 ἑκατ., ἀνήκουσιν οἱ *Λευκοί*· εἰς δὲ τὴν **Ἀμερικανικὴν φυλὴν**, ἀριθμοῦσαν 10 ἑκ., ἀνήκουσιν οἱ αὐτόχθονες *Ἀμερινοί*, οἵτινες καλοῦνται καὶ *Ἰνδιανοί*· εἰς δὲ τὴν **Νιγροτικὴν φυλὴν**, ἀριθμοῦσαν ἐν τῇ Ἀμερικῇ 10 ἑκ., ἀνήκουσιν οἱ ἐκ τῆς Ἀφρικῆς μετενεχθέντες *Νιγροῖται*. Πλὴν δὲ τούτων ὑπάρχουσι καὶ 30 ἑκ. *Μιγάδων* (1).

Θρησκεία. *Διαμαρτυρομένων* (65 ἑκ.), ἐπικρατοῦσα ἐν τῇ Γροιλανδίᾳ, τῇ Βρεττανικῇ Βορείῳ Ἀμερικῇ, ταῖς Ἠνωμέναις πολιτεῖαις τῆς Βορείου Ἀμερικῆς καὶ τῇ Γυάνη· *καθολικὴ* (55 ἑκ.), ἐπικρατοῦσα ἐν ταῖς λοιπαῖς χώραις τῆς Ἀμερικῆς· *ἔθνικὴ* (4 ἑκ.)· *Ἰουδαϊκὴ* (1 ἑκ.).

Πολίτευμα. *Δημοκρατία.*

A'.

ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ

Ἐπιφ. 20,346,998 □ χμ. Πληθ. 80,000,000.

Ἡ Βόρειος Ἀμερικὴ ἀποτελεῖται ἐκ τεσσάρων χωρῶν, τῆς Γροιλανδίας, τῆς Βρεττανικῆς Βορείου Ἀμερικῆς, τῶν Ἠνωμένων πολιτειῶν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς καὶ τοῦ Μεξικοῦ.

1) Οἱ Μιγάδες διαιροῦνται εἰς *Μεστίτσους*, οἵτινες εἶναι μῆγμα Λευκῶν καὶ Ἰνδιανῶν, εἰς *Μουλάττους*, οἵτινες εἶνε μῆγμα λευκῶν καὶ Νιγριτῶν, καὶ εἰς *Ζαμβώς*, οἵτινες εἶνε μῆγμα Ἰνδιανῶν καὶ Νιγριτῶν.

1. ΓΡΟΙΛΛΑΝΔΙΑ.

Πληθ. 10,000.

Ἡ ἐπιφάνεια τῆς μὲν ὅλης Γροιλλανδίας ὑπολογίζεται εἰς 2, 169,750 □χμ., τῆς δὲ ἐλευθέρας πάγων εἰς 88,100 □χμ.

Ἡ Γροιλλανδία, ἡ μείγιστη τῶν νήσων τῆς γῆς, ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τῶν Νορμανδῶν κατὰ τὸν 1. αἰῶνα· εἶναι δὲ κτῆσις τῆς Δανίας.

Κόλπος. Ὁ Βαφίνειος. **Πορθμός.** Ὁ Λαβίσειος, χωρίζων τὴν Γροιλλανδίαν ἀπὸ τῆς νήσου Βαφινίας. **Ἀκρωτήρια.** Τὸ Τόρκ καὶ τὸ Φαρεγουέλ. **Κλίμα.** Ψυχρότατον. **Ἔδαφος.** Ἀφορώτατον. **Προϊόντα ἐξαγόμενα.** Δέρματα καὶ διφθέραι, ἀλιευτικὰ προϊόντα. **Κάτοικοι.** Ἔσκιμφοι (9,700), κατοικοῦντες μέχρι τῆς 78⁰ βορείου πλάτους καὶ Δανοὶ (300), κατοικοῦντες τὴν δυτικὴν παραλίαν μέχρι τῆς 73⁰ περίπου βορείου πλάτους. **Θρησκεία.** Διαμαρτυρομένων. **Χωρία.** Ἡ Οὐπερνιβίκη. Ἡ Σουκερτόπη, 400 κατ., πρωτ. Ἡ Ἰουλιανσχάβη.

2. ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗ ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ.

Ἐπιφ. 9,244,103 □χμ. Πληθ. 5,000,000.

Ἡ Βρεττανικὴ Βόρειος Ἀμερικὴ ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τῶν Νορμανδῶν κατὰ τὸν 1. αἰῶνα· εἶναι δὲ κτῆσις τῆς Μ. Βρεττανίας.

Θρία. Πρὸς Β. ὁ Β. παγωμένος ὠκεανός· πρὸς Δ. ἡ χερσόνησος Ἀλάσκα καὶ ὁ Μέγας ἢ Εἰρηνικός ὠκεανός· πρὸς Ν. αἱ Ἡνωμ. πολιτ. τῆς Β. Ἀμερικῆς· καὶ πρὸς Α. ὁ Ἀτλαντικός ὠκεανός.

Κόλποι. Ὁ Βαφίνειος, ὁ Οὐδσῶνειος καὶ ὁ τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου. **Νῆσοι.** Ἡ Βαφινία, ἡ Σουθάμπτων καὶ ἡ Νέα Φουλλανδία (ἐπιφ. 110,450 □χμ. πληθ. 200,000). **Χερσόνησοι.** Ἡ Βωθία Φήλιξ, ἡ Μελβίλλη, ἡ Λαβραωρίς, ἡ Νέα Βρουνσβίκη καὶ ἡ Νέα Σκωτία. **Πορθμοί.** Ὁ Λαβίσειος, χωρίζων τὴν Βαφινίαν ἀπὸ τῆς Γροιλλανδίας, καὶ ὁ Οὐδσῶνειος, χωρίζων τὴν Βαφινίαν ἀπὸ τῆς Λαβραωρίδος. **Θρη.** Τὰ Βραχῶδη, ὧν ὑψίστη κορυφὴ τὸ Χούκερον. **Ἀκρωτήριον.** Τὸ Μαίρτσισον, τὸ βορειότατον τῆς Ἀμερικῆς. **Ἰστοαμοί.** Ὁ Μαικένζης, πηγ. ἐκ τῶν Βραχῶδων ὄρεων καὶ ἐκθ. εἰς τὸν Β. παγωμένον ὠκεανόν· ὁ Σασκατσεβάνης, πηγ. ἐκ τῶν Βραχῶδων ὄρεων καὶ ἐκθ. εἰς τὴν

λίμνην Μεγάλην Βινιπέγην· καὶ ὁ τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου, πηγ. ἐκ τῶν πέντε Καναδαίων λιμνῶν καὶ ἐκβ. εἰς τὸν ὁμώνυμον κόλπον.

Λίμναι. Ἡ Μεγάλη Βινιπέγη καὶ ἐκ τῶν πέντε Καναδαίων ἡ Ἄνω, ἡ Γουραίνη, ἡ Ἴρις καὶ ἡ Ὀνταίριος, ἀνήκουσαι καὶ ταῖς Ἠνωμέναις πολιτείαις τῆς Β. Ἀμερικῆς. **Κλίμα.** Ψυχρόν. **Ἐδαφος.** Ποικίλον. **Προϊόντα ἐξαγόμενα.** Ξυλεία, δημητριακοὶ καρποί, ζῶα καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα, ἰχθύες, γαιάνθορακες. **Κάτοικοι.** Λευκοὶ (Ἄγγλοι, Γάλλοι, Γερμανοὶ κτλ). Πλὴν δὲ τούτων ὑπάρχουσι καὶ 100,000 Ἰνδιανῶν καὶ 5,000 Ἑσκιμῶν. **Θρησκεία.** Διαμαρτυρομένων (2,800,000), καθολικὴ (2,100,000).

Ἡ Βρεττανικὴ Βόρειος Ἀμερικὴ ἀποτελεῖται ἐκ τῆς **Καναδαίας ὁμοσπονδίας** καὶ ἐκ τῶν νήσων **Νέας Φουλλανδίας (Νέας Γῆς)** καὶ **Βερμουδῶν.**

Α'. **Καναδαία ὁμοσπονδία** (ἐπιφ. 9,133,603 □ χμ. πληθ. 4,780,000). Ἡ δημοκρατικὴ αὕτη ὁμοσπονδία, συσταθεῖσα τῷ 1867, σύγκειται ἐκ 12 πολιτειῶν καὶ ἐκ 3 διαμερισμάτων, διατέλει δὲ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Μ. Βρεττανίας. Πόλεις δ' ἐν αὐτῇ εἶναι τὸ **Τορόντον**, 120,000 κατ. Ἡ **Ἄτταβα**, 35,000 κατ., πρωτ. τῆς ὁμοσπονδίας. Ἡ **Μουρεάλη**, 190,000 κατ. Ἡ **Κουβέκκη**, 65,000 κατ. Ἡ **Σαιν-Τζιὼν**, 30,000 κατ. Ἡ **Χαίλιφαίξη**, 40,000 κατ.

Β'. **Νέα Φουλλανδία (Νέα Γῆ)** καὶ **Βερμουδαί** (ἐπιφ. 110,500 □ χμ. πληθ. 220,000). Ἡ **Νέα Φουλλανδία** (ἐπιφ. 110,450 □ χμ. πληθ. 200,000), ἧς περίφημοι οἱ κύνες καὶ παρ' ἦν ἀσχολοῦνται περὶ τὴν ἀλιεῖαν μάλιστα τοῦ ὀνίσκου περὶ τὰς 20 χιλ. ἀνθρώπων¹⁾, ἔχει πρωτ. τὴν **Σαιν-Τζιὼν**, 30,000 κατ. Αἱ δὲ **Βερμουδαί** (ἐπιφ. 50 □ χμ. πληθ. 20,000) ἔχουσι πρωτ. τὴν **Χάμιλτων**.

Αἱ παρὰ τὴν Νέαν Φουλλανδιαν νῆσοι **Ἅγιος Πέτρος** καὶ **Μικελῶν** (ἐπιφ. 235 □ χμ. πληθ. 6,000) εἶναι κτῆσις τῆς Γαλλίας.

1) Παρὰ τὴν Νέαν Φουλλανδιαν ἀλιεύουσι πρὸς τῇ Μ. Βρεττανίᾳ καὶ αἱ Ἠνωμ. πολιτ. τῆς Β. Ἀμερικῆς καὶ ἡ Γαλλία.

3. ΗΝΩΜΕΝΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΜΕΡΙΚΗΣ.

Δημοκρατικὴ ἑνωσπονδία.

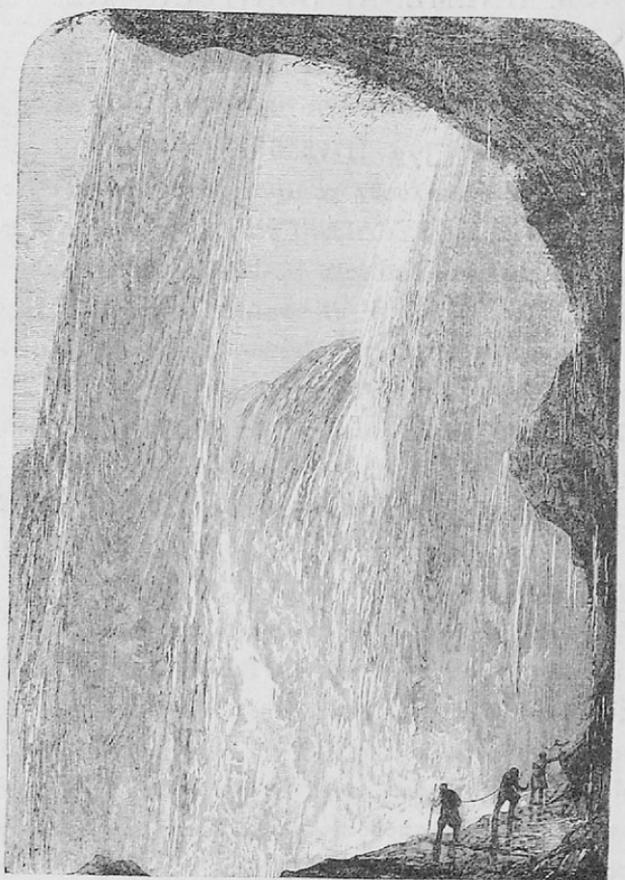
Ἐπιφ. 9,068,272 □ χμ. Πληθ. 63,000,000.

Ἡ χώρα αὕτη ἀνεκαλύφθη τὸ μὲν πρῶτον ὑπὸ τῶν Νορμανδῶν κατὰ τὸν Ι'. αἰῶνα, τὸ δὲ δευτέρον ὑπὸ τοῦ ὑπηρετοῦντος τοῖς Ἄγγλοις Βενετοῦ Ἰωάννου Καβότου τῷ 1497.

Ὅρια. Πρὸς Β. ἢ Βρετ. Β. Ἀμερικὴ πρὸς Δ. ὁ Μέγας ἢ Εἰρηνικὸς ὠκεανός· πρὸς Ν. τὸ Μεξικὸν καὶ ὁ Μεξικανικὸς κόλπος· καὶ πρὸς Α. ὁ Ἀτλαντικὸς ὠκεανός.

Κόλπος. Ὁ Μεξικανικὸς. **Χερσόνησος.** Ἡ Φλωρίς. **Πορθμός.** Ὁ τῆς Φλωρίδος, χωρίζων τὴν ἡμίονον χερσόνησον ἀπὸ τῆς νήσου Κούβης. **Ὅρη.** Τὰ Κασκάδια, ἢ Σιέρρα Νεβάδα (1), τὰ Βραχώδη καὶ τὰ Αἰλιγγαίνα. **Ἀκρωτήριον.** Ἡ Σάβλη. **Ποταμοί.** Ὁ Λυτικὸς Κολοράδος, πηγ. ἐκ τῶν Βραχωδῶν ὄρεων καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Καλιφορνικὸν κόλπον· ὁ Ρίο-Γκράντε-ντέλ-Νόρτε, πηγ. ἐκ τῶν Βραχωδῶν ὄρεων καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Μεξικανικὸν κόλπον. Ὁ Μισισσιπῆς (δηλ. πατὴρ τῶν ὑδάτων), ὁ μέγιστος τῆς γῆς (μῆκος 4,200 χμ. μετὰ δὲ τοῦ παραποτάμου αὐτοῦ Μισουρῆ 6,500 χμ.), πηγ. ἐκ τῆς λίμνης Ἰτάσκης, δεχόμενος 57 παραποτάμους, ὧν σπουδαιότατοι ὁ Μισουρῆς, ὁ Ἀρκανσᾶς καὶ ὁ Ὄχιος, καὶ ἐκβ. διὰ πέντε στομιῶν εἰς τὸν Μεξικανικὸν κόλπον· ὁ Νιαγάρας, πηγ. ἐκ τῆς λίμνης Ἰριδος, σχηματίζων ἐν τῷ μέσῳ περίπου τοῦ ροῦ δύο καταρράκτας, ὧν ὁ μὲν ἔχει ὕψος 52 μ., ὁ δὲ 54 μ., καὶ ἐκβ. εἰς τὴν λίμνην Ὀνταίριον καὶ ὁ γραφικὰς ὄχθας ἔχων Οὐδσων, πηγ. ἐκ τῶν Αἰλιγγαινίων καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν. **Λίμναι.** Ἡ Μεγάλῃ ἄλμυρά, ἐνθα οὐδὲν φυτὸν οὐδὲ ζῶον φαίνεται ὑπάρχον, ἢ Ἰτάσκα καὶ αἱ πέντε Καναδαῖαι, δηλ. ἡ Ἄνω, ἡ Μισχιγγαίνη, ἡ Γιουραίνη, ἡ Ἴρις καὶ ἡ Ὀνταίριος, ἀνήκουσαι πᾶσαι πλὴν τῆς Μισχιγγαίνης καὶ τῆ Βρετ. Β. Ἀμερικῆ.

1) Ἐν αὐτῇ ὑπάρχει ἡ περιβόητος Ἰσομίτειος κοιλίς, ἔχουσα παλαιότατα δένδρα καὶ ποικιλοχρόους βράχους.

Ἰπὸ τοὺς καταρράκτας τοῦ Νιαγάρα.

Κλίμα. Εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν. **Ἔδαφος.** Εὐφορώτατον. **Ποοῖόντα ἐξαγόμενα.** Βάμβαξ, δημητριακοὶ καρποί, κρέας, πετρέλαιον, σιδηρᾶ ἀντικείμενα, ξυλεία, καπνός, ζῶα, δέρματα, βούτυρον καὶ τυρός. **Κάτοικοι.** Λευκοὶ (Ἄγγλοι, Γερμανοί, Σουηδοὶ καὶ Νορβηγοί, Γάλλοι κτλ. 50 ἐκ.), Νιγροῖται (10 ἐκ.). Πλὴν δὲ τούτων καὶ ὀλίγων ἄλλων ὑπάρχουσι καὶ 300 χιλ. Ἰνδιανῶν καὶ 20 χιλ. Ἑσκιμῶν. **Θρησκεία.** Διαμαρτυρομένων (50 ἐκ.), διαχιρομένων εἰς αἵρέσεις πλείους τῶν ἑκατόν, καθολικὴ (10 ἐκ.). **Ἡαιδεία.** ἔμπόριον, βιομηχανία καὶ συγκοινωνία. Ἐν ἀκμῇ. **Στρατὸς καὶ στόλος.** Ὁ στρατὸς ἀνέρχε-

ται ἐν εἰρήνῃ μὲν εἰς 28,000 ἀνδρῶν, ἐν πολέμῳ δὲ εἰς 3,500,000· ὁ δὲ στόλος συνίσταται ἐξ 110 πλοίων, ὧν 18 θωρηκτά. **Πολέτευμα.** *Δημοκρατία.*

Αἱ Ἠνωμ. πολιτ. τῆς Β. Ἀμερικῆς ἀποτελοῦνται ἐκ 44 πολιτειῶν, ἀνεξαρτήτων μὲν καὶ αὐτονόμων, συνδεομένων δὲ πρὸς ἀλλήλας ὁμοσπονδιακῶς, καὶ ἐκ 5 διαμερισμάτων, διοικουμένων ἀμέσως ὑπὸ τοῦ ὁμοσπονδιακοῦ προέδρου καὶ τοῦ ὁμοσπονδιακοῦ συμβουλίου. Ὁ ὁμοσπονδιακὸς δὲ πρόεδρος ἐκλέγεται ἀνὰ τετραετίαν.

Πόλεις.

Α'. Ἐν ταῖς παρὰ τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν πολιτείαις. Ἡ *Λορέλλη*, 80,000 κατ., ἔχουσα ἀξιολογώτατα ἐπιχειρήματα καὶ βαμβάκουργεῖα καὶ καλουμένη διὰ ταῦτα «Μαγχεστρία τῶν Ἠνωμ. πολιτ. τῆς Β. Ἀμερικῆς». Ἡ *Βοστώνη*, 420,000 κατ., ἔχουσα πολλὰ ἐκπαιδευτήρια καὶ θρησκευτικὰς, ἐπιστημονικὰς καὶ φιλανθρωπικὰς ἐταιρίας. Εἶναι δὲ πατρίς τοῦ Βενιαμὶν Φραγκλίνου. Ἡ Ἀλβανία, 100,000 κατ. Τὸ Βούφαλον, παρὰ τὴν λίμνην Ἰριδα, 250,000 κατ. Ἡ Νέα Ὦρκη, 1,600,000 κατ., ἐκτισμένη ἐπὶ τῆς νήσου Μαίγχιταινίης, ἡ πολυανθρωποτάτη, ὠραιοτάτη, ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη τῶν πόλεων τῆς ὁμοσπονδίας, ἔχουσα πλεῖστα ἐπιστημονικά, καλλιτεχνικά καὶ ἕτερα καθιδρύματα. Τὸ Βρουκλίνον, 1,000,000 κατ., πρόσπειον τῆς Νέας Ὦρκης συνδεόμενον μετ' αὐτῆς διὰ μεγαλοπρεπεστάτης κρεμαστῆς γεφύρας. Ἡ Φιλαδέλφεια, 1,000,000 κατ., πρωτ. τῆς ὁμοσπονδίας πρὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Βάσιγκτων, τὸ πρῶτον πετρελαιεμπορεῖον τοῦ κόσμου καὶ τὸ πρῶτον βιβλιεμπορεῖον τῆς Ἀμερικῆς («Ἀμερικανικὴ Λειψία»). Τὸ Πιτσβούργον, 250,000 κατ., παρ' ἧς ὑπάρχουσι πλουσιώταται πηγαὶ πετρελαίου. Ἡ Βαλτιμόρη, 500,000 κατ., τὸ πρῶτον ἀλευρεμπορεῖον καὶ καπνεμπορεῖον τῆς ὁμοσπονδίας. Ἡ Βάσιγκτων, 200,000 κατ., πρωτ. τῆς ὁμοσπονδίας. Ἡ Ριχμόνδη, 80,000 κατ., τὸ δεύτερον ἀλευρεμπορεῖον καὶ καπνεμπορεῖον τῆς ὁμοσπονδίας. Ἐνταῦθα κατετροπώθησαν τῷ 1865 οἱ Νότιοι, οἵτινες ταύτην εἶχον πρωτεύουσιν.

Β'. Ἐν ταῖς παρὰ τὸν Μεξικανικὸν κόλπον πολιτείαις. Ἡ Μοβίλη, τὸ δεύτερον βαμβάκεμπορεῖον τῆς ὁμο-

σπονδίας. Ἡ *Νέα Ἀνγκλία*, 250,000 κατ., τὸ πρῶτον βαμβακεμπορεῖον τῆς ὁμοσπονδίας.

Γ'. Ἐν ταῖς *κεντρικαῖς πολιτεαῖς*. Ἡ *Κιργινιάτη*, 300,000 κατ., τὸ πρῶτον χοιρεμπορεῖον τοῦ κόσμου. Ὁ *Ἅγιος Λουδοβίκος*, 450,000 κατ. Τὸ *Σικάγον*, 1,100,000 κατ., τὸ πρῶτον σιτεμπορεῖον τοῦ κόσμου καὶ ἐκ τῶν μεγίστων ζυεμπορεῖων καὶ ξυλεμπορεῖων. Ἡ *Μιλβῶκη*, 250,000 κατ. ἀπάντων σχεδὸν Γερμανῶν.

Δ'. Ἐν τῇ *παρὰ τὸν Εἰρηνικὸν ὠκεανὸν πολιτεία Καλιφορνία*. Ὁ *Ἅγιος Φραγκίσκος*, 320,000 κατ., ἡ σπουδαιοτάτη πόλις τῆς ὁμοσπονδίας ἐπὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ.

Ταῖς Ἠνωμ. πολιτ. τῆς Β. Ἀμερικῆς ἀνήκει τὸ *διαμέρισμα τῆς Ἀλάσκα*, ὅπερ, κατοικοῦμενον ὑπὸ 30,000 Ἰνδιανῶν τὸ πλεῖστον, ἔχει πρῶτ. τὴν *Σίτκαν* (πρόην-Νέον Ἀρχάγγελον)

4. ΜΕΞΙΚΟΝ.

Δημοκρατικὴ ὁμοσπονδία.

Ἐπιφ. 1,946,523 □ χμ. Πληθ. 12,000,000.

Ἡ χώρα αὕτη ἀνεκαλύφθη τῷ 1520 ὑπὸ τοῦ Ἰσπανοῦ Φερδινάνδου Κορτεσίου.

Ὅρια. Πρὸς Β. αἱ Ἠνωμ. πολιτ. τῆς Β. Ἀμερικῆς· πρὸς Δ. ὁ *Μέγας ἢ Εἰρηνικὸς ὠκεανός*· πρὸς Ν. ἡ *Μέση Ἀμερική*· καὶ πρὸς Α. ὁ *Μεξικανικὸς κόλπος* καὶ αἱ Ἠνωμ. πολιτ. τῆς Β. Ἀμερικῆς.

Κόλποι. Ὁ *Καλιφορνικὸς* καὶ ὁ *Μεξικανικὸς*. **Ὅρος.** Ἡ *Σιέρρα Μάδρη*. **Ὅροπέδιον.** Τὸ *Μεξικανικόν* (1). **Ἀκρωτήρια.** Ὁ *Ἅγιος Λουκάς* καὶ ἡ *Κατοχή*. **Χερσόνησοι.** Ἡ *Κάτω Καλιφορνία* καὶ ἡ *Γουκουτάνη*. **Ποταμοί.** Ὁ *Δυτικὸς Κολοράδος*, πηγ. ἐκ τῶν Βραχωδῶν ὀρέων καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Καλιφορνικόν κόλπον καὶ ὁ *Ρίο-Γκραντε-ντελ-Νόρτε*, πηγ. ἐκ τῶν Βραχωδῶν ὀρέων καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Μεξικανικόν κόλπον. **Λίμναι.**

1) Ὑψισταὶ ὑψίστειοι κορυφαὶ αὐτοῦ εἶναι τὸ *Σιτλαλτέπετλορ* καὶ τὸ *Ποποκατέπετλορ*.

Ἡ *Γλαχοναλίλα* καὶ ἡ *Χαπάλα*. **Κλῆμα**. *Ποικίλον*. **Ἔδαφος**. *Εὐφορον*. **Προϋόντα ἐξαγόμενα**. *Ἄργυρος, καφές, μαργαρίται*. **Κάτοικοι**. *Μιγάδες (5,000,000), Ἰνδιανοί, (4,500,000)*. **Θρησκεία**. *Καθολική*.

Πόλεις. Ὁ *Ἅγιος Λουδοβίκος*, 65,000 κατ., ἡ *Γουαδαλαράρα*, 100,000 κατ., καὶ τὸ *Γουαναξούατον*, 50,000 κατ., εἰχουσαι πλούσια χρυσορυχεῖα καὶ ἀργυρορυχεῖα. Τὸ *Κουερετάρον*, 25,000 κατ., ἔνθα ἐτουφεκίσθη τῷ 1867 ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ Μεξικῶν Φερδινάνδος Μαξιμιλιανός. Τὸ **Μεξικόν**, 330,000 κατ., πρωτ. τῆς χώρας. Ἡ *Πουέβλα*, 80,000 κατ. Ἡ *Ουαξάκα*, 30,000 κατ. Ἡ *Μέριδα*, 30,000 κατ. **ΝΔ.** δὲ αὐτῆς κείνται τὰ μεγαλοπρεπέστατα εἰρήπια τῆς ἀρχαίας Ἰνδιανοπόλεως *Οὐξμάλης*, καλουμένης «*Ἀμερικανικῶν Θηβῶν*».

Β'.

ΜΕΣΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

Ἐπιφ. 701,895 □ χμ. Πληθ. 9,000,000.

Ἡ Μέση Ἀμερικὴ ἀποτελεῖται ἐκ τῆς *Στερεᾶς Μέσης Ἀμερικῆς* καὶ ἐκ τῶν *Δυτικῶν Ἰνδιῶν*.

α'. ΣΤΕΡΕΑ ΜΕΣΗ ΑΜΕΡΙΚΗ.

Ἐπιφ. 465,485 □ χμ. Πληθ. 3,150,000.

Ὄρια. Πρὸς Β. τὸ *Μεξικόν* πρὸς Δ. ὁ *Μέγας ἡ Εἰρημικὸς ὠκεανός* πρὸς Ν. αἱ *Ἠνωμένοι πολιτεῖαι τῆς Κολομβίας* καὶ πρὸς Α. ἡ *Καριβικὴ ἡ Ἀντιλλικὴ θάλασσα*.

Κόλπος. Ὁ *Ὀνδουράσειος*. **Ὄρη**. Αἱ *Κορδιλλιέραι* τῆς Μέσης Ἀμερικῆς. **Λέμναι**. Ἡ *Μανάγονα* καὶ ἡ *Νικαράγονα*. **Κλῆμα**, *Θερμόν*. **Ἔδαφος**. *Εὐφορώτατον*. **Προϋόντα ἐξαγόμενα**. *Καφές, Ἰνδικόν, μέταλλα*. **Κάτοικοι**. *Ἰνδιανοὶ (1,500,000), Μιγάδες (1,000,000)*. **Θρησκεία**. *Καθολική*.

Τὴν Στερεάν Μέσην Ἀμερικὴν ἀποτελοῦσιν αἱ ἐξῆς πέντε δημοκρατικαὶ ἡμοσπονδίαί.

1) Ἡ **Γουατεμάλα** (ἐπιφ. 125, 100 □ χμ. πληθ. 1,500, 000), ἐν ἣ πόλεις ἡ **Κοβάνη**, 20,000 κατ., παρ' ἣν κείνται τὰ μεγαλοπρεπέστατα ἑρείπια τῆς ἀρχαίας Ἰνδιανοπόλεως Ἐσκίν-
τλης. Τὸ **Κεσαλτενάρρον**, 30,000 κατ. Ἡ **Γουατεμάλα**, 70, 000 κατ., πρωτ.

2) Ἡ **Σαλθαδώρ** (ἐπιφ. 21,070 □ χμ. πληθ. 700,000), ἥτις εἶναι ἡ μικροτάτη μὲν κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τῶν χωρῶν τῆς Στερεᾶς Μίσης Ἀμερικῆς, ἀλλὰ ἡ πυκνότετα κατοικημένη, ἡ ἐμπορικωτάτη, ἡ βιομηχανικωτάτη καὶ ἡ μάλιστα πεπολιτισμένη μετὰ τὴν Κωσταρικήν. Πόλεις δ' ἐν αὐτῇ εἶναι ἡ Ἄγρια Ἄννα, 30,000 κατ. Ἡ **Σανσαλθαδώρ**, 15,000 κατ., πρωτ.

3) Ἡ Ὀνδουράση (ἐπιφ. 119,820 □ χμ. πληθ. 400, 000), ἥς πρωτ. ἡ **Τεγουσιιάλα**, 15,000 κατ.

Πρὸς τῇ ἀνεξαρτήτῃ Ὀνδουράση ὑπάρχει καὶ **Βρεττανικὴ** (ἐπιφ. 21,475 □ χμ. πληθ. 30,000), ἥς πρωτ. ἡ **Βελίτση**, 7,000 κατ.

4) Ἡ **Νικαράγουα** (ἐπιφ. 123,950 □ χμ. πληθ. 300,000), ἥς πρωτ. ἡ **Μανάγουα**, 20,000 κατ.

5) Ἡ **Κωσταρική** (ἐπιφ. 54,070 □ χμ. πληθ. 220,000), ἡ μάλιστα πεπολιτισμένη τῶν χωρῶν τῆς Στερεᾶς Μίσης Ἀμερικῆς. Πρωτ. αὐτῆς εἶναι ὁ Ἅγιος Ἰωσήφ, 15,000 κατ.

6'. ΔΥΤΙΚΑΙ ΙΝΔΙΑΙ.

Ἐπιφ. 236,410 □ χμ. πληθ. 5,800,000.

Αἱ Δυτικαὶ Ἰνδίαί, αἵτινες ἐκτείνονται ἀπὸ τῆς χερσονήσου Φλω-
ρίδος μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ὀρινόκου, ἐκλήθησαν οὕτως ὑπὸ τοῦ ἀνακαλύψαντος αὐτάς Χριστοφόρου Κολόμβου, διότι ἰθεωρήθησαν ὑπ' αὐτοῦ μέρος τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἰνδιῶν. Ἀποτελοῦνται δὲ ἐκ δύο συστάδων νήσων, τῆς τῶν **Βαχαμαίων** ἢ **Λουκαῶν** καὶ τῆς τῶν **Ἀντιλλῶν**.

1) Αἱ **Βαχαμαῖαι** ἢ **Λουκαῖαι** (ἐπιφ. 13,960 □ χμ. πληθ. 50,000) εἶναι πολλαὶ τὸν ἀριθμὸν τούτων δὲ σπουδαιόταται ὁ Ἅγιος Ἀνδρέας, ἡ μεγίστη, καὶ ἡ **Γουαναχάνη** (ἢ Οὐότλιγκ), ὁ πρῶτος τόπος τῆς Ἀμερικῆς, ὃν ἀνεκάλυψεν ὁ Κολόμβος τῇ 12 Ὀκτωβρίου 1492.

2) Αἱ Ἀντίλλαι (ἐπιφ. 222,450 □ χμ. πληθ. 5,750,000) διαιροῦνται εἰς Μεγάλας καὶ εἰς Μικράς. Καὶ αἱ μὲν **Μεγάλαι Ἀντίλλαι** (ἐπιφ. 211,085 □ χμ. πληθ. 4,750,000) εἶναι τέσσαρες, ἡ **Κουβὰ** (ἐπιφ. 121,800 □ χμ. πληθ. 1,750,000), ἡ μεγίστη τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν, παράγουσα τὸν ἄριστον καπνὸν τῆς γῆς, ἡ **Ίαμαΐκα** (ἐπιφ. 10,859 □ χμ. πληθ. 600,000), ἐν ἧ κατασκευάζεται τὸ ἄριστον βῶμι τῆς γῆς, ἡ **Αἴτη** (ἐπιφ. 69,111 □ χμ. πληθ. 1,600,000) καὶ τὸ **Πορτορίκον** (ἐπιφ. 9,315 □ χμ. πληθ. 800,000). Αἱ δὲ **Μικραὶ Ἀντίλλαι** (ἐπιφ. 11,365 □ χμ. πληθ. 1,000,000) εἶναι πολλάι, ὧν σπουδαιόταται ὁ Ἅγιος Θωμᾶς, ὁ Ἅγιος Ἰωάννης, ὁ Τίμιος Σταυρός, ὁ Ἅγιος Βαρθολομαῖος, ὁ Ἅγιος Σάββας, ὁ Ἅγιος Εὐστάθιος, ἡ Γουαδελούπη, ἡ Δομίνκα, ἡ Μαρτινίκη, ἡ Βαρβαδόση, ἡ Τρινιδάτη καὶ ἡ Κρουασώ, ἐνθα κατασκευάζεται τὸ ἄριστον ἠμῶνυμον ποτόν.

Κλίμα. Θερμὸν. **Ἔδαφος.** Εὐφορώτατον. **Προϋόντα** ἐξαγόμενα. Ζάχαρις καὶ καφές, κακάον, ἰνδικόν, βάμβαξ, καπνός. **Κάτοικοι.** Νιγροῖται καὶ Μιγάδες. **Θρησκεία.** Καθολικὴ.

Ἐκ τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν μόνη ἡ νῆσος Αἴτη εἶναι ἀνεξάρτητος. Πᾶσαι δὲ αἱ λοιπαὶ εἶναι κτήσεις.

Α'. Ἐν τῇ ἀνεξαρτητῷ **Αἴτη** ὑπάρχουσι δύο δημοκρατίαι, ἡ **Αἴτη** πρὸς Δ. (ἐπιφ. 23,911 □ χμ. πληθ. 1,000,000) ἥς πρωτ. ὁ **Λιμὴν τοῦ Πρίγγιπος**, 60,000 κατ. καὶ ἡ **Δομινεκανικὴ δημοκρατία** πρὸς Α. (ἐπιφ. 45,200 □ χμ. πληθ. 600,000), ἥς πρωτ. ὁ Ἅγιος **Δομίνγος**, 20,000 κατ.

Β'. **Κτήσεις** (ἐπιφ. 167,299 □ χμ. πληθ. 4,200,000).

α'. **Τῆς Μ. Βρετανίας** (ἐπιφ. 31,837 □ χμ. πληθ. 1,200,000). Αἱ **Βαχαμαῖαι**, ἡ **Ίαμαΐκα**, ἡ **Δομίνεκα**, ἡ **Βαρβαδόση**, ἡ **Τρινιδάτη**.

β'. **Τῆς Ἰσπανίας** (ἐπιφ. 131,115 □ χμ. πληθ. 2,550,000).

Ἡ Κουβὰ, τὸ Πορτορίκον.

γ'. **Τῆς Δανίας** (ἐπιφ. 359 □ χμ. πληθ. 40,000). **Ὁ Ἅγιος Θωμᾶς, ὁ Ἅγιος Ἰωάννης καὶ ὁ Τίμιος Σταυρός.**

δ'. **Τῆς Ὀλλανδίας** (ἐπιφ. 1,130 □ χμ. πληθ. 50,000).

Ὁ Ἅγιος Σάββας, ὁ Ἅγιος Εὐστάθιος, ἡ Εὐρουρασώ.

ε'. Τῆς Γαλλίας (ἐπιφ. 2,858 □ χμ. πληθ. 360,000). Ὁ Ἅγιος Βαρθολομαῖος, ἡ Γουαδελούπη, ἡ Μαρτινίκη.

Πόλεις. Ἐν μὲν τῇ Κούβῃ ἢ Ἀβάμμα, 200,000 κατ., πρωτ. τῶν Ἰσπανικῶν κτήσεων. Ἐν τῇ μητροπόλει δὲ αὐτῆς ἀναπαύονται τὰ ὄσπζ τοῦ Κολόμβου. Ἡ Ματανζάς, 90,000 κατ. Τὸ Σαντιάγον, 70,000 κατ. Ἐν δὲ τῇ Ἰαμαϊκῇ ἢ Κιτζτόν, 40,000 κατ., πρωτ. τῶν Βρεττανικῶν κτήσεων. Ἐν δὲ τῷ Πορτορικῷ τὸ Πορτορικόν, 25,000 κατ. Ἐν δὲ τῷ Τιμίῳ Σταυρῷ ἢ Καρλόττα Ἀμαλία, 15,000 κατ., πρωτ. τῶν Δανικῶν κτήσεων. Ἐν δὲ τῇ Μαρτινίκῃ ἢ Φορδεφράνση, 10,000 κατ., πρωτ. τῶν Γαλλικῶν κτήσεων. Ἐν δὲ τῇ Εὐρουρασῷ ἢ Βιλλεμστάτη, 10,000 κατ., πρωτ. τῶν Ὀλλανδικῶν κτήσεων.

Γ.

ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ

Ἐπιφ. 17,838,327 □ χμ. Πληθ. 37,000,000.

Ἡ Νότιος Ἀμερικὴ ἀποτελεῖται ἐκ δέκα καὶ τριῶν χωρῶν, τῶν Ἠνωμένων πολιτειῶν τῆς Κολομβίας, τῆς Ἰσημερινίας, τοῦ Περού, τῆς Βολιβίας, τῆς Χιλῆς, τῆς Παταγονίας, τῆς Γῆς τοῦ πυρός, τῆς Ἀργεντινῆς, τῆς Παραγουάης, τῆς Οὐρουγουάης, τῶν Ἠνωμ. πολιτ. τῆς Βραζιλίας, τῆς Γυάνης καὶ τῆς Βενεζουέλης.

1. ΗΝΩΜΕΝΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ ΤΗΣ ΚΟΛΟΜΒΙΑΣ (1).

Δημοκρατία.

Ἐπιφ. 1,203,100 □ χμ. Πληθ. 4,000,000.

Ὅρια. Πρὸς Β. ἡ Βενεζουέλα καὶ ἡ Καριβικὴ ἢ Ἀντιλλικὴ Θάλασσα πρὸς Δ. ὁ Μέγας ἢ Εἰρηνικὸς ὠκεανὸς πρὸς Ν. ἡ Ἰ-

1) Ἡ χώρα αὕτη ἐκαλεῖτο ἄλλοτε Νέυ Γρανάδα.

σημερινία καὶ πρὸς Α. αὶ Ἠνωμ. πολιτ. τῆς Βραζιλίας καὶ ἡ Βενεζουέλα.

Κόλπος. Ὁ Παναμαῖος. **Ἴσθμός.** Ὁ Παναμαῖος. **Ὄρη.** Αἱ Κορδιλλιέροι τῆς Νέας Γρανάδας καὶ ἡ Σιέρρα Νεβάδα τῆς Ἀρίας Μάρθης.

Ποταμός. Ὁ τῆς Μαργδαληνῆς, πηγ. ἐκ τῶν Κορδιλλιερῶν τῆς νέας Γρανάδας καὶ ἐκβ. εἰς τὴν Καριβικὴν ἢ Ἀντιλικὴν θάλασσαν. **Ἡλίμα.** Ποικίλον. **Ἔδαφος.** Εὐφορώτατον. **Προϋόντα ἐξαγόμενα.** Μέταλλα, ἐέρματα, καφέες, καπνός, καουτσούκ. **Κάτοικοι.** Μιγάδες. **Θρησκεία.** Καθολικὴ. **Πόλεις.** Ὁ Παναμᾶς, 25,000 κατ. Ἡ Κορθαγένη. Ἡ Βαραγκίλλα. Ἡ Μεδελλίνη, 40,000 κατ. Ἡ Βογοτά, 85,000 κατ., πρωτ.

2. ΙΣΗΜΕΡΙΝΙΑ.

Δημοκρατία.

Ἐπιφ. 299,600 □ χμ. Πληθ. 1,500,000.

Ὄρια. Πρὸς Β. αὶ Ἠνωμ. πολιτ. τῆς Κολομβίας πρὸς Δ. δὲ Μέγας ἢ Εἰρημικὸς ὠκεανός πρὸς Ν. τὸ Περού καὶ πρὸς Α. αὶ Ἠνωμ. πολιτ. τῆς Βραζιλίας.

Κόλπος. Ὁ Γουαγιακίλειος. **Ἠῆσοι.** Αἱ Γαλαπάγα (δηλ. νῆσοι τῶν χελωνῶν), ἠφαιστειογενεῖς καὶ πλήρεις ἐρπετῶν καὶ μεγάλων χερσαίων χελωνῶν. **Ὄρη.** Αἱ Κορδιλλιέροι τοῦ Κίτου, ὧν ὕψισται κορυφαὶ τὸ Κιμβόρασον, ἡ Καγιάμβη καὶ τὸ Κοτοπάξιον (ἐνεργὸν ἠφαιστειον). **Ἡλίμα.** Ποικίλον. **Ἔδαφος.** Εὐφορώτατον. **Προϋόντα ἐξαγόμενα.** Κακάον. **Κάτοικοι.** Ἰνδιανοί. **Θρησκεία.** Καθολικὴ. **Πόλεις.** Τὸ Κίτον, 80,000 κατ., πρωτ. Ἡ Γουαγιακίλη, 40,000 κατ. Ἡ Γουέγκα, 30,000 κατ.

3. ΠΕΡΟΥ.

Δημοκρατία.

Ἐπιφ. 1,137,000 □ χμ. Πληθ. 3,000,000.

Τὸ Περού ἀνεκαλύφθη τῷ 1526 ὑπὸ τοῦ Ἰσπανοῦ Φραγκίσκου Πιζάρου.

Ὄρια. Πρὸς Β. ἡ Ἰσημερινία πρὸς Δ. δὲ Μέγας ἢ Εἰρημι-

πρὸς ὠκεανός· πρὸς Ν. ἡ Χιλὴ καὶ πρὸς Α. ἡ Βολιβία καὶ αἱ Ἠνωμ. πολιτ. τῆς Βραζιλίας. **Ὅρη.** Αἱ Κορδιλλιέραι τοῦ Περοῦ. **Λίμνη.** Ἡ Τιτικάκα, ἀνήκουσα καὶ τῇ Βολιβίᾳ. **Κλῆμα.** Ποικίλον. **Ἔδαφος.** Εὐφορώτατον. **Προῦόντα ἐξαγόμενα.** Ζάχαρις, μέταλλα, ἄλας. **Κάτοικοι.** Ἰνδιανοί. **Θρησκεία.** Καθολικὴ.

Πόλεις. Ἡ **Λίμα**, 100,000 κατ., πρωτ., ἔχουσα τὸ ἀρχαιότατον πανεπιστήμιον τῆς Ἀμερικῆς. Ἐπίνειον δὲ αὐτῆς εἶναι τὸ **Καλλόν**, 35,000 κατ. Τὸ **Κουσκον**. Ἡ **Αρεπίπα**, 30,000 κατ.

4. ΒΟΛΙΒΙΑ.

Δημοκρατία.

Ἐπιφ. 1,334,200 \square χμ. Πληθ. 2,000,000.

Ὅρια. Πρὸς Β. αἱ Ἠνωμ. πολιτ. τῆς Βραζιλίας· πρὸς Δ. τὸ Περοῦ· πρὸς Ν. ἡ Ἀργεντίνη καὶ ἡ Παραγουάη· καὶ πρὸς Α. αἱ Ἠνωμ. πολιτ. τῆς Βραζιλίας.

Ὅρη. Αἱ Κορδιλλιέραι τῆς Βολιβίας, ὧν ὕψισται κορυφαὶ ἡ Σοράτα, ἡ Ἰλλιμάνη καὶ ἡ Σαχγάμα. **Λίμνη.** Ἡ Τιτικάκα, ἀνήκουσα καὶ τῷ Περοῦ. **Κλῆμα.** Ποικίλον. **Ἔδαφος.** Εὐφορώτατον. **Προῦόντα ἐξαγόμενα.** Μέταλλα, φλοιὸς κίνης, καουτσούκ, ἔρια, βάμβαξ. **Κάτοικοι.** Ἰνδιανοί. **Θρησκεία.** Καθολικὴ.

Πόλεις. Ἡ **Λαπάση**, 40,000 κατ. Ἡ **Κοχαβάμβα**. Ἡ **Σούκρη**, 20,000 κατ., πρωτ.

5. ΧΙΛΗ.

Δημοκρατία.

Ἐπιφ. 776,000 \square χμ. Πληθ. 3,200,000.

Ἡ Χιλὴ ἀνεκαλύφθη τῷ 1536 ὑπὸ τοῦ Ἰσπανοῦ Διέγου Ἀλμάγρου.

Ὅρια. Πρὸς Β. τὸ Περοῦ· πρὸς Δ. καὶ Ν. ὁ Μέγας ἡ Εἰρηνικὸς ὠκεανός· καὶ πρὸς Α. ἡ Ἀργεντίνη. **Ὅρη.** Αἱ Κορδιλλιέραι τῆς Χιλῆς. **Κλῆμα.** Ποικίλον. **Ἔδαφος.** Εὐφορώ-

τατον. **Προϊόντα ἐξαγόμενα.** Νίτρον, χαλκός (1), ἄργυρος, δημητριακοὶ καρποί, λιθάνθρακες. **Κάτοικοι.** Μιγάδες (2,000,000), Λευκοὶ (1,000,000). Ἐκτὸς δὲ τούτων ὑπάρχουσι καὶ ὀλίγοι Ἰνδιανοί, ἐξ ὧν διακρίνονται οἱ ἀνδρεῖοι Ἀραυκάνες (50,000), ἀνεξάρτητοι ὄντες. **Θρησκεία.** Καθολική.

Πόλεις. Τὸ Βαλπαραΐσον, 100,000 κατ. Τὸ Σαντιάγον, 200,000 κατ., πρωτ. Ἡ Τάλλα. Ἡ Κουσεψιάν.

Τῆς Χιλῆς κτῆσις εἶναι τὸ ἐλάχιστον μέρος τῆς Παταγονίας καὶ ὑπὲρ τὸ ἡμισυ τῆς Γῆς τοῦ πυρός.

6 καὶ 7. ΠΑΤΑΓΟΝΙΑ καὶ Γῆ τοῦ Πυρός.

Ἡ Παταγονία (ἐπιφ. 835,620 □ χμ. πληθ. 5,000) κεῖται μεταξὺ τῆς Ἀργεντινῆς, ἀφ' ἧς χωρίζεται διὰ τοῦ ποταμοῦ Ῥίο-Νέγγρο, τοῦ Μεγάλου ἢ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ, τῆς Γῆς τοῦ πυρός καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ. Καὶ ὄρη μὲν ἐν αὐτῇ εἶναι αἱ Κορδιλλιέραι τῆς Παταγονίας· ποταμοὶ δὲ ὁ Ῥίο-Νέγγρο, πηγ. ἐκ τῶν εἰρημένων Κορδιλλιερώων καὶ ἐκθ. εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν. Κάτοικοι δὲ οἱ Παταγόνες, ἀνδρεῖοι καὶ ὠμοί, ζῶντες νομαδικῶς ἀπὸ τῆς θήρας καὶ τῆς ἀλιείας καὶ ὄντες οἱ ὕψιστοι τῶν ἀνθρώπων. ΝΑ. δὲ τῆς Παταγονίας κεῖνται αἱ νῆσοι Φαικλαίνδιοι ἢ Μαλουΐναι, κτῆσις τῆς Μ. Βρεττανίας, γέμουσαι θαλασσίων πτηνῶν καὶ λεόντων καὶ φωκῶν.

Γῆ τοῦ πυρός (ἐπιφ. 73,140 □ χμ. πληθ. 8,000) καλεῖται ἡ πρὸς Ν. τῆς Παταγονίας κειμένη συστάς νήσων, ἧς οἱ κάτοικοι, Πεσεραΐσοι καλούμενοι, ζῶσιν νομαδικῶς ἀπὸ τῆς ἀλιείας. Τὸ ἐν αὐτῇ δὲ ἀκρωτήριον Ὄρνου εἶναι τὸ νοτιώτατον τῆς Ἀμερικῆς.

8. ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ.

Δημοκρατικὴ ὁμοσπονδία.

Ἐπιφ. 2,789,400 □ χμ. Πληθ. 4,000,000.

Ἡ Ἀργεντινὴ ἀνεκαλύφθη τῷ 1515 ὑπὸ τοῦ Ἰσπανοῦ Ἰωάννου Διάζου δὲ Σόλις.

1) Ἡ Χιλὴ εἶναι ἡ μάλιστα χαλκοφόρος χώρα τῆς γῆς.

Ἡ Ἀργεντίνη κείται μεταξύ τῆς Βολιβίας, τῆς Χιλῆς, τῆς Παταγονίας, τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, τῆς Οὐρουγουάης, τῶν Ἠνωμ. πολιτ. τῆς Βραζιλίας καὶ τῆς Παραγουάης.

Ὄρη. Αἱ Κορδιλλιέραι τῆς Ἀργεντίνης. **Ποταμοί.** Ὁ *Ῥίο-ντὲ-λὰ-Πλάτα* ἢ *Παρανάς*, πηγ. ἐκ τῶν Βραζιλιανικῶν ὄρεων, δεχόμενος πολλοὺς παραποτάμους, ὧν σπουδαιότατοι ὁ Παραγουάης καὶ ὁ Οὐρουγουάης, καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν· καὶ ὁ *Ῥίο-Νέγρο*, πηγ. ἐκ τῶν Κορδιλλιερῶν τῆς Παταγονίας καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν. **Κλίμα.** Ποικίλον. **Ἔδαφος.** Εὐφορώτατον. **Προϊόντα ἐξαγόμενα.** Ἐρσι, δέρματα, δημητριακοὶ καρποί, κρέας, ζῶα. **Κάτοικοι.** Λευκοὶ καὶ *Μιγάδες*. **Θρησκεία.** Καθολικὴ.

Πόλεις. Ἡ *Γουκουμάνη*, 40,000 κατ. Ἡ *Μενδόζα*. Ἡ *Κόρδοβα*, 70,000 κατ. Τὸ *Ροζάριον*, 50,000 κατ. Ἡ *Βουένος Ἀἶρες* 560,000 κατ., πρωτ., ἡ πολυανθρωποτάτη καὶ ἐμπορικωτάτη τῶν πόλεων τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς.

Τῆς Ἀργεντίνης κτῆσις εἶναι τὸ πλεῖστον μέρος τῆς Παταγονίας καὶ περὶ τὸ ἕμισυ τῆς Γῆς τοῦ πυρός.

9 καὶ 10. ΠΑΡΑΓΟΥΑΗ καὶ ΟΥΡΟΥΓΟΥΑΗ.

Δημοκρατίαι.

Ἡ μὲν Παραγουάη (ἐπιφ. 253,100 □ χμ. πληθ. 450,000), κειμένη μεταξύ τῶν Ἠνωμ. πολιτ. τῆς Βραζιλίας, τῆς Βολιβίας καὶ τῆς Ἀργεντίνης, ἔχει πρωτ. τὴν *Ἀσουνσιών*, 35,000 κατ. Ἡ δὲ Οὐρουγουάη (ἐπιφ. 178,700 □ χμ. πληθ. 750,000), κειμένη μεταξύ τῶν Ἠνωμ. πολιτ. τῆς Βραζιλίας, τῆς Ἀργεντίνης καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, ἔχει πρωτ. τὸ *Μοντεβιδέον*, 220,000 κατ.

11. ΗΝΩΜΕΝΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ ΤΗΣ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ.

Δημοκρατικὴ ὁμοσπονδία (1).

Ἐπιφ. 8,361,350 □ χμ. Πληθ. 15,000,000.

1) Ἀπὸ τοῦ 1889, ὅτε ἐξέωσθη ὁ αὐτοκράτωρ τῆς χώρας Δὸν Πέτρος 6 Β'.

Ἡ χώρα αὕτη ἀνεκαλύφθη τῷ 1500 ὑπὸ τοῦ Πορτογάλου Πέ-
τρου Καβράλου.

Αἱ Ἠνωμ. πολιτ. τῆς Βραζιλίας κείνται μεταξύ τῆς Γυάνης,
τῆς Βενεζουέλης, τῶν Ἠνωμ. πολιτ. τῆς Κολομβίας, τῆς Ἰσημε-
ρινίας, τοῦ Περού, τῆς Βολιβίας, τῆς Παραγουάης, τῆς Ἀργεντίνης,
τῆς Οὐρουγουάης καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ.

Ὅρη. Τὰ Βραζιλιανικά. **Ἀκρωτήριον.** Τὸ Λευκόν, τὸ
ἀνατολικώτατον τῆς Ἀμερικῆς. **Ποταμοί.** Ὁ Ἀμαζόνιος, ὁ
μέγιστος τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς καὶ ὁ πολυυδρότατος τῆς γῆς, πηγ.
ἐκ τῶν Κορόλλιερωδῶν τοῦ Περού, δεχόμενος ὑπὲρ τοὺς εἴκοσι παραπο-
τάμους καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν· καὶ ὁ τοῦ Ἀγρίου
Φραγκίσκου καὶ ὁ Ρίο-ντὲ-λὰ-Πλάτα ἢ Παρανάς, πηγ. ἐκ τῶν
Βραζιλιανικῶν ὄρεων καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν. **Κλι-
μα.** Ποικίλον. **Ἔδαφος.** Εὐφορώτατον. **Προϊόντα ἐξα-
γόμενα.** Καφές, ζάχαρις, βάμβαξ, καπνός, δέρματα. **Κάτοι-
κοι.** Μιγάδες καὶ Λευκοί. **Θρησκεία.** Καθολικὴ.

Πόλεις. Ἡ Παρά, 65,000 κατ. Τὸ Μαρανᾶον, 40,000
κατ. Τὸ Περαμבוῦκον, 190,000 κατ. Ἡ Βαχία, 80,000 κατ.
Τὸ Ρίον Ἰανέιρον, 500,000 κατ., πρωτ., ἔχον ὠραιστά-
την τοποθεσίαν καὶ ὃν ἡ πολυανθρωποτάτη καὶ ἐμπορικωτάτη τῶν
πόλεων τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς μετὰ τὴν Βουένος Ἀίρες. Ὁ Ἅγιος
Παῦλος, 40,000 κατ. Τὸ Πορταλέγρον, 50,000 κατ.

12. ΓΥΑΝΑ.

Ἐπιφ. 461,977 □ χμ. Πληθ. 400,000.

Ἡ Γυάνα κείται μεταξύ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, τῆς Βενε-
ζουέλης καὶ τῶν Ἠνωμ. πολιτ. τῆς Βραζιλίας.

Ὅρη. Τὰ Γυανικά. **Κλίμα.** Θεομότατον. **Ἔδαφος.** Εὐ-
φορώτατον. **Προϊόντα ἐξαγόμενα.** Ζάχαρις καὶ καφές.
Κάτοικοι. Νιγρῖται. **Θρησκεία.** Διαμαρτυρομένων.

Ἡ Γυάνα εἶναι κτήσις.

Α'. Τῆς Μ. Βρετανίας (ἐπιφ. 221,243 □ χμ. πληθ.
280,000), ἥς πρωτ. ἡ Γεωργετόβυη, 50,000 κατ.

Β'. Τῆς Ὀλλανδίας (ἐπιφ. 119,321 □ χμ. πληθ. 80,000),
ἥς πρωτ. τὸ Παραμάριβον, 30,000 κατ.

Γ'. Γῆς Γαλλίας (ἐπιφ. 121,413 Π χμ. πληθ. 40,000), ἢς πρωτ. ἡ Καϋέννη, 10,000 κατ.

13. BENEZOYELA.

Δημοκρατικὴ ὁμοσπονδία.

Ἐπιφ. 1,043,900 □ χμ. Πληθ. 2,300,000.

Ἡ Βενεζουέλα κείται μεταξύ τῆς Καριβικῆς ἢ Ἀντιλλικῆς θαλάσσης, τῶν Ἠνωμ. πολιτ. τῆς Κολομβίας, τῶν Ἠνωμ. πολιτ. τῆς Βραζιλίας καὶ τῆς Γυάνης.

Κόλπος. Ὁ Βενεζουέλειος. **Ὄρη.** Ἡ Σιέρρα Νεβάδα τῆς Ἀγίας Μάρθης καὶ τὰ Βενεζουελικά. **Ποταμός.** Ὁ Ὄρινόκος, πηγ. ἐκ τῶν Γουανικῶν ὄρεων καὶ ἐκβ. διὰ 50 στομίων εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν. **Κλίμα.** Ποικίλον. **Ἔδαφος.** Εὐφορώτατον. **Προϊόντα ἐξαγόμενα.** Καφές, κακάον, δέρματα, χρυσός, χαλκός. **Κάτοικοι.** Μιγάδες. **Θρησκεία.** Καθολικὴ.

Πόλεις. Τὸ Μαρακάιβον, 30,000 κατ. Ἡ Βαρινάση, πατρὶς τοῦ καπνοῦ. Ἡ Βαλεντία, 40,000 κατ. Ἡ Καρακάση, 70,000 κατ., πρωτ.

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

Ἐπιφ. 8,953,112 □ χμ. Πληθ. 5,500,000.

Ἡ Αὐστραλία εἶναι ἡ ἐσχάτη κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, τὸν πληθυσμὸν καὶ τὴν πυκνότητα τοῦ πληθυσμοῦ τῶν ἡπείρων τῆς γῆς (ιδὲ σελ. 21 σημ. 1). Συνίσταται δὲ ἐκ τῆς Ἡπειρωτικῆς Αὐστραλίας καὶ ἐκ τῆς Νησιωτικῆς Αὐστραλίας.

Α'.

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

Ἐπιφ. 7,626,275 □ χμ. Πληθ. 3,000,000.

Ἡ Ἡπειρωτικὴ Αὐστραλία ἀνεκαλύφθη τῷ 1606 ὑπὸ τῶν Ὀλλανδῶν, ἀφικίσθη δὲ ἀπὸ τοῦ 1788 ὑπὸ τῆς Μ. Βρεττανίας, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ὁποίας διατελεῖ.

Ἰσκειανοί. Ὁ Ἰνδικὸς καὶ ὁ Μέγας ἢ Εἰρηρικός. **Θάλασσα.** Ἡ Κοραλλιῶχος. **Κόλπος.** Ὁ Καρπενταρείος. **Χερσόνησος.** Ἡ Ὑόρκ. **Πορθμοί.** Ὁ Τορρήσειος, χωρίζων τὴν Ἡπειρωτικὴν Αὐστραλίαν ἀπὸ τῆς νήσου Νέας Γουινέας καὶ ὁ Βάσσειος, χωρίζων τὴν Ἡπειρωτικὴν Αὐστραλίαν ἀπὸ τῆς νήσου Τασμανίας. **ὄρη.** Τὰ Μακδονέλλια, τὰ Κυανᾶ καὶ αἱ Αὐστραλιακαὶ Ἄλπει, λίαν χρυσοφόροι. **Ἀκρωτήρια.** Τὸ Ὑόρκ, τὸ βορειότατον τῆς χώρας· τὸ Στιπόϊντον, τὸ δυτικώτατον· τὸ Οὐίλοῦνιον, τὸ νοτιώτατον καὶ τὸ Σαίνδιον, τὸ ἀνατολικώτατον. **Ποταμός.** Ὁ Μαίρρης, πηγ. ἐκ τῶν Αὐστραλιακῶν Ἄλπειων καὶ ἐκβ. εἰς τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανόν· παραπόταμος δὲ αὐτοῦ εἶναι ὁ Δαρλίγγης. **Λίμναι.** Ἡ Ἔρη, ἡ Γερδνέρη καὶ ἡ Τορρένση. **Κλίμα.** Εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν. **Προϋόντα.** Μέταλ-

λα, κτηνοτροφικά προϊόντα (μάλιστα έρια), βάμβαξ, δημητριακοί καρποί, όπωραι. Σημειωτέον δέ ότι τό πλείστον του έσωτερικού της χώρας, μάλιστα δέ τό δυτικόν μέρος αυτής είναι μεγίστη έρημος, πλήρης άλμυρών έλών και άκανθωδών θάμνων, και κατ' άκολουθίαν άνεπίδεκτος καλλιέργιας. **Κάτοικοι.** Λευκοί και μόνον 30,000 ίθαγενείς Μαλαίτοι (Αύστραλοί), όσημέραι εκλείποντες.

Θρησκεία. Διαμαρτυρομένων.

Ή Ήπειρωτική Αύστραλία αποτελείται εκ πέντε πολιτειών άνεξαρτήτων άπ' άλλήλων και εκ ένός διαμερισματος.

Πόλεις. Ή Βρισβένη, 55,000 κατ. Τό Σίδνεϋ, 400,000 κατ., ή έμπορικωτάτη και βιομηχανικωτάτη των πόλεων της Αύστραλίας. Ή Μελβούρνη, 500,000 κατ., εκτισμένη επί έπτά λόφων, ή πολυανθρωποτάτη των πόλεων της Αύστραλίας. Ή Άδελαΐς, 150,000 κατ. Ή Πέρση (εν τή δυτική Αύστραλία), 10,000 κατ.

Β'.

ΝΗΣΙΩΤΙΚΗ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

Έπιφ. 1,326,434 □ χμ. Πληθ. 2,500,000.

Τήν Νησιωτικήν Αύστραλίαν αποτελοϋσιν αι εξής νήσοι:

Ή **Τασμανία** (έπιφ. 68,309 □ χμ. πληθ. 150,000⁽¹⁾), ής πρωτ. ή Χοβαίρη, 25,000 κατ.

Ή **Νέα Σηλανδία** (έπιφ. 269,957 □ χμ. πληθ. 650,000), δύο νήσοι χωριζόμεναι διά του Κουκείου πορθμού. Καί της μέν Βορείου πρωτ. είναι ή Βέλλιγκτων, 30,000 κατ., της δέ Νοτίου ή Δουνεδίνη, 45,000 κατ.

Ή **Νέα Γουένεα** (έπιφ. 771,962 □ χμ. πληθ. 500,000), ή τρίτη κατά τήν έπιφάνειαν των νήσων της γής⁽²⁾, πατρίς των παραδεισίων πτηνών.

1) Οι ίθαγενείς Μαλαίτοι (Τασμανοί) εξέλιπον όλως.

2) Πρώτη μέν είναι ή Γροιλανδία, δευτέρα δέ ή Βόρνεος.

Αί **Βισμαρκείαι** (έπιφ. 52,200 □ χμ. πληθ. 190,000), συστάς νήσων, ὧν μεγίστη ἡ *Νέα Πομμερανία*.

Αί **Σολομωντέισαι** (έπιφ. 43,900 □ χμ. πληθ. 350,000), συστάς νήσων, ὧν μεγίστη ἡ *Βουργαινβίλλη*.

Αί **Νέαι Ἑβρίδες**.

Ἡ **Νέα Καληδονία** (έπιφ. 20,000 □ χμ. πληθ. 70,000), ἥς πρωτ. ἡ *Νουμέα*.

Αί **Φίτσιαι** (έπιφ. 20,843 □ χμ. πληθ. 130,000), συστάς νήσων, ὧν μεγίστη ἡ *Βίτη Λεβούη*.

Αί **Μαριάναι ἢ Λαδρόναι**.

Αί **Παλαώσαι**.

Αί **Καρολῆναι**.

Αί **Μαρσαίλαι**.

Αί **Σαβαΐται ἢ Σανδδίχαι** (έπιφ. 16,946 □ χμ. πληθ. 80,000), συστάς νήσων, ἐξ ὧν ἀξίαι λόγου ἡ *Σαβαΐη*, ἡ μεγίστη, ἐν ἧ ὑπάρχουσι τὸ ἐσθεςμένον ἡφαίστειον *Μάουνα Κέα* καὶ τὸ ἐνεργὸν *Μάουνα Λόα*, καὶ ἡ *Οὐαχούη*, ἥς πρωτ. ἡ *Χονολουλού*, 25,000 κατ.

Αί **Σαμόαι** (έπιφ. 2,787 □ χμ. πληθ. 35,000), συστάς νήσων, ἐξ ὧν ἀξία λόγου ἡ *Οὐπολούη*, ἥς πρωτ. ἡ *Ἀπία*.

Αί **Τόγγαι** (έπιφ. 997 □ χμ. πληθ. 25,000), συστάς νήσων, ὧν μεγίστη ἡ *Τογγαταβούη*, ἥς πρωτ. ἡ *Νουκουαλόφα*.

Αί **Ταΐται** (έπιφ. 1,645 □ χμ. πληθ. 30,000), συστάς νήσων, ὧν μεγίστη ἡ *Ταΐτη*, φημιζομένη διὰ τὸ ὑγιεινότετον κλίμα καὶ τὰς φυσικὰς καλλονὰς («ἐπίγειος παράδεισος»).

Αί **Τουαμοτοδαί**.

Κλίμα. Εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν. **Ἔδαφος.** Ποικίλον. **Κάτοικοι.** Λευκοὶ καὶ Μαλατοί. Ἐκ τῶν Μελαιῶν δὲ ἀνθρωποφάγοι εἶναι οἱ κάτοικοι τῆς Νέας Γουίνεας, τῶν Βισμαρκείων, τῶν Σολομωντέων καὶ τῶν Νέων Ἑβρίδων. **Θρησκεία.** Διαμαρτυρομένων καὶ ἐθνικῆ.

Ἡ Νησιωτικὴ Αὐστραλία διακρίεται πολιτικῶς εἰς ἀνεξάρτητον καὶ εἰς κτῆσιν.

Α'. **Ἀνεξάρτητος** (έπιφ. 58,734 □ χμ. πληθ. 500,000).

Αὕτη ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν βασιλείων, τοῦ τῶν **Χαθαῶν**, τοῦ τῶν **Σαμοῶν** καὶ τοῦ τῶν **Τογγῶν** καὶ ἐξ ἑτέρων νήσων.

Β'. **Κτήσις** (ἐπιφ. 1,267,000 □ χμ. πληθ. 2,000,000).

α'. **Τῆς Μ. Βρεττανίας** (ἐπιφ. 590,174 □ χμ. πληθ. 1,200,000). **Ἡ Τασμανία, ἡ Νέα Σηλανδία, μέρος τῆς Νέας Γουένεας, αἱ Φίτζιαι.**

β'. **Τῆς Ὀλλανδίας** (ἐπιφ. 397,202 □ χμ. πληθ. 270,000). **Μέρος τῆς Νέας Γουένεας.**

γ'. **Τῆς Γερμανίας** (ἐπιφ. 253,560 □ χμ. πληθ. 390,000). **Μέρος τῆς Νέας Γουένεας, αἱ Βισμάρκιοι, τινὲς τῶν Σολομωντείων, αἱ Μαρσάλαι.**

δ'. **Τῆς Γαλλίας** (ἐπιφ. 24,174 □ χμ. πληθ. 100,000). **Ἡ Νέα Καληδονία, αἱ Ταΐται, αἱ Τουαμοτοῦαι.**

ε'. **Τῆς Ἰσπανίας** (ἐπιφ. 2,590 □ χμ. πληθ. 45,000). **Αἱ Μαριᾶναι ἢ Λαδρῶναι, αἱ Παλαώσαι, αἱ Κάρολιναι.**

ΤΕΛΟΣ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΝ ΤΟΥ 1892

Ἄρ.β. 3075.

1850
1850
1850

13

5
295

1605

Κ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΡΑ

15000

144

ΑΣΙΑ

ΕΥΡΩΠΗ

ΑΦΡΙΚΗ

Ανατολική Ασία

ΝΕΩΤΑΤΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ

ΑΤΛΑΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ, ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΔΕΚΑΓΜΕΝΩΝ

ΥΠΟ

Ανδρέα Παναγιωταράκη

ΕΚΔΟΜΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Συγγραφέα καὶ Ἐπιμελητὴν τῆς Παιδείας.

Ὁ παρῶν αὐτὸς συγγραφεὺς ἐστὶ τῶν βέλτε-
ρων νεωτάτων γαλλικῶν καὶ γερμανικῶν
καρτῶν καὶ συγγραφεὺς ὑπὸ τοῦ Ἐπιμελητοῦ
τῆς Παιδείας, εἶναι καταλλήλοτατοι πρὸς
ἐκφύσησιν τῆς Γεωγραφικῆς.

Τιμῆται δοτ. 2.75

ΕΥΡΩΠΗ

ΑΦΡΙΚΗ

Τύποις Μ. Βασιλῆος ἐκ τῆς ἀνατολ. πλατ. 1892-19075